A. Diuma

TRYS MUŠKIETININKAI

DRĄSIŲJŲ KELIAI

A. Diuma

TRYS MUŠKIETININKAI

ROMANAS

II

VILNIUS, 1966

A. DUMAS
LES TROIS MOUSQUETAIRES

Vertė
O. SAUDARGIENĖ

Iliustracijos
I. KUSKOVO

I ◆ *ANGLAI IR PRANCŪZAI*

Sutartą valandą su keturiais savo tarnais jie nuvyko už Liuksemburgo rūmų į vieną aptvarą, kur ganydavosi ožkos. Atas davė piemeniui sidabrinį pinigą, kad tasai pasišalintų. Tarnams buvo pavesta eiti sargybą.

Netrukus prie to paties aptvaro prisiartino tyli grupė, įėjo vidun ir prisidėjo prie muškietininkų; paskui užjūrio papročiu įvyko susipažinimas.

Visi anglai buvo aukštos kilmės, ir keisti jų priešininkų vardai kėlė jiems ne tik nuostabą, bet ir nerimą.

— Šiaip ar taip, — tarė lordas Vinteris, kai trys draugai pasisakė savo vardus, — mes nežinome, kas jūs esate, ir nesikausime su žmonėmis tokiais vardais: juk tai piemenų vardai!

— Kaip jūs ir patys spėjate, milorde, šie vardai yra pramanyti,— tarė Atas.

— Ir tat kaip tik žadina mums dar didesnį norą sužinoti tikruosius jūsų vardus,— atsakė anglas.

— Tačiau jūs lošėte su mumis, nežinodami mūsų vardų,— pareiškė Atas,— ir net išlošėte abu mūsų arklius.

— Tas tiesa, bet tada mes rizikavome tik savo pistoliais, o šį kartą rizikuojame savo krauju; lošti galima su visais, kautis — tik su lygiais.

— Teisingai,— atsakė Atas ir, pavedėjęs į šalį vieną iš keturių anglų, tą, su kuriuo turėjo kautis, tyliai pasakė jam savo vardą.

Portas ir Aramis padarė tą pat.

— Ar jums to pakanka? — paklausė Atas savo priešininką,— ir ar laikote mane pakankamai kilmingu, kad suteiktumėt man garbę kautis su manim?

— Taip, pone,— nusilenkdamas atsakė anglas.

— Gerai! Q dabar ar norite, kad aš jums pasakyčiau dar vieną dalyką? — šaltai pasiteiravo Atas.

— Ką gi? — paklausė anglas.

— Geriau jūs būtumėt padarę, nereikalaudami iš manęs pasakyti savo vardo.

— Kodėl?

— Todėl, kad visi laiko mane mirusiu, ir dėl tam tikrų priežasčių nenoriu, kad kas žinotų, jog aš esu gyvas, o dabar būsiu priverstas jus nudurti, kad mano paslaptis nepasklistų žmonėse.

Anglas pažvelgė į Atą, manydamas, kad tasai juokauja; bet Atas anaiptol nejuokavo.

— Ponai,— tarė Atas, iš karto kreipdamasis ir į savo draugus, ir į priešininkus,— ar visi pasiruošę?

— Taip,— sutartinai atsakė anglai ir prancūzai.

— Tad pradėkim,— tarė Atas.

Tuojau pat aštuonios špagos sužvilgo besileidžiančios saulės spinduliuose, ir prasidėjo tokia įnirtinga kova, kokia ir derėjo žmonėms, kurie vieni kitiems buvo dvigubi priešai.

Atas kovėsi taip ramiai ir metodingai, lyg būtų buvęs fechtavimo salėje.

Portas, kurį Šantilji nuotykis, matyt, išgydė nuo per didelio pasitikėjimo savim, veikė gudriai ir atsargiai.

Aramis, kuriam reikėjo baigti trečiąją savo poemos giesmę, skubėjo kaip žmogus, neturįs laiko.

Atas pirmas nudūrė savo priešą; jis kirto jam tik vieną smūgį, tačiau, kaip ir buvo jį įspėjęs, šis smūgis buvo mirtinas; špaga pervėrė jam širdį.

Po to Portas patiesė savąjį priešininką ant žolės: jis persmeigė jam šlaunį. Anglas, nebemėgindamas ilgiau priešintis, atidavė jam savo špagą; Portas paėmė jį ant rankų ir numešė į jo karietą.

Aramis taip smarkiai spaudė savąjį, jog šis, galų gale pasitraukęs penkiasdešimt žingsnių, pasileido bėgti, kiek tik kojos neša, ir, tarnų tuliojamas, pradingo.

O d'Artanjanas laikėsi grynai gynimosi taktikos; paskui, pamatęs, kad jo priešininkas jau pavargo, smarkiu smūgiu išmušė jam iš rankų špagą. Likęs be ginklo, baronas žingtelėjo porą žingsnių atgal, bet tuo akimirksniu paslydo ir krito aukštielninkas.

D'Artanjanas vienu šuoliu prišoko prie jo ir prikišo prie gerklės špagą.

— Aš galėčiau nudurti jus, pone,— tarė jis anglui,— jūs esate mano rankose, bet dėl jūsų sesers aš dovanoju jums gyvybę.

D'Artanjanas nesitvėrė džiaugsmu: jis įvykdė iš anksto apgalvotą planą, ir dėl tokios sėkmingos eigos jo veidas švitėjo.

Sužavėtas, kad turi reikalą su tokiu džentelmenu, anglas stipriai apkabino d'Artanjaną, prikalbėjo muškietininkams komplimentų, ir kadangi Porto priešininkas buvo jau numeštas į karietą, o Aramio pabėgęs, tad visi susirūpino užmuštuoju.

Kai Portas ir Aramis ėmė jį rengti, vildamiesi, kad jo žaizda nėra mirtina, iš po diržo iškrito stora piniginė. D'Artanjanas paėmė ją ir padavė lordui Vinteriui.

— O ką gi, po velnių, aš veiksiu su ja? — paklausė anglas.

— Grąžinsite jo šeimai,— atsakė d'Artanjanas.

— Jo šeimai nerūpi tokie niekai. Ji gaus penkiolika tūkstančių luidorų rentos. Pasilikit šią piniginę savo tarnams.

D'Artanjanas įsidėjo piniginę kišenėn.

— O dabar, mano jaunasis drauge,— nes aš tikiuosi, kad leisite man jus taip vadinti,— tarė lordas Vinteris,— jeigu tik panorėsite, dar šį vakarą aš pristatysiu jus savo seseriai ledi Klarik. Noriu, kad ir ji apdovanotų jus savo palankumu, o kadangi jos santykiai su karaliaus rūmais neblogiausi, tai gal ateity jos žodis nebūtų jums visiškai be naudos.

D'Artanjanas nukaito iš džiaugsmo ir nusilenkė sutikimo ženklan.

Tuo metu prie d'Artanjano priėjo Atas.

— Ką jūs manote veikti su ta pinigine? — patylomis tarė jis d'Artanjanui į ausį.

— Maniau jums ją įteikti, mano mielas Atai.

— Man? Kodėl gi man?

— Po velniu! Juk jūs jį nukovėt: tai nugalėtojo grobis.

— Aš — priešo turtų paveldėtojas! — sušuko Atas. — Kuo jūs mane laikote?

— Toks yra karo paprotys,— atsakė d'Artanjanas.— Kodėl negalėtų būti toks pat dvikovos paprotys?

— Aš ir kovos lauke to niekad nedarydavau,— atsakė Atas.

Portas gūžtelėjo pečiais, Aramis pritariamai nusišypsojo.

— Na, jei taip, — pareiškė d'Artanjanas, — atiduokime pinigus tarnams, kaip pasiūlė lordas Vinteris.

— Gerai, — sutiko Atas, — atiduokime tarnams, tik ne mūsiškiams, o anglų tarnams.

Atas paėmė piniginę ir metė ją vežėjui į rankas:

— Jums ir jūsų draugams.

Toks taurus mostas, padarytas žmogaus, neturinčio kišenėje nė skatiko, sužavėjo net Portą, ir šis prancūziškas dosnumas, apie kurį lordas Vinteris ir jo draugas vėliau plačiai papasakojo, sukėlė visų pasigėrėjimą, tik, žinoma, išskyrus Grimo, Musketoną, Planše ir Bazeną.

Lordas Vinteris, atsisveikindamas su d'Artanjanu, davė jam savo sesers adresą; ji gyveno Karaliaus aikštėje, kuri tuo metu buvo laikoma madingu kvartalu. Be to, jis pats pasižadėjo atvykti jo paimti ir pristatyti seseriai. D'Artanjanas susitarė aštuntą valandą susitikti su juo pas Atą.

Šitas supažindinimas su miledi mūsų gaskonui nemažai kvaršino galvą. Jis prisiminė, kokią keistą rolę vaidino ta moteris jo likime ligi šiol. Jo įsitikinimu, ji esanti kokia nors kardinolo agentė, ir vis dėlto kažkoks nenugalimas, nesuvokiamas jausmas jį traukė prie jos. Jis tik bijojo, kad miledi neprisimintų mačiusi jį Menge ir Duvre, nes tada ji žinotų, kad jis yra vienas pono de Trevilio draugų, atseit, kūnu ir siela priklausąs karaliui; tat neišvengiamai sumažintų jo šansus, nes, jei miledi pažintų jį taip, kaip jis ją pažinojo, jam tektų lošti su ja lygiomis. O dėl romano, užsimezgusio tarp jos ir grafo de Vardo, mūsų ambicingasis jaunuolis ne per daug sielojosi, nors grafas buvo jaunas, gražus, turtingas ir naudojosi didele kardinolo malone. Juk būti dvidešimties metų šį tą reiškia, ypač jei dar esi gimęs Tarbe.

Pirmiausia d'Artanjanas grįžo namo ir kuo šauniausiai išsipuošė, paskui nuėjo pas Atą ir, kaip buvo pratęs, viską jam papasakojo. Atas išklausė jo sumanymų, paskui, papurtęs galvą ir su savotišku kartėliu, patarė jam būti atsargiam.

— Kaip! — tarė jis d'Artanjanui.— Jūs ką tik netekote moters, apie kurią pasakojote, kad ji gera, graži, tikra tobulybė, o štai jau bėgate paskui kitą!

D'Artanjanas pajuto, kad šis priekaištas teisingas.

— Aš mylėjau ponią Bonasje širdimi, o miledi myliu protu,— atsakė jis.— Eidamas pas ją, aš svarbiausia noriu sužinoti, kokią rolę ji vaidina karaliaus rūmuose.

— Kokią rolę ji vaidina? Na, po velnių! Iš viso to, ką jūs man pasakėte, nesunku tai įspėti. Ji kokia nors slapta kardinolo pasiuntinė, moteris, kuri įvilios jus į pinkles, o jūs ten prarasite galvą, štai ir viskas.

— Po velniu! Mielasis Atai, kaip man rodos, jūs perdaug niauriai į viską žiūrite.

— Mano mielas, aš nepasitikiu moterimis; ką gi padarysi, man teko nuo jų nukentėti, ypač nuo šviesiaplaukių. Juk jūs sakėte, kad miledi šviesiaplaukė?

— Ji turi gražiausius šviesius plaukus, kokius esu kada nors matęs.

— O vargšeli d'Artanjanai! — atsiduso Atas.

— Klausykite, aš tik noriu ištirti. Paskui, kai sužinosiu tai, ko man reikia, aš pasitrauksiu.

— Tirkite,— flegmatiškai atsakė Atas.

Lordas Vinteris atvyko sutartą valandą, bet Atas, iš anksto įspėtas, nuėjo į kitą kambarį. Tuo būdu d'Artanjaną jis rado vieną, ir kadangi jau buvo maždaug aštuonios, jis jaunuolį išsivedė.

Apačioje laukė elegantiška karieta; ji buvo pakinkyta dviem puikiais arkliais, ir abu keleiviai bematant atsidūrė Karaliaus aikštėje.

Miledi Klarik priėmė d'Artanjaną labai oriai; jos rūmai buvo įrengti nepaprastai ištaigingai, ir nors daugumas anglų, karo verčiami, apleido Prancūziją arba ruošėsi ją apleisti, miledi ką tik buvo padariusi naujų išlaidų savo buto apdailai; iš to buvo aišku, kad bendras įsakymas išsiųsti visus anglus jos nelietė.

— Štai jūs matote,— tarė lordas Vinteris, pristatydamas d'Artanjaną savo seseriai,— jauną bajorą, kurio rankose buvo mano gyvybė ir kuris nepanorėjo tuo pranašumu pasinaudoti, nors mes buvome dvigubi priešai: viena, aš jį įžeidžiau, o antra — esu anglas. Taigi padėkokite jam, ponia, jeigu jaučiatės man bent kiek prielanki.

Miledi nežymiai suraukė antakius; vos sugaumamas debesėlis nuslinko per jos kaktą, o lūpose pasirodė tokia keista šypsena, kad jaunuolis, pamatęs šią trejopą jos veido išraišką, nejučiom krūptelėjo.

Brolis nieko nepastebėjo,— jis nusigręžęs žaidė su miledi mylima beždžioniuke, kuri tampė jį už liemenės.

— Sveiki atvykę, pone,— tarė miledi tokiu balsu, ku-

rio ypatingas meilumas nesiderino su d'Artanjano tik ką pastebėtomis blogos nuotaikos apraiškomis.— Šiandien jūs įsigijote teisę tikėtis mano amžino dėkingumo.

Tada anglas atsigręžė ir papasakojo apie dvikovą, nepraleisdamas nė vienos smulkmenos. Miledi klausėsi nepaprastai atidžiai, ir nors ji labai stengėsi paslėpti savo įspūdžius, bet lengva buvo pastebėti, kad šis pasakojimas jai anaiptol nebuvo malonus. Kraujas plūdo jai į veidą, o jos maža kojytė nekantriai bruzdėjo po suknele.

Lordas Vinteris nieko nepastebėjo. Paskui, baigęs pasakoti, jis priėjo prie stalo, kur ant padėklo stovėjo butelis ispaniško vyno ir taurės. Pripylęs dvi taures, jis pasiūlė d'Artanjanui išgerti.

D'Artanjanas žinojo, kad anglas labai įsižeidžia, jeigu atsisakai su juo išgerti. Todėl jis priėjo prie stalo ir paėmė antrąją taurę. Tačiau neišleido iš akių miledi ir veidrody pamatė staiga persimainiusį jos veidą. Dabar, kai ji manė, jog niekas į ją nežiūri, kažkoks žiaurumas iškreipė jos veidą; dantimis ji piktai kandžiojo nosinę.

Tuo metu jaunutė daili subretė, kurią d'Artanjanas jau buvo pastebėjęs, įėjo į kambarį; ji pasakė angliškai keletą žodžių lordui Vinteriui, kuris tučtuojau paprašė d'Artanjaną leisti jam išeiti, pasiteisindamas labai svarbiu reikalu ir pavesdamas seseriai dar kartą atsiprašyti už jį.

Paspaudęs lordui Vinteriui ranką, d'Artanjanas sugrįžo pas miledi. Jos veidas vėl nuostabiai greitai atgavo pirmykštį žavumą, tik keli raudoni taškai nosinėje bylojo, kad ji kruvinai įsikando į lūpas.

O jos lūpos buvo nuostabios — raudonos lyg koralas.

Pokalbis pasidarė gyvesnis. Miledi, matyti, visiškai nurimo. Ji papasakojo, kad lordas Vinteris esąs tik jos dieveris, o ne brolis: ji ištekėjusi už jauniausio jo brolio, kuris mirdamas palikęs ją našle su kūdikiu. Šis vaikas esąs vienintelis lordo Vinterio įpėdinis, jei tik lordas Vinteris liksiąs nevedęs. Visa tai rodė d'Artanjanui, kad yra uždanga, už kurios slypi kažkokia paslaptis, bet praskleisti tos uždangos jis dar negalėjo.

Beje, pusvalandį pasikalbėjęs su miledi, d'Artanjanas įsitikino, kad ji yra jo tautietė: prancūziškai ji kalbėjo taip taisyklingai ir gražiai, jog dėl to nebeliko jokių abejonių.

D'Artanjanas berte bėrė jai komplimentus ir tikino esąs jai visa siela atsidavęs. Klausydamasi tų mūsų gaskono tauškalų, miledi palankiai šypsojosi. Pagaliau atėjo laikas namo. D'Artanjanas atsisveikino su miledi ir išėjo iš salono, jausdamasis laimingiausias iš visų žmonių.

Ant laiptų jis susitiko gražiąją subretę, kuri praeidama švelniai užkliudė jį ir, nuraudusi iki ausų, atsiprašė tokiu maloniu balsu, jog jai buvo atleista tą pačią akimirką.

Kitą dieną d'Artanjanas vėl atėjo ir buvo sutiktas dar geriau, negu vakar. Lordo Vinterio šį kartą nebuvo, ir visą vakarą jis praleido vienas su miledi; ji atrodė labai juo susidomėjusi, klausinėjo, iš kur kilęs, kas jo draugai ir ar jis kartais nemanąs stoti į kardinolo tarnybą.

D'Artanjanas, kuris, kaip jau žinome, buvo labai atsargus, nors ir turėdamas tik dvidešimt metų, prisiminė savo įtarimus dėl miledi; jis ėmė nepaprastai girti jo eminenciją ir patikino ją, kad būtinai būtų įstojęs į kardinolo, o ne į karaliaus gvardiją, jei būtų pažinęs poną de Kavua, o ne poną de Trevilį.

Miledi visiškai laisvai nukreipė pokalbį kitur ir atsainiausiai paklausė, ar jis nėra kada nors buvęs Anglijoje.

D'Artanjanas atsakė buvęs ten pono de Trevilio pasiųstas pirkti arklių ir net parsivedęs ketvertą pavyzdinių.

Pasikalbėjimo metu miledi du ar triskart prikando lūpą: šis gaskonas gerai mokėjo slėpti kortas.

Tą pačią valandą kaip ir vakar d'Artanjanas išėjo. Koridoriuje jis vėl sutiko gražiąją Ketę — taip vadinosi subretė. Šioji pažvelgė į jį taip palankiai, jog negalima buvo to nesuprasti. Bet D'Artanjanas tiek buvo susidomėjęs ponia, jog, išskyrus ją, daugiau nieko nepastebėjo.

D'Artanjanas aplankė miledi ir kitą, ir sekantį vakarą, ir kas kartą miledi vis meiliau jį priimdavo.

Kiekvieną vakarą tai prieškambary, tai koridoriuj, tai ant laiptų jis sutikdavo gražiąją subretę.

Bet, kaip jau mes sakėme, d'Artanjanas nekreipė jokio dėmesio į vargšės Ketės atkaklumą.

II ◆ *PIETŪS PAS PROKURORĄ*

Tačiau dvikova, kurioje taip šauniai suvaidino savo rolę Portas, anaiptol neprivertė jo užmiršti pietų pas prokurorienę. Rytojaus dieną apie pirmą valandą, liepęs Musketonui paskutinį kartą brūkštelėti šepečiu jo drabužius, Portas nužingsniavo Lokių gatvės link kaip žmogus, kuris jaučiasi esąs dvigubai laimingas.

Jo širdis plakė, tik ne taip, kaip d'Artanjano širdis, kurią jaudino jaunuoliška, nekantri meilė. Ne, jam kraują audrino labiau medžiaginiai rūpesčiai: štai jis pagaliau peržengs tą paslaptingą slenkstį, užkops tais nežinomais laiptais, kuriais vienas po kito lipo į viršų senieji pono Koknaro ekiū.

Pagaliau jis akivaizdžiai pamatys tą skrynią, kurią gal dvidešimt kartų regėjo savo svajonėse: ilgą ir gilią skrynią, užrakintą pakabinama spyna, apkaustytą, surūdijusią, prie grindų priaugusią skrynią, apie kurią jis tiek kartų girdėjo kalbant ir kurią dabar atvers jo sužavėtoms akims, tiesa, sausokos, bet vis dar grakštumo nepraradusios prokurorienės rankos.

O, be to, jam, žemės klajūnui, viengungiui bedaliui kareiviui, pripratusiam prie nakvynės namų, smuklių, kabaretų, jam, smaguriui, priverstam daugiausia tenkintis priguolamu kąsniu — dabar teks paragauti pietų šeimoje, pasimėgauti ištaigia namų aplinka ir pasidžiaugti visais tais smulkiais patarnavimais, kurie juo malonesni, juo esi grubesnis, kaip sako seni kareivos.

Ateiti, pasivadinus pusbroliu, kasdien sėstis prie gausiai apkrauto stalo, išlyginti pageltusią, raukšlėmis išvagotą senojo prokuroro kaktą, jauniems raštininkėliams ištuš-

tinti kišenes, mokant juos įmantraus azartinio lošimo kortomis ir kauliukais ir laimint iš jų vietoj honoraro už vienos valandos pamoką ištiso mėnesio santaupas — visa tai neapsakomai viliojo Portą.

Muškietininkas, tiesa, prisiminė šen bei ten girdėjęs apie prokurorus piktų gandų, jau tuo metu plačiai pasklidusių ir išlikusių net po jų mirties: apie jų šykštumą, irzlumą, pasninkavimą ištisomis dienomis; bet kadangi, išskyrus kelis perdėto taupumo atvejus, kurie Portui visada atrodė ne vietoje, šiaipjau prokurorienė jam būdavo gana dosni, žinoma, kiek tai įmanoma prokurorienei, tad jis tikėjosi rasiąs turtingus ir vaišingus namus.

Tačiau prie durų muškietininką apniko abejonės. Prieangis anaiptol nebuvo viliojantis: dvokiantis nešvarus koridorius, apytamsiai laiptai, kur iš gretimo kiemo pro grotuotą langą veržėsi šviesa; antrame aukšte žemos durys, apkaltos baisiomis vinimis, kaip didžiosios Gran-Šatle kalėjimo durys.

Portas pasibeldė krumpliu; didelis, išblyškęs raštininkas su kupeta susitaršiusių plaukų atidarė duris ir nusilenkė kaip žmogus, įpratintas gerbti kitų aukštą ūgį (nes tat rodo jėgą), karišką uniformą (tat rodo garbingą padėtį visuomenėje) ir raudonus skruostus (tat rodo įprotį gerai gyventi).

Už pirmo raštininko pasirodė antrasis, mažesnis už pirmąjį, už jo dar vienas, didesnis už antrąjį, o už jų — kokių dvylikos metų pasiuntinukas.

Iš viso pusketvirto raštininko — pagal anuos laikus tai reiškė, kad šiai kontorai klientų netrūksta.

Nors muškietininkas turėjo ateiti tik pirmą valandą, bet prokurorienė jau nuo dvyliktos vis žvalgėsi, tikėdamasi, kad jos meilužio širdis, o gal ir tuščias skilvis, atves jį kiek anksčiau.

Taigi ponia Koknar iš savo kambario išėjo beveik tuo pačiu metu, kai jos svečias žengė pro duris, ir šis garbingosios damos pasirodymas išgelbėjo Portą iš keblios padė-

ties. Raštininkai smalsiai jį apžiūrinėjo, o jis, nežinodamas, ką besakyti šiai kylančiai ir nusileidžiančiai gamai, stovėjo, it žado netekęs.

— Štai mano pusbrolis! — sušuko prokurorienė.— Prašau, prašau, įeikite, ponas Portai!

Porto vardas padarė reikiamą įspūdį raštininkams, ir jie ėmė juoktis; bet Portas atsigręžė, ir visų veidai vėl staiga surimtėjo.

Perėję prieškambarį, kuriame buvo raštininkai, ir kontorą, kur jie turėjo būti, jiedu įėjo į prokuroro kabinetą, niūrią salę, apverstą popieriais. Išėję iš kontoros, pro virtuvę dešinėje jie įžengė į svečių kambarį.

Visi tie gretutiniai kambariai nekėlė Portui šviesių minčių: pro visas tas atdaras duris kiekvienas ištartas žodis buvo toli girdėti; be to, metęs probėgom smalsų žvilgsnį į virtuvę, Portas — prokurorienės gėdai ir didžiam savo apgailestavimui — įsitikino, kad ten nematyti nei ugnies, nei to įkarščio ir sambrūzdžio, kurie prieš gerus pietus paprastai viešpatauja toje pilvapenystės šventovėje.

Prokuroras, matyt, iš anksto buvo įspėtas apie šį vizitą, nes visai nenustebo, pamatęs Portą, kuris laisvai priėjo prie jo ir mandagiai jį pasveikino.

— Mes, pasirodo, esame giminės, ponai Portai,— tarė prokuroras ir trupučiuką kilstelėjo, remdamasis rankom į pintą foteli.

Tasai pageltęs ir išdžiūvęs senis vilkėjo plačią juodą striukę, kurioje buvo prasmegęs liesas jo kūnas; jo pilkos akutės žibėjo kaip du karbunkulai, ir atrodė, kad tos akys ir besivaipančios lūpos buvo vienintelė jo veido dalis, kurioje dar teberuseno gyvybė. Nelaimė, kojos jau beveik nenorėjo tarnauti visai tai kaulų mašinai; jau prieš penkis ar šešis mėnesius ėmė reikštis šis nusilpimas, ir nuo to laiko garbingasis prokuroras beveik tapo savo žmonos vergu.

Pusbrolis buvo priimtas be prieštaravimo, štai ir viskas. Jei ponas Koknaras būtų tvirtai stovėjęs ant kojų, jis būtų atmetęs bet kokią giminystę su Portu.

— Taip, pone, mes giminės,— atsakė nė kiek nesuglumęs Portas. Tarp kitko, jis nė nesitikėjo, kad vyras džiaugsmingai jį sutiks.

— Rodos, iš moterų pusės? — vylingai paklausė prokuroras.

Portas nesuprato pašaipos, o palaikė ją naivumu ir nusijuokė į savo tankius ūsus. Ponia Koknar, žinodama, kad prokuroras būna naivus itin retai, truputį nusišypsojo ir labai paraudo.

Portui atvykus, ponas Koknaras ėmė neramiai žvilgčioti į didelę spintą, kuri stovėjo priešais jo ąžuolinį rašomąjį stalą. Portas suprato, kad toji spinta, nors iš pažiūros ir visai nepanaši į svajonėse matytąją, yra ne kas kita, kaip tik išsvajotoji skrynia, ir džiaugėsi, kad realybė šešiomis pėdomis aukštesnė už svajonę.

Ponas Koknaras, netęsdamas toliau savo genealoginių tyrinėjimų, neramų žvilgsnį nuo spintos nukreipė į Portą ir tiek tepasakė:

— Mūsų gerbiamasis pusbrolis, prieš iškeliaudamas į žygį, teiksis bent vieną kartą su mumis papietauti. Ar ne tiesa, ponia Koknar?

Šį kartą Portas gavo smūgį tiesiai į pilvą ir pajuto jį; matyt, kad ir ponia Koknar anaiptol neliko tam abejinga, nes ji atkirto:

— Mano pusbrolis daugiau nebeateis pas mus, jeigu jam pasirodys, kad mes blogai jį priimame, o jei patiks, tai mes turime prašyti jį skirti mums visas laisvas valandėles, likusias iki jo išvykimo: juk jis taip greitai išvyks iš Paryžiaus ir tuo pačiu nebegalės mūsų lankyti.

— O, mano kojos, mano vargšės kojos! Kur jūs? — sumurmėjo Koknaras ir pabandė nusišypsoti.

Ši pagalba, atėjusi Portui kaip tik tuo metu, kai grėsė pavojus jo gastronomiškoms viltims, sužadino karštą dėkingumą prokurorienei.

Netrukus atėjo pietų metas; visi perėjo į valgomąjį — didelį, tamsų kambarį prie virtuvės.

Raštininkai, matyt, pajutę namuose jiems neįprastus kva-

pus, buvo kariškai punktualūs ir, laikydami rankose kėdutes, stovėjo pasiruošę sėstis. Jų žiaunos iš anksto grėsmingai judėjo.

„Po šimts! — pagalvojo Portas, dirstelėjęs į tris išbadėjusius, nes berniukas, savaime aišku, nebuvo sodinamas prie garbingo šeimininkų stalo,— po šimts, pusbroliu dėtas, aš nelaikyčiau tokių ėdikų. Jie atrodo lyg sudužusio laivo keleiviai, nevalgę jau šešias savaites."

Ponas Koknaras į valgomąjį įvažiavo savo krėsle, kurį stūmė ponia Koknar; Portas prišokęs padėjo jai privežti vyrą prie stalo.

Vos tik atsidūręs valgomajame, ponas Koknaras ėmė judinti nosį ir žiaunas, lygiai kaip ir jo raštininkai.

— Oho! — tarė jis,— kaip skaniai kvepia sriuba!

„Ką, po velnių, jie randa ypatinga šitoj sriuboj?" — pamanė Portas, pažvelgęs į blyškų buljoną; jo, tiesa, buvo daug, bet nesimatė nė lašo riebalų, o tik plaukiojo kur-nekur keli džiuvėsėliai, lyg archipelago salos.

Ponia Koknar nusišypsojo, ir pagal jos ženklą visi skubiai susėdo prie stalo.

Pirmiausia buvo paduota ponui Koknarui, paskui Portui; po to ponia Koknar prisipylė sau lėkštę, o džiuvėsėlius be buljono išdalijo nekantraujantiems raštininkams.

Tą akimirką girgždėdamos prasivėrė valgomojo durys, ir pro jų tarpą Portas pamatė mažąjį raštininkėlį, kuris, negalėdamas dalyvauti puotoje, kramtė savo duoną, užsigardžiuodamas dvigubu kvapu, sklindančiu iš virtuvės ir iš valgomojo.

Po sriubos tarnaitė atnešė virtą vištą — prašmatnybę, kurią išvydus, pietautojams vos neiššoko akys iš kaktos.

— Matyt, jūs mylite savo gimines, ponia Koknar,— pasakė prokuroras, kone tragiškai šypsodamasis.— Ši maloni staigmena, be abejo, skiriama jūsų pusbroliui.

Vargšė višta buvo liesa ir apsitempusi stora, pašiurpusia oda, kurios, kad ir kaip stengdamiesi, kaulai niekad nebūtų galėję pradurti; tur būt, ilgai teko ieškoti jos ant laktų, kur ji buvo pasislėpusi, kad ramiai numirtų senatve.

„Tegu ją velniai! — pamanė Portas.— Aš gerbiu senatvę, bet nemėgstu jos, kai ji virta arba kepta."

Ir jis apsidairė aplinkui, norėdamas įsitikinti, ar ir kiti yra tos pat nuomonės; bet, priešingai, jis pamatė, kad visi spindinčiomis akimis jau iš anksto ryja tą nuostabią vištą, į kurią jis žiūrėjo su panieka.

Ponia Koknar, prisitraukusi lėkštę arčiau, mikliai atrėžė dvi dideles juodas kojeles ir padėjo į savo vyro lėkštę, nupiovė kaklą ir kartu su vištos galva atidėjo sau, paskui atrėžė sparną Portui ir grąžino atnešusiai tarnaitei vištą, kuri liko beveik nepaliesta ir kuri dingo iš muškietininko akių anksčiau, negu jis spėjo sugauti, kokias permainas nusivylimas sukelia žmonių veiduose, atsižvelgiant į charakterį ir temperamentą tų, kurie jį pergyvena.

Vietoj vištos įvažiavo pupų dubuo, didžiulis dubuo, kuriame tarp pupų kyšojo keli avienos kaulai, iš pirmo žvilgsnio sprendžiant, šiek tiek lyg ir pridengti mėsos.

Bet raštininkai nepasidavė tai apgaulei, ir niūri jų išraiška pasidarė beviltiška.

Ponia Koknar padalijo šį patiekalą jaunuoliams nuosaikiai, kaip gera šeimininkė.

Atėjo eilė ir vynui. Ponas Koknaras iš mažytės fajanso ropinėlės pripylė po trečdalį stiklinės kiekvienam jaunuoliui, beveik tiek pat sau, ir bematant ropinėlė atiteko Portui ir poniai Koknar.

Jaunuoliai šį trečdalį vyno atmiešė vandeniu; paskui, nugėrę pusę stiklo, vėl pripylė vandens ir taip kelissyk, kol, baigiant pietauti, jie maukė gėrimą jau nebe rubino, bet dulsvojo topazo spalvos.

Portas nedrąsiai suvalgė jam padėtą vištos sparnelį ir krūptelėjo, pajutęs, kad prokurorienės kelis po stalu palietė jo kelį. Jis irgi išgėrė pusę stiklinės šio taip labai taupomo vyno ir pažino, kad tai baisusis vietinis Monreilio vynas, kuriuo taip šlykštisi išlepinti gomuriai.

Matydamas, kad Portas geria neatmieštą vyną, ponas Koknaras atsiduso.

— Gal paragautumėt šitų pupų, mielas pusbroli Portai? — tarė ponia Koknar tokiu tonu, kuris aiškiai bylojo: „Tikėkit manim, geriau jų nevalgykit."

„Tegu mane velniai, jeigu aš jų bent paragausiu!" — tyliai sumurmėjo Portas...

O paskui garsiai pridūrė:

— Ne, ačiū, miela pussesere, aš jau pavalgiau.

Visi nutilo. Portas nebežinojo, kaip jam elgtis. Prokuroras kelis sykius pakartojo:

— Ak ponia Koknar, dėkoju! Jūsų pietūs buvo tikra puota! Viešpatie, kaip aš prisivalgiau!

Per pietus ponas Koknaras tesuvalgė lėkštę sriubos, dvi juodas vištos kojas ir vienintelį avienos kaulą, ant kurio buvo truputėlis mėsos.

Portas pamanė, kad tai patyčios, ir pradėjo šiaušti ūsus ir raukyti antakius, bet ponios Koknar kelis švelniai patarė jam kantriai palaukti.

Ši Portui nesuprantama tyla ir pietų pertrauka buvo baisiai prasminga raštininkams: prokurorui į juos žvilgtelėjus ir prokurorienei šyptelėjus, jie lėtai pakilo nuo stalo, dar lėčiau sudėjo savo servetėles, paskui nusilenkė ir išėjo.

— Eikite, jaunuoliai, eikite ir dirbdami virškinkite, — oriai patarė prokuroras.

Raštininkams išėjus, ponia Koknar atsikėlė ir išėmė iš spintos gabalą sūrio, aivų uogienės ir pyragą, kurį pati buvo iškepusi su medum ir migdolais.

Ponas Koknaras, pamatęs tiek valgių, suraukė antakius; Portas, pamatęs, kad liko be pietų, prikando lūpą.

Jis apsidairė pupų, bet dubuo su pupomis jau buvo dingęs.

— Tikra puota! — sušuko ponas Koknaras, muistydamasis krėsle,— tikra puota, *epulae epularum*[1]; Lukulas pietauja pas Lukulą.

Portas žvilgtelėjo į šalia stovintį butelį: jis tikėjosi užkąsti duonos ir sūrio, užgerdamas vynu, bet vyno nebeliko —

[1] Puotų puota.

butelis buvo tuščias; ponas ir ponia Koknar dėjosi to nematą.

„Na gerai,— tarė pats sau Portas,— dabar aš žinosiu..."

Jis palaižė šaukštelį uogienės ir atkando prie dantų limpančio ponios Koknar pyrago.

„Dabar,— tarė jis sau,— aukos jau atliktos. O, jei aš neturėčiau vilties drauge su ponia Koknar žvilgtelėti į jos vyro skrynią!"

Pasimėgavęs tokia prašmatnia puota, kurią pavadino lėbavimu, ponas Koknaras panoro prigulti. Portas tikėjosi, kad jis priguls tučtuojau ir čia pat, bet prakeiktas prokuroras nenorėjo apie tai nė girdėti; reikėjo jį nuvežti į jo kabinetą, ir jis šaukė tol, kol atsidūrė prie savo spintos, ant kurios krašto, dar didesniam atsargumui, užkėlė kojas.

Prokurorienė nusivedė Portą į gretimą kambarį, ir čia pradėta ieškoti pagrindo susitaikinti.

— Jūs galite ateiti pietų tris kartus per savaitę,— pasakė ponia Koknar.

— Dėkui,— atsakė Portas,— nemėgstu išnaudoti; be to, man reikia pagalvoti apie aprangą.

— Tiesa... — suvaitojo prokurorienė, — ta nelaiminga apranga!

— Deja,— tarė Portas,— ji man rūpi...

— Iš ko gi susideda jūsų pulko apranga, ponas Portai?

— O, iš daugelio dalykų,— atsakė Portas.— Muškietininkai, kaip žinote, yra rinktiniai kariai, ir jiems reikia daug tokių daiktų, kurių nereikia nei gvardiečiams, nei šveicarams.

— Bet kokių gi, suminėkite juos.

— Na, visa tai gali kaštuoti maždaug...— tarė Portas, labiau linkęs derėtis dėl visumos, negu dėl atskirų dalių.

Prokurorienė drebėdama laukė.

— Kiek? — paklausė ji, — tikiuosi, kad ne daugiau kaip...

Ji sustojo, pritrūkusi žado.

— O ne,— atsakė Portas,— daugiau kaip dviejų tūks-

tančių penkių šimtų livrų nereikės; aš net manau, kad taupydamas galėčiau išsiversti ir su dviem tūkstančiais livrų.

— Dieve brangiausias! Du tūkstančiai livrų,— sušuko ji,— juk tai ištisas lobis!

Portas itin reikšmingai susiraukė, ir ponia Koknar jį suprato.

— Aš todėl klausiu, iš ko susideda jūsų apranga,— tarė ji,— kad, turėdama daug giminaičių ir nemaža prekybininkų klientų, be abejo, gaučiau viską perpus pigiau, negu jūs pats.

— Ak, šit kaip! — tarė Portas.— Čia kas kita.

— Na, žinoma, mielasis ponas Portai! Taigi pirmiausia jums, tur būt, reikia arklio?

— Taip.

— Puiku! Aš kaip tik šį reikalą galiu sutvarkyti.

— O,— nušvitęs sušuko Portas,— vadinasi, dėl arklio viskas atlikta; toliau man reikia kamanų ir balno, bet čia jau tokie dalykai, kuriuos gali nusipirkti tik pats muškietininkas ir kuriems, beje, nereikės daugiau kaip trijų šimtų livrų.

— Trys šimtai livrų! .. Na, gerai, tebūnie trys šimtai livrų,— atsidusdama tarė prokurorienė.

Portas nusišypsojo; jis turėjo, kaip prisimename, balną, gautą iš Bekingemo, tad tuos tris šimtus livrų tikėjosi slapta pasidėti sau į kišenę.

— Paskui,— tęsė jis,— dar reikia arklio mano tarnui ir valizos man; ginklais jums neteks rūpintis, nes aš juos turiu.

— Arklio jūsų tarnui? — neryžtingai pakartojo ponia prokurorienė.— Tai jau per didelė prabanga, mano mielas!

— Šit kaip! — išdidžiai tarė Portas.— Tai gal jūs manote, ponia, kad aš koks nuskurdėlis?

— Ne, aš tik norėjau pasakyti, kad gražus mulas kartais atrodo ne blogiau už arklį, ir aš manau, kad gavus gražų mulą Musketonui...

— Gerai, tebūnie gražus mulas,— atsakė Portas,— jūsų tiesa, aš mačiau labai žymius ispanų didikus, kurių visa pa-

lyda jojo mulais. Bet tada, jūs pati tai suprantate, ponia Koknar, mulas turi būti papuoštas plunksnų kuodu ir varpeliais.

— Būkite ramus,— atsakė prokurorienė.

— Belieka dar valiza,— pridūrė Portas.

— O, dėl to nesirūpinkit!— sušuko ponia Koknar,— mano vyras turi penkias ar šešias valizas, jūs pasirinksite sau geriausią; yra viena, kurią jis ypač mėgdavo imti į kelionę: ji tokia didelė, jog ten galėtų tilpti visas pasaulis.

— Vadinasi, ta valiza tuščia? — naiviai paklausė Portas.

— Žinoma, tuščia,— taip pat naiviai atsakė prokurorienė.

— O valiza, kurios man reikia,— sušuko Portas,— turi būti gerai prikimšta, mano brangioji!

Ponia Koknar vėl atsiduso. Moljeras dar nebuvo parašęs savo „Sykštuolio", tad ponia Koknar galėjo būti Harpagono pirmatake.

Tokiu pat būdu buvo aptartos ir kitos aprangos dalys, ir derybų pasekmės buvo tokios: prokurorienė įsipareigojo duoti aštuonis šimtus livrų sidabru ir parūpinti arklį bei mulą, kuriems teksianti garbė nešti Portą ir Musketoną į šlovingus žygius.

Viską sutarus, Portas atsisveikino su ponia Koknar. Šioji, tiesa, dar bandė sulaikyti jį meiliais žvilgsniais, bet Portas pasiteisino, kad laukia tarnybiniai reikalai, ir prokurorienė turėjo jį perleisti karaliui.

Muškietininkas grįžo namo alkanas ir labai blogai nusiteikęs.

III ◆ *TARNAITĖ IR PONIA*

Tuo tarpu, kaip jau sakėme, d'Artanjano meilė miledi, nepaisant sąžinės graužimo, nei išmintingų Ato patarimų, kas valandą darėsi vis karštesnė; įsimylėjęs gaskonas, kasdien rėždamas aplink ją sparnu, buvo tikras, kad anksčiau ar vėliau ir jinai jam tuo pačiu atsakys.

Vieną vakarą atvykęs čia aukštai pakelta galva ir links-

mas kaip žmogus, laukiąs aukso lietaus, jis sutiko vartuose kambarinę; bet šį kartą gražioji Ketė nepasitenkino palietusi jį praeidama, o meiliai paėmė už rankos.

„Aha! — pamanė d'Artanjanas, — tikriausiai ponia jai liepė pasakyti man ką nors; ji praneš apie pasimatymą, kurio miledi pati nedrįso man skirti."

Ir jis pažvelgė į gražią mergytę kaip tikras nugalėtojas.

— Aš labai norėčiau pasakyti jums porą žodžių, ponas ševalje[1], — suvapėjo kambarinė.

— Sakyk, mano vaikeli, sakyk,— tarė d'Artanjanas,— aš klausau.

— Čia negalima: tai, ką aš noriu jums pasakyti, ilgas reikalas, o, svarbiausia — labai slaptas.

— Tai ką gi daryti?

— Jei ponas ševalje teiktųsi eiti su manim...— nedrąsiai pasakė Keti.

— Kur tik tu nori, gražioji mergyte.

— Na, tai eime.

Ir Keti, nepaleisdama d'Artanjano rankos, nuvedė jį tamsiais, vingiuotais laipteliais, paskui, palypėjusi maždaug penkiolika pakopų, atidarė duris.

— Įeikite, ponas ševalje,— tarė ji,— čia mes būsime vieni ir galėsime pasikalbėti.

— O kieno gi šis kambarys, gražioji mergyte? — paklausė d'Artanjanas.

— Mano, ponas ševalje; štai tos durys į mano ponios miegamąjį. Bet būkite ramus, ji negirdės, ką mes kalbėsime: ji niekad neina gulti prieš dvyliktą.

D'Artanjanas apsidairė: mažutis, jaukus kambarėlis buvo skoningai įrengtas ir švarus, bet d'Artanjano akys nejučiomis nukrypo į tas duris, kurios, kaip Ketė sakė, vedė į miledi miegamąjį.

Keti numanė, kas darosi jaunuolio sieloje, ir atsiduso.

— Jūs labai mylite mano šeimininkę, ponas ševalje? — paklausė ji.

---

[1] Riteris, kavalierius, o iki Didž. prancūzų revoliucijos bajorų titulas.

— O, labiau, negu galėčiau žodžiais išreikšti! Kete, aš netekau proto!

Ketė dar kartą atsiduso.

— Deja, pone,— tarė ji,— labai gaila!

— O kas gi, po velnių, tau atrodo čia bloga? — paklausė d'Artanjanas.

— Matot, pone, — atsakė Ketė,— mano šeimininkė visai jūsų nemyli.

— Hm! — tarė d'Artanjanas.— Ar ji tau liepė man tat pasakyti?

— O ne, pone! Aš pati, jausdama jums palankumą, ryžausi tai pasakyti.

— Ačiū, geroji Kete, bet tik už gerą norą, nes, kaip ir pati supranti, tavo žinia anaiptol nėra maloni.

— Vadinasi, jūs visai netikit, ką aš jums pasakiau, tiesa?

— Tokiais dalykais visada sunku tikėti, mano gražioji mergyte; jau vien savimeilė to neleidžia.

— Taigi jūs manim netikite?

— Prisipažįstu, kol tu nesuteiksi man kokių nors įrodymų...

— O ką jūs į tai pasakysite?

Ir Ketė išsitraukė iš korsažo mažą laiškelį.

— Man? — paklausė d'Artanjanas, skubiai čiupdamas laiškelį.

— Ne, kitam.

— Kitam?

— Taip...

— Kas jis toks? Pasakykite man jo pavardę! — sušuko d'Artanjanas.

— Pažiūrėkite į adresą.

— Grafui de Varduil

Sen-Žermeno scena tučtuojau šmėkštelėjo garbėtroškos gaskono vaizduotėje; greitu kaip žaibas judesiu jis atplėšė voką, nepaisydamas Ketės, kuri suriko, pamačiusi, ką jis nori daryti, arba, tikriau sakant, ką jis jau padarė.

— O, dieve manol Ponas bajore, ką jūs darote?

— Aš?.. Nieko,— atsakė d'Artanjanas ir ėmė skaityti:

„Jūs neatsakėte į mano pirmąjį laiškelį; ar jūs sergate, ar gal jau visai užmiršote, kokiomis akimis žiūrėjote į mane ponios de Giz baliuje! Štai gera proga, grafe! Nepraleiskite jos."

D'Artanjanas išblyško; buvo įžeista jo savimeilė, o jis pamanė, kad įžeista jo meilė.

— Vargšas mielasis ponas d'Artanjanas! — tarė Ketė užuojautos kupinu balsu, vėl paspausdama jaunuoliui ranką.

— Tau manęs gaila, mažyte? — paklausė d'Artanjanas.

— O taip, iš visos širdies! Nes aš žinau, kas yra meilė.

— Tu žinai, kas yra meilė? — paklausė d'Artanjanas, pirmą kartą atidžiau į ją pasižiūrėjęs.

— Deja, taip!

— Na tai, užuot manęs gailėjusi, verčiau padėtum man atkeršyti tavo poniai.

— O kokiu būdu jūs norėtumėt jai keršyti?

— Aš norėčiau ją nugalėti ir užimti savo varžovo vietą.

— Aš jums niekados nepadėsiu, ponas ševalje! — gyvai atrėžė Ketė.

— Na ir kodėl? — paklausė d'Artanjanas.

— Dėl dviejų priežasčių.

— Kokių?

— Prmiausia dėl to, kad mano ponia niekada jūsų nepamils.

— O iš kur tu žinai?

— Jūs ją mirtinai įžeidėt.

— Aš? Kuo aš galėjau ją įžeisti? Nuo tos dienos, kai ją pažinau, aš gyvenu prie jos kojų kaip vergas! Kalbėk, prašau tave!

— Aš tai atskleisiu tik tam žmogui... kuris įžvelgs mano sielos gelmes!

D'Artanjanas antrukart pažiūrėjo į Ketę. Mergaitė buvo tokia tyra ir graži, jog ne viena kunigaikštytė būtų atidavusi už tai savo karūną.

— Kete,— tarė jis,— aš įžvelgsiu į tavo sielos gelmes,

kada tik tu panorėsi, tai nesudaro kliūčių, mano mielas vaikeli.

Ir jis ją pabučiavo, nuo ko vargšė mergaitė paraudo kaip vyšnia.

— Ne, ne! — sušuko Ketė,— jūs nemylite manęs, jūs mylite mano ponią, jūs ką tik man tai sakėte.

— Ir tai neleidžia tau atskleisti antrosios priežasties?

— Antroji priežastis, ponas ševalje,— atsakė Ketė, pirmiausia padrąsinta jaunuolio bučinio, o paskui paskatinta jo akių žvilgsnio,— yra ta, kad meilėje kiekvienas rūpinasi savim.

Tik tada d'Artanjanas prisiminė ilgesingus Ketės žvilgsnius, susitikimus su ja ant laiptų, prieškambaryje ir koridoriuje, švelnų jos rankos prisilytėjimą, praeinant pro šalį, ir slopinamus atodūsius; bet apimtas geismo patikti kilmingajai poniai, jis nekreipė dėmesio į subretę: kas medžioja erelį, nepaiso žvirblio.

Bet šį kartą mūsų gaskonas išsyk suprato, kiek naudos galima turėti iš tos meilės, kurią taip naiviai ar taip drąsiai ką tik išreiškė Ketė: jis galėtų perimti grafui de Vardui adresuojamus laiškus, viską sekti čia pat vietoje, kiekvienu metu įeiti į Ketės kambarį greta ponios miegamojo. Neištikimasis, kaip matome, mintimis jau aukojo vargšę mergaitę, kad tik galėtų geruoju ar piktuoju laimėti miledi.

— Na ką gi,— pasakė jis mergaitei,— tu nori, mano brangioji Kete, kad aš tau įrodyčiau tą meilę, kuria tu abejoji?

— Kokią meilę? — paklausė mergaitė.

— Tą, kuria aš pasiruošęs tave pamilti.

— Kaipgi jūs tai įrodysite?

— Ar nori, kad šį vakarą aš praleisčiau su tavim tą laiką, kurį paprastai praleidžiu su tavo ponia?

— O taip! — sušuko Ketė, plodama rankomis,— labai noriu.

— Gerai, mielas vaikeli,— tarė d'Artanjanas, atsisėsdamas į fotelį,— eik šen, ir aš tau pasakysiu, kad dar niekad nesu matęs tokios gražios kambarinės, kaip tu.

Ir jis tai pasakė taip iškalbingai, jog vargšė mergaitė, kuri labai norėjo patikėti juo, patikėjo... Tačiau, dideliam d'Artanjano nustebimui, gražioji Ketė gynėsi gana ryžtingai.

Puolant ir ginantis laikas bėga greitai.

Išmušė dvylikta, ir beveik tuo metu miledi kambary suskambėjo varpelis.

— Viešpatie! — sušuko Ketė.— Ponia mane šaukia! Išeikit, išeikit greičiau.

D'Artanjanas atsistojo, pasiėmė skrybėlę, lyg ketindamas išeiti, paskui, užuot atidaręs duris į laiptus, greitai pravėrė didelės spintos duris ir pasislėpė tarp miledi suknelių ir peniuarų.

— Ką jūs darote? — sušuko Ketė.

D'Artanjanas, spėjęs išsitraukti raktą, užsirakino iš vidaus ir neatsiliepė.

— Na! — suriko miledi šaižiu balsu.— Ar užmigote? Kodėl neateinate, kai aš skambinu?

Ir d'Artanjanas išgirdo, kaip triukšmingai atsidarė gretimo kambario durys.

— Aš čia, miledi, aš čia! — sušuko Ketė, bėgdama prie ponios.

Abi įėjo į miegamąjį, ir kadangi durys paliko atdaros, d'Artanjanas girdėjo, kaip miledi dar kurį laiką barė tarnaitę; paskui ji pagaliau aprimo ir ėmė kalbėti apie jį, o tuo tarpu Ketė padėjo jai nusirengti.

— Kažkodėl,— tarė miledi,— šį vakarą aš nemačiau mūsų gaskono?

— Kaip, ponia,— tarė Ketė,— jis nebuvo atėjęs! Nejaugi jis būtų pasidaręs neištikimas, dar laimės nepatyręs?

— O ne! Jį, matyt, sutrukdė ponas de Trevilis arba ponas Dezesaras. Aš čia gerai nusituokiu, Kete; bet jis nuo manęs nepabėgs!

— Ką jūs, ponia, su juo veiksite?

— Ką aš su juo veiksiu?.. Būk rami, Kete, šį žmogų ir mane riša vienas dalykas, kurio jis nežino... Per jį aš vos netekau jo eminencijos pasitikėjimo... O, aš jam atkeršysiu!

— Aš maniau, kad ponia jį myli!

— Myliu! Aš jo neapkenčiu! Mulkis, jis laikė lordo Vinterio gyvybę savo rankose, bet jo nenužudė, ir per jį aš netekau trijų šimtų tūkstančių livrų rentos.

— Tiesa,— tarė Keti,— jūsų sūnus yra vienintelis dėdės paveldėtojas, ir kol jis taps pilnametis, jūs galėtumėt naudotis jo turtais.

D'Artanjanas sudrebėjo iki kaulų smegenų, girdėdamas, kaip ši grakšti būtybė šaižiu balsu, taip meistriškai sušvelninamu salono pokalbiuose, prikaišiojo jam, kad jis nenužudė žmogaus, kuriam jinai jo akyse rodė tiek draugiškumo.

— Aš jau būčiau jam atkeršijusi,— tęsė miledi,— jei kardinolas nežinia kodėl nebūtų pataręs man jo pasigailėti.

— Ak, taip! Bet ponia nepasigailėjote tos jaunos moters, kurią jis mylėjo.

— A, to pirklio žmonos iš Duobkasių gatvės! Argi jis dar jos neužmiršo? Dievaži, tai buvo puikus kerštas!

Šaltas prakaitas išpylė d'Artanjanui kaktą: juk ši moteris — tikra pabaisa!

Jis vėl ėmė klausytis, bet, nelaimė, tualetas buvo baigtas.

— Gerai,— tarė miledi,— galite eiti, o rytoj pasistenkite pagaliau gauti atsakymą į tą laišką, kurį aš jums daviau.

— Ponui de Vardui? — paklausė Ketė.

— Žinoma, ponui de Vardui.

— Štai žmogus, visai nepanašus į tą vargšą d'Artanjaną,— pasakė Ketė.

— Eikit, mano mieloji, — tarė miledi, — aš nemėgstu bereikalingų samprotavimų.

D'Artanjanas išgirdo, kaip durys užsidarė ir kaip miledi užstūmė iš vidaus dvi sklendes; Ketė irgi, kiek begalėdama tyliau, užsirakino duris iš savo pusės; tada d'Artanjanas pravėrė spintą.

— Dieve mano! — sušnibždėjo Ketė. — Kas jums? Jūs toks išbalęs?

— Šlykštus padaras! — sušnibždėjo d'Artanjanas.

— Tyliau, tyliau! Išeikite! — tarė Ketė. — Mano ir miledi kambarius skiria tik plona pertvara, ir ten girdėti kiekvienas žodis!

— Kaip tik dėl to aš ir neisiu iš čia,— atsakė d'Artanjanas.

— Kaip? — rausdama paklausė Ketė.

— Arba jei išeisiu... tai vėliau.

Ir jis pritraukė Ketę prie savęs; gintis buvo neįmanoma, nes gynimasis visada sukelia tiek triukšmo! Taigi Ketė nesipriešino.

Tai buvo atkeršijimas miledi. Sako, kad kerštas yra saldus, ir d'Artanjanas įsitikino, jog tai tiesa. Jeigu d'Artanjanas būtų turėjęs bent truputį tikro jausmo, jis būtų džiaugęsis šia nauja pergale, bet jame slypėjo tik puikybė ir išdidumas.

Bet, ir tai reikia pasakyti jo garbei, pasinaudodamas savo įtaka gražiajai Ketei, jis pirmiausia pamėgino sužinoti iš jos, kokio likimo susilaukė ponia Bonasje; bet vargšė mergaitė prisiekė kryžiumi, kad ničnieko nežinanti, nes ponia paprastai atskleidžianti jai tik pusę savo paslapčių; ji galinti tik užtikrinti, kad ponia Bonasje gyva.

Ne daugiau Ketė nusimanė ir apie tai, dėl kokios priežasties miledi vos neprarado kardinolo pasitikėjimo; bet šiuo klausimu d'Artanjanas žinojo daugiau už ją: apleisdamas Angliją, jis pastebėjo miledi viename sulaikytame laive, tad neabejojo, kad ji tenai buvusi deimantų.

Bet viena jam buvo aiškiau už viską: miledi tikrai giliai ir nenumaldomai neapkenčia jo už tai, kad jis nenužudė jos dieverio.

Rytojaus dieną vėl atėjęs pas miledi, d'Artanjanas rado ją labai blogai nusiteikusią ir suprato, kad ji jaudinasi, negaudama iš pono de Vardo atsakymo. Įėjo Ketė; miledi buvo jai labai šiurkšti. Ketė žvilgtelėjo į d'Artanjaną, lyg sakydama: „Matote, kiek aš per jus kenčiu."

Bet į galą vakaro gražioji liūtė sušvelnėjo: ji šypsodamasi klausėsi meilių d'Artanjano žodžių ir net leido jam ranką bučiuoti.

D'Artanjanas paliko ją, nebežinodamas, ką galvoti: bet kadangi jis buvo iš tų vaikinų, kurie ne taip lengvai pameta galvą, tai, besisukdamas apie miledi, jis savo mintyse sudarė nedidelį planą.

Prie durų jis sutiko Ketę ir taip, kaip vakar, vėl užėjo pas ją į kambarį. Ponia buvo smarkiai išbarusi Ketę už nerūpestingumą. Ji niekaip negalėjo suprasti, kodėl tyli grafas de Vardas, ir liepė Keteì ateiti devintą valandą ryto paimti trečiojo laiško.

D'Artanjanas gavo iš Ketės žodį, kad ji kitą rytą atneš tą laišką jam; vargšė mergaitė pažadėjo visa, ko tik norėjo jos mylimasis: ji visai neteko proto.

Viskas atsitiko taip, kaip ir vakar vakare: d'Artanjanas užsidarė spintoje, miledi pašaukė kambarinę, atliko savo tualetą, liepė jai išeiti ir uždarė duris. Kaip ir vakar, d'Artanjanas grįžo namo tik penktą valandą ryto.

Vienuoliktą valandą jis pamatė ateinančią Ketę; rankoje ji laikė naują miledi laišką. Šį kartą vargšė mergaitė nė nebandė prieštarauti d'Artanjanui: ji leido jam daryti visa, ką jis norėjo, nes siela ir kūnu ji priklausė gražiajam kareiviui.

D'Artanjanas atplėšė laišką ir perskaitė:

„Štai jau trečią kartą aš rašau jums, norėdama pasakyti, kad myliu jus. Saugokitės, kad ketvirtąjį kartą neparašyčiau, jog jūsų neapkenčiu.

Jeigu jūs apgailestaujate, kad taip elgėtės su manim, mergaitė, kuri įteiks jums šį laišką, pasakys, kaip mandagus vyras gali susilaukti atleidimo."

D'Artanjanas, skaitydamas šį laišką, čia raudo, čia balo.

— O, jūs vis dar tebemylite ją! — sušuko Ketė, nė valandėlės nenuleidusi akių nuo jaunuolio veido.

— Ne, Kete, tu klysti, aš nebemyliu jos, bet aš noriu atkeršyti jai už panieką.

— Taip, aš žinau, kokiu būdu jūs norite atkeršyti; jūs man tai sakėte.

— Ar tau ne vis tiek, Kete? Tu gerai žinai, kad aš myliu tik tave.

— Iš kurgi tai galima žinoti?

— Iš mano paniekos jai.

Ketė atsiduso.

D'Artanjanas paėmė plunksną ir parašė:

„Ponia, ligi šiol aš abejojau, ar tikrai man buvo rašyti du pirmieji jūsų laiškai, nes aš laikiau save nevertu tokios garbės, be to, jaučiausi dar toks silpnas, jog vis tiek būčiau nesiryžęs į juos atsakyti.

Bet šiandien aš turiu tikėti jūsų palankumu, nes ne tik jūsų laiškas, bet ir jo įteikėja tvirtina, kad jūs mane mylite.

Jai nėra reikalo man sakyti, kokiu būdu mandagus vyras gali susilaukti jūsų pasigailėjimo. Taigi šiandien vienuoliktą valandą vakaro aš pats ateisiu prašyti atleidimo. Delsti dar bent vieną dieną, mano akimis žiūrint, jums būtų naujas įžeidimas...

Tas, kurį jūs padarėte laimingiausiu žmogumi pasaulyje, —

Grafas de Vardas."

Šis laiškas visų pirma buvo suklastotas, antra, jis buvo grubus, o mūsų akimis žiūrint, net niekšingas, bet anais laikais nebuvo tiek daug varžomasi kaip šiandien. Be to, d'Artanjanas iš pačios mīledi pasisakymų žinojo, kad ji buvo išdavusi daug svarbesnių asmenų už jį, ir todėl menkai ją tegerbė. Ir vis dėlto jis jautė, kad kažkokia beprotiška aistra traukia jį prie tos moters — svaiginanti aistra, sumišusi su panieka, bet vis dėlto aistra, jei norite, geidulys.

D'Artanjano planas buvo labai paprastas: iš Ketės kambario įeiti į ponios kambarį ir, pasinaudojus pirmu nustebimo, gėdos ir siaubo momentu, ją nugalėti; gal būt, jam nepasiseks, bet reikia pasitikėti laime ir surizikuoti. Po aštuonių dienų prasidės žygis, todėl d'Artanjanas neturėjo kada vaidinti kilniąją meilę.

— Pone, namie jūsų laukia vienas žmogus,— atsakė Bazenas.

— Žmogus! Koks žmogus?

— Elgeta.

— Duokite jam išmaldos, Bazenai, ir paprašykite jį pasimelsti už vargšą nusidėjėlį.

— Tas elgeta būtinai nori su jumis pasikalbėti ir sako, kad jums būsią labai malonu jį pamatyti.

— Ar jis neprašė ką nors pasakyti man?

— Taip. Jis pasakė: „Jei ponas Aramis nenorėtų eiti su manim pasimatyti, jūs pasakykite jam, kad aš atvykstu iš Turo."

— Iš Turo? — sušuko Aramis. — Ponai, tūkstantį kartų atsiprašau, bet tas žmogus, matyt, atnešė man laukiamų naujienų.

Ir pakilęs jis skubiai išėjo.

Pasiliko tik Atas ir d'Artanjanas.

— Tikiuos, kad šitie žaliūkai sutvarkys savo reikalus. Kaip jūs manote, d'Artanjanai? — paklausė Atas.

— Aš žinau, kad Portui sekasi,— atsakė d'Artanjanas,— o Aramiu, tiesą sakant, aš niekad rimtai nesirūpinau; bet jūs, mano mielas Atai, taip kilniai išdalijęs teisėtai jums priklausančius anglo pistolius,— ką jūs darysite?

— Mano vaikeli, aš esu labai patenkintas, kad užmušiau tą nenaudėlį, nes užmušti anglą — šventas darbas; bet jeigu būčiau įsidėjęs į kišenę jo pistolius, jie būtų slėgę mane kaip sąžinės graužimas.

— Ką jūs, mielas Atai! Kartais jūs iš tikrųjų skelbiate nesuvokiamas pažiūras.

— Na, užteks apie tai!.. Ponas de Trevilis, pagerbęs mane savo vizitu, pasakojo man, kad jūs dažnai lankotės pas tuos įtartinus anglus, kuriuos proteguoja kardinolas?

— Tikriau sakant, lankausi pas vieną anglę, apie kurią jums pasakojau.

— Ak, tiesa, pas šviesiaplaukę moterį, dėl kurios aš jums buvau davęs patarimų, tik jūs, žinoma, nesiteikėt paklausyti.

— Aš jums nurodžiau kodėl.

— Taip, jūs, rodos, sakėte, kad ten tikitės gauti aprangą.

— Visai ne! Aš įsitikinau, kad ta moteris prisidėjo prie ponios Bonasje pagrobimo.

— Taip, suprantu. Norėdamas atrasti vieną moterį, jūs meilinatės kitai — tai ilgiausias, bet ir įdomiausias kelias.

D'Artanjanas jau norėjo viską papasakoti Atui, tačiau vienas dalykas jį sulaikė: Atas buvo griežtas garbės atžvilgiu, o čia, šiame mažame mūsų įsimylėjėlio plane prieš miledi, buvo tokių dalykėlių, kuriems, jis iš anksto tai žinojo, šis puritonas nepritartų; taigi jis nusprendė verčiau tylėti, o kadangi Atas nebuvo smalsiausias žmogus pasaulyje, tai d'Artanjano atvirumas toliau ir nenuėjo.

Taigi mes paliksime šiuos du draugus, kurie nieko svarbaus neturėjo vienas kitam pasakyti, ir paseksime Aramį.

Mes matėme, su kokiu greitumu jaunuolis puolė paskui Bazeną arba, tikriau sakant, pirma jo, išgirdęs, kad žmogus, norįs su juo pasikalbėti, atvyko iš Turo; vienu šuoliu jis nuskrido iš Ferū į Vožiraro gatvę.

Parėjęs namo, jis tikrai rado kažkokį žmogelį nedidelio ūgio, protingų akių, apsirengusį skarmalais.

— Tai jūs manęs teiravotės? — paklausė muškietininkas.

— Norėjau matyti poną Aramį; ar čia jūs?

— Aš pats, gal turite man ką nors įduoti?

— Taip, jeigu parodysite man vieną išsiuvinėtą nosinę.

— Štai ji,— pasakė Aramis, ištraukęs iš užančio raktelį ir atrakinęs mažą juodmedžio dėžutę, inkrustuotą perlamutru,— štai ji, žiūrėkite!

— Gerai,— atsakė elgeta,— liepkite savo tarnui išeiti.

Iš tikrųjų Bazenas, norėdamas sužinoti, ko nori elgeta iš jo pono, sekė jį įkandin ir parėjo beveik tuo pačiu metu; bet jis veltui skubėjo: elgetai pareikalavus, ponas liepė pasišalinti, ir jis norom nenorom turėjo paklusti.

Bazenui išėjus, elgeta ūmai apsidairė aplink, norėdamas įsitikinti, ar niekas jo nemato ir negirdi, praskleidė savo nuplyšusį švarką, menkai tesuveržtą odiniu diržu, atardė liemenės viršų ir ištraukė iš ten laišką.

Aramis sušuko iš džiaugsmo, pamatęs antspaudą, pabučiavo laišką ir, su kone dievobaiminga pagarba jį atplėšęs, perskaitė:

„Drauge, likimas nori, kad mes būtume dar kurį laiką išskirti; bet gražiausios jaunystės dienos nežuvo amžinai. Atlikite savo pareigą karo žygyje; aš atliksiu savąją kur kitur. Priimkite tai, ką įduos jums pasiuntinys; atlikite žygį kaip kilnus ir šaunus bajoras ir mąstykite apie mane, švelniai bučiuojančią jūsų juodąsias akis.

Sudie arba, tikriau sakant, iki pasimatymo!"

Elgeta vis dar tebeardė liemenę: iš savo nešvarių skarmalų vieną po kito jis ištraukė pusantro šimto dvigubų ispaniškų pistolių, kuriuos išklojo ant stalo; paskui, atidaręs duris, jis nusilenkė ir dingo pirmiau, negu apstulbęs jaunuolis spėjo ištarti bent žodį.

Tada Aramis dar kartą perskaitė laišką ir gale pastebėjo post scriptum:

„*P. S.* — Maloniai priimkit pasiuntinį — jis grafas ir Ispanijos grandas."

— Aukso svajonės! — sušuko Aramis. — Ak, koks puikus gyvenimas! Taip, mes dar jauni! Mes dar sulauksime laimingų dienų! O, tau, tau vienai, mano meile, mano kraujas ir gyvybė, visa, visa tau, mano nuostabi mylimoji!

Ir jis ėmė aistringai bučiuoti laišką, nė nepažvelgdamas į auksą, žėrintį ant stalo.

Bazenas subrazdėjo prie durų; Aramiui nebebuvo reikalo laikyti jį lauke, ir jis leido jam įeiti.

Pamatęs tiek aukso, Bazenas apstulbo ir užmiršo pranešti, kad atvyko d'Artanjanas, kuris domėdamasis, kas tasai elgeta, eidamas iš Ato, užsuko pas Aramį.

Kadangi d'Artanjanas nesivaržė Aramio, tai, matydamas, jog Bazenas užmiršo pranešti apie jį, pats prisistatė.

— O, po velnių! Mielas mano Arami,— pasakė d'Artanjanas,— jeigu jums šias slyvas siunčio iš Turo, tai pasveikinkite mano vardu tą sodininką, kuris jas išaugino.

— Jūs apsirinkate, mano brangusis, — atsakė Aramis, kaip visada slapus,— tai leidėjas atsiuntė man šiuos pinigus už tą vienskiemenių eilių poemą, kurią aš dar ten būdamas pradėjau.

— A! Štai kaip! — tarė d'Artanjanas. — Ką gi, jūsų leidėjas labai dosnus, mano mielas Arami. Tai visa, ką aš galiu jums pasakyti.

— Kaip! — sušuko Bazenas. — Taip brangiai moka už poemą! Neįtikėtina! Ak pone! Jūs galite padaryti visa, ką tik norite! Jūs galite prilygti ponui de Vuatiurui ir ponui de Benseradui. Tai man irgi patinka. Poetas — tai beveik kunigas. O ponas Arami, prašau jus, būkite poetu.

— Bazenai, mano mielas, — tarė Aramis,— man rodos, kad jūs kišatės į pokalbį.

Bazenas suprato savo kaltę; jis nuleido galvą ir išėjo.

— Aha,— šypsodamasis tarė d'Artanjanas,— jūs parduodate savo kūrinius aukso svoriu! Jums labai sekasi, mano drauguži, bet žiūrėkit, nepameskit to laiško, kuris lipa iš jūsų kišenės ir kuris, be abejo, irgi iš jūsų leidėjo.

Aramis paraudo iki ausų, įsikišo giliau laišką ir užsisagstė liemenę.

— Mielas d'Artanjanai, — pasakė jis, — jei norit, eime pas savo bičiulius; dabar aš turtingas, ir nuo šiandien pradėsim vėl pietauti drauge, kol ateis eilė ir jums praturtėti.

— Dievaž, su dideliu malonumu, — atsakė d'Artanjanas. — Mes jau seniai valgėme padorius pietus; o kadangi šį vakarą turiu atlikti kiek rizikingą žygį, tai, prisipažįstu, mielai norėčiau truputį įkaitinti galvą keliais seno burgundiško vyno buteliais.

— Tebūnie ir senas burgundiškas; aš jo neniekinu, — atsakė Aramis, kuriam auksas kaip ranka atėmė visas mintis apie pasitraukimą iš pasaulio.

Įsidėjęs tam kartui tris ar keturis dvigubus pistolius į kišenę, Aramis likusius užrakino perlamutru inkrustuotoje

juodmedžio dėžutėje, kurioje buvo ir ta garsioji nosinė — jo talismanas.

Abu draugai pirmiausia nuvyko pas Atą, kuris, būdamas ištikimas duotajai priesaikai niekur neišeiti, apsiėmė suruošti pietus pas save namie; kadangi jis puikiai nusimanė apie gastronominius dalykus, todėl Aramis ir d'Artanjanas mielai pavedė jam rūpintis šiuo svarbiu reikalu.

Jiedu nuskubėjo pas Portą, bet ties Boko gatvės kampu sutiko Musketoną, kuris gailiu veidu varėsi priešais save mulą ir arklį.

D'Artanjanas sušuko nustebęs, bet kartu ir apsidžiaugė.

— Ak, juk čia mano sartukas! Arami, pažvelkite į šitą arklį!

— O, koks baisus kuinas! — pareiškė Aramis.

— Žinote, mano mielas,— tęsė d'Artanjanas,— šiuo arkliu aš atjojau į Paryžių.

— Kaip, pone, jūs pažįstate šį arklį? — paklausė Musketonas.

— Jis labai savotiškos spalvos,— pastebėjo Aramis, — pirmukart matau tokį plauką.

— Aš manau! — atšovė d'Artanjanas.— Jei aš gavau už jį tris ekiū, tai tik už keistą plauką, nes šitie griaučiai, žinoma, neverti nė devyniolikos livrų. Bet kaip šis arklys pateko į tavo rankas, Musketonai?

— Ai! — atsakė tarnas. — Geriau nė neklauskite, pone! Tai mūsų hercogienės vyras iškirto mums tokį pokštą!

— Kokiu būdu, Musketonai?

— Matote, į mus palankiai žiūri viena kilni ponia, hercogienė de... atsiprašau, mano ponas liepė man laikyti paslaptį; ji būtinai įsigeidė suteikti mums mažą dovanėlę: puikų ispanišką žirgą ir andalūzišką mulą, į kuriuos buvo miela žiūrėti! Jos vyras, sužinojęs tai, konfiskavo bevedant tuos puikius gyvulius ir pakeitė juos šitomis gaišenomis!

— Kurias tu varai atgal? — paklausė d'Artanjanas.

— Žinoma,— atsakė Musketonas,— juk, suprantate, mes negalime priimti tokių gyvulių vietoj anų, kur mums žadėjo.

— Ne, po velnių! Nors aš norėčiau pamatyti Portą, jojantį mano sartuku, nes tada galėčiau įsivaizduoti, kaip aš atrodžiau, įjodamas į Paryžių. Bet mes netrukdysime tavęs, Musketonai; eik ir atlik, ką tavo šeimininkas liepė. Ar jis namie?

— Taip, pone,— atsakė Musketonas,— tik labai piktas.

Ir jis nuėjo savo keliu Didžiųjų Augustiniečių krantinės link, o du draugai pasiekė nelaimingojo Porto duris ir paskambino. Jis matė juos einant per kiemą, bet nė nemanė atidaryti. Taigi jie skambino veltui.

Tuo tarpu Musketonas keliavo toliau, perėjo Naująjį tiltą ir, vis tempdamas dvi savo klipatas, atvyko į Lokių gatvę. Ten jis pririšo arklį ir mulą prie prokuroro durų skambučio rankenos ir paliko juos, kaip ponas jam buvo liepęs; paskui, visai nesirūpindamas jų likimu, sugrįžo namo ir pranešė Portui, kad jo įsakymas įvykdytas.

Po kurio laiko du vargšai gyvuliai, kurie nuo pat ryto buvo neėdę, pakėlė tokį triukšmą, tampydami skambučio rankeną, jog prokuroras liepė savo berniukui raštininkui nueiti pas kaimynus pasiteirauti, kieno šis arklys ir mulas.

Ponia Koknar pažino savo dovanas ir iš pradžių nesuprato, kodėl jos grąžintos, bet netrukus Porto atsilankymas viską išaiškino. Pyktis, liepsnojęs muškietininko akyse, nors jis ir labai stengėsi jį suvaldyti, išgąsdino jo jautriąją draugę. Mat, Musketonas nenuslėpė nuo savo pono, kad buvo sutikęs d'Artanjaną ir Aramį ir kad d'Artanjanas, pamatęs sartuką, pažino, jog tai jo bearnietis žirgas, kuriuo jis atjojęs į Paryžių ir kurį pardavęs už tris ekiū.

Paskyręs prokurorienei pasimatymą Sen-Magluaro vienuolyne, Portas išėjo. Prokuroras, matydamas, kad Portas išeina, pakvietė jį pietų, bet muškietininkas itin išdidžiai atsisakė.

Prokurorienė nuvyko į Sen-Magluaro vienuolyną, drebėdama iš baimės, nes numanė, kokie priekaištai jos laukia; bet išdidi Porto laikysena ją tiesiog sukaustė.

Visus tuos keiksmus ir priekaištus, kokiais tik gali api-

berti moterį vyriškis, kurio savimeilė įžeista, Portas bėrė ant vargšės prokurorienės nuleistos galvos.

— Ak! — atsakė ji. — Aš norėjau, kad viskas būtų kuo geriausiai. Vienas mūsų klientas yra arklių pirklys; jis buvo skolingas kontorai ir nenorėjo mokėti. Už skolą aš paėmiau tą mulą ir arklį. Jis man pažadėjo duoti du karališkus arklius.

— Tad žinokite, ponia, — tarė Portas, — jeigu jis buvo jums skolingas daugiau kaip penkis ekiū, tai tas jūsų skolininkas yra vagis.

— Juk niekam neuždrausta ieškoti kur pigiau, ponas Portai,— atsakė prokurorienė, norėdama pasiteisinti.

— Taip, ponia, bet tie, kurie ieško pigiau, turi leisti kitiems pasiieškoti dosnesnių draugų.

Ir Portas, pasisukęs ant kulnų, buvo jau beeinąs.

— Ponas Portai! Ponas Portai! — sušuko prokurorienė, — aš kalta, prisipažįstu, man nereikėjo derėtis, perkant aprangą tokiam puikiam raiteliui, kaip jūs.

Portas, neatsakydamas nė žodžio, žengė dar žingsnį.

Prokurorienei pasirodė, kad jinai regi jį spindinčiame debesyje, iš visų pusių apsuptą hercogienių ir markizių, kurios mėto jam po kojų maišus aukso.

— Sustokite, dėl dievo meilės, ponas Portai! — sušuko ji, — sustokite, pasišnekėsime!

— Kalbėtis su jumis — man nelaimė.

— Tik pasakykite, ko jūs pageidaujate?

— Nieko, nes jus prašyti ko nors ar neprašyti yra tas pat.

Prokurorienė pakibo Portui ant rankos ir, sielvarto apimta, sušuko:

— Ponas Portai, aš juk nieko apie tokius daiktus neišmanau; ar aš žinau, koks turi būti arklys, koks balnas ir kamanos?

— Reikėjo kreiptis į mane, ponia,— o aš apie tai nusituokiu; bet jūs norėjote sutaupyti pinigų ir tuo būdu linkote šykštauti.

— Tai buvo mano klaida, ponas Portai, bet aš ją atitaisysiu, garbės žodis.

— Kokiu gi būdu? — paklausė muškietininkas.

— Klausykite. Šį vakarą ponas Koknaras vyksta pas hercogą de Šoną, kuris jį kviečia kažkokio pasitarimo. Jis užtruks ten mažiausia dvi valandas. Ateikite, mes būsime vieni ir aptarsime visa, ko reikia.

— Gerai! Seniai taip reikėjo kalbėti, mano brangioji!

— Ar jūs man atleidžiate?

— Pamatysime,— išdidžiai atsakė Portas.

Ir, pasakę vienas kitam „iki vakaro", jiedu išsiskyrė.

„Po velnių! — galvojo Portas, eidamas namo,— man rodos, kad aš pagaliau artėju prie pono Koknaro skrynios."

V ◆ *NAKTĮ VISOS KATĖS PILKOS*

Tasai vakaras, taip nekantriai laukiamas Porto ir d'Artanjano, pagaliau atėjo.

D'Artanjanas, kaip paprastai, atvyko pas miledi apie devintą valandą. Jis rado ją puikiausiai nusiteikusią; taip maloniai ji dar niekad nebuvo jo sutikusi. Mūsų gaskonas iš pirmo žvilgsnio suprato, kad jo laiškelis įteiktas ir atliko savo paskirtį.

Ketė atnešė vaisių sunkos. Ponia maloniai pažvelgė į ją ir žavingai nusišypsojo, bet, deja, vargšė mergaitė buvo tokia nuliūdusi, jog visai nė nepastebėjo ponios palankumo.

D'Artanjanas žiūrėjo į šias dvi moteris, čia į vieną, čia į antrą, ir turėjo pripažinti, kad gamta apsiriko, kurdama jas: įžymiai damai suteikė niekingą parsidavėlės sielą, o subretei — hercogienės širdį.

Dešimtą valandą miledi aiškiai ėmė nerimauti; d'Artanjanas suprato, ką visa tai reiškia; ji žvalgėsi į laikrodį, kėlėsi, vėl sėdo ir šypsojosi d'Artanjanui, lyg sakydama: „Jūs, žinoma, labai mielas, bet būtumėt žavingas, jei išeitumėt."

D'Artanjanas pakilo ir paėmė skrybėlę; miledi leido jam pabučiuoti ranką. Jaunuolis pajuto, kaip ji paspaudė jam delną, ir suprato, jog ji taip pasielgė ne koketuodama, bet jausdama dėkingumą, kad jis išeina.

— Jinai velniškai jį myli,— sumurmėjo jis ir išėjo.

Šį kartą Ketė nelaukė jo nei prieškambary, nei koridoriuje, nei prie vartų. D'Artanjanui pačiam teko susirasti laiptus ir mažytį kambarėlį.

Ketė sėdėjo, užsidengusi veidą rankom, ir verkė.

Ji išgirdo įeinant d'Artanjaną, bet nepakėlė galvos; jaunuolis priėjęs paėmė ją už rankų, ir tada ji pradėjo raudoti.

Kaip d'Artanjanas buvo numatęs, miledi, gavusi laišką ir apsvaigusi iš džiaugsmo, viską papasakojo tarnaitei; paskui, atsidėkodama už šįkart gerai atliktą užduotį, padovanojo jai piniginę.

Ketė, sugrįžusi į savo kambarėlį, sviedė piniginę į kampą, kur ši ir liko gulėti, plačiai prasiskleidusi, o dvi ar trys auksinės monetos iš jos išriedėjo ant kilimo.

D'Artanjano glamonėjama, vargšė mergina pakėlė galvą. Jos veido išraiška išgąsdino net d'Artanjaną; ji sudėjo rankas, lyg ko maldaudama, bet nedrįso pratarti nė žodžio.

Kad ir kaip nejautri buvo d'Artanjano širdis, tas nebylus skausmas jį sujaudino; bet jis per daug brangino savo planus, o ypatingai pastarąjį, kad galėtų ką nors pakeisti iš anksto sudarytoje programoje. Tad jis nedavė Ketei jokios vilties jį palenkti, o tik pavaizdavo visą savo elgesį kaip paprastą kerštą.

Beje, tas kerštas buvo juo lengvesnis, kad miledi, matyt, nenorėdama pasirodyti meilužiui, kokia ji išraudus, liepė Ketei visame bute, net ir savo kambary, užgesinti šviesas. Prieš išauštant grafas de Vardas taip pat turėjo išeiti patamsy.

Po valandėlės jie išgirdo miledi įeinant į savo kambarį. D'Artanjanas puolė į spintą. Vos tik jis spėjo ten pasislėpti, tuoj pasigirdo skambutis.

Ketė nuėjo pas savo ponią ir nepaliko atdarų durų; bet sienelė buvo tokia plona, jog galėjai girdėti beveik visa, apie ką abi moterys kalbėjosi.

Miledi atrodė apsvaigusi iš džiaugsmo; ji klausinėjo Ketę mažiausių smulkmenų iš tariamo kambarinės susiti-

kimo su de Vardu: kaip jis priėmęs laišką, ką atsakęs, kokia buvusi jo veido išraiška, ar jis atrodė labai įsimylėjęs. Į visus klausimus vargšė Ketė, priversta dėtis ramia, atsakinėjo prislopintu balsu, bet netgi skausmingo jos tono ponia nepastebėjo — štai kokia egoistiška yra laimė.

Pagaliau, kadangi artinosi pasimatymo su grafu valanda, miledi iš tikrųjų liepė Ketei užgesinti visus žiburius, eiti į savo kambarį ir, kai tik atvyks, įleisti grafą de Vardą.

Ketei neteko ilgai laukti. Vos tik d'Artanjanas pro rakto skylutę spintos duryse pamatė, kad visas butas paskendo tamsoje, tuoj puolė iš savo slėptuvės lygiai tą pačią minutę, kai Ketė buvo beuždaranti ponios kambario duris.

— Kas ten per triukšmas? — paklausė miledi.

— Tai aš, — pusbalsiu atsakė d'Artanjanas, — aš, grafas de Vardas.

— O dieve! — sušnabždėjo Ketė. — Jis net negalėjo sulaukti valandos, kurią pats paskyrė!

— Kodėl gi jis neįeina? — virpančiu balsu tarė miledi. — Grafe,— pridūrė ji,— grafe, jūs žinote, kad aš jūsų laukiu.

Išgirdęs šiuos žodžius, d'Artanjanas švelniai atstūmė Ketę ir įėjo į kambarį.

Ar gali įsiutimas ir skausmas kankinti kieno nors sielą labiau, kaip to meilužio, kuris, svetimu vardu prisidengęs, turi klausytis meilės žodžių, skiriamų jo laimingam varžovui?

D'Artanjanas atsidūrė tokioj skausmingoj padėty, kurios nebuvo numatęs; pavydas graužė jo širdį, jis kentėjo beveik taip pat, kaip vargšė Ketė, kuri tuo metu raudojo gretimam kambary.

— Taip, grafe, — kalbėjo miledi meiliausiu balsu, švelniai spausdama jam ranką, — taip, aš laiminga, jausdama tą meilę, kurią žvilgsniai ir žodžiai reikšdavo man kiekvieną kartą, kai tik mes susitikdavome. Aš taip pat myliu jus. O, rytoj, rytoj... norėčiau gauti iš jūsų kokį nors įrodymą, kad jūs galvojate apie mane; o kad manęs neužmirštumėt, štai, imkite šitą...

Ir, nusimovusi nuo piršto žiedą, padavė d'Artanjanui.

D'Artanjanas prisiminė matęs tą žiedą ant miledi rankos: tai buvo puikus safyras su deimantų apsodu.

Pradžioje d'Artanjanas buvo benorįs jį grąžinti, bet miledi sulaikė:

— Ne, ne, imkite šį žiedą, jei mylite mane. Priimdami jį, — sujaudintu balsu pridūrė jinai, — jūs padarote man didesnę paslaugą, negu galite įsivaizduoti.

„Ši moteris kupina paslapčių!" — pagalvojo d'Artanjanas.

Tuo momentu jis pasijuto galįs viską jai atskleisti. Jau buvo bepraveriąs lūpas pasisakyti, kas jis ir kokiu keršto tikslu čia atėjęs, bet miledi pridūrė:

— Angele mano! O tas baidyklė gaskonas vos neužmušė jūsų!

Jis, d'Artanjanas — „baidyklė"!

— Ak,— tęsė miledi,— ar jūsų žaizdos dar neužgijo? Vis tebeskauda?

— Taip, labai,— atsakė d'Artanjanas, tikrai nežinodamas, ką besakyti.

— Nesirūpinkit,— sušnabždėjo miledi,— aš už jus atkeršysiu, ir žiauriai atkeršysiu!

„Po velnių! — pamanė d'Artanjanas,— dar neatėjo valanda atskleisti paslaptį."

D'Artanjanas ne išsyk atsipeikėjo po šio trumpo dialogo; bet visos mintys apie kerštą dingo kaip nebuvusios. Ši moteris turėjo jam neįtikimos galios: jis jos neapkentė ir sykiu ją dievino; jis niekad anksčiau netikėjo, kad tokie du priešingi jausmai gali slypėti vienoje širdyje ir, susijungdami draugėn, gali pagimdyti kažkokią keistą, demonišką meilę...

Bet štai jau išmušė pirma — metas išeiti. Palikdamas miledi, d'Artanjanas jautė vien aštrų gailestį, kad reikia skirtis, ir, aistringai atsisveikinę, jiedu susitarė kitą savaitę vėl pasimatyti.

Vargšė Ketė tikėjosi pasakyti d'Artanjanui kelis žodžius,

kai jis eis per jos kambarį, bet miledi pati jį palydėjo patamsy ir atsiskyrė su juo tik ant laiptų.

Kitos dienos rytą d'Artanjanas nubėgo pas Atą. Patekęs į tokią keistą avantiūrą, norėjo pasiklausti draugą patarimo; jis papasakojo viską. Atas kelis kartus suraukė antakius.

— Jūsų miledi,— pasakė jis,— man atrodo niekšingas padaras, bet vis dėlto blogai padarėte, apgaudamas ją: dabar, šiaip ar taip, jūs įsigijote baisų priešą.

Taip kalbėdamas, Atas atidžiai žiūrėjo į deimantais apsagstytą safyrą, kurį d'Artanjanas buvo užsimovęs vietoje karalienės žiedo, dabar stropiai saugomo dėžutėje.

— Jūs žiūrite į žiedą? — paklausė gaskonas, didžiuodamasis, kad gali parodyti draugams tokią brangią dovaną.

— Taip,— atsakė Atas,— jis man primena vieną mano šeimyninę brangenybę.

— Gražus, tiesa? — paklausė d'Artanjanas.

— Nuostabus! Aš nemaniau, kad galėtų būti du tokie pat skaidrūs safyrai. Ar jūs jį išmainėte į savo deimantą?

— Ne,— atsakė d'Artanjanas,— tai mano gražiosios anglės dovana arba, tikriau sakant, gražiosios prancūzės, nes aš ir neklausęs esu tikras, kad ji gimusi Prancūzijoje.

— Jūs gavote šį žiedą iš miledi? — sušuko Atas tokiu balsu, iš kurio buvo lengva suprasti, kad jis labai susijaudinęs.

— Taip, iš jos; šiąnakt jinai man jį padovanojo.

— Parodykite man šį žiedą,— paprašė Atas.

— Štai,— tarė d'Artanjanas, nusimaudamas žiedą.

Atas apžiūrėjo jį ir baisiai išblyško, paskui pabandė užsimauti jį ant kairės rankos bevardžio piršto; šis puikiausiai tiko, lyg būtų buvęs tam pirštui užsakytas. Visada ramus Ato veidas staiga apsiniaukė rūstybe ir kerštu.

— Negalimas daiktas, kad tai būtų tas pat! Kaip šis žiedas pateko į miledi Klarik rankas? Ir vis dėlto neįtikėtina, kad galėtų būti du tokie panašūs žiedai.

— Jums matytas šis žiedas? — paklausė d'Artanjanas.

— Man pasirodė, kad aš esu jį matęs,— atsakė Atas,— tačiau aš, be abejo, apsirikau.

Ir jis atidavė d'Artanjanui žiedą, vis tebežiūrėdamas į jį.

— Žinote ką,— po valandėlės tarė jis d'Artanjanui,— nusimaukite šį žiedą arba apsukite akimi į vidų; jis man sukelia tokius skaudžius prisiminimus, jog negalėčiau ramiai su jumis kalbėtis. Juk jūs, rodos, norėjote pasitarti su manim dėl kažko, sakėtės nežinąs, kaip pasielgti?.. Bet palaukit!.. Duokite man tą safyrą: to, apie kurį aš jums kalbėjau, viena briauna buvo įbrėžta per nelaimingą atsitikimą.

D'Artanjanas vėl nusimovė nuo piršto žiedą ir padavė jį Atui.

Atas krūptelėjo:

— Žiūrėkite,— tarė jis,— žiūrėkite, na, argi ne keista!

Ir jis parodė d'Artanjanui tą įbrėžimą, kurį buvo prisiminęs.

— O iš ko jūs buvote gavęs šį safyrą, Atai?

— Iš motinos, kuri buvo jį paveldėjusi iš savo motinos. Aš jau sakiau jums, kad tai sena šeimos brangenybė... su kuria niekad neturėjo skirtis mūsų šeima.

— O jūs jį... pardavėt? — neryžtingai paklausė d'Artanjanas.

— Ne,— keistai šypsodamasis atsakė Atas,— vieną meilės naktį aš jį padovanojau, kaip ir jums padovanojo.

D'Artanjanas susimąstė; miledi siela pasirodė jam lyg kažkokia gili ir neįžvelgiama bedugnė.

Paėmęs žiedą, jis nebeužsimovė jo ant piršto, bet įsidėjo į kišenę.

— Klausykite,— tarė Atas, imdamas jį už rankos,— jūs žinote, kaip aš jus myliu, d'Artanjanai; jei aš turėčiau sūnų, ir tai nemylėčiau jo labiau už jus. Paklausykite manęs, išsižadėkite tos moters. Aš jos nepažįstu, bet kažkoks nujautimas man sako, kad tai žuvusi būtybė ir joje slypi kažkas fatališka.

— Jūs esate teisus, Atai. Taigi aš ją palieku; prisipažįstu, kad ši moteris ir mane gąsdina.

— Ar jums pakaks ryžto? — paklausė Atas.

— Pakaks,— atsakė d'Artanjanas,— nors ir tuojau pat.

— Gerai! Teisingai, mano vaikeli! Jūs gerai padarysite,— tarė Atas, beveik tėviškai spausdamas gaskonui ranką. — Duok dieve, kad toji moteris, vos įėjus į mūsų gyvenimą, nepaliktų baisių pėdsakų.

Ir Atas linktelėjo galvą d'Artanjanui, duodamas suprasti, kad norėtų pasilikti vienas su savo mintimis.

Grįžęs namo, d'Artanjanas rado jo belaukiančią Ketę. Ištisas karštligės mėnuo nebūtų galėjęs labiau pakeisti vargšės mergaitės, kaip ši viena nemigos ir skausmo naktis.

Ponia ją atsiuntė pas tariamąjį de Vardą. Miledi buvo it pamišusi iš meilės, apsvaigusi iš džiaugsmo; ji norinti sužinoti, kada jos mylimasis paskirs jai antrąją naktį.

Ir vargšė Ketė, išbalusi, virpėdama, laukė d'Artanjano atsakymo.

Atas turėjo jaunuoliui didelės įtakos: klausydamas draugo patarimų ir savo širdies balso, dabar, kada jo savimeilė ir kerštо geismas liko patenkinti, jis pasiryžo daugiau nebesusitikti su miledi. Atsakydamas jis paėmė plunksną ir parašė jai šitokį laišką:

„Nesitikėkite, ponia, greit vėl su manim pasimatyti: pasveikęs aš turiu tiek daug tos rūšies reikalų, jog man tenka šiuo atžvilgiu šiek tiek susitvarkyti. Kai ateis jūsų eilė, aš turėsiu garbę jums apie tai pranešti.

Bučiuoju jūsų rankas, —

Grafas de Vardas."

Apie safyrą — nė žodžio; gal būt, gaskonas norėjo turėti jį kaip ginklą prieš miledi? O gal — kalbėkim atvirai — jis tikriausiai bus pasilikęs sau šį safyrą kaip paskutinę priemonę aprangai įsigyti.

Būtų tačiau neteisinga apie vienos epochos elgesį spręsti kitos epochos akimis. Tai, kas šiandien atrodytų padoriam žmogui gėda, anuomet buvo paprasčiausias, savaime suprantamas dalykas, ir geriausių šeimų sūnūs paprastai būdavo išlaikomi savo meilužių.

D'Artanjanas padavė Ketei laišką neužklijuotą; ji perskaitė jį vieną kartą, iš pradžių nieko nesuprasdama, paskui perskaitė antrą kartą ir vos nepamišo iš džiaugsmo.

Ketė nenorėjo tikėti tokia laime: d'Artanjanas turėjo pakartoti jai žodžiu tai, ką buvo parašęs raštu; ir nors vargšei mergaitei buvo pavojinga įteikti tokį laišką poniai, žinant staigų jos būdą, bet vis tiek ji nubėgo tekina, kiek kojos nešė, į Karaliaus aikštę.

Ir geriausios moters širdis yra negailestinga varžovės kančioms!

Miledi atplėšė laišką taip pat skubiai, kaip skubiai Ketė jį atnešė. Bet, perskaičiusi pirmuosius žodžius, ji išblyško kaip lavonas; paskui suglamžė laišką ir žaibuojančiomis akimis atsigręžė į Ketę.

— Kas čia per laiškas? — paklausė ji.

— Tai atsakymas į ponios laišką, — drebėdama atsakė Ketė.

— Negali būti! — sušuko miledi. — Negali būti, kad bajoras rašytų moteriai tokį laišką!

Paskui ji staiga sudrebėjo.

— Dieve mano! — sukuždėjo ji. — Nejaugi jis sužinojo? . . — Ir ji nutilo.

Miledi sugriežė dantimis, o jos veidas pasidarė it peleninis; ji norėjo žingtelėti prie lango ir įkvėpti tyro oro, bet tik ištiesė rankas, jos kojos sulinko, ir ji susmuko į fotelį.

Ketė pamanė, kad jai bloga, ir pribėgo atsegti korsažo. Bet miledi ūmai atsistojo.

— Ko jūs norite? — paklausė ji. — Kaip jūs drįstate mane paliesti?

— Aš maniau, kad ponia alpsta, ir norėjau padėti, — atsakė tarnaitė, išsigandusi baisios išraiškos, kuri pasirodė ponios veide.

— Aš alpstu? Ašl Jūs manote, kad aš tokia ištižėlė! Kai mane įžeidžia, aš ne alpstu, aš keršiju, suprantate!

Ir rankos mostu ji liepė Ketei išeiti.

Vakare miledi liepė įvesti d'Artanjaną, kai tik jis ateis įprastu laiku. Bet d'Artanjanas neatėjo.

Rytojaus dieną Ketė vėl atvyko pas jaunuolį ir papasakojo jam visa, kas atsitiko vakar. D'Artanjanas nusišypsojo: pavydulingas miledi pyktis ir buvo jo kerštas.

Tą vakarą miledi dar nekantriau laukė, negu aną; ji pakartojo savo įsakymą dėl gaskono, bet kaip ir vakar laukė jo veltui.

Užporytojaus dieną Ketė atėjo pas d'Artanjaną jau ne tik nelinksma ir nežvali, kaip anom dienom, bet mirtinai nuliūdusi.

D'Artanjanas paklausė vargšę mergaitę, kas jai yra, bet ji nieko neatsakė, tik išėmė laišką iš kišenės ir padavė jam.

Laiškas buvo rašytas miledi ranka; tik šį kartą adresuotas pačiam d'Artanjanui, o ne ponui de Vardui.

Jis atplėšė laišką ir perskaitė:

„Mielas pone d'Artanjanai, negerai taip užmiršti savo draugus, ypač prieš atsiskiriant su jais tokiam ilgam laikui. Mano dieveris ir aš veltui laukėme jūsų vakar ir užvakar. Nejaugi taip bus ir šį vakarą?

Jums dėkinga
Ledi Klarik."

— Nieko nuostabaus, — pasakė d'Artanjanas, — aš laukiau tokio laiško. Juo labiau smunka grafo de Vardo vertė, juo aukščiau kyla manoji.

— Ar jūs eisite? — paklausė Ketė.

— Klausyk, mielas vaikeli,— tarė gaskonas, stengdamasis ir pats pasiteisinti, kad sulaužė Atui duotąjį pažadą, — tu supranti, kad būtų labai neprotinga nenueiti, kai ji taip maloniai kviečia. Miledi, matydama, kad aš neateinu ir negalėdama suprasti, kodėl nustojau lankęsis, galėtų šį tą įspėti, o kas gali pasakyti, kaip toli siekia kerštas tokios moters, kaip ji.

— O dieve mano! — sušuko Ketė. — Jūs mokate viską pavaizduoti taip, kad vis išeina jūsų teisybė. Bet jūs vėl imsit jai meilintis, ir jei šį kartą patiksite savo tikruoju vardu, tai bus daug blogiau, negu pirmą kartą!

Vargšė mergaitė instinktyviai nujautė tai, kas turėjo atsitikti. D'Artanjanas kiek begalėdamas ramino ją ir žadėjo nepasiduoti miledi kerams.

Jis liepė pasakyti, kad esąs jai toks dėkingas, kiek begalima būti dėkingam už jos gerumą, ir pranešti, kad ateisiąs. Rašyti jai nedrįso, nes bijojo nemokėsiąs taip pakeisti braižo, kad įžvalgios miledi akys jo nepažintų.

Lygiai devintą valandą d'Artanjanas buvo Karaliaus aikštėje.

Prieškambaryje stovintieji tarnai, matyt, buvo įspėti, nes kai tik d'Artanjanas įėjo, vienas jų, nelaukdamas, kol jis paklaus, ar galima pasimatyti su miledi, tuojau nubėgo pranešti.

— Prašykite,— tarė miledi trumpai ir taip garsiai, jog d'Artanjanas išgirdo net prieškambary.

Tarnas įvedė jį.

— Kad ir kažin kas ateitų, manęs nėra namie,— tarė miledi. — Girdite, manęs nėra namie.

Tarnas išėjo.

D'Artanjanas smalsiai pažvelgė į miledi: ji buvo išbalusi, ir jos akys ar nuo ašarų, ar nuo nemigos buvo išvargusios. Tyčia buvo sumažintas įprastinis žvakių skaičius, bet jauna moteris vis dėlto negalėjo paslėpti žymių tos karštligės, kuri kankino ją pereitas dvi naktis.

D'Artanjanas priėjo prie jos mandagiai kaip visada; neįtikimomis valios pastangomis ji prisivertė meiliai nusišypsoti jam, bet toji šypsena visiškai nesiderino su iškankintu veidu.

D'Artanjanas pasiteiravo, kaip ji jaučiasi.

— Blogai,— atsakė ji,— labai blogai.

— Tai aš negerai padariau, kad atėjau,— pasakė d'Artanjanas.— Jums, be abejo, reikia pailsėti, ir aš verčiau išeisiu.

— Ne, ne,— atsakė miledi,— priešingai, pasilikite, ponas d'Artanjanai, jūsų maloni draugystė padės man išsiblaškyti.

„Oho,— pagalvojo d'Artanjanas,— ji niekada dar nebuvo tokia žavi! Saugokimės!"

Miledi stengėsi kiek tik begalėdama atrodyti kuo meilesnė ir kuo įmantriau bei lipšniau kalbėti. Karštligiškas jaudinimasis, valandėlę praėjęs, vėl sugrįžo, ir jos akys vėl suspindėjo, skruostai nukaito, lūpos skaisčiai paraudo. Prieš d'Artanjaną vėl buvo Kirkė, jau seniai apkerėjusi jį savo burtais. Jo meilė, kuri jam atrodė užgesusi, buvo tik nuslopinta, ir ji vėl atgijo širdyje. Miledi šypsojosi, ir d'Artanjanui atrodė, kad už vieną jos šypseną jis galėtų pasmerkti pražūčiai savo sielą.

Tik vieną akimirksnį jis pajuto tarsi kokį sąžinės graužimą.

Palengva miledi darėsi vis šnekesnė. Ji paklausė d'Artanjaną, ar jis turįs mylimąją.

— Deja,— kiek begalėdamas jausmingiau atsakė d'Artanjanas,— ar jūs galite būti tokia žiauri ir kreiptis į mane su tokiais klausimais? Juk nuo tos valandos, kai jus pamačiau, aš tik jumis alsuoju,jumis gyvenu!

Miledi nusišypsojo keista šypsena.

— Tai jūs mane mylite? — paklausė ji.

— Nejaugi man dar reikia tai sakyti? Nejaugi jūs to nepastebėjote?

— Gal ir taip, bet jūs žinote, kad juo išdidesnė širdis, juo sunkiau ją pavergti.

— O, kliūtys manęs nebaugina, — atsakė d'Artanjanas,— mane gąsdina tik tai, kas neįmanoma.

— Tikrai meilei,— atsakė miledi,— nieko nėra neįmanoma.

— Argi nieko, ponia?

— Nieko,— pakartojo miledi.

„Po velnių,— pagalvojo d'Artanjanas,— visai kitas tonas. Ar tik, ko gero, neįsimylėjo manęs ši kaprizinga mote-

ris ir neketina šį kartą man padovanoti kito safyro, panašaus į tą, kurį padovanojo tariamam grafui de Varduil"

D'Artanjanas greitai prislinko savo kėdę prie miledi.

— Klausykit,— tarė ji,— ką jūs padarytumėt, norėdamas įrodyti tą meilę, apie kurią kalbate?

— Visa, ko tik iš manęs reikalautumėt. Įsakykite — aš esu pasiruošęs.

— Viskam?

— Taip, viskam! — sušuko d'Artanjanas, iš anksto žinodamas, kad, taip įsipareigojęs, jis nedaug kuo rizikuoja.

— Na gerai, pasikalbėsime truputį,— tarė miledi, taip pat prislinkdama fotelį prie d'Artanjano kėdės.

— Aš jūsų klausau, ponia.

Miledi valandėlę susimąstė lyg dvejodama, paskui, matyt, pasiryžusi, tarė:

— Aš turiu priešą.

— Jūs, ponia! — sušuko d'Artanjanas, dėdamasis nustebęs. — Dieve! Ar gali būti! Jūs, būdama tokia graži ir tokia gera!

— Mirtiną priešą.

— Iš tikrųjų?

— Priešą, kuris mane taip baisiai įžeidė, jog tarp mūsų dabar vyksta žūtbūtinė kova. Ar aš galiu tikėtis jūsų pagalbos?

D'Artanjanas tuojau suprato, ko nori ši kerštinga moteris.

— Taip, galite, ponia,— karštai atsakė jis,— mano ranka ir mano gyvenimas, lygiai kaip mano meilė, priklauso tik jums.

— Jeigu taip,— tarė miledi,— jeigu jūs esate tiek kilnus, kiek ir įsimylėjęs...

Ji nutilo.

— Tai?..

— Tai,— atsakė miledi, valandėlę patylėjusi,— nuo šios dienos jums nėra reikalo kalbėti apie neįmanomus dalykus.

— O, man per daug laimės! — sušuko d'Artanjanas, klaupdamasis ant kelių ir bučiuodamas jos nuleistas rankas.

„Atkeršyk už mane tam niekšui de Vardui,— galvojo miledi, sukandusi dantis,— o paskui aš mokėsiu atsikratyti tavim, tu naivus kvaily, mano kerštо įrankі."

„Pulk savo noru man į glėbį, tu veidmainingoji ir pavojingoji moterie, kuri mane taip įžūliai išjuokei,— galvojo d'Artanjanas,— o paskui aš pasijuoksiu iš tavęs drauge su tuo, kurį tu mano rankomis nori nužudyti..."

D'Artanjanas pakėlė galvą.

— Aš pasiruošęs! — tarė jis.

— Vadinasi, jūs mane supratote, mielasis pone d'Artanjanai? — paklausė miledi.

— Aš atspėčiau kiekvieną jūs žvilgsnį...

— Taigi, jūs sutinkate dėl manęs ištraukti savo špagą, kuri jau taip pagarsėjusi?

— Tuojau pat.

— Bet kuo gi aš atsilyginsiu už tokią paslaugą? — paklausė miledi. — Aš pažįstu įsimylėjėlius: tai žmonės, kurie nieko nedaro veltui.

— Jūs žinote, kokio atpildo aš trokštu,— atsakė d'Artanjanas,— vienintelio atpildo, kuris yra vertas jūsų ir manęs.

Ir jis švelniai pritraukė ją prie savęs.

Ji beveik nesipriešino.

— Savanaudis! — tarė ji šypsodamasi.

— Ak! — sušuko d'Artanjanas, iš tikrųjų pagautas aistros, kurią ši moteris sugebėjo įžiebti jo širdyje,— mano laimė atrodo tokia neįtikėtina, ir aš, bijodamas, kad ji neišnyktų kaip sapnas, skubu paversti ją realybe.

— Tad nusipelnykit tą jūsų įsivaizduojamą laimę.

— Įsakykite, aš laukiu,— tarė d'Artanjanas.

— Tikrai? — paklausė miledi, vydama šalin paskutinę abejonę.

— Tik pasakykite man, kuo vardu tas niekšas, kuris išdrįso pravirkdyti jūsų gražiąsias akis?

— Kas jums sakė, kad aš verkiau? — paklausė ji.

— Man pasirodė...

— Tokios moterys, kaip aš, neverkia,— atsakė miledi.

— Juo geriau! Taigi pasakykite man jo vardą.

— Atsiminkite, kad jo vardas tai didžiausia mano paslaptis.

— Vis dėlto aš turiu jį žinoti.

— Taip, turite. Matote, kaip aš jumis pasitikiu!

— Aš tuo labai džiaugiuosi. Kuo jis vardu?

— Jūs jį pažįstate.

— Iš tikrųjų?

— Taip.

— Tikiuosi, jis nėra vienas iš mano draugų? — paklausė d'Artanjanas, tyčia lyg ir abejodamas, kad miledi patikėtų, jog jis nieko nežino.

— O jeigu tai būtų jūsų draugas, jūs dvejotumėt! — sušuko miledi, ir jos akys grėsmingai sužaibavo.

— Ne, nors tai būtų tikras mano brolis! — sušuko d'Artanjanas, lyg apimtas entuziazmo.

Mūsų gaskonas niekuo nerizikavo: jis žinojo, kuo visa tai baigsis.

— Man patinka jūsų pasiaukojimas,— tarė miledi.

— Deja! Tur būt, vien tai manyje jums ir patinka? — paklausė d'Artanjanas.

— Ne, ir jūs man patinkate, aš myliu jus,— pasakė jinai, imdama jo ranką.

D'Artanjanas sudrebėjo nuo karšto rankos paspaudimo, tarytum ta karštligė, kuri degino miledi, būtų persidavusi ir jam.

— Jūs mane mylite, jūs! — sušuko jis. — O, jeigu taip būtų iš tikrųjų, aš proto netekčiau!

Jis apkabino ją; ji nesipriešino bučiuojama, bet tuo pačiu neatsilygino. Jos lūpos buvo šaltos. D'Artanjanui atrodė, kad jis pabučiavo statulą.

Bet jis vis tiek apsvaigo iš džiaugsmo ir užsiliepsnojo meile; jis beveik patikėjo švelniais miledi jausmais, beveik patikėjo de Vardo nusikaltimu. Jeigu de Vardas būtų dabar čia pasirodęs, jis būtų galėjęs jį nukauti.

Miledi pasinaudojo proga.

— Jo pavardė. . . — pradėjo ji.

— De Vardas, aš žinau! — sušuko d'Artanjanas.

— Iš kur jūs tai žinote? — paklausė miledi, staiga sugriebusi abi jo rankas ir stengdamasi įžvelgti iki pat jo sielos gelmių.

D'Artanjanas pajuto, kad užsimiršęs padarė klaidą.

— Sakykite, na, sakykite pagaliau,— kartojo miledi. — iš kur jūs tai žinote?

— Iš kur aš žinau? — paklausė d'Artanjanas.

— Taip.

— Aš žinau iš to, kad vakar viename salone, kur ir aš buvau, grafas de Vardas rodė žiedą, kurį sakėsi gavęs iš jūsų.

— Niekšas! — sušuko miledi.

Tas epitetas, savaime suprantama, nuskambėjo iki pat d'Artanjano širdies gelmių.

— Na, tai? . . — klausiamai tarė miledi.

— Na, aš atkeršysiu tam niekšui! — atsakė d'Artanjanas su karingiausia veido išraiška.

— Ačiū, mano narsusis drauge! — sušuko miledi. — Kada gi bus už mane atkeršyta?

— Rytoj, tuojau pat, kada tik panorėsite.

Miledi vos nesušuko „tuojau!", bet pagalvojo, kad toks skubėjimas būtų nelabai malonus d'Artanjanui.

Be to, reikėjo imtis tūkstančio atsargumo priemonių, duoti tūkstantį patarimų savo apgynėjui, kaip išvengti pasiaiškinimų su grafu prie liudininkų. Visas tas abejones išsklaidė vienas d'Artanjano žodis.

— Rytoj,— tarė jis,— aš atkeršysiu už jus arba žūsiu.

— Ne! — atsakė ji. — Jūs atkeršysit, bet nežūsit. Jis bailys!

— Su moterimis, gal būt, bet su vyrais... Aš šiek tiek girdėjau apie jį!

— Bet man rodos, kad aną kartą, kaunantis su juo, jums neteko skųstis savo likimu.

— Likimas — tai kurtizanė: šiandien man palanki, rytoj gali nuo manęs nusigręžti.

— Vadinasi, dabar jūs jau dvejojate?

— Ne, dieve gink, aš nedvejoju, bet ar būtų teisinga

pasiųsti mane į galimą mirtį, neapdovanojus manęs šiuo tuo daugiau, negu viltimi?

Miledi žvilgtelėjo į jį, tarsi sakydama:

„Ar tik tiek, sakykite!“

Paskui, palydėdama žvilgsnį aiškiais žodžiais, švelniai tarė:

— Tai visai teisinga.

— O, jūs esate angelas! — pasakė jaunuolis.

— Taigi mes dėl visko susitarėm? — paklausė ji.

— Išskyrus tai, ko aš prašau, brangioji.

— Bet juk aš sakiau, kad galite pasitikėti mano meile.

— Rytojus man nepriklauso, ir aš negaliu laukti.

— Tyliau! Ateina mano brolis; jis neprivalo čia jūsų rasti.

Ji paskambino. Įėjo Ketė.

— Išeikite pro šitas duris,— tarė miledi, atidarydama slaptas dureles,— ir sugrįžkite vienuoliktą valandą; mes užbaigsime šį pokalbį. Ketė atves jus pas mane.

Išgirdusi šiuos žodžius, vargšė mergaitė vos neapalpo.

— Na, ką jūs tenai veikiate, madmuazel? Ko stovite kaip statula! Greičiau palydėkite poną d'Artanjaną, o šį vakarą, vienuoliktą valandą... girdėjote!

„Matyt, ji visuomet skiria pasimatymus vienuoliktą valandą,— pagalvojo d'Artanjanas,— toks jau jos įprotis.“

Miledi ištiesė jam ranką, kurią jis karštai pabučiavo.

„Vis dėlto,— pagalvojo jis, išeidamas ir beveik neatsakydamas į Ketės priekaištus,— vis dėlto nebūkime kvaili: ta moteris iš tikrųjų baisi piktadarė — pasisaugokim!“

VII ◆ *MILEDI PASLAPTIS*

D'Artanjanas išėjo iš rūmų, neužsukęs pas Ketę, nors mergina jį labai prašė. Jis taip pasielgė dėl dviejų priežasčių: pirma, taip išvengė priekaištų, kaltinimų ir maldavimų, antra, jam buvo ne pro šalį įsigilinti į savo mintis ir, kiek galima, atspėti tos moters kėslus.

Visoje šioje istorijoje aiškiausia buvo tai, kad d'Artanjanas beprotiškai myli miledi, o ji visai jo nemyli. Vieną akimirksnį d'Artanjanas suprato, kad jis geriausiai padarytų, jei, parėjęs namo, parašytų miledi ilgą laišką ir prisipažintų, jog ligi šiol grafas de Vardas ir jis yra tas pats asmuo, ir dėl to jis negalįs nužudyti grafo de Vardo, nes tai būtų jo paties savižudybė. Bet žiaurus kerštо noras aptemdė ir jam protą, jis norėjo laimėti šią moterį savo paties vardu; ir kadangi tas kerštas jam atrodė savotiškai malonus, tad anaiptol nenorėjo jo atsižadėti.

Penkis ar šešis kartus jis apėjo Karaliaus aikštę, kas dešimt žingsnių atsigręždamas į miledi kambarių langus, kur pro žaliuzes skverbėsi šviesa; buvo aišku, kad šį sykį jaunoji moteris ne taip skubėjo eiti į savo miegamąjį, kaip pirmą kartą.

Pagaliau šviesa užgeso.

Su ja išnyko ir paskutinis neryžtingumas d'Artanjano širdy. Jis prisiminė pirmosios nakties smulkmenas; plakančia širdimi, degančiu veidu jis įėjo į rūmus ir įbėgo į Ketės kambarį.

Mirtinai išblyškusi ir drebėdama visu kūnu, mergaitė norėjo sulaikyti savo mylimąjį, bet budėjusi miledi išgirdo d'Artanjano žingsnius ir atidarė duris.

— Įeikit,— tarė ji.

Visa tai buvo taip begėdiškai drąsu ir taip baisiai įžūlu, jog d'Artanjanas nenorėjo tikėti tuo, ką matė ir ką girdėjo. Jam atrodė, kad jis patekęs į vieną tų fantastinių intrigų, apie kurias tik sapnuojama.

Tačiau jis puolė prie miledi, veikiamas tos jėgos, kuria magnetas traukia geležį.

Durys užsidarė.

Ketė puolė prie durų. Pavydas, pyktis, įžeista puikybė, pagaliau aistros, šėlstančios įsimylėjusios moters širdyje, skatino ją viską atskleisti; bet jeigu ji prisipažintų dalyvavusi tame sąmoksle, ji pražūtų pati ir netektų d'Artanjano. Ši paskutinė mintis apie meilę jai patarė pasiaukoti dar kartą.

D'Artanjanas pasiekė aukščiausią savo troškimų viršū-

nę: dabar miledi mylėjo jį ne kaip grafą de Vardą, bet dėjosi mylinti jį patį. Kažkoks slaptas balsas širdies gilumoje kalbėjo jam, kad jis yra tik kerštо įrankis, kad miledi glamonėja jį tik tol, kol jis nužudys kitą. Bet puikybė, savimeilė ir beprotiška aistra nutildė tą balsą, nuslopino tą kuždesį. Be to, mūsų gaskonas, kuris, kaip žinome, labai pasitikėjo savimi, lygino save su de Vardu ir klausė pats save, dėl ko gi, tiesą sakant, miledi negalėtų jo pamilti.

D'Artanjanas visiškai pasidavė akimirkos įspūdžiams; miledi jam nebeatrodė toji pražūtingų tikslų siekianti moteris, vienu metu jį įbauginusi; tai buvo karšta ir aistringa meilužė, visa atsidavusi meilei, kurią tarsi ir pati jautė. Taip prabėgo beveik dvi valandos.

Tačiau meilužių įkarštis atvėso; miledi, neturėdama tų pačių motyvų užsimiršti, kaip kad d'Artanjanas, atsikvošėjo pirmoji ir paklausė jaunuolį, ar jis yra numatęs, kokiu būdu rytoj susitiksiąs su de Vardu ir iššauksiąs jį dvikovon.

Bet D'Artanjanas, kurio mintys buvo nuklydusios visai kitur, it neišmanėlis užsimiršo ir meiliai jai atsakė, kad dabar per vėlu galvoti apie dvikovas su špagomis.

Šitoks abejingumas vieninteliam ją dominančiam dalykui išgąsdino miledi, ir ji dar atkakliau ėmė jį klausinėti.

Tada d'Artanjanas, niekad rimtai negalvojęs apie tą neįmanomą dvikovą, norėjo nukreipti kalbą kitur, bet jau nepajėgė. Miledi nepalenkiamas protas ir geležinė valia neleido jam nukrypti nuo jos nužymėtų gairių.

D'Artanjanas pamanė labai protingai padarysiąs, patardamas miledi atsisakyti savo kėslų ir atleisti grafui de Vardui.

Bet vos tik jis pratarė keletą žodžių, miledi staiga sudrebėjo ir atšoko nuo jo.

— Ar tik jūs nebijote, mielas d'Artanjanai? — paklausė ji, o jos šaižus ir šaltas balsas pašaipiai suskambėjo tamsoje.

— Kaip jūs galite taip manyti, mano brangioji! — atsakė d'Artanjanas.— Bet kas, jeigu tas vargšas de Vardas ne tiek jau kaltas, kaip jūs manote?

— Šiaip ar taip,— rūsčiai tarė miledi,— jis mane apgavo, o jeigu taip — jis turi mirti!

— Jeigu jūs jį pasmerkėte, tai jis mirs! — atsakė d'Artanjanas tvirtu tonu, kuris, miledi manymu, liudijo apie begalinį atsidavimą.

Ji tuoj prisiglaudė prie jo.

Mes negalėtume pasakyti, ar ilgai truko miledi naktis, bet d'Artanjanui atrodė, kad jis nepraleido su ja nė dviejų valandų, kai pro žaliuzes ėmė skverbtis brėkštanti diena, kuri netrukus pripildė kambarį balzganos šviesos.

Tada miledi, matydama, kad d'Artanjanas rengiasi išeiti, priminė jam pažadą atkeršyti už ją grafui de Vardui.

— Aš esu pasiruošęs,— atsakė d'Artanjanas,— bet pirma norėčiau būti tikras dėl vieno dalyko.

— Būtent? — paklausė miledi.

— Kad jūs mane tikrai mylite.

— Man rodos, aš jums tai jau įrodžiau.

— Taip, ir todėl aš esu jūsų ir kūnu, ir siela.

— Ačiū, mano šaunus mylimasis. Bet kadangi aš jums įrodžiau savo meilę, tai jūs irgi įrodysite, jog mane mylite?

— Žinoma; bet jeigu jūs mane mylite taip, kaip sakote, tai ar nė trupučio nebūkštaujate dėl manęs?

— Ko man bijoti?

— Kaip tai! Juk mane gali sunkiai sužeisti, net nukauti?

— Tai neįmanoma,— atsakė miledi,— juk jūs toks narsus, taip puikiai kaunatės!

— Bet ar ne geriau būtų pasirinkti kitą būdą, kuriuo taip pat galima būtų atkeršyti už jus, ir tada nereikėtų dvikovos?

Miledi tylėdama žiūrėjo į savo meilužį; blausioje aušros šviesoje jos akys atrodė kažkokios ypatingai grėsmingos.

— Iš tiesų,— tarė ji,— man rodos, kad jūs dabar svyruojate.

— Ne, aš nesvyruoju, bet dabar, kai jūs grafo de Vardo nebemylite, man tikrai gaila to vargšo — juk vyras yra

žiauriai nubaustas jau vien tuo, kad neteko jūsų meilės, tad nėra reikalo dar kaip nors kitaip jį bausti.

— Kas jums sakė, kad aš jį mylėjau? — paklausė miledi.

— Šiaip ar taip, bet, per daug nesididžiuodamas, aš drįstu tikėtis, kad dabar jūs mylite kitą,— meiliai tarė jaunuolis,— ir, pakartoju, man gaila grafo.

— Jums? — paklausė miledi.

— Taip, man.

— Kodėl gi būtent jums?

— Todėl, kad aš žinau...

— Ką?

— Kad jis toli gražu nėra arba, tikriau sakant, nebuvo toks kaltas, kaip jums atrodo.

— Paaiškinkit, — nerimastingai tarė miledi, — nes aš visai nesuprantu, ką jūs norite pasakyti.

Ji žiūrėjo į d'Artanjaną, kuris laikė ją apkabinęs, ir jos akyse sužibo liepsnelės.

— Aš esu doras žmogus,— tarė d'Artanjanas, pasiryžęs visa tai baigti,— ir dabar, kai jūs mane mylite ir kai aš dėl to tikras... juk jūs mane mylite, ar ne tiesa?

— Taip, taip, žinoma, kalbėkite toliau.

— Tai šit, aš, nesitverdamas džiaugsmu, noriu jums prisipažinti...

— Prisipažinti?

— Jei aš abejočiau, ar jūs mane mylite, aš to nedaryčiau, bet juk jūs mane mylite, mano nuostabi mylimoji, tiesa, jūs mane mylite?

— Be abejonės.

— Tad sakykite, jei iš didelės meilės aš jums nusikalsčiau, jūs man atleistumėt?

— Gal būt!

Šypsodamasis saldžiausia šypsena, kokia tik galėjo, d'Artanjanas pabandė savo lūpomis paliesti miledi lūpas, bet ji atsitraukė.

— Prisipažinti? — paklausė miledi išblykšdama. — Ką gi jūs norit prisipažinti?

— Pereitą ketvirtadienį šitame pačiame kambaryje jūs matėtės su grafu de Vardu, tiesa?

— Aš? Ne! Nieko panašaus! — sušuko miledi tokiu įtikinamu balsu ir bejausmiu veidu, jog d'Artanjanas būtų suabejojęs, jeigu jis nebūtų tikrai to žinojęs.

— Nemeluokite, mano gražusis angele,— šypsodamasis tarė d'Artanjanas,— tai bergždžias darbas.

— Ką visa tai reiškia? Na, sakykite! Jūs mane kankinate!

— O, nurimkite, jūs man niekuo nenusikaltote, ir aš jau esu jums viską atleidęs.

— Bet kas toliau, toliau?

— De Vardui nėra kuo pasigirti.

— Kodėl? Juk jūs patys man sakėte, kad tą žiedą...

— Tą žiedą, mano brangioji, turiu aš. Grafas de Vardas, ketvirtadienį buvęs pas jus, ir šiandien atvykęs d'Artanjanas yra tas pats asmuo.

Neišmanėlis tikėjosi, kad miledi nustebs ir susigės, sukels mažutę audrą ir viskas pasibaigs ašaromis; bet jis žiauriai suklydo, ir jo apsirikimas neilgai truko.

Išblyškusi ir baisi miledi pakilo; stipriai kumštelėjusi d'Artanjanui į krūtinę, atstūmė jį ir iššoko iš lovos.

Buvo jau beveik visai išaušę.

D'Artanjanas sugriebė ją už plono batistinio peniuaro, maldaudamas atleisti, bet ji, smarkiai ir ryžtingai suspurdėjus, pabandė ištrūkti. Batistas įplyšo, apnuogindamas pečius, ir ant vieno tų gražių, apvalių baltų pečių d'Artanjanas, neapsakomai nustebęs, išvydo lelijos žiedą, tą neišdildomą ženklą, kurį išdegina garbę nuplėšianti budelio ranka.

— O dieve! — sušuko d'Artanjanas, paleisdamas peniuarą.

Ir jis sustingo lovoje, siaubo apimtas, bežadis.

Bet miledi jau vien iš d'Artanjano išgąsčio suprato, kad ji demaskuota. Be abejo, jis pamatė viską. Dabar jaunuolis žino jos paslaptį, baisią paslaptį, kurios iki šiol niekas nežinojo.

Ji atsigręžė į jį ne kaip įniršusi moteris, bet kaip sužeista pantera.

— Ak niekše! — sušuko ji.— Tu mane begėdiškai apgavai ir dar sužinojai mano paslaptį! Tu mirsi!

Ir, pribėgusi prie tualetinio staliuko, karštligiškai drebančia ranka ji atvožė inkrustuotą dėžutę, išsitraukė mažutį durklą su aukso rankena, plona ir aštria geležte, ir vienu šuoliu atsidūrė prie pusnuogio d'Artanjano.

Nors jaunuolis, kaip žinome, buvo labai drąsus, bet ir jis išsigando, pamatęs pykčio iškreiptą jos veidą, baisiai išplėstus vyzdžius, išbalusius skruostus ir kruvinas lūpas; jis prisiglaudė prie sienos, lyg būtų pamatęs atšliaužiant gyvatę, ir, drebančia, suprakaitavusia ranka užčiuopęs špagą, ištraukė ją iš makščių.

Tačiau miledi, nepaisydama špagos, mėgino užlipti ant lovos ir jį nudurti; ji sustojo, tik pajutusi aštrų špagos smaigalį prie pat savo gerklės.

Tada ji pabandė sugriebti špagą rankom; bet d'Artanjanas vis ją sulaikydavo, prikišdamas jai špagą čia prie akių, čia prie krūtinės; pagaliau jis nučiuožė nuo lovos, stengdamasis pasprukti pro duris į Ketės kambarį.

Tuo tarpu miledi įnirtingai puolė jį, staugdama kaip žvėris.

Tai panėšėjo į tikrą dvikovą, ir d'Artanjanas pamažu atsipeikėjo.

— Puiku, gražioji ponia, puiku! — kartojo jis.— Tik dėl dievo, nurimkit, nes aš jums išpiešiu kitą lelijos žiedą ant jūsų gražaus veidelio.

— Niekše! Niekše! — kriokė miledi.

Traukdamasis atgal į duris, d'Artanjanas laikėsi gynimosi taktikos.

Išgirdusi triukšmą, kurį jiedu kėlė: ji — apversdama kėdes, puldama prie jo, o d'Artanjanas — prisidengdamas kėdėmis ir gindamasis, Ketė atidarė duris. D'Artanjanas, visą laiką manevravęs, kad tik kaip nors prisiartintų prie tų durų, tebuvo vos per tris žingsnius nuo jų. Vienu šuoliu jis puolė iš miledi miegamojo į tarnaitės kambarį, žaibo grei-

tumu užtrenkė duris ir visu savo svoriu užgulė jas, o tuo metu Ketė užstūmė skląsčius.

Tada miledi bandė išversti pertvarą, skiriančią jos miegamąjį nuo tarnaitės kambario, čia parodžiusi neįprastą moteriai jėgą; paskui, įsitikinusi, kad tai neįmanoma, ėmė badyti durklu duris, keliose vietose kiaurai jas persmeigdama.

Kiekvieną smūgį lydėjo baisūs keiksmai.

— Greit, greit, Kete,— kalbėjo pusbalsiu d'Artanjanas, kai skląsčiai buvo jau užstumti,— greit išleisk mane iš rūmų, nes, jei mes duosime jai laiko atsikvošėti, ji įsakys savo tarnams mane užmušti.

— Bet jūs negalite šitaip išeiti,— tarė Ketė,— jūs visai nuogas.

— Tiesa,— tarė d'Artanjanas, tik dabar apsižiūrėjęs, kokiu kostiumu jis vilki,— tiesa, aprenk mane kaip nors; tik skubėkime; suprask, juk čia gyvybės ir mirties klausimas!

Ketė perdaug gerai tai suprato; vienu rankos mostu ji aptempė jį kažkokia gėlėta suknele; apgaubė didžiuliu gobtuvu, apsiautė trumpa moteriška mantilja; davusi jam šliures, į kurias jis įsispyrė basnirčia, jinai nusitempė jį laiptais žemyn. Buvo pats laikas: miledi jau spėjo paskambinti ir prižadinti visus namus. Vartininkas atidarė vartus tą pačią akimirką, kai pasilenkusi pro langą pusnuogė miledi sušuko:

— Neatidarykit!

VIII ◆ *KAIP ATAS BE JOKIO VARGO SUSIRADO APRANGĄ*

Jaunuolis nubėgo, o miledi vis dar bejėgiškai jam grūmojo. Kai jis dingo iš akių, miledi krito apalpusi savo kambaryje.

D'Artanjanas buvo taip sukrėstas, kad, nesirūpindamas Ketės likimu, bėgte perbėgo pusę Paryžiaus ir sustojo tik prie Ato durų. Dvasinis sutrikimas, jį apėmęs siaubas, šokusių jį vytis sargybinių riksmas ir šūkavimai praeivių, ku-

rie, nors buvo ankstyvas metas, jau ėjo į darbą,— visa tai tik dar labiau pagreitino jo žingsnius.

Jis perbėgo kiemą, užkopė į trečią aukštą pas Atą ir pašėlusiai ėmė belsti į duris.

Jį įleido Grimo užtinusiomis nuo miego akimis. D'Artanjanas taip smarkiai puolė į kambarį, kad vos jo nepargriovė.

Šį kartą vargšelis Grimo, šiaip visada nebylus, atgavo žadą.

— Ei tu, besarmate! — sušuko jis.— Ko tau reikia, valkata!

D'Artanjanas nusismaukė gobtuvą ir ištraukė rankas iš po mantiljos; pamatęs jo ūsus ir nuogą špagą, tarnas suprato turįs reikalo su vyru.

Tada jis pamanė, kad čia koks nors plėšikas.

— Gelbėkit! — sušuko jis.— Gelbėkit!

— Tylėk, žioply! — tarė jaunuolis.— Aš esu d'Artanjanas, argi nebepažįsti manęs? Kur tavo ponas?

— Jūs — ponas d'Artanjanas? — sušuko Grimo. — Negali būti!

— Grimo,— tarė Atas, išeidamas iš savo kambario su chalatu,— jūs, rodos, leidote sau kalbėti!

— Ak pone! Matote...

— Tylėkit!

Grimo nutilo ir tik pirštu parodė ponui į d'Artanjaną.

Atas pažino savo draugą ir, nors buvo didelis flegmatikas, neiškentė nenusikvatojęs, o tai buvo visai pateisinama, matant tokį keistą maskaradą: gobtuvą ant šono, žeme besivelkantį sijoną, atraitytas rankoves ir iš susijaudinimo pasišiaušusius ūsus.

— Nesijuokite, mano mielas! — sušuko d'Artanjanas.— Dėl dievo meilės, nesijuokite, nes, prisiekiu, čia nėra ko juoktis!

Jis taip rimtai ir su tokiu pasibaisėjimu ištarė tuos žodžius, kad Atas paėmė jį už rankų, sakydamas:

— Nejaugi jūs sužeistas, drauguži? Jūs toks išbalęs!

— Ne, bet atsitiko baisus dalykas. Ar jūs vienas, Atai?

— Po velniu! Kas gi galėtų būti pas mane tokiu metu?

— Gerai, gerai.

Ir d'Artanjanas skubiai įėjo į Ato kambarį.

— Na, pasakokit,— tarė Atas, uždaręs duris ir užsklendęs jas, kad niekas netrukdytų.— Ar karalius mirė? O gal nužudė kardinolą? Jūsų negalima pažinti! Na, pasakokite pagaliau, nes aš mirsiu iš nerimo.

— Atai,— tarė d'Artanjanas, nusimesdamas moteriškus drabužius ir pasirodydamas vienais marškiniais,— pasiruoškite išgirsti neįtikėtiną, negirdėtą istoriją.

— Pirmiąusia užsimeskite šį chalatą,— tarė muškietininkas savo draugui.

D'Artanjanas apsivilko chalatu, iš karto nepataikydamas į rankoves — toks jis dar buvo susijaudinęs.

— Taigi? . .— tarė Atas.

— Taigi,— atsakė d'Artanjanas, pasilenkęs prie Ato ir tyliai kuždėdamas jam į ausį,— miledi petys paženklintas lelijos žiedu.

— Ak! — suriko muškietininkas, lyg jam į pat širdį būtų pataikiusi kulka.

— Klausykit, — tarė d'Artanjanas, — ar jūs įsitikinęs, kad toji moteris tikrai yra mirusi?

— Toji moteris? — pakartojo Atas tokiu dusliu balsu, jog d'Artanjanas vos jį išgirdo.

— Taip, toji, apie kurią jūs man kitados pasakojote Amjene.

Atas sudejavo ir rankomis suspaudė galvą.

— Tai dvidešimt šešerių ar aštuonerių metų moteris,— tęsė d'Artanjanas.

— Šviesiaplaukė? — paklausė Atas.

— Taip.

— Šviesiai mėlynos, tiesiog keistai mėlynos akys, juodi antakiai ir juodos blakstienos?

— Taip.

— Aukšta, gražiai sudėta? Kairėj pusėj trūksta vieno danties?

— Taip.

— Lelijos žiedas mažytis, rusvas ir išblukęs, nes, matyt, visokiais tepalais stengiasi jį išdildyti.

— Taip.

— Bet jūs sakote, kad ji anglė?

— Vadinasi miledi, bet ji gali būti prancūzė. Juk lordas Vinteris jai ne brolis, o dieveris.

— Aš noriu ją pamatyti, d'Artanjanai!

— Saugokitės, Atai, saugokitės! Jūs norėjote ją nužudyti. Ji yra tokia moteris, kuri gali jums atsimokėti tuo pačiu ir neprašauti pro šalį.

— Ji nedrįs nieko sakyti, nes ji pati save išduos.

— Ji viską gali padaryti. Ar jūs matėte ją kada nors įniršusią?

— Ne,— atsakė Atas.

— Tai tigrė, pantera! Ak mano mielas Atai, aš bijau, kad užtraukiau mums abiem baisų kerštą!

Tada d'Artanjanas papasakojo viską: beprotišką miledi pyktį ir grasinimą jį nužudyti.

— Jūs tiesą sakote, d'Artanjanai; ir prisiekiu savo siela, kad už savo gyvybę neduočiau dabar nė skatiko. Gerai, kad poryt mes išvyksime iš Paryžiaus; tikriausiai mus išsiųs į Larošelę, o tada...

— Jeigu pažins, Atai, ji seks jus į pasaulio kraštą. Tegul jos neapykanta ištinka mane vieną.

— O mano mielas! Ar man svarbu, kad ji mane nužudys! — tarė Atas.— Gal jūs kartais manote, kad man brangi gyvybė?

— Čia slypi kažkokia baisi paslaptis, Atai! Ši moteris — kardinolo šnipė, aš esu tikras.

— Tad pasisaugokit. Jei kardinolas nebuvo per daug sužavėtas jūsų kelione į Londoną, tai dėl jos tikriausiai jūsų labai neapkenčia. Jis negali viešai jūsų apkaltinti, o neapykanta turi būti patenkinta, ypač kardinolo neapykanta; tad saugokitės! Kai eisite kur nors — neikite vienas, kai valgysite — būkit atsargus: žodžiu, nepasitikėkite niekuo, net savo šešėliu.

— Laimė,— tarė d'Artanjanas,— kad reikia saugotis tik ligi poryt vakaro, nes armijoje mums, tikiuosi, reikės saugotis tik priešo kareivių.

— O kol kas,— pareiškė Atas,— aš atsisakau nuo savo sumanymo kalėti namie ir visur eisiu drauge su jumis: dabar jums reikia grįžti į Duobkasių gatvę, aš jus palydėsiu.

— Kad ir arti gyvenu nuo čia,— atsakė d'Artanjanas,— šitaip aš negaliu ten grįžti.

— Teisybė,— sutiko Atas ir paskambino varpeliu.

Įėjo Grimo.

Atas davė ženklą nueiti pas d'Artanjaną ir atnešti jo drabužius.

Grimo taip pat ženklu atsakė, kad jis puikiai viską suprato, ir išėjo.

— Taip, taip! Bet aprangos reikalai dėl to nė kiek nepagerėjo, mano mielas bičiuli,— pareiškė Atas,— nes, jei aš neapsirinku, visa jūsų manta pasiliko pas miledi, kuri, be abejo, neketina jums jos grąžinti. Laimė, kad dar tebeturite safyrą.

— Tas safyras yra jūsų, mano mielas Atai! Argi jūs nesakėte, kad šis žiedas jūsų šeimos brangenybė?

— Taip, mano tėvas nupirko jį, kaip pats kadaise man sakėsi, už du tūkstančius ekiū ir kartu su kitomis vestuvinėmis dovanomis įteikė jį mano motinai; safyras neprastai puikus. Motina padovanojo jį man, o aš, beprotis, užuot saugojęs jį kaip šventą relikviją, atidaviau tai niekšei.

— Taigi dabar, mano mielas, atsiimkite šį žiedą. Aš suprantu, kaip jis turi būti jums brangus.

— Ką, atsiimti žiedą, kuris buvo tos niekšės rankose? Niekados! Šis žiedas suterštas, d'Artanjanai.

— Tai parduokite jį.

— Parduoti iš motinos gautą safyrą! Mano nuomone, tai būtų šventvagystė.

— Na, tai įkeiskite! Jums duos už jį virš tūkstančio ekiū! Šitos sumos bus net per daug jūsų reikalams, o paskui, kai tik iš kur nors gausit pinigų, galėsit jį išpirkti;

perėjęs per palūkininkų rankas, jis nusiplaus nuo pirmykščių dėmių.

Atas nusišypsojo.

— Jūs puikus bičiulis, mielas d'Artanjanai,— tarė jis; — jūsų amžinas linksmumas išblaško liūdnas mintis. Gerai, įkeiskime šį žiedą, bet tik su viena sąlyga.

— Kokia?

— Penki šimtai ekiū jums, penki šimtai — man.

— Ką jūs, Atai! Man nereikia nė ketvirtos dalies, juk aš gvardietis. Pardavęs balną, viską įsigysiu. Ar daug čia man reikia? Arklio tarnui Planše, štai ir viskas. Be to, jūs užmirštate, kad ir aš turiu žiedą.

— Kurį jūs, matyt, dar labiau branginate, negu aš savąjį; bent man taip pasirodė.

— Taip, nes, būtinam reikalui ištikus, jis gali mus išgelbėti ne tik iš sunkios būklės, bet ir iš didelio pavojaus: tai ne vien brangus deimantas, tai užburtas talismanas.

— Aš nesuprantu, apie ką jūs kalbate, bet tikiu jumis. Tad grįžkime prie mano žiedo arba, tikriau sakant, prie jūsų. Jūs paimsite pusę gautos sumos, o jei ne — mesiu žiedą į Seną, ir labai abejoju, ar atsiras tokia paslaugi žuvis, kuri išneš jį mums, kaip kitados Polikratui.

— Na gerai, tebūnie taip,— atsakė d'Artanjanas.

Tuo metu grįžo Grimo, lydimas Planše. Nerimaudamas dėl savo pono ir norėdamas sužinoti, kas jam atsitiko, Planše, pasinaudojęs proga, pats atnešė drabužius.

D'Artanjanas apsirengė; Atas taip pat; paskui, jiems beišeinant, Atas padarė mostą, lyg taikydamas šautuvu. Tai supratęs, Grimo tuojau nusikabino muškietą nuo sienos ir pasiruošė lydėti savo poną.

Jie laimingai pasiekė Duobkasių gatvę. Prie vartų stovėjo Bonasje. Jis pašaipiai žvilgtelėjo į d'Artanjaną.

— Ė, mano mielas nuomininke,— tarė jis,— paskubėkite; ten, viršuje, jūsų laukia jauna, graži mergaitė, o jūs žinote, kad moterys nemėgsta ilgai laukti.

— Tai Ketė! — sušuko d'Artanjanas ir bėgte įbėgo į koridorių.

Iš tikrųjų ant laiptų, viršuje, jis pamatė vargšę mergaitę: prisiglaudusi prie jo kambario durų, ji visa drebėjo. Vos išvydusi jį, tarė:

— Jūs žadėjote mane globoti, žadėjote apginti nuo tos piktos moters! Prisiminkit, juk jūs pražudėt mane!

— Taip, be abejo,— atsakė d'Artanjanas,— būk rami, Kete. Bet kas gi atsitiko, kai išėjau?

— Ar aš žinau! Išgirdę jos riksmą, subėgo tarnai; ji buvo visai pamišusi iš pykčio; nėra tokių keiksmų, kuriais ji nebūtų jūsų išplūdusi. Tada aš pagalvojau, jog ji prisimins, kad pas ją įėjote per mano kambarį, ir palaikys mane jūsų bendrininke. Aš pasiėmiau savo pinigus, brangesnius daiktus ir pabėgau.

— Vargšas kūdiki! Kas gi man su tavim daryti? Poryt aš išvykstu.

— Ką tik norite, ponas bajore; padėkite man išvažiuot iš Paryžiaus, padėkite man išvažiuot iš Prancūzijos.

— Negi galiu aš tave imti su savim į Larošelės apgulimą! — tarė d'Artanjanas.

— Ne, bet jūs galite mane apgyvendinti kur nors provincijoj, pas kurią nors savo pažįstamą ponią, pavyzdžiui, jūsų gimtajame krašte.

— Ak miela drauguže, mano gimtinėje ponios nelaiko tarnaičių. Bet palauk, aš jau žinau, ką dayrti. Planše, nubėk pas Aramį, pakviesk jį, tegul tuojau ateina. Mes turime jam pasakyti vieną labai svarbų dalyką.

— Suprantu,— tarė Atas,— bet kodėl ne pas Portą? Man rodos, jo markizė...

— Porto markizė rengiasi savo vyro raštininkų padedama,— nusijuokė d'Artanjanas.— Be to, ir Ketė nenorėtų gyventi Lokių gatvėj, ar ne tiesa, Kete?

— Aš gyvenčiau bet kur,— atsakė Ketė,— kad tik gerai mane paslėptų ir kad niekas nežinotų, kur aš esu.

— Dabar, Kete, kai mudu skiriamės ir tu jau nebepavyduliauji man...

— Ponas bajore,— atsakė Ketė,— arti ar toli būdama, aš visados jus mylėsiu.

— Štai kur, po velnių, rado sau vietą ištikimybė! — sumurmėjo Atas.

— Ir aš tave,— atsakė d'Artanjanas,— ir aš visada tave mylėsiu, būk rami. Bet žiūrėk, atsakyk man dabar į vieną klausimą, kuris man yra nepaprastai svarbus: ar tu niekad negirdėjai kalbant apie jauną moterį, pagrobtą andai nakčia?..

— Palaukite... O dieve mano, ponas bajore, nejaugi jūs dar tebemylite tą moterį?

— Ne, ne aš, bet vienas mano draugas ją myli. Štai šis, Atas.

— Aš? — sušuko Atas tokiu balsu, kokiu sušunka žmogus, pastebėjęs, kad primynė gyvatę.

— Žinoma, tu! — sušuko d'Artanjanas, spusteldamas Atui ranką.— Tu gerai žinai, kaip mums visiems rūpi toji vargšelė ponia Bonasje. Juk Ketė niekam nieko nepasakys, tiesa, Kete? Tu supranti, mano vaikeli,— tęsė d'Artanjanas,— ji yra žmona to baidyklės, kurį tu, gal būt, matei drybsant prie durų, eidama čionai.

— O dieve mano! — sušuko Ketė.— Jūs man jį priminėt. Aš taip bijau! Kad tik jis nepažintų manęs!

— Kaip tai — nepažintų? Argi tu esi mačiusi šį žmogų?

— Jis dukart buvo atėjęs pas miledi.

— Na mat! Kada tai buvo?

— Maždaug prieš penkiolika ar aštuoniolika dienų.

— Kaip tik taip!

— Ir vakar vakare jis buvo atėjęs.

— Vakar vakare?

— Taip, prieš pat jums ateinant.

— Mielas Atai, mes apsupti šnipų tinklu! Ir tu manai, Kete, kad jis tave pažino?

— Jį pastebėjusi, užsismaukiau ant akių gobtuvą, bet, gal būt, jau buvo per vėlu.

— Nusileiskite žemyn, Atai, jis jumis mažiau nepasitiki, negu manim, ir pažiūrėkit, ar jis dar tebestovi prie durų.

Atas nuėjo ir tuojau sugrįžo.

— Išėjęs,— tarė jis,— ir butas užrakintas.

— Jis išėjo pranešti, kad visi balandžiai karvelidėje.

— Na, tai skriskime,— pareiškė Atas,— ir palikime čia tik Planše, kad jis paskui mums viską papasakotų.

— Palaukit! Juk mes pasiuntėme žmogų Aramio pakviesti!

— Tiesa, palaukim Aramio.

Tą pat akimirką įėjo Aramis.

Jam buvo viskas išdėstyta ir papasakota, kaip yra svarbu, kad jis pas kurią nors savo kilmingą pažįstamą surastų vargšei Ketei vietą.

Aramis pagalvojo valandėlę, o paskui rausdamas paklausė:

— Ar aš tikrai tuo padarysiu jums paslaugą, d'Artanjanai?

— Būčiau jums už tai dėkingas visą gyvenimą.

— Gerai, ponia de Bua-Trasi prašė mane surasti patikimą kambarinę vienai jos draugei, kuri gyvena provincijoj, ir jeigu jūs, mielasis d'Artanjanai, galite garantuoti už šią merginą...

— O, pone! — sušuko Ketė.— Neabejokite, aš būsiu ištikimiausia tam asmeniui, kuris padės man išvažiuoti iš Paryžiaus!

— Jei taip,— tarė Aramis,— viskas bus sutvarkyta.

Jis atsisėdo prie stalo, parašė keletą žodžių, užspaudė laiškelį žiedu ir įdavė Ketei.

— O dabar, vaikeli,— tarė d'Artanjanas,— tu žinai, kad ir mums čia ne ką geriau, kaip tau. Taigi skirsimės. Susitiksime geresniais laikais.

— Nesvarbu, kur ir kada mes susitiksime,— tarė Ketė,— jūs rasite mane vis tokią pat mylinčią, kaip ir dabar!

— Lošėjo priesaika,— tarė Atas, kai d'Artanjanas išėjo palydėti Ketės laiptais.

Po valandėlės trys jauni vyrai išsiskyrė, susitarę ketvirtą valandą pasimatyti pas Atą ir palikę Planše saugoti buto.

Aramis grįžo namo, o Atas ir d'Artanjanas nuėjo įkeisti žiedo.

Kaip kad mūsų gaskonas buvo numatęs, jiems lengvai pavyko įkeisti žiedą už tris šimtus pistolių. Be to, palūkininkas jiems pareiškė, kad, jeigu jie norėtų tą žiedą jam parduoti, jis sumokėtų apie penkis šimtus pistolių, nes iš jo būtų galima padaryti puikius spurgus auskarams.

Atas ir d'Artanjanas, apsukrūs kariai ir geri žinovai, sugaišo ne daugiau kaip tris valandas ir spėjo nusipirkti visą muškietininko aprangą. Be to, Atas buvo nuolaidus ir itin plačios natūros žmogus. Kiekvieną karą, kai jam kuris nors daiktas patikdavo, jis tuojau mokėdavo tiek, kiek prašydavo pardavėjas. D'Artanjanas bandė jam papriekaištauti, bet Atas tik uždėdavo jam ranką ant peties šypsodamasis, ir d'Artanjanas suprasdavo, kad derėtis tinka tik jam, menkam gaskonų bajorėliui, bet ne Atui, kunigaikštiškos išvaizdos vyrui.

Muškietininkas susirado puikų šešergį andalūzišką žirgą, juodą kaip degutas, ugninėm šnirplėm ir plonom dailiom kojom. Jis apžiūrėjo arklį ir nerado jokių ydų. Už jį prašė tūkstančio livrų.

Gal būtų atidavę ir pigiau, bet, kol d'Artanjanas derėjosi su pirkliu, Atas atskaitęs išdėjo šimtą pistolių ant stalo.

Grimo gavo pikardietišką arklį, kresną ir stiprų, kuris kainavo tris šimtus livrų.

Tačiau nupirkus šiam arkliui balną ir Grimo ginklus, iš Ato pusantro šimto pistolių nebeliko nė vieno sū. D'Artanjanas pasiūlė savo draugui paimti pinigų iš jo dalies ir skolą grąžinti vėliau, bet Atas, užuot atsakęs, tik gūžtelėjo pečiais.

— Kiek palūkininkas siūlė už safyrą, jei parduotume jį? — paklausė Atas.

— Penkis šimtus pistolių.

— Vadinasi, gautume dar du šimtus: jūs šimtą ir aš šimtą. Juk tai didelis turtas, mano mielas, grįžkite pas palūkininką.

— Ką, jūs norite...

— Iš tikrųjų tas žiedas primintų man per daug skaudžių dalykų, be to, niekados mes neturėsime trijų šimtų

pistolių šiam žiedui išpirkti, ir tuo būdu visiškai be reikalo šiame biznyje turėtume du tūkstančius livrų nuostolio. Eikite, d'Artanjanai, pasakykite, kad žiedas jo, ir grįžkite su dviem šimtais pistolių.

— Pagalvokit, Atai...

— Gyvi pinigai šiuo metu — brangus daiktas, ir reikia mokėti kai ką ir paaukoti. Eikite, d'Artanjanai, eikite. Grimo jus palydės su savo muškieta.

Po pusvalandžio d'Artanjanas laimingai sugrįžo su dviem tūkstančiais livrų.

Taip tad Atas surado lėšų, kurių visai nesitikėjo.

IX ◆ *VIZIJA*

Taigi ketvirtą valandą visi keturi draugai jau buvo susirinkę pas Atą. Jiems jau neberūpėjo apranga, ir kiekvieno veide atsispindėjo tik savi slaptieji rūpesčiai, nes šalia dabarties laimės visada slypi baimė dėl ateities.

Staiga įėjo Planše su dviem laiškais d'Artanjanui.

Vienas buvo mažytis, gražiai sulankstytas pailgas laiškelis, užantspauduotas gražiu žalio vaško antspaudu, vaizduojančiu karvelį su žalia šakele snape.

Antrasis buvo didelis, keturkampis, papuoštas baisiu jo eminencijos kardinolo herbu.

Pamačius mažytį laiškelį, d'Artanjano širdis džiaugsmingai suplakė: jam pasirodė, kad jis pažino rašyseną. Tiesa, jis buvo matęs šią rašyseną tik kartą, bet jos vaizdas išliko jo širdies gelmėse.

Jis paėmė mažąjį laiškelį ir greit jį atplėšė.

„Ateinantį trečiadienį,— rašė jam,— tarp šešių ir septynių vakare eikite pasivaikščioti Šajo keliu ir atidžiai stebėkite visas pravažiuojančias karietas; bet, jeigu jums brangi jūsų ir jus mylinčių žmonių gyvybė, nei žodžiu, nei judesiu neparodykite, kad pažinote tą, kuri pasiryžta viskam, kad galėtų jus pamatyti bent vieną akimirksnį."

Parašo nebuvo.

— Tai pinklės,— tarė Atas.— Neikite, d'Artanjanai.

— Vis dėlto,— atsakė d'Artanjanas,— man rodos, kad aš tikrai pažįstu šį raštą.

— Gal būt, jis suklastotas,— įtikinėjo Atas.— Šeštą ar septintą valandą Šajo kelias visiškai tuščias, tai vis tiek, kaip eiti pasivaikščioti į Bondi mišką.

— O jei mes visi kartu ten nueitume! — tarė d'Artanjanas.— Ką, po velniu! Negi praris ten mus visus keturis ir dar su keturiais tarnais, keturiais arkliais, o, be to, ginkluotus?

— Ir būtų gera proga parodyti mūsų aprangą,— tarė Portas.

— Bet jei čia rašo moteris,— tarė Aramis,— ir toji moteris nenori, kad kas ją matytų, tai, pagalvokit, d'Artanjanai, jūs ją sukompromituosite. Bajorui nedera taip elgtis.

— Mes atsiliksime užpakaly,— pasiūlė Portas,— o jis prijos vienas.

— Taip tai taip, bet iš karietos, lekiančios šuoliais, lengva paleisti pistoleto šūvį.

— Et! Nepataikys į mane,— atsakė d'Artanjanas.— Mes pasivysim karietą ir sunaikinsim visus, esančius viduje. Vis keliais priešais bus mažiau.

— Jis teisus,— sutiko Portas.— Į kovą! Galų gale juk reikia išmėginti naujus ginklus!

— Na ką gi! Padarykime sau tą malonumą! — tarė Aramis, kaip visada, meiliu ir nerūpestingu veidu.

— Kaip jūs norite,— nusileido Atas.

— Ponai,— tarė d'Artanjanas,— dabar pusė penkių, ir mums ligi šešių vos užteks laiko nujoti į Šajo kelią.

— Be to, jei mes išjosim per vėlai,— pridūrė Portas,— tai mūsų nieks nepamatys, o būtų labai gaila. Tad eime ruoštis į kelią, ponai.

— Bet yra dar antras laiškas, kurį jūs visi užmiršote,— priminė Atas.— Man rodos, kad, sprendžiant iš antspaudo, jis vertas atplėšti. Ir aš pasakysiu jums atvirai, mielasis d'Artanjanai, kad jis man rūpi daug labiau, negu tas mažy-

tis menkavertis laiškelis, kurį jūs taip meiliai paslėpėte prie širdies.

D'Artanjanas nuraudo.

— Na gerai,— tarė jaunuolis,— pažiūrėkim, ponai, ko nori iš manęs jo eminencija.

Ir, atplėšęs laišką, d'Artanjanas perskaitė:

„Ponas d'Artanjanas, karaliaus gvardietis iš pono Dezesaro kuopos, yra laukiamas kardinolo rūmuose šį vakarą aštuoniomis.

La Udinjaras, gvardijos kapitonas."

— Po velnių! — sušuko Atas.— Štai pasimatymas, daug pavojingesnis už aną.

— Sugrįžęs iš pirmojo, aš nueisiu į antrąjį,— pareiškė d'Artanjanas.— Vienas skiriamas septintą valandą, antras aštuntą: spėsiu į abu.

— Hm, aš neičiau,— patarė Aramis,— mandagus kavalierius negali nenueiti į pasimatymą, skiriamą damos, bet išmintingas bajoras gali pasiteisinti nenuvykęs pas jo eminenciją, ypač jei turi pagrindo manyti, jog ten jį kviečia ne komplimentų išklausyti.

— Aš sutinku su Aramiu,— tarė Portas.

— Ponai,— atsakė d'Artanjanas,— jau anksčiau per poną de Kavua aš esu gavęs panašų jo eminencijos kvietimą, į kurį nekreipiau dėmesio, ir kitą dieną mane ištiko didelė nelaimė — dingo Konstancija. Kas bus, tas bus, aš vis tiek eisiu.

— Jeigu jau taip pasiryžote,— atsakė Atas,— eikite.

— O Bastilija? — paklauės Aramis.

— Et, jūs mane ištrauksit iš ten.

— Žinoma,— vienu balsu atsakė Portas ir Aramis taip oriai ir įtikinamai, lyg tai būtų lengviausias dalykas,— žinoma, mes jus ištrauksim iš ten; bet kadangi jau poryt turime išvykti, tai gal geriau būtų neįsti į tą Bastiliją.

— Geriau taip padarykime,— tarė Atas: — nepalikime jo vieno šį vakarą; laukime prie rūmų kiekvienas ties kitais vartais ir su trimis muškietininkais; jei pamatysim išvažiuo-

jant uždarą įtartiną karietą, užpulsime ją. Jau seniai turėjome progos susidurti su pono kardinolo gvardiečiais, ir ponas de Trevilis gali pamanyti, kad mūsų nė gyvų nėra.

— Iš tiesų, Atai,— tarė Aramis,— jūs sutvertas būti armijos generolu. Ką jūs pasakysite dėl Ato plano, ponai?

— Puikus! — choru sušuko muškietininkai.

— Na gerai,— tarė Portas,— aš bėgu į rūmus įspėti savo draugų, kad būtų pasiruošę aštuntai valandai. Susitiksime kardinolo rūmų aikštėje, o jūs liepkite tarnams pabalnoti arklius.

— Bet aš arklio neturiu,— pareiškė d'Artanjanas.— Pasiųsiu ką nors pas poną de Trevilį arklio.

— Nereikia, imkite vieną iš manųjų,— pasiūlė Aramis.

— Kiek gi jų turite? — paklausė d'Artanjanas.

— Trejetą,— šypsodamasis atsakė Aramis.

— Mielas Arami,— tarė Atas,— jūs tikrai turtingiausias iš visų Prancūzijos ir Navaros poetų.

— Klausykit, Arami, jūs, tur būt, ir pats nežinot, ką veikti su trimis arkliais? Aš tiesiog nesuprantu, kam jūs pirkote tris arklius.

— Na, trečią man šįryt atvedė kažkoks tarnas be livrėjos, kuris nepanorėjo man pasakyti, pas ką jis tarnauja, ir tik pranešė, kad gavęs įsakymą iš savo pono...

— Arba iš ponios,— pertraukė d'Artanjanas.

— Tai nesvarbu... — atšovė Aramis rausdamas. — Ir pranešė man, kad gavęs iš savo ponios įsakymą nuvesti tą žirgą į mano arklidę ir nesakyti, iš ko jis gautas.

— Tokie dalykai tik poetams gali atsitikti! — rimtai pastebėjo Atas.

— Tuo atveju štai kaip padarykime,— tarė d'Artanjanas.— Katrą arklį jūs pasirinksite sau, pirktąjį ar dovanotąjį?

— Žinoma, dovanotąjį. Jūs suprantate, d'Artanjanai, aš juk negaliu įžeisti nepažįstamo geradario,— atsakė Aramis.

— Arba paslaptingosios geradarės,— pridūrė Atas.

— Vadinasi, pirktasis jums nereikalingas?

— Beveik.

— Ir jūs pats jį pasirinkote?

— Net labai rūpestingai rinkausi: juk jūs patys žinote, kad raitelio saugumas beveik visada pareina nuo jo žirgo.

— Gerai, tad perleiskit jį man už tiek, kiek jūs sumokėjote.

— Aš ką tik norėjau jį pasiūlyti jums, mielasis d'Artanjanai; tą menką skolą grąžinsite man kada tinkamas.

— Kiek jūs už jį sumokėjote?

— Aštuonis šimtus livrų.

— Štai keturiasdešimt dvigubų pistolių, mielasis drauguži,— tarė d'Artanjanas, imdamas iš kišenės pinigus.— Aš žinau, kad tokiomis monetomis mokama jums už poemas.

— Tai jūs turtingas? — paklausė Aramis.

— Turtingas, baisiai turtingas, mano mielas!

Ir d'Artanjanas pažvangino kišenėje likusius pistolius.

— Pasiųskite savo balną į muškietininkų kareivines, ir jums atves arklį drauge su mūsiškiais.

— Labai gerai, bet netrukus jau penkios, skubėkime.

Po penkiolikos minučių viename Ferū gatvės gale ant gražaus žirgo pasirodė Portas; paskui jojo Musketonas ant overniško arkliuko, mažiuko, bet labai gražaus. Portas švytėjo iš džiaugsmo ir puikybės.

Tuo pačiu metu kitame gatvės gale pasirodė Aramis ant puikaus angliško ristūno; paskui jojo Bazenas ant ruaniško arklio, vesdamas už pavadžio stiprų meklemburgą — tai buvo d'Artanjano žirgas.

Abu muškietininkai susitiko prie vartų; Atas ir d'Artanjanas žiūrėjo į juos pro langą.

— Po velnių! — sušuko Aramis.— Jūs turite puikų žirgą, mielas Portai.

— Taip,— atsakė Portas,— tai kaip tik tas pats arklys, kuris pirmiausia turėjo būti man atsiųstas. Vyras, norėdamas piktai pajuokauti, pakeitė jį kitu. Bet jis liko nubaustas, o aš gavau viską, ko pageidavau.

Paskui pasirodė Planše ir Grimo, taip pat vesdami savo ponų arklius. D'Artanjanas su Atu nusileido žemyn, sėdo į balnus, ir visi keturi draugai išjojo: Atas tuo žirgu, už

kurį turėjo būti dėkingas savo žmonai, Aramis — savo meilužei, Portas — prokurorienei, o d'Artanjanas savo laimei — geriausiai meilužei pasaulyje.

Paskui juos sekė tarnai.

Kaip ir spėjo Portas, kavalkada padarė gerą įspūdį, ir jei kelyje jie būtų sutikę ponią Koknar, ji, matydama, kaip gražiai ir oriai atrodo Portas ant savo puikaus ispaniško žirgo, būtų nesigailėjusi, kad nuleido kraują savo vyro skryniai.

Netoli Luvro keturi draugai susitiko poną de Trevilį, kuris grįžo iš Sen-Žermeno. Jis sustabdė juos, norėdamas pagirti už puikų ekipažą, ir tuojau aplink susirinko būriai žioplių.

D'Artanjanas, pasinaudojęs proga, papasakojo ponui de Treviliui apie laišką su dideliu raudonu antspaudu ir kardinolo-hercogo herbu; apie antrąjį, suprantama, jis nė žodžiu neužsiminė.

Ponas de Trevilis pritarė jo pasiryžimui ir užtikrino, jeigu d'Artanjanas neatvyksiąs pas jį rytojaus dieną, tai pats mokėsiąs surasti jį visur, kur jis bebūtų.

Tą akimirksnį Samaritietės laikrodis išmušė šešias; keturi draugai atsiprašė turį pasimatymą ir atsisveikino su ponu de Treviliu.

Paleidę žirgus šuoliu, jie netrukus išjojo į Šajo kelią; diena artėjo vakarop, karietos važiavo tai į vieną, tai į kitą pusę. Saugojamas savo draugų, stovinčių už kelių žingsnių, d'Artanjanas atidžiai žvalgėsi į pravažiuojančias karietas, bet nematė nė vieno pažįstamo veido.

Pagaliau, palaukus apie ketvirtį valandos, kai jau beveik sutemo, kelyje pasirodė karieta, šuoliais atlekianti nuo Sevro; kažkokia nuojauta iš anksto sakė d'Artanjanui, kad šitoj karietoj turi būti asmuo, paskyręs jam pasimatymą. Jaunuolis pats stebėjosi, pajutęs, kaip smarkiai ėmė plakti jam širdis. Beveik tą pat akimirksnį pro karietos langelį išniro moters galva; du pirštai, pridėti prie lūpų, tarytum liepė tylėti, o gal siuntė bučinį. D'Artanjanas suriko iš

džiaugsmo — šita moteris arba, geriau sakant, šita vizija,— nes karieta pravažiavo žaibo greičiu,— buvo ponia Bonasje.

Pats nejausdamas, ką daraąs, ir nepaisydamas jam duotų patarimų, d'Artanjanas paleido arklį zovada ir greit pavijo karietą. Bet karietos durų langelis buvo sandariai uždarytas — vizija pranyko.

Tada d'Artanjanas prisiminė gautą patarimą: „Jei jums brangi jūsų ir jus mylinčių žmonių gyvybė, nepajudėkite iš vietos, lyg nieko nebūtumėt matę."

Jis sustojo, drebėdamas ne dėl savęs, bet dėl tos vargšės moters, kuri, matyt, nepabūgo didelio pavojaus, skirdama jam šį pasimatymą.

Karieta vis tokiu pat greičiu riedėjo toliau, įvažiavo į Paryžių ir dingo.

D'Artanjanas suglumęs paliko bestovįs toje pačioje vietoje, nežinodamas, ką begalvoti. Jeigu tai buvo ponia Bonasje ir jeigu ji grįžo į Paryžių, tai kuriems galams šis vienos akimirkos pasimatymas, kuriems galams šis paprastas pasikeitimas žvilgsniais, kuriems galams šis nepastebimas bučinys?

O jeigu čia ne ji,— taip irgi labai galėjo būti, nes prietemoje lengva apsirikti,— jeigu čia ne ji, ar tai nėra pradžia paspęstų jam pinklių, ar jo priešai nesinaudoja ta moterim kaip jauku, žinodami, kad jis ją myli.

Draugai prijojo prie d'Artanjano. Visi trys puikiai matė, kaip pro karietos dureles kyštelėjo moters galvutė, bet nė vienas jų, išskyrus Atą, ponios Bonasje nepažinojo. Šiaip ar taip, Ato manymu, tai buvusi ji, bet Atas ne tiek domėjosi šiuo gražiu veideliu, kaip d'Artanjanas, todėl karietos viduje pastebėjo dar ir kitą — vyriškio galvą.

— Jeigu taip,— tarė d'Artanjanas,— tai, be abejo, jie perveža ją iš vieno kalėjimo į kitą. Bet ką jie ketina daryti šiai vargšei? Ar susitiksiu aš ją kada nors?

— Drauguži,— oriai atsakė Atas,— prisiminkite, kad tik su numirėliais nebegalima susitikti šiame pasauly. Kaip ir aš, jūs šį tą žinote apie tai, tiesa? Taigi jei jūsų mylimoji dar nemirė, jeigu ta moteris, kurią mes ką tik matėme, yra

ji, tai jūs anksčiau ar vėliau ją atrasite. Ir, dievaži,— pridūrė jis įprastu savo mizantropišku tonu,— gal būt, anksčiau, negu norėsite.

Išmušė pusę aštuonių: karieta buvo dvidešimt minučių pavėlavusi į skirtą pasimatymą. D'Artanjano draugai priminė jam, kad jis turįs dar vieną vizitą, vėl įspėdami, jog dar nevėlu jo atsisakyti.

Bet d'Artanjanas buvo užsispyręs ir kartu smalsus. Jis įsikalė sau į galvą turįs nueiti į kardinolo rūmus ir sužinoti, ką nori jam pasakyti jo eminencija. Niekas jo negalėjo perkalbėti.

Atvykę į Sent-Onore gatvę ir į kardinolo rūmų aikštę, jie rado belaukiančius dvylika savo pakviestų bičiulių muškietininkų, ir tik dabar jiems išaiškino, kas čia per reikalas.

D'Artanjanas gerai buvo žinomas šauniam karaliaus muškietininkų pulke, į kurį netrukus ir pats rengėsi įstoti, ir jau iš anksto žiūrėjo į jį kaip į savo draugą. Todėl visi muškietininkai mielai sutiko atlikti tą uždavinį, kuriam buvo pakviesti. Be to, čia veikiausiai teksią iškrėsti kokią nors piktą išdaigą ponui kardinolui ir jo žmonėms, o jau tokiems žygiams šie garbingi bajorai buvo pasiruošę.

Atas juos paskirstė į tris grupes: vienai pats ėmėsi vadovauti, antrą pavedė Aramiui, o trečią — Portui; kiekviena grupė slapčia sergėjo kurį nors išėjimą iš rūmų.

D'Artanjanas savo ruožtu drąsiai įėjo pro didžiąsias duris.

Nors ir jautėsi turįs tvirtą paramą, vis dėlto jis ne visai buvo ramus, kopdamas plačiaisiais laiptais. Jo poelgis su miledi labai panėšėjo į išdavystę, ir jis įtarė, kad kažkokie politiniai santykiai šią moterį riša su kardinolu. Be to, grafas de Vardas, su kuriuo jis taip žiauriai susidorojo, buvo vienas ištikimiausių jo eminencijos šalininkų, o d'Artanjanas žinojo, kad jo eminencija, toks baisus savo priešams, buvo karštai prisirišęs prie savo draugų.

„Jeigu de Vardas papasakojo kardinolui apie mūsų susidūrimą, kuo netenka abejoti, ir jeigu jis mane pažino, kas yra visai įmanoma, aš galiu laikyti save beveik pa-

smerktu žmogumi,— mąstė d'Artanjanas, linguodamas galvą.— Bet ko gi kardinolas laukė ligi šiol? Paprastas reikalas: miledi tikriausiai paskundė mane su ta veidmainiškai skausminga veido išraiška, kuri jai taip tinka, ir šis paskutinis nusikaltimas perpildė taurę."

„Laimė, — mintyse pridūrė jis, — gerieji mano draugai ten apačioj, ir jie neleis manęs išvesti. Bet juk pono de Trevilio muškietininkų kuopa viena negali pradėti karo su kardinolu, kuris valdo visos Prancūzijos ginkluotąsias pajėgas ir prieš kurį karalienė yra bejėgė, o karalius — bevalis. D'Artanjanai, drauguži mano, tu esi narsus ir labai gabus, bet moterys tave pražudys!"

Su šitokia liūdna išvada jis įėjo į kardinolo prieškambarį ir padavė laišką budinčiam durininkui. Šis įvedė jį į laukiamąją salę ir dingo rūmų gilumoj.

Laukiamajame buvo penki ar šeši pono kardinolo gvardiečiai, kurie, pažinę d'Artanjaną ir žinodami, kad jis sužeidė Žiusaką, žiūrėjo į jį, keistai šypsodamiesi.

Tos šypsenos pasirodė d'Artanjanui bloga lemiančiu ženklu; bet kadangi mūsų gaskoną nelengva įbauginti arba, tikriau, dėl begalinės puikybės, įgimtos gaskoniečiams, jis nemėgo parodyti, kas darosi jo sieloje, jeigu tas jausmas būdavo panašus į baimę, tad jis išdidžiai atsistojo prieš ponus gvardiečius ir laukė, oriai įsisprendęs į šoną.

Sugrįžęs durininkas ženklu pakvietė d'Artanjaną eiti kartu. Jaunuoliui pasirodė, kad gvardiečiai ėmė kuždėtis už jo nugaros.

Jis perėjo išilgai koridorių, skersai didžiulį saloną, įėjo į biblioteką ir atsidūrė prieš kažkokį žmogų, sėdintį prie stalo ir rašantį.

Įvedęs jį durininkas išėjo, nepasakęs nė žodžio. D'Artanjanas stovėjo ir stebėjo šį žmogų.

Iš pradžių d'Artanjanas pamanė, kad prieš jį kažkoks teisėjas, sklaidąs bylas, bet tuoj įsitikino, kad prie stalo sėdįs žmogus rašo ar taiso nelygaus ilgio eilutes, pirštais skaičiuodamas skiemenis. Jis suprato stovįs prieš poetą.

Po valandėlės poetas užskleidė savo rankraštį, kurio viršelyje buvo parašyta: *„MIRAM, penkių veiksmų tragedija"*, ir pakėlė galvą.

D'Artanjanas pažino kardinolą.

X ◆ *BAISIOJI ŠMĖKLA*

Kardinolas atsirėmė alkūne į rankraštį, o delnu į skruostą ir valandėlę žiūrėjo į jaunuolį. Nieks neturėjo tokio gilaus, veriančio žvilgsnio, kaip kardinolas Rišelje, ir d'Artanjanas pajuto, kaip šiurpas perbėgo jo kūnu.

Vis dėlto jis nesumišo ir, laikydamas skrybėlę rankoje, nei perdaug išdidžiai, nei pernelyg nusižeminęs laukė, kada jo eminencija teiksis prabilti.

— Pone, — tarė jam kardinolas, — jūs d'Artanjanas iš Bearno?

— Taip, monsinjore,— atsakė jaunuolis.

— Tarbe ir jo apylinkėse yra kelios d'Artanjanų šakos,— pasakė kardinolas,— kuriai priklausote jūs?

— Aš esu sūnus to d'Artanjano, kuris dalyvavo religiniuose karuose sykiu su didžiuoju karalium Henriku, jo didenybės tėvu.

— Taigi, taigi. Vadinasi, jūs maždaug prieš septynis ar aštuonis mėnesius apleidot savo gimtinę ir išjojot ieškoti laimės sostinėje?

— Taip, monsinjore.

— Jūs atvykote per Mengą, kur jums kažkas atsitiko. Nežinau tikrai kas, bet, žodžiu, atsitiko.

— Monsinjore, — atsakė d'Artanjanas, — atsitiko štai kas...

— Nereikia, nereikia,— pertraukė jį kardinolas, šypsodamasis kaip žmogus, žinąs šią istoriją taip pat gerai, kaip ir tas, kuris norėjo ją papasakoti.— Jūs buvote rekomenduojamas ponui de Treviliui?

— Taip, monsinjore, bet kaip tik per tą nelemtą nuotykį Menge...

— Dingo laiškas,— pasakė jo eminencija.— Taip, aš žinau. Tačiau ponas de Trevilis gabus fizionomistas, jis pažįsta žmogų iš pirmo žvilgsnio ir todėl pasiuntė jus į savo pusbrolio pono Dezesaro kuopą, davęs jums viltį, kad kurią nors dieną būsite priimtas į muškietininkus.

— Monsinjoras yra puikiai informuotas,— tarė d'Artanjanas.

— Nuo to laiko jūs turėjote daug nuotykių: vieną dieną, kai jums būtų buvę geriau nueiti kur nors kitur, jūs buvote nuvykęs pasivaikščioti už kartezinie čių vienuolyno; paskui jūs keliavote su savo draugais į Foržo maudykles; pakeliui jie sustojo, o jūs traukėte toliau. Tai suprantama — jūs turėjote reikalų Anglijoje.

— Monsinjore, — tarė sumišęs d'Artanjanas, — aš vykau...

— Medžioti į Vindzorą ar kažkur kitur, tai niekam neturi rūpėti. Aš tai žinau, nes mano pareiga viską žinoti. Sugrįžęs jūs buvote priimtas vienos didenybės, ir man malonu matyti, kad jūs tebeturite jos dovaną.

D'Artanjanas čiupo karalienės padovanotąjį žiedą ir vikriai apsuko jį akute į vidų, bet buvo jau per vėlu.

— Kitą dieną po to pas jus atsilankė ponas de Kavua. Jis buvo atėjęs kviesti jūsų į rūmus; jūs neatvykot ir blogai padarėte.

— Monsinjore, aš bijojau, kad užsitraukiau jūsų eminencijos nemalonę.

— Už ką gi, pone? Už tai, kad jūs protingiau ir drąsiau, negu kas kitas, vykdėte savo vyresniųjų įsakymus? Jūs bijojote užsitraukti mano nemalonę, kai nusipelnėte tik pagyrimo! Aš baudžiu tik tuos, kurie neklauso, o ne tuos, kurie, kaip jūs, klauso... ir net perdaug gerai... Įrodymui — prisiminkite tą dieną, kai aš buvau liepęs jus pakviesti pas mane, ir prisiminkite, kas atsitiko tą patį vakarą.

Kaip tik tą vakarą buvo pagrobta ponia Bonasje. D'Artanjanas sudrebėjo: jis prisiminė, kad prieš pusvalandį vargšė moteris pravažiavo pro šalį, be abejonės, nešama tos pačios galios, kuri ją pražudė.

— Ir štai, — tęsė kardinolas, — jau kuris laikas nieko apie jus negirdėdamas, panorau sužinoti, ką beveikiate. Be to, jūs turite būti man šiek tiek ir dėkingas: jūs pats galėjote pastebėti, kaip buvote tausojamas visose aplinkybėse.

D'Artanjanas pagarbiai nusilenkė.

— Tai buvo daroma,— tęsė kardinolas,— ne vien vadovaujantis natūralaus teisingumo jausmu, bet pagal tam tikrą planą, kurį aš buvau užsibrėžęs jūsų atžvilgiu.

D'Artanjano nuostaba tolydžio augo.

— Tą planą aš norėjau išdėstyti jums tą dieną, kai jūs gavote pirmąjį mano kvietimą; bet jūs neatėjote. Laimei, tas pavėlavimas nieko nepakenkė, ir jūs tą planą išgirsite šiandien. Sėskitės ten, priešais mane, ponas d'Artanjanai: jūs esate pakankamai kilmingas bajoras ir galite klausytis manęs sėdėdamas.

Ir kardinolas ranka parodė kėdę jaunuoliui, taip nustebusiam dėl viso to, kas čia dėjosi, jog jis atsisėdo tik antrukart pašnekovo paragintas.

— Jūs esate narsus, ponas d'Artanjanai,— tęsė jo eminencija,— ir protingas, o tai dar geriau. Aš myliu proto ir širdies žmones. Neišsigąskite,— tarė jis šypsodamasis,— širdies žmonėmis aš vadinu drąsius žmones. Tačiau, nors esate dar jaunas ir vos tik išeinąs į žmones, jūs turite galingų priešų ir, jei nepasisaugosit, jie pražudys jus!

— Deja, monsinjore,— atsakė jaunuolis,— ir, be abejo, net labai lengvai, nes jie tvirti ir galingi, o aš vienų vienas!

— Taip, tiesa, bet nors ir vienas, jūs daug jau esate atlikęs ir dar daugiau atliksite, aš tuo neabejoju. Tačiau manau, kad jums reikalingas vadovas tame nuotykingame kelyje, kurį pasirinkote, nes, jei aš neklystu, jūs atvykote į Paryžių pilnas ambicingo ryžto padaryti karjerą.

— Mano amžius — beprotiškų vilčių metas, monsinjore,— atsakė d'Artanjanas.

— Beprotiškas viltis turi tik kvailiai, pone, o jūs — protingas žmogus. Klausykite, ką jūs pasakytumėt, jei aš jums pasiūlyčiau savo gvardijoj leitenanto, o po karo — kuopos vado vietą?

— O monsinjore!

— Jūs sutinkat, tiesa?

— Monsinjore... — sušnibždėjo d'Artanjanas sumišęs.

— Kaip! Jūs atsisakote? — sušuko kardinolas nustebęs.

— Aš esu jo didenybės gvardijoje ir neturiu jokio pagrindo būti nepatenkintas.

— Bet man atrodo, — tarė jo eminencija, — kad mano gvardija yra kartu ir jo didenybės gvardija, ir, tarnaudamas bet kuriame prancūzų kariuomenės pulke, jūs tarnaujat karaliui.

— Monsinjore, jūsų eminencija ne taip suprato mano žodžius.

— Jums reikia kokio nors preteksto, tiesa? Suprantu. Na ką gi! Tokį pretekstą jūs turite. Aukštesnis tarnybos laipsnis, karo žygio pradžia, proga, kurią aš jums siūlau, visa tai dėl žmonių akių, o jums būtinai reikia turėti patikimus globėjus, nes pravartu būtų žinoti, kad aš esu gavęs gana rimtų skundų: jūs anaiptol ne visas savo dienas ir naktis skiriate išimtinai karaliaus tarnybai.

D'Artanjanas nuraudo.

— Štai čia,— tęsė kardinolas, dėdamas ranką ant popierių pluošto,— aš turiu ištisą bylą apie jus; bet, prieš skaitydamas ją, norėjau su jumis pasikalbėti. Aš žinau, kad esate ryžtingas žmogus, ir jūsų tarnyba, tinkamai nukreipta, užuot vedusi jus į bloga, galėtų atnešti daug naudos. Na, pagalvokite ir ryžkitės.

— Jūsų gerumas mane taip suglumino, monsinjore,— atsakė d'Artanjanas,— jog aš jaučiuosi mažytis kaip sliekas prieš jūsų sielos didybę. Bet kadangi monsinjoras leidžia man kalbėti atvirai...— D'Artanjanas stabtelėjo.

— Taip, kalbėkite.

— Gerai! Aš pasakysiu jūsų eminencijai, kad visi mano draugai yra muškietininkai ir tarnauja karaliaus gvardijoj, o visi mano priešai, kažkokiu keistu likimo lėmimu, yra jūsų eminencijos žmonės; taigi, jei aš priimčiau monsinjoro pasiūlymą, čia mane blogai sutiktų, o ten blogai į mane pažiūrėtų.

— Gal jūs iš savo išdidumo vaizduojatės, kad aš jums pasiūliau mažiau, negu esate vertas? — pašaipiai šypsodamasis, paklausė kardinolas.

— Monsinjore, jūsų eminencija tūkstantį kartų man per geras, ir aš, priešingai, jaučiuosi nieko nenusipelnęs, kad būčiau vertas jūsų malonės. Tuoj prasidės Larošelės apsiaustis, monsinjore; aš kovosiu jūsų eminencijos akivaizdoje, ir, jei turėsiu laimės ten pasižymėti tiek, kad nusipelnyčiau jūsų eminencijos dėmesį, tada bent šioks toks žygis pateisins tą globą, kurią jūs malonėsite man suteikti. Viskas savo laiku, monsinjore. Gal būt, vėliau aš turėsiu teisę jums tarnauti, o dabar atrodys, kad aš jums parsiduodu.

— Vadinasi, jūs atsisakote man tarnauti,— tarė kardinolas apmaudžiai, bet vis dėlto su kažkokia pagarba.— Ką gi, pasilikte laisvas su jums palankiais ir nepalankiais žmonėmis.

— Monsinjore...

— Gerai, gerai,— tarė kardinolas,— aš už tai nepykstu ant jūsų, bet suprantate, jeigu mes giname ir apdovanojame savo draugus, tai neprivalome rūpintis savo priešais. O vis dėlto aš jums duosiu vieną patarimą: saugokitės, ponas d'Artanjanai, nes nuo tos akimirkos, kai neteksite mano globos, už jūsų gyvybę niekas neduos nė skatiko.

— Pasistengsiu, monsinjore,— atsakė gaskonas su kilniu pasitikėjimu.

— Ir jei kada nors vėliau jus ištiktų nelaimė,— reikšmingai pasakė Rišelje,— atsiminkite, kad aš pats buvau nusiuntęs jūsų ieškoti ir padariau visa, ką galėjau, kad toji nelaimė jūsų neištiktų.

— Kad ir kas atsitiktų,— atsakė d'Artanjanas, padėjęs ranką ant širdies ir žemai nusilenkdamas,— aš amžinai būsiu dėkingas jūsų eminencijai už tai, ką patyriau iš jūsų šią valandą.

— Na gerai! Taigi, kaip jūs sakėte, ponas d'Artanjanai, mes pasimatysim po karo. Aš jus stebėsiu, nes irgi būsiu ten,— pridūrė kardinolas, rodydamas d'Artanjanui savo pui-

kius šarvus, kuriuos ketino užsidėti,— o grįžę suvesime sąskaitas!

— O monsinjore! — sušuko d'Artanjanas.— Teneprislegia manęs jūsų nemalonė; pasilikit neutralus, monsinjore, jeigu jums atrodys, kad aš elgiuosi garbingai.

— Jaunuoli,— tarė Rišelje,— jei aš galėsiu dar kartą pasakyti jums tai, ką šiandien pasakiau, aš pažadu jums tai pasakyti.

Pastarieji kardinolo Rišelje žodžiai išreiškė baisią abejonę; jie priblokšė d'Artanjaną labiau, negu grasinimas, nes tai buvo įspėjimas. Kardinolas, matyt, stengėsi jį apsaugoti nuo kažkokios jam gresiančios nelaimės. D'Artanjanas pravėrė burną, norėdamas atsakyti, bet kardinolas išdidžiu mostu davė jam suprasti, kad audiencija baigta.

D'Artanjanas išėjo; bet prie durų jis vos nepritrūko drąsos, ir kad kiek būtų grįžęs atgal. Tačiau jam prieš akis iškilo rimtas ir griežtas Ato veidas: jeigu jis susitartų su kardinolu dėl to, ką šis jam siūlo, Atas nepaduotų jam rankos, Atas jo išsižadėtų.

Tik toji baimė jį sulaikė — tokia yra stipri tikrai tvirto būdo žmogaus įtaka visiems tiems, su kuriais jis susiduria.

D'Artanjanas nusileido tais pačiais laiptais, kuriais buvo atėjęs, ir prie vartų rado Atą ir keturis muškietininkus, kurie laukė jo sugrįžtant ir jau buvo bepradedą būkštauti. D'Artanjanas tuojau juos nuramino, o Planše nubėgo įspėti kitus, kad nebėra reikalo ilgiau stovėti sargyboje, nes ponas sveikas ir gyvas išėjęs iš kardinolo rūmų.

Sugrįžus pas Atą, Aramis ir Portas ėmė teirautis, kokia to keisto pasimatymo priežastis, bet d'Artanjanas pasakė tik tiek, kad kardinolas Rišelje kvietęs jį, norėdamas pasiūlyti jam stoti į savo gvardiją leitenantu, ir kad jis atsisakęs.

— Ir gerai padarėte! — vienu balsu sušuko Portas ir Aramis. Atas giliai susimąstė ir nieko neatsakė. Bet kai juodu paliko vieni, jis tarė:

— Jūs pasielgėt taip, kaip turėjote pasielgti, d'Artanjanai, bet, gal būt, padarėte klaidą.

D'Artanjanas atsiduso, nes šie žodžiai atliepė slaptam jo širdies balsui, sakančiam, kad jo laukia didelė nelaimė.

Rytojaus diena praėjo besirengiant išvykti; d'Artanjanas nuėjo atsisveikinti poną de Trevilį. Tuomet visi dar tebegalvojo, kad gvardiečių išsiskyrimas su muškietininkais būsiąs labai trumpas, nes karalius tą pačią dieną posėdžiavo parlamente, o rytoj rytą ketino išvykti. Tad ponas de Trevilis tik paklausė jį, ar jam ko nors netrūksta, bet d'Artanjanas išdidžiai atsakė turįs visa, ko tik jam reikia.

Naktį susirinko visi pono Dezesaro gvardiečių ir pono de Trevilio muškietininkų kuopos draugai. Jie skyrėsi, turėdami viltį vėl pasimatyti, kai bus tam dievo valia, ir aplamai, jeigu tokia bus dievo valia. Todėl suprantama, kad naktis praėjo labai triukšmingai, nes tokiais atvejais ypatingą susirūpinimą galima nustelbti tik ypatingu nerūpestingumu.

Rytą, vos suskambėjus trimitams, draugai išsiskyrė: muškietininkai nuskubėjo į pono de Trevilio, o gvardiečiai į pono Dezesaro rūmus. Abu kapitonai tuojau nuvedė savo kuopas į Luvrą, kur karalius atliko kariuomenės apžiūrą.

Karalius buvo nuliūdęs ir atrodė nesveikas, o tas šiek tiek temdė didingą jo veido išraišką. Ir tikrai vakar iškilmingame parlamento posėdy jį ėmė krėsti drugys. Tačiau jo pasiryžimas išvykti dar tą patį vakarą nė kiek nesumažėjo, ir, nepaisydamas atkalbinėjimų, jis panoro pats atlikti kariuomenės apžiūrą, tikėdamasis valios pastangomis nugalėti beprasidedančią ligą.

Po apžiūros gvardiečiai iššygiavo vieni. Muškietininkai turėjo vykti tik drauge su karaliumi, ir todėl Portas su savo prašmatnia apranga suspėjo dar pasirodyti Lokių gatvėje.

Prokurorienė pamatė jį jojant pro šalį su nauja uniforma ant puikaus žirgo. Ji per daug mylėjo Portą, kad būtų leidusi jam šitaip išvykti; tad ji davė ženklą nusėsti nuo arklio ir užeiti pas ją. Portas buvo puikus: jo pentinai žvangėjo, šarvai žėrėjo, špaga didingai plakėsi prie kojų. Šį kartą Portas atrodė toks atšiaurus, kad raštininkų neėmė noras juoktis.

Muškietininkas buvo įvestas pas poną Koknarą, kurio mažytės pilkos akys piktai blykstelėjo, pamačius giminaitį taip išsipusčiusį. Tik vienas dalykas jį guodė: visi kalbėjo, kad žygis būsiąs pavojingas, ir jis širdies gilumoje tikėjosi, kad Portas žūsiąs kovoje.

Portas pasakė ponui Koknarui keletą meilių žodžių ir atsisveikino su juo; ponas Koknaras palinkėjo jam sėkmės ir laimės. O ponia Koknar negalėjo sulaikyti ašarų, bet šio jos skausmo niekas nelaikė nederamu, nes visi žinojo, kad ji labai prisirišusi prie savo giminaičių, dėl kurių ji nuolat turėdavo žiauriai bartis su vyru.

Tačiau tikras atsisveikinimas įvyko ponios Koknar kambary ir jis buvo tiesiog širdį veriantis.

Kiek tik galėdama, prokurorienė lydėjo savo mylimąjį akimis ir mojavo skepetuke taip persisvėrusi pro langą, jog galėjai pamanyti, kad ji nori iš jo iššokti. Portas priėmė tuos meilės įrodymus kaip žmogus, kuriam tokie dalykai ne naujiena. Tik pasukdamas ties gatvės kampu, jis nukėlė skrybėlę ir atsisveikinimui pamosavo ja.

O Aramis rašė ilgą laišką. Kam? Niekas nežinojo. Gretimam kambary laukė Ketė, kuri tą pat vakarą turėjo išvykti į Turą.

Atas mažais gurkšneliais tuštino paskutinį butelį ispaniško vyno.

Tuo tarpu d'Artanjanas jau žygiavo su savo kuopa.

Pasiekęs Sent-Antuano priemiestį, jis atsigręžė ir linksmai pažvelgė į Bastiliją, bet kadangi jis žiūrėjo tik į Bastiliją, tad nepastebėjo miledi, kuri, jodama ant sarto arklio, parodė į jį pirštu dviem įtartinos išvaizdos vyrams, o šie, norėdami jį įsidėmėti, tuojau prisiartino prie gretų. Kai jie žvilgsniu paklausė, ar čia tikrai tas, miledi ženklu jiems atsakė, kad taip. Paskui, įsitikinusi, kad jie neapsirikdami atliks jos įsakymą, ji spustelėjo arklį ir dingo.

Tada du vyrai nusekė paskui kuopą ir Sent-Antuano priemiesčio gale sėdo ant arklių, kuriuos kažkoks tarnas be livrėjos laikė už kamanų jau pabalnotus ir jų laukė.

XI ◆ *LAROŠELĖS APSIAUSTIS*

Larošelės apsiaustis buvo vienas didžiųjų politinių įvykių Liudviko XIII viešpatavimo metais ir vienas didžiųjų kardinolo Rišelje karo žygių. Taigi įdomu ir net būtina pasakyti apie ją kelis žodžius. Be to, daugelis tos apsiausties smulkmenų taip glaudžiai susipynę su mūsų čia pasakojama istorija, kad negalime jų apeiti tylomis.

Politiniai kardinolo tikslai, kad jis ryžosi pradėti šį žygį, buvo nepaprastai svarbūs. Pirmiausia mes išdėstysim juos, o paskui pereisim prie asmeninių tikslų, kurie, gal būt, jo eminencijai turėjo ne mažesnę įtaką už politinius.

Iš visų žymesnių miestų, kuriuos Henrikas IV buvo atidavęs hugenotams kaip įsistiprinimo punktus, dabar beliko tik viena Larošelė. Reikėjo tad sugriauti paskutinę kalvinizmo tvirtovę, išnaikinti tą pavojingą raugą, kur nuolatos fermentavosi vidaus sukilimų ir karų užuomazgos.

Nepatenkinti ispanai, anglai, italai ir įvairių tautybių avantiūristai, atitarnavusieji įvairių sektų savanoriai kariai sulig pirmuoju šūkiu susibėgdavo po protestantų vėliavomis, sudarydami vieną gausią bendruomenę, plačiai išsišakojusią visoje Europoje.

Taigi Larošelė, kuri įgijo ypatingą reikšmę, kritus kitiems kalvinistų miestams, dabar virto vaidų ir garbėtroškos židiniu. Dar daugiau, anglams tai buvo paskutinis atviras uostas į Prancūzijos karalystę. Uždarydamas tą uostą anglams, amžiniesiems mūsų priešams, kardinolas užbaigė Žanos d'Ark ir hercogo de Gizo darbą.

Štai kodėl Basompjeras, buvęs sykiu protestantas ir katalikas,— protestantas iš įsitikinimų, o katalikas kaip šv. Dvasios ordino komandoras,— Basompjeras, gimimo vokietis, o širdimi prancūzas, žodžiu, tasai Basompjeras, kuris Larošelės apsiaustyje vadovavo atskirai rinktinei, kovodamas priekyje kitų tokių pat didikų protestantų, kaip ir jis pats, kartą pasakė:

— Štai pamatysite, ponai, mes būsime tiek kvaili, kad paimsime Larošelę.

Ir Basompjeras pasirodė teisus. Po Re salos apšaudymo sekė Seveno protestantų persekiojimai, o Larošelės paėmimas buvo preliudija į Nanto edikto panaikinimą.

Bet, kaip jau minėjome, greta šių politinių tikslų, kurie priklauso istorijai, kronikų rašytojas turi pripažinti, kad šis visa lyginąs ir visa suprastinąs ministras turėjo ir smulkių įsimylėjusio žmogaus ir pavydaus varžovo siekimų.

Rišelje, kaip visiems žinoma, buvo įsimylėjęs karalienę; ar ta meilė turėjo grynai politinį tikslą, ar tai buvo iš tikrųjų toji gili aistra, kurią Ona Austrijietė sukeldavo visiems, kas su ja susidurdavo, mes negalėtume pasakyti; bet, šiaip ar taip, iš ankstyvesnių šios istorijos įvykių matėme, kad Bekingemas nukonkuravo jį ir dviem ar trimis atvejais, o ypač toje deimantų avantiūroje, trijų muškietininkų ištikimybės ir d'Artanjano drąsos dėka, žiauriai iš jo pasityčiojo.

Todėl kardinolui Rišelje rūpėjo ne tik išvaduoti Prancūziją nuo priešo, bet ir atkeršyti savo varžovui; be to, šis kerštas turėjo būti reikšmingas ir nepaprastas, visais atžvilgiais vertas žmogaus, kuris vietoje špagos savo rankoje laikė visos Prancūzijos ginkluotąsias pajėgas.

Rišelje žinojo, kad, kariaudamas su anglais, jis kariauja su Bekingemu, nugalėdamas anglus, nugalės Bekingemą ir pagaliau, pažemindamas Angliją Europos akyse — pažemins Bekingemą karalienės akyse.

Iš savo pusės Bekingemas, nors ir statydamas į pirmą vietą Anglijos garbę, iš tikrųjų vadovavosi lygiai tokiais pat interesais, kaip ir kardinolas; Bekingemas irgi siekė patenkinti savo asmeninį kerštą: jis nė už ką pasaulyje nebūtų sutikęs grįžti į Prancūziją pasiuntiniu, tad norėjo įžengti į ją nugalėtoju.

Iš čia aiškėja, kad svarbiausias objektas to lošimo, kurį pradėjo dvi galingiausios valstybės dėl dviejų įsimylėjusių vyrų užgaidų, buvo tik paprastas Onos Austrijietės akių žvilgsnis.

Pirmosios pergalės susilaukė hercogas Bekingemas: netikėtai atvykęs prie Re salos su devyniasdešimt laivų ir apie dvidešimt tūkstančių žmonių, jis iš netyčių užklupo kara-

liškąjį salos komendantą grafą de Tuaraką ir po kruvinų kautynių iškeldino savo kariuomenę.

Paminėkime tarp kitko, kad šiose kautynėse žuvo baronas de Šantal, palikęs našlaitę, pusantrų metų mergytę.

Toji mergytė vėliau tapo ponia de Sevinje.

Grafas de Tuarakas su savo įgula pasitraukė į Sen-Marteno citadelę, ir apie šimtą vyrų paliko mažame forte, kuris vadinosi La Pre fortas.

Šis įvykis pagreitino kardinolo sprendimą, ir pats su karalium dar negalėdamas vykti vadovauti Larošelės apsiausčiai, kurią jau buvo nutarta pradėti, kardinolas pasiuntė Orleano hercogą vadovauti pirmiesiems karo veiksmams ir įsakė į karo lauką sutraukti visą jo žinioje esančią kariuomenę.

Kaip tik šiame pasiųsto dalinio avangarde buvo ir mūsų draugas d'Artanjanas.

Karalius, kaip jau sakėme, ketino vykti į karo lauką tuojau, pasibaigus parlamento posėdžiui, bet, išeidamas iš posėdžio, birželio 23 dieną, jis pasijuto drugio krečiamas; vis dėlto jis išvyko, bet, kelyje ligai paaštrėjus, turėjo sustoti Vilerua miestely.

O kur sustodavo karalius, ten sustodavo ir muškietininkai, todėl d'Artanjanas, būdamas tik paprastas gvardietis, bent laikinai liko atskirtas nuo savo geruųjų draugų: Ato, Porto ir Aramio. Šis atsiskyrimas, kuris jam buvo tik labai nemalonus, tikriausiai būtų sukėlęs jam rimto nerimo, jeigu jis būtų numanęs, kokie baisūs pavojai jį supa.

Vis dėlto 1627 metų rugsėjo 10 dieną jis laimingai atvyko į stovyklą ties Larošele.

Viskas dar tebebuvo po senovei: hercogas Bekingemas ir jo anglai, Re salos šeimininkai, nors ir nesėkmingai, laikė apsiautę Sen-Marteno tvirtovę ir La Pre fortą; jau dvi ar trys dienos vyko karo veiksmai su Larošele dėl vieno forto, kurį neseniai Angulemo hercogas pastatydino netoli miesto.

Pono Dezesaro vadovaujami gvardiečiai įsikūrė pranciškonų vienuolyne.

Bet, mes jau žinome, d'Artanjanas, puoselėdamas viltį patekti į muškietininkus, retai kada bičiuliavosi su draugais gvardiečiais, todėl liko vienišas su savo mintimis.

Jo mintys nebuvo itin linksmos: per tuos dvejus metus, praleistus Paryžiuje, jis įsipainiojo į politines intrigas; jo asmeniniai reikalai ,netoli tepažengė tiek meilės, tiek karjeros srity.

Jei kalbėsime apie meilę, tai vienintelė moteris, kurią jis mylėjo, buvo ponia Bonasje, bet ponia Bonasje dingo, ir jis jokiu būdu negalėjo sužinoti, kas ją ištiko.

Jei kalbėsime apie karjerą,— jis, menkas žmogelis, įsigijo priešą, ir tas priešas — kardinolas, prieš kurį dreba net aukščiausi valstybės didžiūnai, pradedant pačiu karaliumi.

Tas žmogus galėjo jį sutraiškinti, bet to nepadarė; būdamas įžvalgaus proto, d'Artanjanas žiūrėjo į šį atlaidumą kaip į šviesesnės ateities pragiedrulį.

Be to, jis įsigijo dar ir kitą priešą, ne tokį baisų, jo manymu, bet vis dėlto,— jis tai instinktyviai jautė,— labai pavojingą; tas priešas buvo miledi.

Už visa tai jis nusipelnė karalienės globą ir malonę. Bet karalienės malonė tuo metu galėjo užtraukti jam tik dar didesnius persekiojimus, o jos globa, kaip žinoma, menkai jį tegalėjo apsaugoti. Įrodymas — Šale ir ponia Bonasje.

Visa, ką jis čia neabejotinai laimėjo, buvo penkių ar šešių tūkstančių livrų deimantas, kurį jis nešiojo ant piršto; bet ir tas deimantas,— turint omeny, kad d'Artanjanas dėl savo ambicingų sumanymų nenorėjo su juo skirtis ir laikė jį ateičiai, kad kurią nors dieną karalienė iš to žiedo galėtų jį pažinti,— ir šis deimantas buvo ne ką vertesnis už tuos akmenis, kuriuos mindė savo kojomis.

Mes sakome — už tuos akmenis, kuriuos mindė savo kojomis, nes taip mąstydamas d'Artanjanas vaikštinėjo vienišas gražiu keliuku, einančiu iš stovyklos į Anguteno kaimą. Paskendęs mintyse, jis nė nepastebėjo nuklydęs daug toliau, negu manė, ir diena jau slinko vakarop, kai staiga jam pasirodė, kad paskutiniuose besileidžiančios saulės spinduliuose už gyvatvorės blykstelėjo muškietos vamzdis.

D'Artanjanas turėjo žvitrią akį ir gerą nuovoką; jis suprato, kad muškieta pati ten neatėjo ir kad tasai, kuris laiko ją rankoje, slepiasi už gyvatvorės anaiptol ne draugiškų tikslų skatinamas. Taigi jis nutarė sprukti šalin, bet staiga kitoje kelio pusėje, už uolos, pamatė kito šautuvo vamzdį.

Aišku — užspęstos pinklės.

Jaunuolis žvilgtelėjo į pirmąją muškietą ir sunerimo, pastebėjęs, kad ji leidžiasi ir taiko tiesiai į jį. Kai tik d'Artanjanas pamatė, kad muškietos vamzdis nebejuda, jis krito kniūpsčias ant žemės. Tą pat akimirką pasigirdo šūvis, ir kulka prazvimbė virš jo galvos.

Negalima buvo gaišti nė minutės. D'Artanjanas staiga pašoko, ir tuo pat metu iš kito šautuvo paleista kulka iššarstė akmenukus toje kelio vietoje, kur jis buvo prigludęs prie žemės.

D'Artanjanas nebuvo vienas iš tų beprotiškai narsių žmonių, kurie ieško paikios mirties, kad tik kiti apie juos pasakytų, jog jie nė žingsnio nesitraukė. Be to, čia apie narsumą negalėjo būti nė kalbos: d'Artanjanas tiesiog pateko į spąstus.

„Jei bus paleistas trečias šūvis, — pamanė jis, — aš žuvęs!"

Ir jis tuojau nukūrė į stovyklą tokiu greičiu, kuris būdingas jo krašto žmonėms, pagarsėjusiems savo mitrumu; bet kad ir kažin kaip smarkiai jis bėgo, pirmasis iš šovusiųjų, spėjęs vėl užtaisyti muškietas, paleido antrą šūvį ir taip gerai nutaikė, jog kulka pramušė jo skrybėlę ir nubloškė ją dešimt žingsnių į šalį.

Kadangi d'Artanjanas neturėjo kitos skrybėlės, tad bebėgdamas pagriebė šitą, užduseęs ir išbalęs pardūmė į savo būstą ir, niekam nieko nesakęs, atsisėdo ir ėmė galvoti.

Šis įvykis galėjo turėti tris priežastis.

Pirmoji ir įtikimiausioji, kad šiuos spąstus galėjo jam užspęsti larošeliečiai, kuriems ne pro šalį būtų nudėti vieną jo didenybės gvardietį: pirmiausia, vienu priešu būtų mažiau, o paskui — tas priešas galėjo turėti kišenėje gerai prikimštą piniginę.

D'Artanjanas paėmė savo skrybėlę ir, apžiūrėjęs kulkos pramuštą skylę, papurtė galvą: kulka buvo paleista ne iš muškietos, o iš arkebūzos; šūvio taiklumas iš pat pradžių sukėlė jam mintį, kad čia iššauta iš ypatingo ginklo; taigi čia ne kariška pasala, nes kulka ne kalibrinė.

Tai galėjo būti maloni kardinolo dovana. Skaitytojas prisimena, kad kaip tik tuo metu, kai palaiminto saulės spindulio dėka d'Artanjanas pamatė šautuvo vamzdį, jis stebėjosi ypatinga jo eminencijos kantrybe.

Bet d'Artanjanas vėl papurtė galvą. Prieš tokius žmones, į kuriuos kardinolui pakaktų ištiesti ranką, jis retai griebdavosi šitokių priemonių.

Tai galėjo būti miledi kerštas.

Taip, tai buvo įtikimiausia.

D'Artanjanas veltui stengėsi prisiminti galvažudžių veidus ar drabužius; jis taip greit nuo jų pabėgo, kad nespėjo nieko įsidėmėti.

— O mano brangūs draugai! — sušnabždėjo d'Artanjanas. — Kur jūs? Kaip aš dabar jūsų pasigendu!

Naktį d'Artanjanas praleido labai blogai. Tris ar keturis kartus jis pašoko iš miego, sapnuodamas, kad kažkoks žmogus sėlina prie lovos jo nudurti. Bet išaušo rytas, naktis praslinko be jokio nuotykio.

Tačiau d'Artanjanas puikiai žinojo, kad tai, ko išvengta šiandien, gali įvykti rytoj.

Visą dieną jis prasėdėjo namie, teisindamasis pats prieš save tuo, kad blogas oras.

Užporytojaus dieną devintą valandą pasigirdo trimitas rikiuotis. Orleano hercogas lankė postus. Gvardiečiai nuskubėjo prie ginklų, ir d'Artanjanas stojo į eilę kartu su draugais.

Jo kilnybė pravažiavo pro pirmąsias kovos gretas. Paskui visi aukštesnieji karininkai prisiartino prie jo atiduoti pagarbos, o jų tarpe ir ponas Dezesaras, gvardiečių kapitonas.

Po valandėlės d'Artanjanui pasirodė, kad ponas Dezesaras ženklu šaukia jį prie savęs; bijodamas apsirikti,

d'Artanjanas palaukė, kol viršininkas dar kartą pamos, ir tik tada išėjo iš rikiuotės ir prisiartino prie jo.

— Hercogas tuoj kvies savanorius vienam pavojingam žygiui; kas jį atliks, susilauks didelės šlovės, todėl aš jus įspėju, kad būtumėt pasiruošęs.

— Ačiū, kapitone! — atsakė d'Artanjanas, kuris tik ir laukė progos pasižymėti vyriausiojo vado akyse.

Mat, pereitą naktį apgultieji larošeliečiai įvykdė puolimą ir atsiėmė vieną bastioną, kurį karaliaus armija buvo užėmusi prieš dvi dienas: reikėjo pasiųsti žmones į labai pavojingą žvalgybą ištirti, kokios jėgos šį bastioną saugo.

Iš tikrųjų po valandėlės hercogas garsiai paskelbė:

— Šiam žygiui man reiktų trijų ar keturių savanorių, kuriems vadovautų patikimas žmogus.

— Patikimą žmogų aš jau turiu čia pat, monsinjore, — tarė ponas Dezesaras, rodydamas d'Artanjaną; — o dėl keturių ar penkių savanorių, tai reikia tik jums, monsinjore, pasakyti, ir vyrų netruks.

— Keturi vyrai, pasiryžę mirti su manimi, prieikite! — sušuko d'Artanjanas, iškėlęs špagą.

Tuojau pribėgo du jo draugai gvardiečiai, o prie jų prisidėjo du kareiviai, ir reikalingas skaičius susidarė; visiems kitiems d'Artanjanas atsakė, nenorėdamas įžeisti tų, kurie pasišovė pirmieji.

Nebuvo žinoma, ar, paėmę bastioną, larošeliečiai pasitraukė iš ten, ar paliko įgulą. Tad reikėjo iš arti apžiūrėti nurodytą vietą ir patikrinti padėtį.

D'Artanjanas išvyko su keturiais savo draugais, eidamas pagal tranšėją: du gvardiečiai žengė greta jo, o kareiviai sekė iš paskos.

Dangstydamiesi pylimu, jie prisiartino prie bastiono maždaug per šimtą žingsnių. Čia d'Artanjanas atsigręžęs pastebėjo, kad du jo kareiviai dingę. Jis pamanė, kad pabūgę jie atsiliko, ir pats slinko pirmyn.

Priėję tranšėjos vingį, jie atsidūrė beveik per šešiasdešimt žingsnių nuo bastiono.

Nebuvo matyti nė gyvos dvasios; bastionas atrodė tuščias.

Trys toli nuklydę jaunuoliai tarėsi, ar jiems dar slinkti pirmyn, bet staiga dūmų juosta apgaubė didžiulę uolą, ir dešimt kulkų prazvimbė pro d'Artanjaną ir jo draugus.

Jie sužinojo tai, ką norėjo sužinoti: bastionas buvo saugomas, ilgiau užtrukti šitoj pavojingoj vietoj būtų bergždžias neatsargumas; tad d'Artanjanas ir du gvardiečiai apsigręžė ir ėmė trauktis atgal, lyg bėgdami nuo priešo.

Nespėjo jie pribėgti prie apkaso, kuris juos dengė, ir vienas gvardietis krito: kulka pervėrė jam krūtinę; kitas, likęs sveikas ir gyvas, pasileido tiesiai į stovyklą.

D'Artanjanas, nenorėdamas palikti draugo, pasilenkė jo pakelti ir padėti jam pasiekti savas linijas, bet tą pat akimirksnį pasigirdo du šūviai: viena kulka sutriuškino jau sužeisto gvardiečio galvą, kita, prazvimbusi per du pirštus pro d'Artanjaną, supliuško į uolą.

Jaunuolis ūmai atsigręžė: šitie šūviai negalėjo lėkti iš bastiono, nes iš tos pusės dengė apkaso kampas. Jam dingtelėjo į galvą mintis apie du atsilikusius kareivius ir apie užvakarykščius žudikus. Šį kartą jis pasiryžo sužinoti, su kuo turįs reikalą, ir lyg negyvas krito ant savo draugo lavono.

Virš apleisto pylimo, maždaug už trisdešimt žingsnių, tuojau kyštelėjo dvi galvos: tai buvo tie atsilikę kareiviai. D'Artanjanas neapsiriko: tie du vyrai ėjo su juo drauge, tik norėdami jį nužudyti ir tikėdamiesi, kad jo mirtis bus priskiriama priešui.

Bet kadangi jis galėjo būti tik sužeistas ir vėliau išduoti jų kaltę, jie artinosi jo pribaigti; laimė, d'Artanjano gudrybės prigauti, jie nepasirūpino užtaisyti šautuvų.

Kai tik abu atsidūrė per dešimtį žingsnių nuo jo, d'Artanjanas, kuris, jau krisdamas žemėn, pasistengė neišleisti špagos iš rankos, staiga pašoko ir vienu šuoliu pribėgo prie jų.

Žmogžudžiai suprato, kad d'Artanjanas juos išduos, jeigu jie bėgs į stovyklą jo nenukovę. Todėl pirmiausia jiems kilo mintis bėgti pas priešą. Vienas jų, griebęs šautuvą už vamzdžio, užsimojo juo it vėzdu, bet d'Artanjanas

atšoko į šalį ir išvengė smarkaus smūgio, tačiau tuo būdu jis paliko banditui laisvą kelią, ir tas, prasmukęs pro d'Artanjaną, leidosi bėgti bastiono link. Nežinodami, kokiu tikslu tas žmogus į juos bėga, larošeliečiai ėmė šaudyti, ir jis krito, pakirstas kulkos, sutrupinusios jam petį.

Tuomet d'Artanjanas puolė antrąjį kareivį, atakuodamas jį špaga; kova neilgai truko, nes tas niekšas galėjo gintis tik neužtaisyta arkebūza; gvardiečio špaga slystelėjo nepavojingo ginklo vamzdžiu ir perpiovė šlaunį galvažudžiui, kuris tuoj suklupo. D'Artanjanas įrėmė jam špagą į kaklą.

— O, nežudykite manęs! — sušuko banditas. — Pasigailėkite manęs, ponas karininke, aš viską jums pasakysiu!

— Ar tavo paslaptis tiek verta, kad dėl to palikčiau tave gyvą? — paklausė jaunuolis, sulaikydamas ranką.

— O taip! Jeigu jūs branginate savo gyvybę! Juk jums tik dvidešimt dveji metai, ir jūs galite daug pasiekti, nes esate gražus ir narsus.

— Niekše! — sušuko d'Artanjanas. — Sakyk greičiau, kas liepė tau mane nužudyti.

— Viena moteris, kurios aš nepažįstu, tik žinau, kad ji vadinasi miledi.

— Jei tu nepažįsti šios moters, tai iš kur žinai, kaip ji vadinasi?

— Mano draugas ją pažįsta ir taip vadina. Su juo jinai susitarė, o ne su manim. Jis net turi kišenėj jos laišką, ir, sprendžiant iš to, ką girdėjau, šis laiškas jums turi didelės reikšmės.

— Kaipgi tu prisidėjai prie šios piktadarystės?

— Jis man pasiūlė kartu jus užpulti, ir aš sutikau.

— Kiek gi jinai jums sumokėjo už šį gražų darbą?

— Šimtą luidorų.

— Oho! Puiku! — juokdamasis tarė jaunuolis. — Ji mane gerai vertina! Šimtą luidorų! Tai nemaža suma tokiem dviem niekšam, kaip jūs. Dabar aš suprantu, kodėl tu sutikai, ir dovanoju tau, bet su viena sąlyga!

— Kokia? — neramiai paklausė kareivis, matydamas, kad dar ne viskas baigta.

— Turi atnešti man tą laišką, kuris yra tavo draugo kišenėje.

— Bet juk čia tik kitas būdas mane nužudyti! — sušuko banditas. — Kaip aš galiu eiti to laiško atnešti, apšaudomas iš bastiono?

— Vis dėlto tau teks ryžtis jį atnešti arba, prisiekiu, tu tuoj žūsi nuo mano rankos.

— Gailestingumo! Pasigailėkite manęs, pone! Vardan tos jaunos moters, kurią jūs mylite. Jūs manote, kad ji mirusi, bet ji gyva! — sušuko banditas, atsiklaupdamas ir viena ranka pasiremdamas, nes jo jėgos sykiu su krauju ėmė sekti.

— O iš kur tu žinai, kad yra moteris, kurią aš myliu ir kurią laikau mirusia? — paklausė d'Artanjanas.

— Iš to laiško, kurį mano draugas turi kišenėje.

— Taigi tu matai, kad aš būtinai turiu gauti šį laišką,— tarė d'Artanjanas. — Tad negaišk, nesvyruok arba, kad ir biauru man dar kartą sutepti savo špagą krauju tokio niekšo, kaip tu, prisiekiu doro žmogaus garbės žodžiu, kad...

Sulig tais žodžiais d'Artanjanas padarė tokį grėsmingą judesį, kad sužeistasis pakilo.

— Palaukite! Palaukite! — sušuko jis, iš baimės įgaudamas drąsos,— aš eisiu... eisiu!..

D'Artanjanas paėmė kareivio šautuvą, liepė jam eiti į priekį ir, įrėmęs špagą į nugarą, pastūmė jį draugo link.

Šiurpu buvo žiūrėti, kaip šis nelaimingasai, palikdamas užpakaly savęs ant kelio ilgą kraujo pėdsaką, mirtinai išbalęs, bandė nepastebėtas prišliaužti prie savo bendrininko, gulinčio už kokių dvidešimt žingsnių.

Šaltu prakaitu išpiltame jo veide matėsi toks siaubas, kad d'Artanjanui jo pagailo.

— Na gerai,— tarė jis, su panieka žiūrėdamas į kareivį,— aš tau parodysiu, kuo skiriasi drąsus žmogus nuo tokio bailio, kaip tu. Lik čia, aš pats einu.

Vikriu žingsniu, budriai stebėdamas kiekvieną priešo

judesį, priedangai pasinaudodamas kiekvienu paviršiaus nelygumu, d'Artanjanas priėjo prie antrojo kareivio.

Buvo du būdai pasiekti tikslą: iškratyti jį vietoje arba, prisidengiant jo kūnu lyg skydu, nusinešti jį ir iškratyti apkase.

D'Artanjanas pasirinko antrąjį būdą ir užsimetė žmogžudį ant pečių lygiai tą akimirksnį, kai priešas atidengė ugnį.

Lengvas krestelėjimas, trijų į kūną smingančių kulkų duslus garsas, paskutinis šauksmas, agonijos virpesys, — visa tai d'Artanjanui rodė, jog tas, kuris norėjo jį nužudyti, dabar jam išgelbėjo gyvybę.

D'Artanjanas grįžo į apkasą ir numetė lavoną šalia sužeistojo, kuris buvo toks pat išbalęs, kaip ir numirėlis.

Jis tuojau pradėjo apžiūrą: odinė piniginė, kapšys, kuriame žvangėjo, matyt, dalis to bandito gautosios sumos, ragelis ir lošiamieji kauliukai — tai buvo visas mirusiojo palikimas.

D'Artanjanas paliko ragelį ir kauliukus ten, kur jie gulėjo, metė kapšį sužeistajam ir godžiai atskleidė piniginę.

Tarp kitų nevertingų popierių jis rado ir šitokį laišką, tą patį, dėl kurio rizikavo savo gyvybe:

„Kadangi jūs pametėt pėdsakus tos moters (dabar ji yra saugioje vietoje, vienuolyne, į kurį jūs nieku gyvu neturėjote jos įleisti), tai bent pasistenkit nepražiopsoti vyriškio. Jūs žinote, kad mano ranka siekia toli, ir jums brangiai kaštuos tas šimtas luidorų, kuriuos iš manęs gavote."

Jokio parašo. Vis dėlto buvo aišku, kad tai miledi rašytas laiškas. Todėl d'Artanjanas pasiėmė jį kaip įrodymą ir saugioje vietoje, už tranšėjos kampo, ėmė tardyti sužeistąjį. Šis prisipažino, kad jis ir tas draugas, kuris ką tik buvo užmuštas, pažadėjo pagrobti vieną jauną moterį, turėjusią važiuoti iš Paryžiaus pro Laviljetės vartus, bet, užsisėdėję vienoje smuklėje, jie pasivėlinę dešimt minučių ir karietą pražiopsoję.

— O ką jūs būtumėt veikę su ta moterimi? — paklausė išsigandęs d'Artanjanas.

— Mes turėjome nuvežti ją į vienus rūmus Karaliaus aikštėje,— atsakė sužeistasis.

— Taip, taip, — sušnabždėjo d'Artanjanas, — vadinasi, tiesiai pas miledi.

Net šiurpas nukratė jaunuolį, pagalvojus, koks baisus kerštо geismas stumia šią moterį pražudyti jį ir visus, kurie jį myli, ir kaip puikiai ji žino visa tai, kas dedasi karaliaus dvare. Be abejo, tas žinias ji gauna iš kardinolo.

Bet tarp tų liūdnų samprotavimų staiga jam dingtelėjo viena mintis, pripildžiusi jį dideliausio džiaugsmo: jis suprato, kad karalienė pagaliau surado tą kalėjimą, kur vargšė ponia Bonasje atgailavo už savo ištikimybę, ir išvadavo ją iš tenai. Dabar ir tas laiškas, kurį jis buvo gavęs iš jaunos moters, ir jos pravažiavimas Šajo keliu, pravažiavimas, panašus į viziją — viskas jam paaiškėjo.

Taigi dabar išsipildys Ato žodžiai — bus galima surasti ponią Bonasje, nes vienuolynas juk nėra neįžengiama tvirtovė.

Ši mintis galutinai jį nuramino ir sušvelnino jo širdį. Atsigręžęs į sužeistąjį, kuris baimingai sekė kiekvieną jo veido išraišką, d'Artanjanas ištiesė jam ranką.

— Eime,— tarė jis, — aš nenoriu tavęs čia palikti. Remkis į mane, ir grįžkim į stovyklą.

— Eime,— atsakė sužeistasis, vargiai begalėdamas patikėti tokiu kilnumu,— bet ar ne tam, kad tenai mane pakartų?

— Aš jau daviau tau žodį,— tarė d'Artanjanas, — ir dar kartą dovanoju tau gyvybę.

Sužeistasis puolė ant kelių ir vėl ėmė bučiuoti kojas savo išgelbėtojui, bet d'Artanjanas, nebenorėdamas ilgiau gaišti taip arti priešo, nutraukė šias dėkingumo apraiškas.

Gvardietis, parbėgęs į stovyklą po pirmo apšaudymo, pranešė, kad visi keturi jo draugai žuvę. Tad juo didesnis buvo nusistebėjimas ir džiaugsmas pulke, kai visi pamatė, kad jaunuolis sugrįžo sveikas ir gyvas.

D'Artanjanas čia pat prasimanė tariamąjį larošeliečių išpuolį, per kurį jo draugas buvęs sužeistas špaga. Jis papasakojo apie kito kareivio mirtį ir apie tuos pavojus, kuriuos jiems teko pergyventi. Šiuo pasakojimu d'Artanjanas nusipelnė nepaprastą šlovę. Visa armija ištisą dieną tik ir kalbėjo apie šį žygį, o pats Orleano hercogas įsakė išreikšti jam padėką.

Beje, kaip kiekvienas šaunus žygis susilaukia atpildo, taip ir d'Artanjanas po šito šaunaus žygio atgavo ramybę, kurios buvo netekęs. Iš tikrųjų d'Artanjanas tarėsi galįs būti ramus, nes iš dviejų jo priešų vienas — užmuštas, o antras — jam atsidavęs.

Šioji ramybė tik rodė, kad d'Artanjanas dar gerai nepažįsta miledi.

XII ◆ *ANŽŪ VYNAS*

Po kone beviltiškų žinių apie karaliaus ligą staiga stovykloje pasklido gandai apie jo pasveikimą, o kadangi karalius kuo greičiau norėjo asmeniškai dalyvauti apsiaustyje, tad visi kalbėjo, kad, kai tik jis galėsiąs sėsti ant arklio, tuojau vėl leisiąsis į kelią.

Tuo tarpu Orleano hercogas, žinodamas, kad vyriausiąją vadovybę, jei ne šiandien, tai rytoj iš jo perims ar Angulemo hercogas, ar Basompjeras, ar Šombergas, dėl to besivaržą,— nieko neveikė, gaišino dienas bergždiems priešo pozicijų žvalgymams, nesiryždamas jokiai stambesnei operacijai, nemėgindamas išvyti anglų iš Re salos, kur jie laikė apsiautę Sen-Marteno tvirtovę ir La Pre fortą, o prancūzai savo ruožtu laikė apsiautę Larošelę.

D'Artanjanas, kaip sakėme, pasidarė ramesnis; taip jau visada būna, kai praslenka pavojus arba kai mums atrodo, kad pavojus išnyko. Jam beliko tik vienas rūpestis: jis neturėjo jokios žinios iš savo draugų.

Bet vieną rytą, lapkričio mėnesio pradžioje, jam viską išaiškino šis iš Vilerua gautas laiškas:

„Ponas d'Artanjanai,

P. p. Atas, Portas ir Aramis, suruošę pas mane gėrynes ir smarkiai įsilinksminę, sukėlė tokį triukšmą, jog pilies komendantas, labai griežtas žmogus, paskyrė jiems keletą dienų arešto. Tačiau aš vykdau jų duotą įsakymą pasiųsti jums dvylika butelių mano Anžū vyno, kuris jiems taip patikęs. Jie nori, kad ir jūs išgertumėt į jų sveikatą šio mėgiamojo vyno.

Aš tai ir darau, reikšdamas jums, pone, savo gilią pagarbą,

Jūsų nuolankus ir klusnus tarnas
Godo,
p. p. muškietininkų viešbučio šeimininkas."

— Pagaliau! — sušuko d'Artanjanas. — Tad jie neužmiršta manęs besilinksmindami, lygiai kaip aš prisiminiau juos liūdną valandą. Žinoma, mielai išgersiu į jų sveikatą, bet vienas negersiu.

Ir d'Artanjanas nubėgo pas tuos du gvardiečius, su kuriais susidraugavo labiau, negu su kitais, ir pakvietė juos išgerti puikaus Anžū vyno, ką tik atsiųsto iš Vilerua. Bet vienas jų buvo jau kitur pakviestas tą vakarą, o kitas turėjo kvietimą rytojaus dienai, tad pobūvis pas d'Artanjaną buvo atidėtas porytojui.

Sugrįžęs namo, d'Artanjanas liepė nunešti visus dvylika butelių vyno į gvardiečių stovyklos bufetą ir įsakė rūpestingai juos saugoti, o iškilmių dieną, kadangi vaišės buvo skirtos dvyliktai valandai, jau nuo devintos valandos ryto jis pasiuntė Planše viską parengti pietums.

Didžiuodamasis šiomis garbingomis metrdotelio pareigomis, Planše ryžosi viską paruošti kaip reikiant; tuo tikslu jis pasitelkė sau į pagalbą vieno iš pakviestųjų tarną, vardu Furo, ir dar tąjį tariamą kareivį, norėjusį nužudyti d'Artanjaną. Nepriklausydamas jokiam pulko daliniui, šis ėmė tarnauti d'Artanjanui arba, tikriau sakant, Planše nuo to laiko, kai d'Artanjanas dovanojo jam gyvybę.

Skirtą valandą į puotą atvyko abu svečiai, susėdo į savo vietas, ir valgiai jau ėmė rikiuotis ant stalo. Planše patarnavo su servetėle ant rankos, Furo atkimšinėjo butelius, o Brizmonas — taip vadinosi sveikstantis kareivis — pilstė į ropines vyną, kuriame nuo krataus kelio atrodė esą nuosėdų. Pirmam vyno butely ant dugno buvo truputis drumzlių; Brizmonas supylė jas į stiklą, o d'Artanjanas leido jam išgerti, nes vargšelis dar buvo labai silpnas.

Suvalgę sriubą, svečiai jau kėlė prie lūpų pirmąją taurę, tik staiga Liudviko ir Naujajame forte sugriaudė patrankų šūviai. Gvardiečiai, manydami, kad įvyko koks netikėtas larošeliečių arba anglų antpuolis, tuojau šoko prie špagų, o d'Artanjanas, ne mažiau vikrus už draugus, pasekė jų pavyzdžiu, ir visi trys tekini nubėgo į savo vietas.

Bet, vos išbėgę iš užkandinės, jie tuojau suprato, kokia to triukšmo priežastis. „Tegyvuoja karalius! Tegyvuoja kardinolas!" — skambėjo iš visų pusių, ir visur tratėjo būgnai.

Mat, karalius, kaip jau sakėme, labai nekantraudamas, du pažygius jojo nesilsėdamas ir kaip tik tuo metu atvyko su savo palyda ir dešimčia tūkstančių kareivių. Priešais ir paskui karalių traukė muškietininkai. D'Artanjanas, patekęs į pirmą eilę savo išsirikiavusios kuopos gretose, reikšmingu mostu pasveikino savo draugus, kurie sekė jį akimis, ir poną de Trevilį, kuris pirmasis jį pažino.

Karaliaus sutikimo ceremonijai pasibaigus, keturi draugai puolė vieni kitiems į glėbį.

— Po velnių! — sušuko d'Artanjanas,— geriau nė negalėjote pataikyti: dar nė valgiai nespėjo atausti, ar ne tiesa, ponai? — pridūrė jis, kreipdamasis į du gvardiečius, kuriuos supažindino su savo draugais.

— Oho! Atrodo, kad mes puotaujame! — tarė Portas.

— Tikiuosi, kad jūsų pobūvy moterys nedalyvauja! — pastebėjo Aramis.

— Argi jūsų landynėje yra bent kiek pakenčiamo vyno? — paklausė Atas.

— Kaip tai, po velnių! Juk aš turiu jūsiškio vyno, drauguži! — atsakė d'Artanjanas.

— Mūsų vyno? — nustebęs paklausė Atas.

— Taigi to, kurį jūs man atsiuntėt.

— Mes jums atsiuntėm vyno?

— Argi jūs užmiršote tą švelnųjį Anžū atšlaičių vyną?

— Taip, aš puikiai žinau, apie kokį vyną jūs kalbate.

— Apie vyną, kurį jūs labiausiai mėgstate.

— Žinoma, tada, kai neturiu nei šampano, nei šamberteno.

— Ką padarysi! Kadangi nėra nei šampano, nei šamberteno, jums teks pasitenkinti šituo.

— Vadinasi, jūs parsisiųsdinot vyno iš Anžū, na, ir smaližius! — tarė Portas.

— Visai ne! Juk tai vynas, kuris man atsiųstas jūsų vardu.

— Mūsų vardu? — vienu balsu paklausė trys muškietininkai.

— Ar jūs, Arami, siuntėt tą vyną? — paklausė Atas.

— Ne. Gal jūs, Portai?

— Ne, o gal jūs, Atai?

— Ne!

— Na, jei ne jūs patys, tai jūsų šeimininkas,— tarė d'Artanjanas.

— Mūsų šeimininkas?

— Taip! Godo, muškietininkų viešbučio šeimininkas.

— Po šimts, ar ne vis tiek, kas jį atsiuntė,— pasakė Portas. — Paragaukim ir, jei geras, išgerkime.

— Ne,— pareiškė Atas,— negerkime vyno, atsiųsto nežinia iš kur.

— Jūsų tiesa, Atai, — tarė d'Artanjanas. — Ar nė vienas iš jūsų neliepėt Godo atsiųsti man vyno?

— Ne! O vis dėlto jis atsiųstas mūsų vardu?

— Taip, štai laiškas! — tarė d'Artanjanas.

Ir jis padavė laišką savo draugams.

— Tai ne jo rašysena! — pareiškė Atas.—Aš ją pažįstu. Kaip tik prieš išvažiuojant man teko apmokėti visos kompanijos sąskaitas.

— Suklastotas laiškas,— tarė Portas. — Mes visai nebuvom daboklėje.

— D'Artanjanai,— tarė Aramis priekaištingu tonu,— kaip jūs galėjot patikėti, kad mes sukėlėme triukšmą?

D'Artanjanas išblyško, ir konvulsingas virpulys perbėgo visu jo kūnu.

— Tu mane gąsdini,— tarė Atas, sakąs jam „tu" tik ypatingais atvejais. — Kas gi atsitiko?

— Skubėkime, skubėkime, draugužį! — sušuko d'Artanjanas, — man kilo baisus įtarimas. Nejaugi tai būtų tos moters kerštas?!

Dabar išblyško ir Atas.

D'Artanjanas puolė atgal į užkandinę. Trys muškietininkai ir du gvardiečiai nubėgo paskui.

Įbėgus į valgomąjį, pirmiausia d'Artanjanui krito į akis Brizmonas, kuris išdrikas gulėjo ant grindų, baisaus mėšlungio tąsomas.

Planšė ir Furo, mirtinai išbalę, bandė suteikti jam pagalbą, bet buvo aišku, kad jokia pagalba nieko nebepadės: mirštančiojo veidą jau iškreipė agonija.

— Ak! — suriko jis, pamatęs d'Artanjaną. — Tai baisu! Jūs dėjotės dovanojęs man gyvybę, o iš tikrųjų nunuodijot mane!

— Aš? — sušuko d'Artanjanas.— Nelaimingasis, ką tu sakai?

— Taip, taip, jūs davėte man to vyno, jūs liepėte man jį išgerti, jūs norėjote man atkeršyti, ir tai yra nežmoniška!

— Jūs klystate, Brizmonai, — atsakė d'Artanjanas, — jūs klystate. Aš jums prisiekiu...

— Bet yra dievas! Dievas jus nubaus! Ak dieve mano, kad jis taip kada nors kentėtų, kaip aš dabar kenčiu!

— Prisiekiu evangelija! — sušuko d'Artanjanas, prišokęs prie mirštančio,— prisiekiu, aš nežinojau, kad tas vynas užnuodytas, ir rengiausi pats jį gerti taip, kaip ir jūs.

— Netikiu jumis! — teištarė kareivis ir mirė šiurpiose kančiose.

— Baisu! Baisu! — šnibždėjo Atas tuo metu, kai Portas

daužė butelius, o Aramis truputį pavėluotai liepė pakviesti kunigą.

— O mano draugai! — sušuko d'Artanjanas. — Jūs dar kartą išgelbėjote man gyvybę. Ne tik man, bet ir šiems ponams. Ponai, — pridūrė jis, kreipdamasis į du gvardiečius, — aš prašyčiau negarsinti to, kas čia atsitiko. Gal į šią istoriją įpainioti aukšti asmenys, ir tada visos pasekmės kris ant mūsų galvų.

— Ak pone, — sumurmėjo Planše, vos gyvas iš baimės, — kaip aš laimingai išsigelbėjau!

— Kaip, nenaudėli, tu ketinai gerti mano vyną? — sušuko d'Artanjanas.

— Į karaliaus sveikatą, pone, aš ketinau išgerti tik mažytį stikliuką, bet Furo sutrukdė, sakydamas, kad mane kažkas šaukia.

— Tiesa,— prisipažino Furo, iš siaubo kalendamas dantimis,— aš norėjau išsiųsti jį, kad pats nekliudomas galėčiau išgerti.

— Ponai,— tarė d'Artanjanas, kreipdamasis į gvardiečius,— jūs suprantate, kad mūsų šiandieninė puota būtų labai liūdna po to, kas čia neseniai atsitiko. Todėl prašau atleisti man, ir atidėkime ją kitai dienai.

Abu gvardiečiai mandagiai priėmė d'Artanjano atsiprašymą ir, suprasdami, kad keturi draugai nori likti vieni, pasišalino.

Jaunasis gvardietis ir trys muškietininkai, likę vieni, persimetė žvilgsniu, be žodžių aiškiai sakančiu, kad kiekvienas jų supranta padėties rimtumą.

— Pirmiausia,— pasiūlė Atas,— išeikim iš šio kambario, nes menkas malonumas būti kartu su negyvėliu, kuris mirė nuo svetimos rankos.

— Planše,— įsakė d'Artanjanas,— pasirūpinkit šito vargšo lavonu. Palaidokit jį šventoje žemėje. Tiesa, jis nusikalto, bet už savo nuodėmę jau atliko atgailą.

Ir keturi draugai išėjo iš kambario, pavesdami Planše ir Furo atlikti paskutinę priedermę mirusiam Brizmonui.

Viešbučio šeimininkas įvedė juos į kitą kambarį, paskui

padavė virtų kiaušinių ir vandens, kurį Atas pats pasėmė iš šulinio. Portui ir Aramiui keliais žodžiais buvo paaiškinta, kokia yra padėtis.

— Kaip matot, mielas drauge, — tarė d'Artanjanas Atui,— čia eina žūtbūtinė kova.

Atas palingavo galva.

— Taip, taip,— atsakė jis, — matau. Bet ar jūs tikite, kad tai ji?

— Esu tikras.

— O aš turiu prisipažinti, kad vis dar abejoju.

— Na, o tas lelijos žiedas ant peties?

— Ji yra kokia nors anglė, nusikaltusi Prancūzijoje ir paženklinta už savo nusikaltimą.

— Ne, Atai, ji yra jūsų žmona, aš jums sakau, — tvirtino d'Artanjanas. — Nejau užmiršot, kaip sutampa visi kiti požymiai?

— Vis dėlto aš manyčiau, kad jos nebėra gyvos. Aš taip gerai ją pakoriau.

Šį kartą d'Artanjanas palingavo galva.

— Kas gi pagaliau daryti? — paklausė jaunuolis.

— Aišku, negalima gyventi, kai amžinai kybo virš galvos kalavijas, — atsakė Atas. — Reikia ieškoti išeities.

— Bet kaip?

— Pabandykite su ja susitikti ir išsiaiškinti. Pasakykite jai: „Taika arba karas! Bajoro garbės žodis, kad aš niekad apie jus nieko nepasakosiu, nieko prieš jus neveiksiu, bet jūs savo ruožtu iškilmingai man prisiekite, kad paliksite mane ramybėje. Jei ne, aš kreipsiuos į kanclerį, į karalių, surasiu budelį, sukelsiu prieš jus dvarą, pranešiu, kad jūs paženklinta nusikaltėlė, atiduosiu jus teismui, o jeigu jus išteisintų, prisiekiu bajoro garbės žodžiu, kuriam nors užkampy nudėsiu jus kaip pasiutusį šunį."

— Man patinka šis būdas,— sutiko d'Artanjanas. — Bet kur ją surasti?

— Laikas, mielas drauguži, laikas suteikia progą, o proga žmogui laimę neša: juo daugiau pastatei, juo daugiau išloši, jeigu tik moki laukti.

— Taip, bet laukti, apsuptam galvažudžių ir nuodytojų...

— Na,— tarė Atas, — dievas saugojo mus iki šiol, saugos ir toliau.

— Taip, mes esame vyrai, įpratę rizikuoti savo gyvybe, bet ji? — pridūrė jis pusbalsiu.

— Kas ji? — paklausė Atas.

— Konstancija.

— Ponia Bonasje? A, tiesa, buvau pamiršęs, kad jūs esate įsimylėjęs!

— Argi iš to laiško, kurį radote pas užmuštąjį niekšą, jūs nesužinojot, kad ji dabar vienuolyne? — paklausė Aramis. — Vienuolyne ne taip jau bloga, o kai tik pasibaigs Larošelės apsiaustis, aš pats jums prižadu...

— Taip, taip, mielas Aramis! — pertraukė jį Atas. — Mes žinome, kad jūsų mintys krypstą į religiją.

— Aš tik laikinai esu muškietininkas,— kukliai atsakė Aramis.

— Matyt, jis jau seniai begavo žinių iš savo mylimosios,— sušnabždėjo Atas. — Bet nereikia į tai kreipti dėmesio, mums tat ne naujiena.

— O man rodos,— tarė Portas,— yra paprastesnis būdas.

— Koks? — paklausė d'Artanjanas.

— Jūs sakote, kad ji vienuolyne?

— Taip.

— Tad kai tik pasibaigs apsiaustis, mes ją pagrobsime iš vienuolyno.

— Bet juk reikia pirmiau žinoti, kuriame vienuolyne ji yra.

— Teisybė,— tarė Portas.

— Jei neklystu,— pareiškė Atas,— jūs, rodos, sakėte, mielasis d'Artanjanai, kad pati karalienė jai parinko tą vienuolyną?

— Taip, bent aš taip manau.

— Puiku! Tada Portas mums čia padės.

— Bet leiskite paklausti, kuriuo būdu?

— Nagi per savo markizę, hercogienę, kunigaikštytę ar princesę. Juk ji, tur būt, daug gali.

— Cit!.. — tarė Portas, pridėjęs pirštą prie lūpų, — man rodos, ji kardinolininkė ir neprivalo nieko žinoti.

— Na, tai aš imuos viską sužinoti,— pareiškė Aramis.

— Jūs, Arami? — sušuko visi trys draugai. — O kaip?

— Iš karalienės nuodėmklausio, su kuriuo esu artimai susidraugavęs... — rausdamas atsakė Aramis.

Šitaip patikinti, keturi draugai baigė savo kuklius pietus ir išsiskyrė, pasižadėję tą patį vakarą vėl susitikti. D'Artanjanas grįžo į pranciškonų vienuolyną, o trys muškietininkai nuvyko į karaliaus stovyklą, kur jie turėjo pasirūpinti patalpomis.

XIII ◆ *„RAUDONOSIOS KARVELIDĖS" SMUKLĖ*

Tuo metu karalius, kuris taip skubėjo susidurti akis į akį su priešu ir kur kas daugiau už kardinolą turėjo pagrindo nekęsti Bekingemo, vos atvykęs norėjo duoti nurodymų pirmiausia išvyti anglus iš Re salos, paskui sustiprinti Larošelės apsiaustį. Bet, nepaisant tų norų, jį sutrukdė vaidai, kilę tarp de Basompjero ir Šombergo iš vienos pusės ir Angulemo hercogo iš kitos.

Ponai de Basompjeras ir Šombergas buvo Prancūzijos maršalai ir reiškė savo teises vadovauti armijai pagal karaliaus įsakymus. Bet kardinolas bijojo, kad Basompjeras, būdamas širdimi hugenotas, gali silpnai tespausti anglus ir larošeliečius, savo bendratikius, ir dėl to pasiūlė šioms pareigoms Angulemo hercogą, kurį karalius, kardinolo įkalbėtas, paskyrė vyriausio vado padėjėju. Kad Basompjeras ir Šombergas įsižeidę nepaliktų armijos, teko pavesti kiekvienam iš jų vadovauti atskiroms armijos dalims: Basompjeras pasiskyrė sau šiaurės ruožą nuo La Le iki Dompjero, hercogas Angulemas — rytinį, nuo Dompjero iki Perinji, o Šombergas — pietinį, nuo Perinji iki Anguteno.

Orleano hercogo būstinė buvo Dompjere.

Karaliaus būstinė buvo tai Etre, tai Lažari.

O kardinolo būstinė buvo kopose prie La Pjero tilto, paprastame namelyje, be jokių įtvirtinimų.

Tuo būdu Orleano hercogas prižiūrėjo Basompjerą, karalius — Angulemo hercogą, o kardinolas — Šombergą.

Taip susitvarkius, tuojau imtasi priemonių išvyti anglus iš Re salos.

Aplinkybės prancūzams buvo palankios: anglai yra geri kareiviai tik tada, kai jie turi gero maisto, o šiuo metu jie tevalgė tik sūdytą mėsą ir biaurius džiuvėsius, todėl jų stovykloje atsirado daug sergančių. Be to, tuo laikotarpiu visais vandenyno pakraščiais jūra buvo labai audringa ir kasdien paskandindavo keletą laivų. Po kiekvieno potvynio nuo Egiljono iškyšulio iki įtvirtinimų visas paplūdimys būdavo nuklotas įvairių laivų liekanomis. Visa tai aiškiai bylojo, kad, jei tik karaliaus kariuomenė pasiliks savo pozicijose, hercogas Bekingemas, kuris Re saloje laikėsi tik dėl savo užsispyrimo, bus priverstas artimiausiu laiku iš ten pasitraukti.

Bet kai ponas de Tuarakas pranešė, kad priešo stovykloje vyksta pasiruošimai naujam antpuoliui, karalius nutarė jį sukliudyti ir įsakė pradėti lemiamąsias kautynes.

Neturėdami tikslo smulkiai aprašinėti Larošelės apsiausties, o norėdami tik paminėti tuos įvykius, kurie rišasi su mūsų istorija, pasitenkinsime trumpai tepasakę, kad, dideliam karaliaus nusistebėjimui, o kardinolo garbei, tas žygis pasisekė. Anglai, žingsnis po žingsnio spaudžiami, kiekviename susirėmime nugalėti ir galutinai sumušti prie perėjimo iš Lua salos, buvo privesti išplaukti, palikdami mūšio lauke du tūkstančius vyrų, kurių tarpe buvo penki pulkininkai, trys papulkininkiai, du šimtai penkiasdešimt kapitonų ir dvidešimt įžymių bajorų. Be to, buvo paimta keturios patrankos ir šešiasdešimt vėliavų, kurios Klodo de Sen-Simono buvo nugabentos į Paryžių ir iškilmingai pakabintos Notr-Dam katedros paskliautėje.

Stovykloje buvo sugiedotas *Te deum laudamus*[1], o iš ten jis nuskambėjo po visą Prancūziją.

Dabar kardinolas, bent tuo tarpu nebijodamas anglų, galėjo laisvai tęsti Larošelės apsiaustį.

Bet, kaip mes ką tik sakėme, ši atvanga buvo tik laikina.

Vienas hercogo Bekingemo pasiuntinys, vardu Montegiu, pateko į nelaisvę, o pas jį buvo rasti dokumentai, iš kurių patirta, jog Austrijos imperija, Ispanija, Anglija ir Lotaringija sudariusios sąjungą.

Ši sąjunga buvo nukreipta prieš Prancūziją.

Be to, Bekingemo būstinėje, kurią teko palikti daug skubiau, negu jis manė, buvo rasti dokumentai, patvirtiną tos sąjungos tikrumą ir, kaip tikina kardinolas savo memuaruose, smarkiai kompromituoją ponią de Ševrez, o tuo pačiu ir karalienę.

Visa atsakomybė krito ant kardinolo, nes negalima būti visagaliu ministru, nesant atsakingu už viską. Štai kodėl dieną ir naktį buvo įtemptos jo genialaus proto jėgos, kiekvienoje didžiųjų Europos valstybių sekdamos mažiausią bruzdėjimą.

Kardinolas gerai žinojo Bekingemo veiklumą, o ypač jo neapykantą; jei ta Prancūzijai gresianti sąjunga laimėtų, kardinolas netektų visos savo įtakos: ispanų ir austrų politika, turėdama dabar slaptų šalininkų, įsigytų tada savo atstovus Luvro kabinete, ir jis, Rišelje, prancūzų ministras, puikus tautinės politikos ministras, būtų žuvęs. Karalius, kuris klausė jo kaip vaikas ir kartu nekentė, kaip kad vaikas nekenčia savo mokytojo, atiduotų jį asmeniniam savo brolio ir karalienės kerštui. Taigi kardinolui, o, gal būt, ir visai Prancūzijai, grėsė pražūtis. Reikėjo visam tam užbėgti už akių.

Todėl į tuos mažyčius namelius ties La Pjer tiltu, kur kardinolas buvo įsitaisęs savo rezidenciją, dieną naktį ten ir atgal siuvo kurjeriai, ir jų skaičius tolydžio vis didėjo.

Čia lankėsi vienuolai, taip nemoką dėvėti vienuoliškų

[1] „Tave dieve garbinam" (*lot.*).

abitų, jog išsyk būdavo numanu, kad jie priklauso kariaujančiai bažnyčiai; lankėsi pažais persirengusios moterys, kurių apvalios formos būdavo pastebimos net po plačiomis kelnėmis; ir pagaliau čia lankėsi kaimiečiai pajuodusiom rankom, bet grakščiom figūrom, kuriuos per mylią galėjai nujausti esant bajorus.

Pasitaikydavo dar ir kitokių, ne tiek malonių atsilankymų, nes du ar tris kartus buvo pasklidę gandai, kad kardinolo vos nenužudę.

Tiesa, jo eminencijos priešai sakydavę, kad jis pats pasisamdydavęs šių nevikrių galvažudžių, kad paskui turėtų teisę griebtis griežtų represijų. Bet nereikia tikėti nei tuo, ką sako ministrai, nei tuo, ką sako jų priešai.

Tačiau visa tai nekliudė kardinolui (net aršiausi jo šmeižikai niekados nėra paneigę jo didelės drąsos) daryti naktinių išvykų: gal būt, perduoti svarbius įsakymus Angulemo hercogui, gal pasitarti su karaliumi, o gal pasimatyti su kokiu nors pasiuntiniu, kurio jis nenorėjo įsileisti į savo namus.

Tuo tarpu muškietininkai, menkai teužimti apsiausties metu, ne perdaug griežtai buvo laikomi ir linksmai leido laiką. Ypač trims mūsų bičiuliams neblogai sekėsi, nes jie, būdami pono de Trevilio draugai, lengvai gaudavo iš jo leidimus grįžti į stovyklą daug vėliau, negu buvo galima.

Vieną vakarą, kai d'Artanjanas, eidamas sargybą tranšėjoje, negalėjo būti sykiu su savo draugais, Atas, Portas ir Aramis, sėdę ant kovos žirgų, įsisupę į kariškus apsiaustus ir laikydami rankoje užtaisytus pistoletus, grįžo visi trys iš vienos smuklės, vadinamos „Raudonąja Karvelide", kurią prieš dvi dienas Atas buvo atradęs prie Lažari vieškelio. Trys muškietininkai jojo keliu į stovyklą ir, kaip jau minėjome, saugodamiesi netikėto užpuolimo, laikė paruoštus ginklus. Staiga maždaug už ketvirčio mylios nuo Buanaro kaimo jie išgirdo risčia į juos artėjančius kažkokius raitelius. Visi trys sustojo, susiglaudė vienas prie kito ir laukė vidury vieškelio. Po valandėlės, kai sušvito iš debesies išniręs mėnulis, kelio posūky jie pamatė du raitelius, kurie

savo ruožtu, juos pastebėję, taip pat sustojo. Jie, matyt, tarėsi, ar joti toliau, ar grįžti atgal. Šis neryžtingumas pasirodė trims draugams įtartinas, ir Atas, pajojėjęs kelis žingsnius priekin, sušuko tvirtu balsu:

— Kas ten?

— O jūs kas esate? — atsiliepė vienas iš raitelių.

— Tai ne atsakymas! — atšovė Atas.— Kas ten? Atsakykit, arba mes šausim!

— Nepatariu, ponai! — pasigirdo skardus balsas, matyt, pratęs įsakinėti.

— Tai koks nors vyresnis karininkas, atlikęs savo naktinį patikrinimą,— tarė Atas.— Ką darysime, ponai?

— Kas jūs? — pasigirdo vėl tas pats įsakmus balsas.— Atsakykite, kitaip šis jūsų neklusnumas gali blogai jums baigtis.

— Karaliaus muškietininkai, — atsakė Atas, vis labiau įsitikindamas, kad tas, kuris į juos kreipiasi, turi teisę klausti.

— Kurios kuopos?

— Pono de Trevilio.

— Prijokite arčiau ir pasiaiškinkite, ką jūs čia veikiate tokiu laiku!

Trys draugai prijojo arčiau, kiek nukabinę nosis, nes dabar visi trys suprato turį reikalą su žmogum, galingesniu už juos; vesti derybas teko Atui.

Vienas iš dviejų raitelių, tas, kuris prašneko antrasis, buvo per dešimt žingsnių priešaky savo bendrakeleivio; Atas davė ženklą Portui ir Aramiui irgi pasilikti užpakaly ir prijojo vienas.

— Atsiprašau, ponas karininke,— tarė Atas.— Mes nežinojome, su kuo turim reikalą, ir, kaip matote, mes buvom pasiruošę.

— Kuo jūs vardu? — paklausė karininkas, kurio veidas buvo pusiau pridengtas gobtuvu.

— Bet ir jūs, pone,— tarė Atas, kiek suerzintas šitokio tardymo,— malonėkite duoti įrodymų, kad turite teisę mane klausinėti.

— Kuo jūs vardu? — antrukart paklausė raitelis, pakeldamas gobtuvą ir tuo būdu atidengdamas veidą.

— Ponas kardinolas! — sušuko nustebęs muškietininkas.

— Kuo jūs vardu? — trečią kartą paklausė jo eminencija.

— Atas,— atsakė muškietininkas.

Kardinolas pamojo ginklanešiui, kuris tuojau pat prijojo arčiau.

— Šie trys muškietininkai jos drauge su mumis,— tarė jis tyliai.— Nenoriu, kad kas žinotų, jog aš esu išjojęs iš stovyklos. Jeigu jie jos drauge su mumis, būsime tikri, kad niekam to nepasakys.

— Mes esame bajorai, monsinjore,— tarė Atas.— Pareikalaukit iš mūsų garbės žodžio ir galėsite būti ramus. Mes, ačiū dievui, mokame paslaptis saugoti.

Kardinolas įsmeigė akis į šį drąsų pašnekovą.

— Jūs turite gerą klausą, ponas Atai,— tarė kardinolas,— o dabar paklausykite, ką jums pasakysiu: aš prašau jus joti kartu su manim visai ne dėl to, kad nepasitikiu jumis, bet kad būčiau saugus. Tie du jūsų draugai, be abejonės, yra ponai Portas ir Aramis.

— Taip, jūsų eminencija,— atsakė Atas, kai du atsilikę muškietininkai prijojo artyn, laikydami skrybėles rankoje.

— Aš jus pažįstu, ponai,— tarė kardinolas.— Aš jus pažįstu: žinau, kad jūs nesate mano bičiuliai, ir man labai gaila; bet žinau, kad jūs esate drąsūs ir kilnūs bajorai, kuriais galima pasikliauti. Ponas Atai, suteikit man tą garbę ir palydėkit mane kartu su dviem savo draugais; tada aš turėsiu tokią palydą, kurios man galės pavydėti net jo didenybė karalius, jeigu jį sutiksime.

Trys muškietininkai nusilenkė iki pat arklių sprandų.

— Garbės žodis,— tarė Atas,— jūsų eminencija gerai darote, imdami mus drauge: pakeliui mes sutikome labai įtartinus žmones, o su keturiais jų net susivaidijome „Raudonosios Karvelidės" smuklėje.

— Susivaidijot! O dėl ko gi, ponai? — paklausė kardinolas.— Aš nemėgstu vaidų, jūs tai žinote!

— Kaip tik dėl to aš turiu garbę iš anksto pranešti jūsų eminencijai, kas atsitiko, nes jūsų eminencija galėtų tai sužinoti iš kitų ir, blogai painformuotas, pamanyti, kad mes kalti.

— O kokios buvo tų vaidų pasekmės? — suraukęs antakius, paklausė kardinolas.

— Štai mano draugas Aramis lengvai sužeistas špaga į ranką. Tačiau jūsų eminencija pats galės įsitikinti, kad tai nė kiek nekliudys jam rytoj dalyvauti puolime, jeigu jūsų eminencija įsakysite.

— Bet jūs ne tokie vyrai, kad taip lengvai duotumėtės perveriami špagomis,— tarė kardinolas.— Na, būkite atviri, ponai, juk ir jūs už tuos smūgius atsilyginot. Prisipažinkit,— kaip žinote, aš turiu teisę duoti išrišimą.

— Aš, monsinjore,— tarė Atas,— nebuvau paėmęs net špagos į rankas, tik čiupau į glėbį tą, su kuriuo susidūriau, ir išmečiau jį pro langą. Rodos, krisdamas,— pridūrė Atas kiek neryžtingai,— jis nusilaužė koją.

— Aha! — pasakė kardinolas.— O jūs, ponas Portai?

— Aš, monsinjore, žinodamas, kad dvikova yra draudžiama, pačiupau suolą ir smogiau juo vienam iš tų plėšikų; tas smūgis, rodos, sutrupino jam petį.

— Taip,— tarė kardinolas,— o jūs, ponas Arami?

— Aš, monsinjore, būdamas iš prigimties lėto būdo, ir, be to, monsinjoras, gal būt, to dar nežino, ketindamas netrukus stoti į vienuolyną, norėjau tik perskirti savo draugus, bet staiga vienas tų niekšų vėrė špaga man į kairiąją ranką. Tada aš netekau kantrybės, irgi išsitraukiau špagą, ir kadangi jis šoko ant manęs, tai, man rodos, persivėrė manąja špaga; tiek težinau, kad jis pargriuvo, ir, man regis, jį išnešė drauge su kitais dviem jo draugais.

— Po velnių, ponai! — tarė kardinolas,— tris žmones išvesti iš rikiuotės dėl kažkokių ten ginčų smuklėje! .. Jūs nemėgstate juokauti, ponai. O dėl ko susivaidijot?

— Tie niekšai buvo girti,— tarė Atas,— ir, žinodami,

kad vakare į viešbutį atvyko kažkokia moteris, norėjo įsilaužti pas ją.

— Įsilaužti! — pakartojo kardinolas.— Ko?

— Be abejo, norėdami ją išprievartauti,— atsakė Atas.— Aš jau turėjau garbę pranešti jūsų eminencijai, kad tie niekšai buvo girti.

— O toji moteris ar jauna ir graži? — paklausė kardinolas su kažkokiu nerimu.

— Mes jos nematėme, kardinole,— atsakė Atas.

— Nematėte? A, labai gerai! — gyvai tarė kardinolas.— Gerai padarėte, gindami moters garbę, ir kadangi aš pats joju į „Raudonosios Karvelidės" smuklę, tai sužinosiu, ar jūs sakote tiesą.

— Monsinjore, — išdidžiai atsakė Atas, — mes esame bajorai ir nemeluosime, net jeigu reiktų ir gyvybę gelbėti.

— Aš ir neabejoju, kad jūs tiesą sakote, ponas Atai, nė kiek neabejoju...— Ir, norėdamas nukreipti kalbą kitur, jis pridūrė: — Argi toji dama buvo viena?

— Drauge su dama kambaryje buvo užsirakinęs kažkoks vyriškis, bet reikia manyti, kad jis bailys, nes, kilus triukšmui, visai nepasirodė.

— „Neteiskite ir nebūsite teisiami", sako evangelija,— įspėjo kardinolas.

Atas nusilenkė.

— Gerai, ponai,— pridūrė kardinolas,— dabar aš žinau, ką norėjau žinoti. Jokite paskui mane.

Trys muškietininkai praleido pirmyn kardinolą, kuris vėl prisidengė veidą gobtuvu ir paragino savo arklį, jodamas per kokį aštuonetą ar dešimt žingsnių nuo savo palydovų.

Netrukus jie prijojo ramią ir nuošalią smuklę. Šeimininkas, matyt, žinojo, koks įžymus svečias pas jį atjos, nes buvo išprašęs visus lankytojus.

Per dešimt žingsnių nuo durų kardinolas davė ženklą savo ginklanešiui ir trims muškietininkams sustoti; kažkieno pabalnotas arklys stovėjo pririštas prie langinės; kardinolas triskart pasibeldė sutartu būdu.

Iš vidaus tuojau išėjo vyriškis, įsisupęs į apsiaustą, greitai pasikeitė su kardinolu keliais žodžiais, paskui sėdo ant arklio ir nujojo Siuržero link. Tas kelias vedė taip pat ir į Paryžių.

— Prijokite, ponai,— tarė kardinolas.— Jūs man tiesą sakėte, ponai muškietininkai,— pridūrė jis, kreipdamasis į tris draugus.— Ir jeigu tai pareis nuo manęs, mūsų šio vakaro susitikimas bus jums naudingas. Tuo tarpu eikite su manim.

Kardinolas nusėdo nuo arklio, trys muškietininkai pasekė jo pavyzdžiu. Kardinolas atidavė pavadžias savo ginklanešiui, o muškietininkai patys pririšo savo arklius prie langinių.

Ant slenksčio stovėjo šeimininkas. Jam kardinolas tebuvo tik karininkas, atvykęs pasimatyti su viena dama.

— Gal yra pas jus apačioj koks kambarys, kur tie ponai galėtų palaukti manęs ir pasišildyti prie ugnies? — paklausė kardinolas.

Šeimininkas atidarė duris į erdvią salę, kur vietoj blogos krosnies neseniai buvo pastatytas didelis, puikus židinys.

— Štai čia,— pasakė jis.

— Gerai,— tarė kardinolas,— įeikite, ponai, ir malonėkite palaukti manęs; aš užtruksiu ne ilgiau kaip pusvalandį.

Tuo metu, kai trys muškietininkai žengė į nurodytą kambarį apačioje, kardinolas, nieko daugiau nesiteiraudamas, užkopė laiptais kaip žmogus, kuriam nereikia, kad kas nors rodytų kelią.

XIV ◆ *APIE KAMINŲ NAUDINGUMĄ*

Buvo aišku, kad trys mūsų draugai, patys to nežinodami, tik dėl savo riteriško ir avantiūristiško būdo pasitarnavo moteriai, kuri buvo ypatingai kardinolo globojama.

Bet kas toji moteris? Štai klausimas, kuris pirmiausia kilo trims draugams muškietininkams. Paskui, matydamas,

kad nė vienas atsakymas negali jų patenkinti, Portas pakvietė šeimininką ir paprašė lošiamųjų kauliukų.

Portas su Aramiu sėdo prie stalo lošti, o Atas susimąstęs vaikščiojo po kambarį.

Vaikštinėdamas ir mąstydamas, Atas kelis kartus praėjo pro pusiau išardytos krosnies kaminą, kurio antrasis galas buvo išvestas į viršuj esantį kambarį; ir kiekvieną kartą, praeidamas pro šalį, jis sugaudavo kažkieno prislopintus balsus, kurie pagaliau patraukė jo dėmesį. Atas priėjo arčiau ir aiškiai išgirdo kelis žodžius, kurie, matyt, buvo tokie įdomūs, jog jis davė ženklą draugams nutilti, o pats susilenkęs prikišo ausį prie apatinės kamino angos.

— Klausykit, miledi, — kalbėjo kardinolas, — dalykas svarbus. Sėskitės čia ir pasišnekėsim.

— Miledi! — sušnabždėjo Atas.

— Klausau jūsų eminencijos su didžiausiu dėmesiu,— atsakė moteriškas balsas, kurį išgirdęs, muškietininkas krūptelėjo.

— Mažas anglų įgulos laivelis, kurio kapitonas yra man atsidavęs žmogus, laukia jūsų Šarantės žiotyse, prie La Puanto forto. Jis išplauks rytoj rytą.

— Vadinasi, aš turiu išvažiuoti šiąnakt?

— Tučtuojau, tai yra, kai tik gausite mano nurodymus. Du žmonės, kuriuos rasite prie durų, bus jūsų palydovai. Aš išeisiu pirmas. Jūs palauksite pusvalandį, o paskui išeisite pati.

— Gerai, monsinjore. Dabar grįžkime prie tos užduoties, kurią norite man pavesti. Kadangi man svarbu ir toliau pelnyti jūsų eminencijos pasitikėjimą, tai malonėkite viską išdėstyti aiškiai ir tiksliai, kad nepadaryčiau jokios klaidos.

Valandėlę įsigalėjo gili tyla; abu pašnekovai nesikalbėjo. Matyt, kardinolas iš anksto rinko žodžius, kuriais norėjo prabilti, o miledi kaupė visas savo proto jėgas, kad galėtų suprasti juos ir įsiminti.

Atas pasinaudojo ta akimirka ir paprašė savo draugus, kad uždarytų iš vidaus duris ir ateitų pasiklausyti kartu su juo.

Patogumus mėgstą muškietininkai kiekvienas atsinešė kėdę sau, o taip pat ir Atui. Visi trys susėdo ir, suglaudę galvas, ėmė klausytis.

— Jūs vykstate į Londoną,— tarė kardinolas,— o Londone aplankysite Bekingemą.

— Aš turiu pasakyti jūsų eminencijai,— tarė miledi,— kad po anos deimantų istorijos hercogas įtaria ir nepasitiki manim.

— Šį kartą,— pasakė kardinolas,— nesvarbu įsigyti jo pasitikėjimą. Jūs atvirai ir garbingai nuvyksite pas jį kaip tarpininkė.

— Atvirai ir garbingai,— pakartojo miledi su kažkokiu nesugaunamu dviprasmiškumu.

— Taip, atvirai ir garbingai, — pakartojo kardinolas. — Visas šias derybas reikės vesti atvirai.

— Aš tiksliai išpildysiu jūsų eminencijos nurodymus. Prašau įsakyti, aš laukiu.

— Jūs nuvyksite pas hercogą mano vardu ir pasakysite jam, kad aš žinau visus jo pasiruošimus, bet visai tuo nesirūpinu, nes kai tik jis išdrįs žengti pirmąjį žingsnį, aš pražudysiu karalienę.

— Ar jis patikės, kad jūsų eminencija galite įvykdyti tą grasinimą?

— Taip, nes aš turiu įrodymų.

— Tuos įrodymus aš turėčiau išdėstyti hercogui, kad jis galėtų juos įvertinti.

— Žinoma. Jūs pasakysite jam, kad aš paskelbsiu Bua-Robero ir markizo de Botriu pranešimą apie hercogo pasimatymą su karaliene pas konetablio žmoną tą vakarą, kai ji buvo suruošusi kaukių balių. O kad jam nebūtų nė mažiausios abejonės, pasakykite, kad jis atėjo į balių Didžiojo Mogolo kostiumu, kuriuo turėjo vilkėti ševalje de Gizas ir kurį jis nupirko iš de Gizo už tris tūkstančius pistolių...

— Gerai, monsinjore.

— Man žinomos visos smulkmenos, kaip naktį jis įėjo į karaliaus rūmus ir išėjo iš ten, persirengęs italo astrologo rūbais. Be to, kad jis neabejotų mano žinių tikrumu, jūs

dar pasakysite jam, kad po apsiaustu jis vilkėjo baltą suknelę, išmargintą juodais taškučiais, kaukolėmis ir sukryžiuotais kaulais. Mat, tuo atveju, jeigu jį kas būtų užklupęs, būtų palaikęs jį Baltosios Damos vaiduokliu, kuris, pagal padavimą, kiekvieną kartą pasirodąs Luvre prieš kokį nors svarbų įvykį...

— Ar jau viskas, monsinjore?

— Pasakykite, kad man taip pat žinomos visos smulkmenos tos Amjeno avantiūros, apie kurią aš liepsiu sukurti mažytį pikantišką romaną, iliustruotą sodo planu ir šitos naktinės scenos svarbiausių veikėjų portretais.

— Aš jam tai pasakysiu.

— Pasakykite dar, kad Montegiu yra mano rankose, kad jis Bastilijoj, ir nors pas jį, tiesa, nerasta jokio laiško, bet kankinimai privers jį pasakyti tai, ką jis žino, ir net... tai, ko nežino.

— Puiku!

— Pagaliau pridurkite, kad jo šviesybė, beskubėdamas išvykti iš Re salos, savo būstinėje užmiršo vieną ponios de Ševrez laišką, kuris ypatingai kompromituoja karalienę, nes jis įrodo ne tik tai, kad jos didenybė gali mylėti karaliaus priešus, bet ir tai, kad ji sudaro sąmokslą su Prancūzijos priešais. Jūs gerai įsidėmėjot visa, ką aš jums pasakiau, tiesa?

— Jūsų eminencija pats tuo įsitikinsite: balius pas konetablio žmoną, naktis Luvre, vakaras Amjene, Montegiu suėmimas, ponios de Ševrez laiškas.

— Taip, taip,— tarė kardinolas,— teisingai. Jūs turite puikią atmintį, miledi.

— Bet,— prabilo toji, kuriai buvo skiriamas šis malonus kardinolo komplimentas,— jei hercogas, viso to nepaisydamas, nenusileis ir toliau nesiliaus grasinęs Prancūzijai?

— Hercogas įsimylėjęs kaip beprotis arba, tikriau sakant, kaip kvailys,— atsakė Rišelje su giliu kartėliu.— Kaip senovės paladinas, jis pradėjo šį karą tik dėl savo mylimosios žvilgsnio. Jeigu jis žinos, kad už šį karą sumokės garbe, o gal net ir laisve savo sumanymų valdovės, kaip

kad jis pats sako, tai patikinu jus, kad jis dukart pergalvos, prieš ką nors darydamas, ir tik paskui pasiryš.

— O vis dėlto,— primygtinai klausė miledi, o tai rodė, kad ji nori išsamiai ir aiškiai pamatyti, ko iš jos reikalaujama,— jeigu jis spirsis?

— Jeigu jis spirsis...— tarė kardinolas.— Ne, to negali būti.

— O vis dėlto gali būti,— tvirtino miledi.

— Jeigu jis spirsis...— jo eminencija padarė pauzę, o paskui tęsė toliau.— Jeigu jis spirsis... Tada aš tikėsiuos vieno tų įvykių, kurie pakeičia valstybių vaizdą.

— Jeigu jo eminencija teiktųsi man išvardyti keletą tokių istorinių įvykių,— tarė miledi,— gal ir aš būčiau tokia užtikrinta, kaip jūs.

— Na, klausykite, — atsakė Rišelje. — Pavyzdžiui, kai 1610 metais garbingo atminimo karalius Henrikas IV beveik dėl tokių pat priežasčių, kaip kad dabar hercogas, rengėsi įsiveržti į Flandriją ir Italiją, kad galėtų vienu kartu iš dviejų pusių pulti Austriją, ar ne atsitiktinis įvykis išgelbėjo Austriją? Dėl ko Prancūzijos karalius negalėtų būti toks pat laimingas, kaip imperatorius?

— Jūsų eminencija turi omeny durklo smūgį Feroneri gatvėje?

— Taip,— atsakė kardinolas.

— Ar jūsų eminencija nebijo, kad Ravaljako[1] egzekucija šiurpu nupurtys kiekvieną, kuriam bent valandėlę kils mintis pasekti jo pavyzdžiu?

— Visais laikais ir visose valstybėse, ypač jei tas valstybes dalo skirtingi tikėjimai, atsiras tokių fanatikų, kurie tik ir trokšta tapti kankiniais. Palaukite! Kaip tik šią akimirką prisiminiau, kad puritonai įtūžę ant hercogo Bekingemo, ir jų pamokslininkai vadina jį antikristu.

— Tai kas? — paklausė miledi.

— Ogi tas,— tęsė kardinolas abejingu balsu,— kad šiuo

[1] Ravaljakas (1578—1610) — fanatiškas katalikybės šalininkas, 1610 m. nužudęs Prancūzijos karalių Henriką IV. (*Red. pastaba.*)

metu tereikėtų surasti jauną, gražią, gabią moterį, kuri pati turėtų už ką atkeršyti Bekingemui. Tokia moteris galėtų atsirasti: hercogui labai sekasi moterų tarpe; jeigu jis sužadino daugely širdžių meilę, žadėdamas būti amžinai ištikimas, tai ne mažiau sukėlė ir neapykantos, amžinai būdamas neištikimas.

— Be abejo,— šaltai atsakė miledi,— tokia moteris gali atsirasti.

— Taigi tokia moteris, įdavusi Žako Klemano arba Ravaljako durklą į kokio nors fanatiko rankas, išgelbėtų Prancūziją.

— Taip, bet ji būtų žmogžudžio bendrininkė.

— O ar kada nors žmonės sužinojo, kas buvo Žako Klemano ar Ravaljako bendrininkai?

— Ne, nes jie gal buvo per aukšti asmenys, kad kas išdrįstų jų ieškoti. Juk ne dėl kiekvieno deginami teisingumo rūmai.

— Tai jūs manote, kad gaisras teisingumo rūmuose įvyko neatsitiktinai? — paklausė Rišelje tokiu tonu, lyg jis kalbėtų apie visai nereikšmingą dalyką.

— Aš, monsinjore, — atsakė miledi, — nieko nemanau, aš konstatuoju faktą, štai ir viskas. Aš tik sakau, kad, būdama madmuazelė de Monpasje arba karalienė Marija Mediči, aš mažiau turėčiau saugotis negu dabar, būdama tik ledi Klarik.

— Jūs teisi,— tarė Rišelje,— ko gi tad jūs norėtumėt?

— Norėčiau turėti tokį raštą, kuris iš anksto patvirtintų visa tai, kas man atrodys reikalinga padaryti Prancūzijos labui.

— Bet pirmiau reiktų surasti tokią moterį, kuri, kaip aš sakiau, turėtų už ką atkeršyti hercogui.

— Ji surasta,— tarė miledi.

— Paskui reikia surasti tą nelaimingą fanatiką, kuris būtų dievo teisingumo įrankiu.

— Jis bus surastas.

— Na gerai,— tarė kardinolas,— tada ir bus laikas reikalauti to rašto, kurio jūs ką tik prašėte.

— Taip, jūsų eminencijos tiesa, ir aš apsirikau, įžvelgdama toje užduoty, kurią jūs man teikėtės pavesti, kažką dar daugiau, o ne vien tai, jog aš turiu jo šviesybei pranešti jūsų eminencijos vardu, kad jums žinomi visi jo slapti persirengimai, kurių dėka jam pasisekė pasimatyti su karaliene ponios konetablio žmonos suruoštame baliuje; kad jūs turite visus įrodymus Luvre įvykusio pasimatymo, kurį karalienė paskyrė kažkokiam italų astrologui, o šis buvęs ne kas kitas, bet hercogas Bekingemas; kad jūs užsakėte sukurti apie nuotykį Amjene mažytį, sąmojingą romaną su planu to sodo, kur šis nuotykis įvyko, ir su dalyvavusių veikėjų portretais; kad Montegiu sėdi Bastilijoje ir kad kankinimai privers jį pasakyti tai, ką jis žino, ir net tai, ką, gal būt, jau užmiršo; pagaliau, kad jūs turite vieną ponios de Ševrez laišką, atrastą jo šviesybės būstinėje, ir kad šis laiškas ypatingai kompromituojąs ne tik tą, kuri jį rašė, bet dar labiau tą, kurios vardu jis buvęs rašytas. Paskui, jei hercogas, nepaisydamas to visko, atkakliai tebesispirtų, man beliks tik melsti dievą stebuklo Prancūzijai išgelbėti, nes mano misija aprėžta tuo, ką aš čia išvardijau. Štai viskas, monsinjore, ir man nieko daugiau nereikės daryti.

— Taip, nieko daugiau,— sausai atsakė kardinolas.

— O dabar,— tarė miledi, lyg nepastebėdama, kad kardinolas prašneko į ją kitu tonu,— dabar, kai aš gavau iš jūsų eminencijos nurodymus dėl jūsų priešų, gal leisit, monsinjore, man pasakyti kelis žodžius apie savuosius?

— Argi jūs turite priešų? — paklausė Rišelje.

— Taip, monsinjore, tokių priešų, prieš kuriuos jūs turite paremti mane, nes įsigijau jų, tarnaudama jūsų eminencijai.

— Kas jie? — paklausė kardinolas.

— Pirmiausia ta intrigantė ponia Bonasje.

— Ji yra Manto kalėjime.

— Tikriau sakant, buvo ten,— atšovė miledi,— bet karalienė išviliojo iš karaliaus įsakymą pervežti ją į vienuolyną.

— Į vienuolyną? — paklausė kardinolas.

— Taip, į vienuolyną.

— Į kurį?

— Nežinau, tai griežta paslaptis.

— Aš sužinosiu tą paslaptį.

— Ir jūsų eminencija man pasakys, kuriame vienuolyne yra ši moteris?

— Nematau reikalo slėpti,— atsakė kardinolas.

— Gerai, bet aš turiu kitą priešą, daug pavojingesnį už tą niekingą ponią Bonasje.

— Kas jis?

— Jos mylimasis.

— Kuo jis vardu?

— O, jūsų eminencija jį gerai pažįsta,— sušuko pagiežos apimta miledi.— Jis mudviejų abiejų piktasis genijus. Jis yra tas, kuris jūsų eminencijos gvardiečių dvikovoje nulėmė pergalę karaliaus muškietininkų naudai, tas, kuris davė tris špagos smūgius jūsų pasiuntiniui grafui de Vardui ir kuris sužlugdė planą su deimantų karuliais; jis pagaliau yra tas, kuris, sužinojęs, kad aš pagrobiau ponią Bonasje, prisiekė mane nužudyti.

— Aha, dabar žinau, apie ką jūs kalbate.

— Aš kalbu apie tą niekšą d'Artanjaną.

— Jis drąsus vyrukas,— tarė kardinolas.

— Kaip tik todėl ir reikia jo bijoti, kad jis drąsus vyrukas.

— Reikėtų turėti bent vieną įrodymą,— pasakė kardinolas,— kad jis palaiko slaptus ryšius su Bekingemu.

— Įrodymą! — sušuko miledi. — Aš pateiksiu jų dešimtis.

— Na, tuo atveju visai paprastas reikalas: duokite man tuos įrodymus, ir aš jį pasodinsiu į Bastiliją.

— Gerai, monsinjore, o paskui?

— Kas kartą atsidūrė Bastilijoj, tam nėra jokio paskui,— kimiu balsu atsakė kardinolas.— Ak! Po šimts! — pridūrė jis,— jeigu man taip lengva būtų nusikratyti savo prie-

šais, kaip lengva jus išvaduoti iš jūsiškių, ir jeigu jūs mane prašytumėt laisvų rankų prieš tokius žmones! . .

— Monsinjore, — tarė miledi, — keiskimės: gyvybė už gyvybę, vyras už vyrą. Atiduokit man šį, o aš jūsų eminencijai atiduosiu aną.

— Aš nežinau, ką jūs norite pasakyti,— prabilo kardinolas,— ir net nenoriu to žinoti, bet galiu jums padaryti malonumą ir nematau jokios priežasties, dėl kurios negalėčiau duoti jums to, ko prašote, ypač dėl tokio niekingo sutvėrimo, juo labiau kad tas d'Artanjanas, kaip jūs sakote, yra ištvirkėlis, duelistas, išdavikas.

— Niekšas, monsinjore, niekšingas žmogus!

— Duokite man popieriaus, plunksną ir rašalo,— tarė kardinolas.

— Štai, monsinjore.

Valandėlę stojo tyla; matyt, kardinolas ieškojo žodžių šiam raštui parašyti, o gal net jau rašė jį. Atas, nepraleidęs jų pokalbio nė vieno žodžio, paėmė abu savo draugus už parankės ir pavėdėjo į kitą kambario galą.

— Na,— tarė Portas,— ko tu nori ir kodėl neleidi mums pasiklausyti iki galo?

— Tyliau! — sušnibždėjo Atas. — Mes girdėjome visa, kas reikėjo išgirsti. Pagaliau aš jums nekliudau, galite klausytis iki galo, bet aš turiu išeiti.

— Tu turi išeiti! — nustebo Portas.— O jei kardinolas tavęs klaus, ką mes pasakysime?

— Nelaukite, kol jis paklaus, o patys jam pasakykite, kad aš išjojau žvalgybon, nes kai kurios mūsų viešbučio šeimininko pastabos sukėlė man įtarimą, kad kelias nėra saugus. Be to, aš tarsiu apie tai kelis žodžius kardinolo ginklanešiui. Visa kita — mano reikalas, tu dėl to nesirūpink.

— Būkite atsargus, Atai! — patarė Aramis.

— Nesirūpinkite,— atsakė Atas.— Jūs žinote, aš šalto kraujo žmogus.

Portas ir Aramis vėl atsisėdo prie kamino.

O Atas išėjo nė kiek nesislėpdamas, atsirišo nuo langinės kaiščio savo arklį, stovintį greta kitų dviejų arklių, keliais

žodžiais įtikino kardinolo ginklanešį, kad reikia joti pirmyn kelio apžiūrėti, atidžiai patikrino, ar užtaisytas pistoletas, įsikando į dantis špagą ir kaip karys, leidžiąsis į pavojų, nujojo stovyklos link.

XV ◆ *ŠEIMYNINĖ SCENA*

Kaip Atas buvo numatęs, kardinolas netrukus nulipo žemyn. Jis atidarė duris į muškietininkų kambarį ir rado Portą su Aramiu, azartiškai belošiančius kauliukais. Skubiai apžvelgęs salę, jis pamatė, kad vieno iš jo palydovų nebėra.

— Kurgi dingo Atas? — paklausė jis.

— Monsinjore,— atsakė Portas,— jis išvyko apsižvalgyti, nes kai kurie mūsų šeimininko žodžiai sukėlė jam įtarimą, kad kelias nėra visiškai saugus.

— O ką jūs veikėte, ponas Portai?

— Aš išlošiau penkis pistolius iš Aramio.

— O dabar galite grįžti su manim?

— Mes laukiame jūsų eminencijos įsakymo.

— Tad ant žirgų, ponai, nes ir taip jau vėlu.

Kardinolo ginklanešys stovėjo prie durų ir laikė už pavadžio kardinolo arklį. Truputį toliau šešėlyje buvo matyti trys arkliai ir du vyrai. Tai buvo tie žmonės, kurie turėjo palydėti miledi ligi La Puanto forto ir įsodinti ją į laivą.

Ginklanešys patvirtino kardinolui tą pat, ką jau buvo sakę apie Atą du muškietininkai.

Kardinolas pritariamai linktelėjo ir išjojo, imdamasis tų pačių atsargumo priemonių, kaip ir atvykdamas.

Leiskite ginklanešio ir dviejų muškietininkų lydimam kardinolui joti į stovyklą ir grįžkime prie Ato.

Apie šimtą žingsnių jis jojo ta pačia kryptimi, bet kai tik jam pasirodė, kad niekas jo nebemato, jis staiga pasileido į dešinę, apsuko ratą, nušuoliavo atgal ir sustojo miškelyje už dvidešimt žingsnių nuo kelio, laukdamas, kol prajos kardinolas su savo būreliu. Pamatęs plačiabryles savo

bičiulių skrybėles ir auksinius kardinolo apsiausto apvadus, jis palaukė, kol raiteliai pasuko į kryžkelę ir dingo iš akių. Tada Atas sugrįžo prie smuklės, kur be jokių kliūčių buvo įleistas. Šeimininkas pažino jį.

— Mano viršininkas,— tarė Atas,— užmiršo pasakyti damai iš antrojo aukšto vieną svarbų dalyką ir atsiuntė mane atitaisyti to neapdairumo.

— Prašau įeiti,— tarė šeimininkas,— ji dar tebėra savo kambary.

Pasinaudojęs šiuo leidimu, Atas kaip galima tyliau užkopė laiptais ir pro praviras duris pamatė miledi, kuri tuo metu dėjosi skrybėlę.

Jis įėjo į kambarį ir uždarė paskui save duris.

Miledi, išgirdusi užstumiant sklendę, atsigręžė.

Atas stovėjo prie durų, įsisupęs į apsiaustą ir užsismaukęs ant akių skrybėlę.

Išvydusi tą nebylų, kaip statula nejudantį pavidalą, miledi išsigando.

— Kas jūs ir ko jums reikia? — sušuko ji.

— Taip! Tai ji! — sušnabždėjo Atas.

Nusimetęs apsiaustą ir nukėlęs fetrinę skrybėlę, jis priėjo prie miledi.

— Ar jūs pažįstat mane, ponia? — paklausė jis.

Miledi žengė žingsnį priekin, paskui staiga atšoko, lyg gyvatę pamačiusi.

— Na gerai,— tarė Atas,— aš matau, kad jūs mane pažinote.

— Grafas de La Feras! — sušnibždėjo miledi blykšdama ir traukdamasi atbula, kol atsimušė į sieną.

— Taip, miledi,— atsakė Atas,— pats grafas de La Feras, atvykęs iš ano pasaulio, tik tam, kad turėtų malonumo pasimatyti su jumis. Tad sėskimės ir pasišnekėkim, kaip pareiškė ponas kardinolas.

Neapsakomo siaubo apimta, miledi atsisėdo, nepratarusi nė žodžio.

— Jūs esat demonas, atsiųstas žemėn,— tarė Atas.— Jūsų galybė didelė, žinau, bet ir jūs žinote, kad žmonės

su dievo pagalba dažnai nugali pačius baisiausius demonus. Kartą jūs jau pasipainiojot mano kelyje. Aš maniau, kad nušlaviau jus nuo žemės paviršiaus, ponia, bet arba aš apsirikau, arba pragaras vėl prikėlė jus iš numirusių.

Miledi, kurioje šie žodžiai pažadino šiurpius prisiminimus, nuleido galvą ir tyliai sudejavo.

— Taip, pragaras prikėlė jus, — tęsė Atas, — pragaras padarė jus turtingą, pragaras davė jums kitą vardą, pragaras pakeitė net jūsų veidą; bet jis neištrynė nei purvinų jūsų sielos dėmių, nei nusikaltėlės žymės nuo jūsų kūno.

Miledi pašoko lyg įgelta, jos akys sužaibavo. Atas vis tebesėdėjo.

— Jūs manėt, kad aš miręs, tiesa? Aš irgi maniau, kad jūs mirusi. Ato vardas paslėpė grafą de La Ferą, lygiai kaip miledi Klarik vardas paslėpė Oną de Beil! Argi ne taip jūs vadinotės, kai garbingasis jūsų brolis mus apvesdino? Iš tikrųjų keista mūsų padėtis,— pridūrė Atas juokdamasis.— Mes gyvenome ligi šiol tik todėl, kad kiekvienas tikėjome, jog antrasis yra miręs. Prisiminimai ne taip varžo, kaip gyva būtybė, nors kartais prisiminimai drasko širdį!

— Bet pagaliau,— dusliu balsu pratarė miledi,— ko jūs atėjot pas mane ir ko jūs norit iš manęs?

— Aš noriu jums pasakyti, kad, pats būdamas jums nematomas, neišleidau jūsų iš akių.

— Jūs žinote visa, ką aš veikiau?

— Galiu jums papasakoti diena iš dienos visus jūsų darbus nuo pat jūsų stojimo kardinolo tarnybon iki šio vakaro.

Ironiška šypsena nuslinko blyškiomis miledi lūpomis.

— Klausykite: jūs nukirpote du deimantus nuo perpetės hercogui Bekingemui; jūs pagrobėt ponią Bonasje, jūs, būdama įsimylėjusi grafą de Vardą ir tikėdamasi praleisti su juo vakarą, įsileidote poną d'Artanjaną; jūs, manydama, kad grafas de Vardas jus prigavo, norėjote jį nužudyti jo varžovo rankomis, o kai šis atidengė jūsų baisiąją paslaptį, jūs ir jį norėjote nudėti, pasiuntusi du žmogžudžius jo pėdomis; sužinojusi, kad kulkos nepasiekė tikslo, jūs nusiun-

tėt jam užnuodyto vyno ir suklastotą laišką, kad jūsų auka patikėtų, jog tą vyną jam siunčia jo draugai. Pagaliau jūs ką tik čia, šitam kambary, sėdėdama ant šios pat kėdės, ant kurios aš dabar sėdžiu, pasižadėjote kardinolui Rišelje nužudyti hercogą Bekingemą, o už tai mainais gavote iš kardinolo leidimą nužudyti d'Artanjaną.

Miledi išblyško kaip lavonas.

— Jūs... šėtonas! — sušnibždėjo jinai.

— Gal būt,— atsakė Atas,— bet, šiaip ar taip, įsidėmėkite štai ką: galite sau pati nužudyti ar pavesti kam nors kitam nužudyti hercogą Bekingemą, man tai nesvarbu! Aš jo nepažįstu, pagaliau jis yra anglas; bet nedrįskite nė pirštu paliesti d'Artanjano, kurį aš myliu ir kurį ginu, nes, prisiekiu savo tėvo atminimu, šis jūsų nusikaltimas bus jau paskutinis.

— D'Artanjanas žiauriai mane įžeidė, — dusliu balsu tarė miledi.— D'Artanjanas turi mirti.

— Iš tikrųjų! Nejau dar galima jus įžeisti, ponia? — juokdamasis tarė Atas.— Jis jus įžeidė ir jis mirs?

— Jis mirs, — pakartojo miledi. — Pirmiau ji, o paskui jis.

Kraujas užvirė Ato širdy: šis padaras, neturįs savyje nieko moteriško, sužadino jam skaudžių atminimų: jis prisiminė, kaip vieną kartą ne tokioj pavojingoj būklėj, kaip dabar, jis jau norėjo paaukoti už ją savo garbę; jame vėl sukilo geismas žudyti ir degino jį kaip baisi karštligė. Jis atsistojo, ranka pasiekė diržą, išsitraukė pistoletą ir užtaisė jį.

Miledi, išbalusi kaip lavonas, norėjo sušukti, bet liežuvis sustingo iš baimės, o iš gerklės išsiveržė kažkoks kimus garsas, labiau panašus į laukinio žvėries kriokimą, negu į žmogaus kalbą. Prisišliejusi prie tamsių sienos apmušalų, išsidraikiusiais plaukais, išsprogusiomis akimis, ji atrodė lyg siaubo įsikūnijimas.

Atas iš lėto pakėlė pistoletą, ištiesė ranką tiek, kad ginklas beveik lietė miledi kaktą, paskui nepaprastai ramiu

balsu, kuris atrodė juo baisesnis, nes bylojo apie nepalaužiamą ryžtą, pasakė:

— Ponia, jūs tuojau pat atiduosite man tą raštą, kurį pasirašė kardinolas, arba, prisiekiu savo garbe, aš sutraiškinsiu jums makaulę.

Jeigu tai būtų buvęs kitas žmogus, miledi gal dar būtų galėjusi kiek abejoti, bet Atą ji gerai pažinojo. Ir vis dėlto stovėjo nejudėdama.

— Duodu jums vieną sekundę apsigalvoti,— tarė Atas.

Iškreiptas Ato veidas miledi rodė, kad tuojau pasigirs šūvis. Ji skubiai pakėlė ranką prie krūtinės, išėmė iš užančio raštą ir padavė jį Atui.

— Imkite,— tarė ji,— ir būkite prakeiktas!

Atas paėmė raštą, užsikišo pistoletą už diržo, priėjo prie lempos įsitikinti, ar tikrai čia tas pats, išskleidė ir perskaitė:

„Tai, ką padarė šio rašto įteikėjas, yra padaryta mano įsakymu valstybės labui.

1627 m. gruodžio 3 d.

Rišelje.“

— O dabar,— tarė Atas, užsimesdamas apsiaustą ir užsidėdamas skrybėlę,— dabar, kai aš tau išplėšiau dantis, kąsk, gyvate, jei gali.

Ir net neatsigręžęs išėjo iš kambario.

Prie smuklės durų jis rado du vyrus, kurie už pavadžio laikė dar vieną arklį.

— Ponai,— tarė jis,— monsinjoras įsakė, jūs tai žinote, negaišant palydėti tą moterį į La Puanto fortą ir nepaleisti, kol jinai įsės į laivą.

Kadangi šie žodžiai tikrai atitiko jų anksčiau gautąjį įsakymą, tad jie pritariamai nusilenkė.

Atas lengvai įšoko į balną ir pasileido šuoliais, tik, užuot jojęs keliu, pasuko per laukus, stipriai spausdamas arklį ir kartkartėmis sustodamas pasiklausyti.

Per vieną tokį sustojimą jis išgirdo vieškely arklių tapsėjimą. Jis neabejojo, kad tai kardinolas su savo palyda. Tučtuojau jis vėl nušuoliavo pirmyn, šilojais ir medžių lapais nušluostė suplukusį arklį ir per du šimtus žingsnių nuo stovyklos išjojo į vieškelį.

— Kas ten? — sušuko jis, iš tolo pamatęs raitelius.

— Tai, rodos, mūsų narsusis muškietininkas,— tarė kardinolas.

— Taip, monsinjore,— atsakė Atas,— tas pats.

— Ponas Atai,— tarė Rišelje,— priimkite mano padėką už tai, kad taip gerai mane saugojote. Štai, ponai, mes jau ir parjojome: sukite kairėn; slaptažodis: „Karalius ir Re".

Sakydamas šiuos žodžius, kardinolas linktelėjo trims draugams ir, savo ginklanešio lydimas, nujojo į dešinę: šią naktį jis norėjo nakvoti stovykloje.

— Žinai ką! — sušuko Portas ir Aramis kartu, kai kardinolas jau nebegalėjo jų išgirsti.— Jis pasirašė tą raštą, kurio ji prašė!

— Žinau,— ramiausiai atsakė Atas,— nes štai jis pas mane.

Ir trys draugai iki pat savo namų neištarė daugiau nė vieno žodžio, išskyrus slaptažodį sargybiniams.

Parjoję namo, jie nusiuntė Musketoną pas Planše pranešti, kad jo ponas, kai tik sugrįš iš sargybos tranšėjoje, tuojau ateitų pas muškietininkus.

Dėl miledi tenka pasakyti, kad ji, kaip buvo numatęs Atas, radusi prie smuklės durų jos belaukiančius žmones, nė kiek neprieštaraudama nujojo su jais. Vieną akimirksnį jai kilo noras grįžti pas kardinolą ir viską jam atskleisti, bet tada ir Atas būtų galėjęs demaskuoti ją. Jeigu ji pasakytų, kad Atas buvo ją pakoręs, tai Atas pasakytų, kad ji yra paženklinta nusikaltėlė. Pasvarsčiusi ji nutarė tuo tarpu geriau tylėti, slapta išvykti, apsukriai, kaip visada, atlikti jai pavestą užduotį, o paskui, kai viskas bus padaryta pagal kardinolo norą, nuvykti pas jį ir pareikalauti, kad už ją būtų atkeršyta.

Visą naktį keliavusi, septintą valandą ryto miledi atvyko į La Puanto fortą, aštuntą valandą sėdo į laivą, kuris, turėdamas kardinolo pasirašytą kaperio[1] liudijimą ir neva plaukiąs į Bajonę, devintą valandą pakėlė inkarą ir nukreipė bures į Angliją.

XVI ◆ *SEN-ŽERVE BASTIONAS*

Atėjęs pas savo draugus, d'Artanjanas rado juos visus tris viename kambaryje: Atas kažką mąstė, Portas raitė ūsus, Aramis meldėsi iš dailaus mažyčio brevioriaus su mėlyno aksomo apdarais.

— Po velnių, ponai,— tarė d'Artanjanas,— tikiuosi, kad bent jau turite ką nors svarbaus man pasakyti, kitaip, įspėju, aš nedovanosiu jums, kad privertėt mane ateiti, neleisdami pailsėti po nakties kautynių prie bastiono. Na, ir karšta gi buvo! Kaip gaila, kad jūs tenai nedalyvavot, ponai!

— Mes buvome kitoj vietoj, kur irgi karščio netrūko,— atsakė Portas, teberaitydamas ūsus.

— Cit! . .— įsikišo Atas.

— Ėhė! — tarė d'Artanjanas, pastebėjęs surauktus muškietininko antakius,— matyt, yra naujienų?

— Arami, — kreipėsi į jį Atas, — jūs, rodos, užvakar pietavote „Bedievio" smuklėje?

— Taip.

— Na, kaip ten?

— Aš tai labai blogai pavalgiau: mat, užvakar buvo pasninkas, o jie ten turėjo tik mėsiškų valgių.

— Kaip? — nustebo Atas.— Uostas čia pat, o jie neturi žuvies?

— Jie sako, kad kardinolo statoma damba visas žuvis nuo pakraščių nubaido į atvirą jūrą,— atšovė Aramis, vėl grįždamas prie savo maldingo skaitymo.

---

[1] Kaperis — laivas, turįs vyriausybės duotą leidimą persekioti ir paimti į nelaisvę priešo prekybinius laivus. (*Red. pastaba.*)

— Bet aš ne to jus klausiu, Arami; aš klausiu, ar gerai jums ten buvo, ar niekas jums nekliudė?

— Rodos, ten nebuvo įkyrių lankytojų... Taip, iš tikrųjų tam reikalui, kurį jūs norite išdėstyti, Atai, mums bus labai gera „Bedievio" smuklė.

— Tad eikime į „Bedievį",— tarė Atas,— nes čia sienos lyg popierinės.

D'Artanjanas, kuris buvo pripratęs prie savo draugo keistų manierų ir iš vieno žodžio, vieno judesio suprasdavo, kada yra svarbus reikalas, paėmė Atą už parankės ir išėjo su juo, nieko nesakydamas. Portas ir Aramis šnekučiuodamiesi išsekė paskui.

Kelyje jie sutiko Grimo. Atas davė ženklą, kad ir jis eitų drauge. Grimo, savo papratimu, išpildė įsakymą tylėdamas. Vargšas vaikinas jau buvo beveik pamiršęs kalbėti.

Visi atėjo į smuklę. Buvo septinta valanda ryto, ir jau pradėjo švisti. Trys draugai užsakė pusryčius ir nuėjo į salę, kur, kaip sakė šeimininkas, niekas jiems nekliudysiąs.

Nelaimei, laikas slaptam pasitarimui buvo parinktas nevykusiai: ką tik buvo nuaidėję trimitai keltis, ir daugelis, norėdami nuvaikyti miegus ir apšilti nuo ryto drėgmės, trumpam užbėgdavo į smuklę išgerti. Dragūnai, šveicarai, gvardiečiai, muškietininkai, raiteliai greit keitėsi vieni po kitų. Tai buvo labai pelninga šeimininkui, bet visiškai nesiderino su keturių draugų pageidavimu. Todėl jie labai niūriai atsakinėjo į savo draugų sveikinimus, tostus ir pokštus.

— Ko gero, čia mes su kuo nors dar susikivirčysim,— tarė Atas,— o šiuo metu mums visai to nereikia. D'Artanjanai, papasakokite mums, kaip jūs praleidote šią naktį, o ką mes veikėme,— papasakosime paskui.

— Iš tikrųjų,— įsikišo į kalbą vienas raitelis, kuris suposi kėdėje, laikydamas rankoje taurelę degtinės ir pamažu ją gurkšnodamas,— jūs šiąnakt buvote tranšėjose, ponai gvardiečiai, ir, man rodos, dėl niekų susipešėt su larošeliečiais?

D'Artanjanas dirstelėjo į Atą, lyg klausdamas, ar atsakyti šiam neprašytam pašnekovui, įsikišusiam į jų kalbą.

— Na,— tarė Atas,— ar negirdi, kad ponas Biuzinji teikėsi kreiptis į tave? Papasakok, kas atsitiko šiąnakt, nes šitie ponai nori sužinoti.

— Juk jūs paėmėt fieną pastioną? — darkyta prancūzų kalba paklausė vienas šveicaras, gerdamas romą iš alaus bokalo.

— Taip, pone,— nusilenkdamas atsakė d'Artanjanas,— ta garbė teko mums; kaip jūs galėjote išgirsti, mes net padėjome po vienu kampu statinę parako, kuris sprogo ir išmušė nemažą spragą; be to, kadangi bastionas buvo nebenaujas, tai nuo to sprogimo gerokai nukentėjo visas pastatas.

— O kurį gi bastioną? — paklausė dragūnas, laikydamas ant kardo pasmeigtą žąsį, kurią atsinešė kepti.

— Sen-Žerve bastioną, — atsakė d'Artanjanas, — kurio priedangoje larošeliečiai neduodavo ramybės mūsų žemkasiams.

— Ar karšta buvo?

— Taip, mes netekome penkių žmonių, o larošeliečiai aštuonių ar dešimties.

— Po velnių! — sušuko šveicaras, kuris buvo įpratęs prancūziškai keiktis, nors ir vokiečių kalba turi nemažą keiksmų kolekciją.

— Bet jie,— tarė raitelis,— tikriausiai atsiųs šį rytą pionierių pataisyti bastiono.

— Taip, galimas daiktas,— atsakė d'Artanjanas.

— Ponai,— tarė Atas,— siūlau lažybas!

— O, puiku, liašypos! — sušuko šveicaras.

— Kokias? — paklausė raitelis.

— Palaukite,— tarė dragūnas, dėdamas savo kardą lyg iešmą ant dviejų didelių trikojų, stovinčių židiny.— Ei plikšeimininki! Paduokite man tuojau keptuvę, kad nė lašas to garbingo paukščio riebalų nenueitų perniek!

— Teisypę sako,— pritarė šveicaras,— šąsies taukai liabai skanu su okiene.

— Taigi,— tarė dragūnas.— O dabar mes klausome, ponas Atai. Kokias gi siūlote lažybas?

— Taigi kokias lažybas? — pakartojo raitelis.

— Štai, ponas Biuzinji: einu su jumis lažybų,— tarė Atas,— kad aš ir trys mano draugai, ponai Portas, Aramis ir d'Artanjanas, papusryčiausime Sen-Žerve bastione ir išbūsime ten lygiai valandą, kad ir kažin ką bedarytų priešas, norėdamas mus iš ten iškraustyti.

Portas ir Aramis žvilgtelėjo vienas į kitą: jie pradėjo suprasti, kas čia per reikalas.

— Nejaugi tu nori,— pakuždėjo d'Artanjanas Atui į ausį,— kad mus užmuštų be jokio pasigailėjimo!

— Mus dar greičiau užmuš,— atsakė Atas,— jei mes ten neisime!

— Garbės žodis, ponai,— tarė Portas, atsilošdamas kėdėje ir raitydamas ūsus,— tai kur puikios lažybos!

— Taip, ir aš jas priimu,— atsakė ponas de Biuzinji.— Dabar reikia tik susitarti, iš ko eisim lažybų.

— Jūs, ponai, esate keturiese, ir mes keturiese: tad eime lažybų iš pietų aštuoniems žmonėms pasirinktinai, kas ko norės. Sutinkate?

— Puiku! — pritarė ponas de Biuzinji.

— Geriau nė negali būti! — pasakė dragūnas.

— Tai man liapai patinka,— pridūrė ir šveicaras.

Ketvirtas dalyvis, kuris per visą tą pokalbį atliko nebylią rolę, pritariamai linktelėjo galva.

— Pusryčiai šiems ponams jau paruošti,— pranešė šeimininkas.

— Gerai, neškit juos šen! — įsakė Atas.

Šeimininkas įvykdė įsakymą. Atas pašaukė Grimo, parodė kampe stovinčią pintinėlę ir davė ženklą suvynioti į servetėles atneštą maistą.

Grimo, tuojau supratęs, kad bus pietaujama po atviru dangum, čiupo pintinėlę, sudėjo ten mėsą, sustatė butelius ir paėmė ją į ranką.

— Kur jūs ruošiatės pusryčiauti? — paklausė šeimininkas.

— Ar jums ne vis tiek,— atsakė Atas,— kad tik būtų sumokėta!

Ir jis išdidžiai metė ant stalo du pistolius.

— Ar reikia duoti grąžos, ponas karininke? — paklausė šeimininkas.

— Ne, tik pridėkit dar du butelius šampano, o likusieji pinigai bus už servetėles.

Šeimininkas pelnė mažiau, negu iš pradžių buvo tikėjęsis, bet atsigriebė, vietoj šampano įvyniojęs keturiems savo klientams du butelius Anžū vyno.

— Ponas de Biuzinji,— tarė Atas,— malonėkite suderinti savo laikrodį su manuoju arba leiskite man suderinti manąjį su jūsų laikrodžiu.

— Puiku, pone! — atsakė raitelis, traukdamas iš kišenės dailų, deimantais nusagstytą laikrodį.— Lygiai pusė aštuonių.

— Septynios trisdešimt penkios,— tarė Atas.— Žinosime, kad mano laikrodis penkiomis minutėmis skuba.

Ir, atsisveikinę nustėrusius smuklės svečius, keturi jaunuoliai pasuko Sen-Žerve bastiono link; paskui juos nešė pintinę Grimo, pats nežinodamas kur: jis buvo įpratęs taip aklai klausyti Ato, kad jam nė į galvą neatėjo pasiklausti.

Eidami stovyklos rajonu, keturi draugai neištarė vienas kitam nė žodžio; be to, juos sekė smalsuoliai, kurie, žinodami apie sukirstas lažybas, norėjo pamatyti, kuo visa tai baigsis. Bet kai tik jie perėjo įtvirtinimų liniją ir atsidūrė po atviru dangum, d'Artanjanas, visiškai nenuvokdamas, kas čia bus, pamanė, kad atėjo laikas prašyti paaiškinimų.

— Dabar, mano mielas Atai, būkite toks geras ir pasakykite, kur mes einame?

— Argi nematote? — atsakė Atas.— Mes einame į bastioną.

— Ką gi mes ten veiksime?

— Juk jūs puikiai žinote: mes ten pusryčiausime.

— Bet kodėl mes nepusryčiavome „Bedievio" smuklėje?

— Todėl, kad mums reikia pasikalbėti labai svarbiu reikalu, o ten, smuklėje, negalėjom nė penkių minučių ra-

miai pašnekėti dėl įkyrių lankytojų, kurie nuolatos įeidavo, sveikindavo, kalbindavo. Čia,— pridūrė Atas, rodydamas į bastioną,— bent niekas mums nekliudys.

— Aš manau,— tarė d'Artanjanas, tuo parodydamas savo išmintį, kuri taip puikiai ir natūraliai derinosi su jo nepaprasta drąsa,— aš manau, mes galėjome rasti tokią pat nuošalią vietą kur nors kopose, pajūry...

— Kur mus būtų pamatę visus keturis beposėdžiaujant drauge, ir po penkiolikos minučių kardinolo šnipai būtų jam pranešę, kad mes apie kažką slaptai tarėmės.

— Taip,— pritarė Aramis,— Ato tiesa: *Animadvertuntur in desertis.*[1]

— Dykuma nebūtų blogas daiktas,— tarė Portas.— Bet reikia ją surasti.

— Nėra tokios dykumos, kur paukštis negalėtų praskristi virš galvos, kur žuvis negalėtų išnirti iš vandens, triušis išlįsti iš urvo. O man atrodo, kad paukštis, žuvis ir triušis — visi tapo kardinolo šnipais. Todėl geriau eiti ten, kur pasiryžome. Pagaliau mes jau nė negalime grįžti, nesusilaukę gėdos. Kirtome lažybų, tokių lažybų, kurios negalėjo būti iš anksto numatytos ir kurių tikros priežasties niekas negalės įspėti. Kad jas laimėtume, mes praleisime valandą bastione. Gal būt, mus atakuos, o gal ir ne. Jei mūsų neatakuos, turėsime laiko pasikalbėti, ir niekas mūsų negirdės, nes aš galiu patikinti, kad to bastiono sienos neturi ausų. Jei mus atakuos, mes vis tiek pasikalbėsime apie savo reikalus, o besigindami dar pelnysime garbę. Kaip matote, viskas išeina mums į naudą.

— Taip tai taip,— atsakė d'Artanjanas,— bet mes neabejotinai susilauksime kulkų.

— Ė, mano mielas,— tarė Atas,— jūs gerai žinote, kad labiausiai reikia bijoti ne priešo kulkų.

— Bet man atrodo, kad tokiam žygiui mes bent turėjome pasiimti savo muškietas.

---

[1] Jūs pastebimi dykumoje (*lot.*).

— Jūs neišmanėlis, drauguži Portai! Kam mums apsisunkinti bereikalinga našta?

— Nemanau, kad, susidūrus su priešu, gera muškieta, dvylika šovinių ir ragas parako būtų bereikalinga našta.

— Nejaugi jūs negirdėjote, ką pasakė d'Artanjanas? — paklausė Atas.

— O ką gi jis pasakė? — paklausė Portas.

— D'Artanjanas sakė, kad šią naktį per ataką buvo nukauti aštuoni ar dešimt prancūzų ir tiek pat larošeliečių.

— Tai kas?

— Juk niekas dar nespėjo jų apkraustyti, tiesa? Reikia manyti, kad žmonės turėjo skubesnių reikalų.

— Kas gi iš to?

— O tas, kad mes paimsime jų muškietas, jų parako ragus ir jų patronus ir vietoj keturių muškietų ir dvylikos kulkų turėsime penkiolika šautuvų ir apie šimtą šovinių.

— O Atai! — sušuko Aramis.— Jūs tikrai esat didis žmogus!

Portas nulenkė galvą, tuo parodydamas, kad ir jis tos pačios nuomonės.

Matyt, tik vieno d'Artanjano neįtikino šie Ato argumentai.

Tikriausiai ir Grimo dar abejojo, nes, matydamas, kad jie vis tebeina bastiono link (iš pradžių tuo netikėjo), jis truktelėjo savo poną už skverno.

„Kur mes einame?" — paklausė jis gestu.

Atas parodė bastioną.

„Juk mes paliksime ten savo kailį",— tęsė nebylusis Grimo vis ta pačia nebylia kalba.

Atas pakėlė akis ir ranką į dangų.

Grimo padėjo pintinėlę ant žemės ir atsisėdo, purtydamas galvą.

Atas ištraukė iš už diržo pistoletą, patikrino jį, užtaisė ir pristatė vamzdį prie Grimo ausies.

Grimo pašoko lyg ant spyruoklių.

Tada Atas ženklu liepė jam paimti pintinėlę ir eiti priekyje.

Grimo paklausė.

Grimo tiek telaimėjo iš tos valandėlę trukusios pantomimos, kad iš ariergardo perėjo į avangardą.

Užlipę į bastioną, keturi draugai atsigręžė.

Daugiau kaip trys šimtai įvairių dalinių kareivių buvo susirinkę prie stovyklos vartų, o viename būrelyje buvo galima įžiūrėti poną de Biuzinji, dragūną, šveicarą ir ketvirtąjį lažybų dalyvį.

Atas nusiėmė skrybėlę, užmovė ją ant špagos ir pamojavo ore.

Visi žiūrovai atsakė jam sveikinimais, palydėdami šį mandagumo gestą triukšmingu „ura!", atskridusiu ligi pat muškietininkų.

Po to visi keturi draugai dingo bastione, į kurį jau anksčiau buvo įsmukęs Grimo.

XVII ◆ *MUŠKIETININKŲ PASITARIMAS*

Ato spėjimas pasitvirtino: bastione nieko daugiau nebuvo, tik dvylika nukautų prancūzų ir larošeliečių.

— Ponai,— tarė Atas, ėmęsis vadovauti ekspedicijai,— kol Grimo paruoš pusryčius, surinkime šautuvus ir patronus. Juk mes ir dirbdami galime šnekėtis. Šie ponai mūsų negirdės,— pridūrė jis, rodydamas į lavonus.

— Gal suverskime juos į griovį,— tarė Portas.— Prieš tai, žinoma, patikrinę, ar jie nieko neturi kišenėse.

— Na, čia jau Grimo darbas,— atsakė Atas.

— Tegu tad Grimo iškrausto jų kišenes ir permeta juos per mūrą,— pasiūlė d'Artanjanas.

— Jokiu būdu,— atšovė Atas. — Jie dar gali mums padėti.

— Šitie lavonai dar gali mums padėti? — nustebo Portas.— Na, jūs jau pamišot, mielas drauge!

— „Neteiskite ir nebūsite teisiami", sako evangelija ir kardinolas,— pareiškė jiems Atas.— Kiek šautuvų, ponai?

— Dvylika,— atsakė Aramis.

— Kiek šovinių?

— Apie šimtą.

— Tiek, kiek mums ir reikia. Užtaisykime šautuvus.

Keturi muškietininkai ėmėsi darbo. Kai jie baigė užtaisyti paskutinį šautuvą, Grimo ženklu pranešė, kad pusryčiai jau paruošti.

Atas irgi ženklu atsakė „gerai" ir parodė Grimo į sargybos bokštelį, kur jis turįs eiti budėti. Kad nebūtų perdaug nuobodu, Atas leido jam pasiimti duonos, porą kotletų ir butelį vyno.

— Dabar prašau prie stalo,— tarė jis.

Keturi draugai susėdo ant žemės, sukryžiavę kojas kaip turkai arba siuvėjai.

— Na, dabar,— tarė d'Artanjanas,— kai jau nėra ko bijoti, kad kas išgirs, tikiuosi, atskleisit mums savo paslaptį.

— Man rodos, ponai, aš suteikiau jums malonumą ir kartu garbę,— tarė Atas.— Aš priverčiau jus atlikti žavingą pasivaikščiojimą. Štai čia skanūs pusryčiai, o ten, kaip jūs patys pro sienos plyšius galite pastebėti, penki šimtai žiūrovų, kurie laiko mus arba pamišėliais, arba didvyriais, o šios dvi kvailių rūšys labai panašios viena į antrą.

— Na, o toji paslaptis? — nerimavo d'Artanjanas.

— O štai ir paslaptis,— atsakė Atas.— Aš vakar vakare mačiau miledi.

D'Artanjanas jau kėlė stiklą prie lūpų, bet, paminėjus miledi vardą, jo ranka taip pradėjo virpėti, kad jis pastatė vyną ant žemės, nenorėdamas išlaistyti.

— Jūs matėt savo žmo...

— Tš! — pertraukė Atas. — Jūs užmirštat, mielasis, kad mano šeimyninės paslaptys šiems ponams nepatikėtos taip, kaip jums. Aš mačiau miledi.

— Kur? — paklausė d'Artanjanas.

— Maždaug už dviejų mylių nuo čia, „Raudonosios Karvelidės" viešbuty.

— Aš pražuvęs,— tarė d'Artanjanas.

— Ne, dar ne visai,— atsakė Atas,— nes šią valandą ji, tur būt, jau paliko Prancūzijos krantus.

D'Artanjanas lengviau atsiduso.

— Bet galų gale,— paklausė Portas,— kas gi ji, toji miledi?

— Žavinga moteris! — atsakė Atas, ragaudamas putojantį vyną.— Biaurybė smuklininkas! — sušuko jis,— vietoj šampano įdavė mums Anžū vyną ir įsivaizduoja, kad gali apgauti! Taip,— tęsė jis,— žavinga moteris, kuri buvo kiek palanki mūsų draugui d'Artanjanui, o jis jai padarė nežinau kažkokią niekšybę, už kurią ji bando jam atkeršyti. Prieš mėnesį, norėdama jį nudėti, ji pasiuntė du žmogžudžius, prieš aštuonias dienas bandė jį nunuodyti, o vakar išprašė iš kardinolo jo galvą.

— Kaip?! Išprašė iš kardinolo mano galvą! — sušuko d'Artanjanas, blykšdamas iš baimės.

— Taip,— patvirtino Portas,— tai šventa tiesa. Aš pats savo ausimis girdėjau.

— Ir aš,— pridūrė Aramis.

— Jei taip,— tarė d'Artanjanas, beviltiškai nuleisdamas rankas,— ilgiau kovoti nebėra prasmės. Verčiau paleisti sau kulką į kaktą, ir viskas bus baigta.

— Šią kvailystę visada suspėsit padaryti, — pastebėjo Atas,— nes tik ji viena neatitaisoma.

— Aš neišvengsiu mirties,— tarė d'Artanjanas,— turėdamas tokių priešų. Pirmiausia mano nepažįstamasis iš Mengo, paskui de Vardas, kurį aš tris kartus sužeidžiau špaga, toliau miledi, kurios paslaptį netyčia atskleidžiau, pagaliau kardinolas, kuriam suardžiau kerštо planus.

— Na ir kas! — sušuko Atas.— Iš viso tik keturi, ir mes esame keturiese: vienas prieš vieną. Po velnių! Jei tikėsime Grimo ženklais, tai mums tuojau teks susidurti su daug gausesniu būriu žmonių. Kas yra, Grimo? — paklausė Atas. — Atsižvelgdamas į svarbias aplinkybes, aš leidžiu jums kalbėti, mano mielas, bet tik prašau, kalbėkit trumpai. Ką jūs matote?

— Būrį.

— Kiek žmonių?

— Dvidešimt.

— Kokie žmonės?

— Šešiolika pionierių, keturi kareiviai.

— Per kiek žingsnių nuo čia?

— Už penkių šimtų žingsnių.

— Gerai, mes dar turime laiko pabaigti šitą paukštieną ir išgerti po stiklą vyno į jūsų sveikatą, d'Artanjanai.

— Į jūsų sveikatą! — pakartojo Portas ir Aramis.

— Ką gi, tegul bus į mano sveikatą! Nors aš netikiu, kad jūsų linkėjimai atneštų man daug naudos.

— Na na! — tarė Atas.— Dievas yra didis, kaip sako Mahometo pasekėjai, ir ateitis jo rankose.

Paskui, išgėręs vyną ir padėjęs stiklą į šalį, Atas tingiai atsikėlė, paėmė pirmą pasitaikiusį šautuvą ir priėjo prie angos mūre.

Portas, Aramis ir d'Artanjanas pasekė jo pavyzdžiu, o Grimo gavo įsakymą atsistoti užpakaly ir užtaisinėti šautuvus.

Po valandėlės pasirodė minėtas būrys. Jis ėjo siauru vingiuotu apkasu, kuriuo buvo susisiekiama iš bastiono su miestu.

— Po velnių! — tarė Atas.— Ir vertėjo čia mus trukdyti dėl kokių ten dvidešimties mulkių, apsiginklavusių lopetomis, kapliais ir kauptukais! Būtų pakakę Grimo ženklo pasitraukti, ir aš esu tikras, kad jie būtų palikę mus ramybėje.

— Abejoju,— pareiškė d'Artanjanas,— nes jie labai ryžtingai žengia į šią pusę. Be to, darbininkus lydi keturi kareiviai ir brigadininkas, visi ginkluoti muškietomis.

— Jie todėl tokie narsūs, kad mūsų nemato, — tarė Atas.

— Dievaži, — pasakė Aramis, — man koktu šaudyti į tuos vargšus miestelėnus.

— Blogas tas kunigas, kuris gailisi atskalūnų,— tarė Portas.

— Iš tikrųjų Aramis tiesą sako, — pritarė Atas. — Aš juos įspėsiu.

— Ką jūs, po velnių, darote? — sušuko d'Artanjanas.— Jus tuoj nušaus, mano mielas.

Bet Atas nepaisė šio įspėjimo. Užkopęs ant bastiono mūro su šautuvu vienoj rankoj, o skrybėle antroj ir mandagiai nusilenkęs kareiviams ir darbininkams, kurie, jo pasirodymo nustebinti, sustojo per penkiasdešimt žingsnių nuo bastiono, jis tarė:

— Ponai! Keli mano draugai ir aš pusryčiaujam šiame bastione, o jūs suprantate, kad nieko nėra nemaloniau, kaip būti sutrukdytam bepusryčiaujant. Todėl mes prašome jus, jeigu jau būtinai turite čia reikalą, palaukti, kol mes pavalgysim, arba ateikit vėliau... Bet išmintingiausia būtų, jeigu jūs paliktumėt sukilėlius ir malonėtumėt pas mus išgerti į Prancūzijos karaliaus sveikatą.

— Saugokitės, Atai! — sušuko d'Artanjanas. — Ar nematot, kad jie taiko į jus?

— Matau, matau,— atsakė Atas,— bet miestelėnai labai blogai šaudo ir nepataikys.

Iš tikrųjų tą pat akimirksnį pasigirdo keturi šūviai, ir kulkos supliūško į akmenis aplink Atą, nė viena jo nekliudžiusi.

Tučtuojau jiems atsakė keturi muškietininkų šūviai, bet šitie buvo taiklesni, negu užpuolikų: trys kareiviai krito užmušti vietoje, o vienas darbininkas buvo sužeistas.

— Grimo, kitą muškietą! — įsakė Atas, vis tebestovėdamas ant mūro.

Grimo tuojau paklausė. Kiti trys draugai taip pat užsitaisė šautuvus. Vėl pokštelėjo keturi šūviai. Brigadininkas ir du pionieriai krito negyvi, o likusieji leidosi bėgti.

— Na, ponai, pirmyn! — tarė Atas.

Ir keturi draugai, iššokę iš forto, pribėgo ligi mūšio lauko, pasiėmė keturias muškietas ir brigadininko ietį ir, įsitikinę, kad bėgliai sustos tik mieste, sugrįžo į bastioną su savo trofėjais.

— Vėl užtaisyk šautuvus, Grimo,— tarė Atas,— o mes, ponai, grįžkime prie pusryčių ir tęskime savo šneką. Apie ką mes kalbėjome?

— Aš gerai pamenu,— tarė d'Artanjanas,— jūs sakėt, kad, išprašiusi iš kardinolo mano galvą, miledi paliko Pran-

cūzijos krantus. Kur ji dabar? — pridūrė jis, nes jam labai rūpėjo tolimesnis miledi kelionės maršrutas.

— Ji plaukia į Angliją,— atsakė Atas.

— Kokiu tikslu?

— Hercogo Bekingemo nužudyti arba kitiems pavesti to uždavinio.

— Bet juk tai niekšybė! — sušuko nustebęs ir pasipiktinęs d'Artanjanas.

— O, dievaži,— tarė Atas,— man tas mažai terūpi. Dabar, kai jau užtaisėte šautuvus, Grimo,— tęsė toliau Atas,— paimkite brigadininko ietį, pririškite prie jos servetėlę ir iškelkite virš forto, kad tie maištininkai larošeliečiai žinotų turį reikalą su drąsiais garbingais karaliaus kareiviais.

Grimo darė, ką liepiamas. Po valandėlės virš mūsų bičiulių galvų plevėsavo balta vėliava. Griausmingi plojimai pasveikino jos pasirodymą: pusė stovyklos buvo ant pylimo.

— Kaip? — vėl prabilo d'Artanjanas.— Jums nė kiek nerūpi, kad ji nužudys hercogą Bekingemą arba nusiųs pas jį žmogžudžius? Juk hercogas mūsų draugas!

— Hercogas anglas, hercogas kovoja prieš mus. Tedaro ji su hercogu, ką nori, man tas tiek terūpi, kiek šis tuščias butelys.

Ir Atas penkiolika žingsnių nusviedė nuo savęs butelį, kurį iki paskutinio lašo buvo ką tik ištuštinęs į savo stiklą.

— Ne, palaukit, — tarė d'Artanjanas. — Aš nepaliksiu Bekingemo likimo valiai! Jis padovanojo mums tokius puikius žirgus.

— O ypač tokius gražius balnus,— pridūrė Portas, kuris ir dabar tebenešiojo balno apvadus prie savo apsiausto.

— Be to,— pritarė Aramis,— dievas nori nusidėjėlio atgailos, o ne jo mirties.

— Amen,— užbaigė Atas.— Mes dar grįšime prie to vėliau, jeigu jūs norite. Bet tuomet man labiausiai rūpėjo, ir aš esu tikras, kad tu mane suprasi, d'Artanjanai, atsiimti iš tos moters vieną įgaliojimą, kurį ji išgavo iš kardinolo ir kurio padedama ji būtų galėjusi nebaudžiamai atsikratyti tavim, o gal ir mumis visais.

— Tai velnias, o ne moteris,— piktinosi Portas, kišdamas lėkštę Aramiui, kuris piaustė paukštieną.

— O tas įgaliojimas, — paklausė d'Artanjanas, — liko jos rankose?

— Ne, jis pateko į manąsias, bet aš meluočiau, jeigu sakyčiau, kad jis man pigiai kaštavo.

— Mielas Atai,— tarė d'Artanjanas,— jau aš nė nebesuskaitau, kiek kartų jūs išgelbėjot man gyvybę.

— Tai jūs palikot mus todėl, kad norėjot sugrįžti pas ją? — paklausė Aramis.

— Taigi.

— Ir turit tą kardinolo raštą? — paklausė d'Artanjanas.

— Štai,— atsakė Atas.

Ir jis ištraukė iš apsiausto kišenės brangųjį raštą.

D'Artanjanas drebančia ranka išskleidė jį, nė nemėgindamas slėpti savo susijaudinimo, ir perskaitė:

„Tai, ką padarė šio rašto įteikėjas, yra padaryta mano įsakymu valstybės labui.

1627 m. gruodžio 3 d.

Rišelje.“

— Iš tikrųjų,— pasakė Aramis,— tai nuodėmių atleidimas pagal visas taisykles.

— Reikia suplėšyti šį raštą, — pareiškė d'Artanjanas, kuris, rodos, būtų perskaitęs savo mirties nuosprendį.

— Kaip tik priešingai,— atsakė Atas,— reikia jį saugoti kaip akies vyzdį. Aš neatiduočiau šio rašto, jeigu net apipiltų mane auksu.

— O ką dabar miledi darys? — paklausė jaunuolis.

— Ką darys? — nerūpestingu tonu atsakė Atas. — Ji tikriausiai parašys kardinolui, kad vienas prakeiktas muškietininkas, vardu Atas, jėga išplėšė iš jos apsauginį raštą. Tame pačiame laiške ji patars kardinolui nusikratyti ir dviem šio muškietininko draugais — Portu ir Aramiu. Kardinolas, žinoma, prisimins, kad tai tie patys žmonės, kurie visuomet painiojasi jo kelyje. Tada vieną gražią dieną jis

įsakys suimti d'Artanjaną, o kad jam vienam nebūtų nuobodu, pasiųs ir mus į Bastiliją dėl kompanijos.

— Et, prasti čia jūsų juokai, mano mielas,— tarė Portas.

— Aš visai nejuokauju,— atsakė Atas.

— Žinot ką,— tarė Portas,— nusukti sprandą tai prakeiktai miledi būtų mažesnė nuodėmė, negu žudyti tuos vargšus hugenotus, kurie nusikalto tik tuo, kad gieda psalmes prancūziškai, kai mes — lotyniškai.

— Ką apie tai pasakys mūsų abatas? — ramiai paklausė Atas.

— Aš pasakysiu, kad pritariu Porto nuomonei,— atsakė Aramis.

— Ir aš taip pat! — pridūrė d'Artanjanas.

— Laimė, kad ji dabar toli,— tarė Portas.— Prisipažįstu, ji labai mane varžytų čia.

— Ji tiek pat mane varžo Anglijoje, kiek ir Prancūzijoj,— pareiškė Atas.

— O mane ji varžo visur,— užbaigė d'Artanjanas.

— Bet juk ji buvo jūsų rankose; kodėl gi jos neprigirdėt, nepasmaugėt, nepakorėt? — paklausė Portas.— Juk numirėliai atgal nebegrįžta.

— Jūs taip manote, Portai? — atsakė muškietininkas su niūria šypsena, kurią suprato tik vienas d'Artanjanas.

— Man kilo gera mintis,— pareiškė d'Artanjanas.

— Sakykite,— tarė muškietininkai.

— Prie ginklų! — sušuko Grimo.

Jaumi vyrai gyvai pašoko ir nubėgo prie šautuvų.

Šį kartą artėjo nedidelis dvidešimties ar dvidešimt penkių žmonių būrelis, bet čia jau buvo nebe miestelėnai, o ginkluoti įgulos kareiviai.

— Gal mums grįžti į stovyklą? — pasiūlė Portas,— man rodos, mūsų jėgos nelygios.

— Negalima dėl trijų priežasčių,— atsakė Atas.— Viena, nebaigėme pusryčiauti; antra, dar turime pasitarti dėl svarbių dalykų; trečia, dar trūksta dešimties minučių iki sutartos valandos.

— Vis dėlto reikia sudaryti kokį nors mūšio planą,— tarė Aramis.

— Jis labai paprastas,— pareiškė Atas.— Kai tik priešas prisiartins per šūvio atstumą, mes imsime šaudyti. Jeigu jis dar slinks pirmyn, mes vėl šaudysime, kol turėsime šovinių. Jeigu išlikusieji norės mus pulti, mes palauksime, kol jie nusileis į griovį, o tada nuversime jiems ant galvų šitą mūro sieną, kuri laikosi tik kažkokio pusiausvyros stebuklo dėka.

— Bravo, Atai! Jūs tikrai esat gimęs būti karvedžiu! — sušuko Portas.— Net pats kardinolas, kuris laiko save dideliu karo genijum, yra niekis prieš jus.

— Ponai,— tarė Atas,— prašau neeikvoti dviejų šūvių vienam taikiniui; tegu kiekvienas gerai taiko į savo pasirinktą priešą.

— Aš taikau į savąjį,— atsiliepė d'Artanjanas.

— Ir aš,— atsakė Portas.

— Aš *idem*[1], — tarė Aramis.

— Ugnis! — sušuko Atas.

Keturi šūviai pokštelėjo kaip vienas, ir keturi žmonės sukniubo.

Sutratėjo būgnas, ir mažasis būrelis pasileido atakon.

Šūviai sekė vienas po kito, vis tokie pat taiklūs. Tačiau larošeliečiai, lyg žinodami, kad mūsų draugų nedaug, stūmėsi vis pirmyn.

Po trijų šūvių krito dar du žmonės. Bet likusieji anaiptol nelėtino savo žingsnio.

Ligi bastiono pribėgo dvylika ar penkiolika priešų. Paskutiniai šūviai dar praretino juos, bet nesulaikė: pribėgę jie šoko į griovį ir jau rengėsi lįsti pro spragą.

— Na, bičiuliai,— sušuko Atas,— baigsim su jais vienu smūgiu! Prie mūro! Prie mūro!

Ir keturi draugai, Grimo padedami, pradėjo šautuvų buožėmis stumti milžinišką mūro luitą, kuris ėmė judėti, svirti, lyg vėjo pučiamas, ir, visiškai atskilęs nuo pamatų, su di-

[1] Taip pat (*lot.*).

džiausiu triukšmu nudardėjo į griovį. Iš ten pasigirdo baisus klyksmas, dulkių debesys pakilo į dangų, ir viskas buvo baigta.

— Nejaugi visus iki vieno sutriuškinom? — paklausė Atas.

— Dievaži, atrodo, kad taip,— atsakė d'Artanjanas.

— Ne, atsiliepė Portas,— antai du ar trys bėga suluošinti.

Iš tikrųjų trys ar keturi nelaimingi kareiviai, dulkėti ir kruvini, bėgo duobėtu keliu į miestą. Tik tiek bebuvo likę iš viso būrio.

Atas pažvelgė į laikrodį.

— Ponai,— tarė jis,— štai jau valanda, kaip mes čia, ir dabar lažybos laimėtos... Bet reikia būti garbingiems lošėjams, be to, d'Artanjanas dar nepasakė mums savo minties.

Ir muškietininkas su jam būdingu šaltumu sėdo baigti pusryčių.

— Minties? — paklausė d'Artanjanas.

— Taip, jūs sakėte, kad jums kilo gera mintis,— tarė Atas.

— Ak, taip, prisiminiau,— atsakė d'Artanjanas.— Aš dar kartą keliausiu į Angliją ir nueisiu pas Bekingemą.

— Jūs to nepadarysite, d'Artanjanai,— šaltai pareiškė Atas.

— Kodėl? Juk aš kartą jau esu ten buvęs.

— Taip, bet tuo metu mes nekariavome su anglais. Tuo metu hercogas Bekingemas buvo mūsų sąjungininkas, o ne priešas. Tai, ką jūs norite padaryti dabar, yra panašu į valstybės išdavimą.

D'Artanjanas suprato, kad tai svarūs argumentai, ir nutilo.

— Berods, ir man kilo nebloga mintis,— pareiškė Portas.

— Paklausykim, ką sugalvojo Portas,— tarė Aramis.

— Prisidengęs kokiu nors pretekstu, aš paprašysiu poną de Trevilį atostogų. Pretekstą prasimanysite jūs, nes aš pats nesu tam gabus. Miledi manęs nepažįsta, aš prieisiu

prie jos, nesukeldamas jai jokių įtarimų, o suradęs gražuolę — pasmaugsiu.

— Na ką gi,— pareiškė Atas,— nedaug betrūksta, kad aš sutikčiau su šiuo Porto pasiūlymu.

— Fe! — tarė Aramis. — Žudyti moterį! Ne, palaukite, va man gimė tikrai puiki idėja.

— Sakykit, Arami, kokia? — paklausė Atas, labai gerbiąs jaunąjį muškietininką.

— Reikia įspėti karalienę.

— O taip, iš tiesų! — sykiu sušuko Portas ir d'Artanjanas.— Atrodo, kad tai bus geriausias būdas.

— Įspėti karalienę? — tarė Atas.— O kaip tai padaryti? Ar mes turime ryšių karaliaus dvare? Ar mes galime pasiųsti ką nors į Paryžių taip, kad niekas nežinotų stovyklo̧j? Iš čia į Paryžių — šimtas keturiasdešimt mylių. Mūsų laiškas dar nebus pasiekęs Anžero, o mes jau atsidursim kalėjime.

— Na, jei reikia saugiai įteikti laišką jos didenybei, — rausdamas pradėjo Aramis,— tai aš sutinku tuo pasirūpinti; Ture pažįstu vieną labai apsukrų asmenį. . .

Aramis nutilo, pamatęs Atą besišypsant.

— Tai ką? Jums nepatinka šis būdas, Atai? — paklausė d'Artanjanas.

— Visiškai aš jo neatmetu,— atsakė Atas,— tik norėjau priminti Aramiui, kad jis negali palikti stovyklos ir kad niekuo, išskyrus mus pačius, negalima pasikliauti. Nepraeis nė dviejų valandų po to, kai pasiuntinys išvyks, o visi kapucinai, visi šnipai, visi kardinolo juodaskverniai jau atmintinai žinos jūsų laiško turinį, ir jūsų patikimas asmuo bus areštuotas.

— Nekalbant jau apie tai,— pridūrė Portas,— kad Bekingemą karalienė išgelbės, bet mūsų neišgelbės nė vieno.

— Ponai, Portas išmintingai kalba,— pritarė d'Artanjanas.

— Oho! Kas gi ten darosi mieste? — paklausė Atas.

— Aliarmas!

Draugai įsiklausė: iš tikro jų ausis pasiekė būgnų garsai.

— Pamatysite, jie atsiųs čion prieš mus visą pulką,— tarė Atas.

— Jūs, tur būt, neketinate laikytis prieš visą pulką? — paklausė Portas.

— Kodėl ne? — atsakė muškietininkas.— Aš taip gerai jaučiuosi, kad galėčiau laikytis prieš visą armiją, jei tik mes būtume susipratę paimti dar dvylika butelių.

— Dievaži, būgnų garsai vis artėja,— tarė d'Artanjanas.

— Tegu sau artėja,— atsakė Atas.— Iš čia į miestą reikėtų eiti ketvirtį valandos, tad ir iš miesto į čia tiek pat kelio. Laiko pilnai pakaks mūsų planui aptarti. Jei mes iš čia pasitrauksim, niekur nerasim tokios patogios vietos. Ir, žinote, ponai, ką tik man atėjo į galvą tikrai gera mintis.

— Sakykite.

— Atsiprašau, pirmiausia aš turiu duoti Grimo keletą paliepimų.

Atas rankos mostu pasišaukė savo tarną ir, rodydamas į lavonus, gulinčius bastione, įsakė:

— Grimo, paimkite šiuos ponus, sustatykite prie sienos, uždėkite jiems skrybėles ant galvų ir įsprauskite šautuvus į rankas.

— O didis žmogau, aš jus suprantu,— sušuko d'Artanjanas.

— Jūs suprantate? — nustebo Portas.

— O tu, Grimo, ar supranti? — paklausė Aramis.

Grimo linktelėjo galva.

— Štai visa, ko reikėjo, — tarė Atas. — Grįžkime prie mano minties.

— Aš vis dėlto norėčiau žinoti, kam visa tai,— neatlyžo Portas.

— Nėra reikalo.

— Taip, taip, išklausykim Ato,— sutartinai pareiškė d'Artanjanas ir Aramis.

— Ta miledi, ta moteris, tas demonas, o ne žmogus, turi dieverį, kaip jūs, d'Artanjanai, rodos, man sakėte.

— Taip, aš jį gerai pažįstu ir manau, kad jis nelabai palankus savo brolienei.

— Tai neblogai,— atsakė Atas.— O jeigu jis jos nekęstų, būtų dar geriau.

— Jeigu taip, mums juo geriau.

— Vis dėlto,— tarė Portas,— aš labai norėčiau žinoti, ką daro Grimo.

— Tylėkit, Portai,— sudraudė jį Aramis.

— Kokia jos dieverio pavardė?

— Lordas Vinteris.

— Kur jis dabar?

— Sugrįžo į Londoną, kai tik pasklido gandai apie karą.

— Puiku! Toks žmogus kaip tik mums ir reikalingas,— tarė Atas.— Mes jį įspėsime, kad jo brolienė rengiasi kažką nužudyti, ir paprašysime neišleisti jos iš akių. Londone, aš manau, yra kokia nors įstaiga, pavyzdžiui, kokie nors šventos Magdalenos ar atgailaujančių mergelių namai. Jis patalpins ten savo brolienę, ir mes galėsim būti ramūs.

— Taip,— įterpė d'Artanjanas,— kol ji iš ten išeis.

— O, dievaži,— tarė Atas,— jūs per daug norite, d'Artanjanai. Aš jums pateikiau visa, ką turėjau, ir įspėju, kad nieko geresnio jau nebegaliu išgalvoti.

— Man atrodo, kad taip bus geriausia,— pareiškė Aramis.— Mes įspėsime drauge ir karalienę, ir lordą Vinterį.

— Taip, bet kas nugabens laiškus į Turą ir į Londoną?

— Aš atsakau už Bazeną,— pasakė Aramis.

— O aš už Planše,— pridūrė d'Artanjanas.

— Iš tikrųjų,— tarė Portas,— jeigu mes negalime apleisti stovyklos, tai mūsų tarnams niekas to nedraudžia.

— Visai teisingai,— pritarė Aramis.— Šiandien pat parašysime laiškus, duosime jiems pinigų, ir tegul joja.

— Duosime jiems pinigų! — pakartojo Atas.— O ar jūs turite pinigų?

Keturi draugai persimetė žvilgsniais, ir nušvitę jų veidai vėl apsiniaukė.

— Dėmesio! — sušuko d'Artanjanas. — Aš matau raudonus ir juodus taškus, judančius ten tolumoj. Koks čia jums pulkas, Atai! Čia visa armija!

— Dievaži, jūsų tiesa! — tarė Atas.— Žiūrėkite, kokie gudruoliai! Eina patylom, be būgnų ir be trimitų! Ei Grimo, ar tu jau baigei?

Grimo linktelėjo galva ir parodė dvylika lavonų, vaizdingiausiom pozom sustatytų prie sienos: vieni turėjo pridėję šautuvus prie peties, kiti taikė, o kai kurie rankose laikė špagas.

— Bravo! — pagyrė Atas. — Štai kas daro garbę tavo vaizduotei!

— Vis dėlto, — vėl pradėjo Portas, — aš norėčiau žinoti...

— Pirmiau nešdinkimės iš čia,— pasiūlė d'Artanjanas.— O paskui sužinosit.

— Valandėlę, ponai, vieną valandėlę! Palaukim, tegu Grimo sutvarko stalą.

— O! — sušuko Aramis. — Juodi ir raudoni taškai vis artėja, ir aš pritariu d'Artanjanui. Manau, kad mums nėra ko čia gaišti, reikia greičiau grįžti į stovyklą.

— Dievaži,— tarė Atas,— dabar ir aš nebeprieštarauju — galime trauktis — juk susilažinome čia išbūti valandą, o išbuvome pusantros. Niekas mums neprikiš. Eime, ponai, eime.

Grimo leidosi pirmas su pintine ir pusryčių likučiais, o keturi draugai sekė paskui jį ir jau buvo nuėję apie dešimtį žingsnių, tik staiga Atas sustojo.

— Ė ponai! — sušuko jis. — Ką gi mes, po velnių, darome!

— Ar jūs ką užmiršot? — paklausė Aramis.

— O vėliava, šimts perkūnų! Nereikia priešui palikti vėliavos, net jeigu tai tik servetėlė!

Atas tekinas puolė į bastioną, užkopė į viršų ir nuėmė vėliavą; bet larošeliečiai jau buvo priėję per šūvio atstumą ir atidengė baisią ugnį, taikydami į šį žmogų, kuris lyg savo malonumui atsistojo prieš kulkas.

Atas buvo tartum užkerėtas: kulkos zvimbė aplink, tačiau nė viena jo nekliudė.

Atgręžęs nugarą miesto gynėjams, Atas mojavo vėlia-

va, sveikindamas saviškius. Iš abiejų pusių pasigirdo šauksmai: iš vienos — įniršis, iš kitos — džiūgavimai.

Po pirmos salvės sekė antra: trys kulkos pataikiusios peršovė servetėlę, ir ji iš tikrųjų tapo kovos vėliava.

Pasigirdo visos stovyklos šauksmai: „Nulipkite! Nulipkite!"

Pagaliau Atas nulipo nuo bastiono. Draugai, laukę su nerimu, džiaugsmingai jį sutiko.

— Eime, Atai, eime greičiau! — tarė d'Artanjanas. — Paskubėkim! Dabar, kai turim viską, išskyrus pinigus, kvaila būtų, jeigu mus nukautų.

Bet Atas vis tiek ėjo didingai, nepaisydamas draugų raginimo; matydami, kad visi įkalbinėjimai bergždi, ir jie patys sulėtino žingsnį.

Grimo ir jo pintinė nuskubėjo pirmyn, ir greitai abu atsidūrė tokiam atstume, kad priešo kulkos negalėjo jų pasiekti.

Netrukus pasigirdo įnirtingas šaudymas.

— Ką tai reiškia? — paklausė Portas. — Į ką gi jie šaudo? Aš negirdžiu kulkų zvimbiant ir nieko nematau.

— Jie šaudo į mūsų numirėlius,— atsakė Atas.

— Bet juk mūsų numirėliai neatsišaudys.

— Žinoma. Tada jie pamanys, kad jiems užspęstos pinklės, ims tartis, išsiųs žvalgus, o kol jie apsižiūrės, mes jų kulkoms jau būsime nepasiekiami. Štai kodėl neverta gauti dieglį beskubant.

— O, dabar aš suprantu! — tarė Portas sužavėtas.

— Na, ačiū dievui! — atsakė Aatas, gūžtelėjęs pečiais.

Prancūzai, matydami keturis draugus, lėtu žingsniu begrįžtančius į stovyklą, sveikino juos entuziastiškais šauksmais.

Bet štai vėl pasipylė muškietų šūviai. Kulkos, gailiai kaukdamos, prašvilpė pro mūsų draugų ausis ir supliuško į uolas. Larošeliečiai pagaliau užėmė bastioną.

— O, tai netikę šauliai,— pareiškė Atas. — Kiek mes jų paguldėme? Tuziną?

— Rodos, penkiolika.

— O kiek sutriuškinom?

— Aštuonis ar dešimtį.

— Ir už visa tai nė vieno įdrėskimo! A, vis dėlto! Kas gi čia tavo rankai, d'Artanjanai? Ar tik ne kraujas?

— Niekai! — atsakė d'Artanjanas.

— Užklydusi kulka?

— Ne.

— Tai kas?

Mes jau sakėme, kad Atas mylėjo d'Artanjaną kaip savo sūnų; šis niūraus, šalto būdo žmogus jaunuoliui kartais rodė tėviško rūpestingumo.

— Tik įdrėskimas, — paaiškino d'Artanjanas. — Pirštai pateko tarp dviejų akmenų — mūro sienos ir mano žiedo — ir numiro oda.

— Štai ką reiškia turėti deimantų, mano pone! — niekinamai tarė Atas.

— O, iš tikrųjų! Juk jis turi deimantą! — sušuko Portas. — Tai kodėl, po velnių, mes skundžiamės neturį pinigų!

— Na, tikrai! — pridūrė Aramis.

— Puiku, Portai! Štai šį kartą tikrai gera mintis!

— Žinoma,— atsakė Portas, didžiuodamasis Ato pagyrimu. — Jei yra deimantas, galime jį parduoti.

— Betgi čia karalienės dovana,— atšovė d'Artanjanas.

— Tai dar viena svarbi priežastis jį parduoti,— samprotavo Atas. — Tada karalienė išgelbės Bekingemą, savo mylimąjį — ar gali būti kas teisingiau? Karalienė išvaduos mus, savo draugus — na, ar gali kas būti moraliau? Parduokime deimantą. Ką apie tai mano ponas abatas? Aš nebeklausiu Porto nuomonės, jinai jau žinoma.

— Aš manau,— rausdamas atsakė Aramis, — kad d'Artanjanas gali jį parduoti, nes jo žiedas ne mylimosios dovanotas, ir todėl nėra meilės užstatas.

— Mano mielas, jūs kalbate kaip pati teologija. Tad jūsų nuomonė? . .

— Parduoti deimantą,— atsakė Aramis.

— Gerai, — linksmai pareiškė d'Artanjanas. — Parduokim žiedą ir nebekalbėkim apie tai.

Šūviai nesiliovė, bet mūsų draugai jau buvo nuėję taip toli, kad kulkos jų nebesiekė, ir larošeliečiai šaudė tik savo sąžinei nuraminti.

— Dievaži, Portui laiku gimė ši mintis! Štai mes jau ir stovykloje. Tad, ponai, daugiau nė žodžio apie visą šį reikalą. Mus stebi, eina į mus ir suruoš mums iškilmingą sutikimą.

Iš tikrųjų, kaip jau minėjome, buvo sujudusi visa stovykla: daugiau kaip du tūkstančiai žmonių susirinko pasižiūrėti, lyg kokio vaidinimo, tos laimingai pasibaigusios drąsios išdaigos, kurios tikrų motyvų niekas nė įtarti negalėjo. Iš visų pusių tik ir skambėjo šauksmai: „Tegyvuoja gvardiečiai! Tegyvuoja muškietininkai!" Ponas de Biuzinji atėjo pirmutinis. Jis paspaudė Atui ranką, prisipažindamas pralaimėjęs lažybas. Jį sekė dragūnas ir šveicaras, o paskui juos kiti jų draugai. Visi sveikino, spaudė rankas, glėbesčiavosi, džiaugėsi, juokėsi iš larošeliečių. Kilo toks triukšmas, jog net kardinolas, manydamas, kad stovykloje prasidėjo sukilimas, atsiuntė La Udinjerą, savo gvardijos kapitoną, pažiūrėti, kas atsitiko.

Visas įvykis pasiuntiniui buvo nupasakotas su entuziastišku pagražinimu.

— Na, kas gi ten? — paklausė kardinolas, pamatęs sugrįžusį La Udinjerą.

— Trys muškietininkai, monsinjore, ir vienas gvardietis susilažino su ponu de Biuzinji, kad jie nueis pusryčiauti į Sen-Žerve bastioną. Bepusryčiaudami jie ten išsilaikė dvi valandas, gindami nuo priešų bastioną ir nukaudami kažin kiek larošeliečių.

— Ar jūs pasiteiravote, kuo vardu tie trys muškietininkai?

— Taip, monsinjore.

— Išvardinkite juos.

— Ponai Atas, Portas ir Aramis.

— Vėl tie trys mano narsuoliai,— sumurmėjo kardinolas. — O gvardietis?

— Ponas d'Artanjanas.

— Vėl tas mano jaunas pramuštgalvis! Iš tikrųjų tie keturi vyrai būtinai turi būti mano.

Vakare kardinolas, besikalbėdamas su ponu de Treviliu, užsiminė apie rytmetinį muškietininkų žygį, apie kurį tik ir šnekėjo visa stovykla. Ponas de Trevilis, kuris viską buvo sužinojęs iš pačių nuotykio didvyrių, papasakojo jo eminencijai apie jį su visomis smulkmenomis, neužmiršdamas nė epizodo su servetėle.

— Gerai, ponas de Trevili, — tarė kardinolas. — Prašau jus, atsiųskite man tą servetėlę; aš liepsiu auksu išsiūti joje tris lelijos žiedus ir įteiksiu ją kaip vėliavą jūsų kuopai.

— Monsinjore, — atsakė ponas de Trevilis, — tai būtų skriauda gvardiečiams: ponas d'Artanjanas ne mano, o pono Dezesaro kuopos.

— Na, tai pasiimkite jį, — tarė kardinolas. — Jeigu jau tie šaunūs keturi kariai taip mylisi, tai teisingumas reikalauja, kad jie tarnautų vienoj kuopoj.

Tą patį vakarą ponas de Trevilis pranešė šią gerą naujieną trims muškietininkams ir d'Artanjanui, visus keturis pakviesdamas rytojaus dienai pietų.

D'Artanjanas nesitvėrė džiaugsmu. Mes jau žinome, kad viso jo gyvenimo svajonė buvo tapti muškietininku.

Trys draugai muškietininkai irgi tuo labai džiaugėsi.

— Dievaži, Atai, — tarė d'Artanjanas, — jums tada gimė tikrai geniali mintis, ir, kaip sakėt, mes ten susilaukėme šlovės ir galėjome pasikalbėti tokiu svarbiu reikalu.

— Tą pasikalbėjimą galėsime tęsti ir toliau, niekam nesukeldami įtarimo, nes nuo šiol, garbė dievui, mus laikys kardinolininkais.

Tą patį vakarą d'Artanjanas nuėjo pas poną Dezesarą atsisveikinti ir pranešti apie gautąjį tarnybinį pakėlimą.

Ponas Dezesaras, kuris d'Artanjaną labai mylėjo, pasiūlė jam savo pagalbą, nes perėjimas iš vieno dalinio į kitą reikalavo nemaža išlaidų aprangai.

D'Artanjanas atsisakė, bet, pasinaudojęs gera proga, padavė ponui Dezesarui žiedą ir paprašė įkainuoti deimantą, kurį norįs paversti pinigais.

Kitą dieną, aštuntą valandą ryto, kapitono Dezesaro pasiuntinys atnešė d'Artanjanui kapšelį aukso, kuriame buvo septyni tūkstančiai livrų.

Tiek buvo vertas karalienės deimantas.

XVIII ◆ *ŠEIMYNINIAI REIKALAI*

Atas surado tinkamą pavadinimą: *šeimyniniai reikalai.* Šeimyniniais reikalais nesidomėjo kardinolas; šeimyniniai reikalai nieko nelietė; šeimyninius reikalus galėjai tvarkyti visų akivaizdoj.

Tad Atas surado pavadinimą: „šeimyniniai reikalai".

Aramis surado būdą, kaip pasiųsti tarnus.

Portas surado priemonę, kaip parduoti deimantą.

Tik vienas d'Artanjanas, paprastai sumaniausias iš visų keturių, nieko neišrado, mat, tiesą sakant, jau vien miledi vardas paraližuodavo visas jo mintis.

O, ne,— mes klystame: jis surado pirkėją deimantui!

Pusryčiai pas poną de Trevilį praėjo labai linksmai. D'Artanjanas jau turėjo naują uniformą; kadangi jis buvo beveik vieno ūgio su Aramiu, o Aramis, kaip prisimename, gavęs daug pinigų iš leidėjo, nupirkusio jo poemą, visko buvo įsigijęs dvigubai, tad dabar jis perleido savo draugui vieną aprangos komplektą.

Visi d'Artanjano norai jau būtų buvę su kaupu išsipildę, jeigu jam prieš akis, kaip tamsus debesis tolimame horizonte, nebūtų šmėkšojusi miledi.

Po pusryčių draugai sutarė vakare susirinkti pas Atą ir ten viską galutinai nuspręsti.

D'Artanjanas visą dieną vaikštinėjo stovyklos gatvėmis, puikaudamasis savo naująja uniforma.

Vakare, sutartą valandą, keturi draugai susirinko; dar buvo likę išspręsti trys klausimai:

ką parašyti miledi dieveriui,

ką parašyti tam vikriam asmeniui Ture,

kuriems tarnams pavesti nunešti laiškus.

Kiekvienas siūlė savąjį: Atas kalbėjo apie kuklumą savo tyliojo Grimo, kuris prabildavo tik ponui leidus; Portas gyrė Musketono jėgą: jis esąs toks milžinas, jog galįs apkulti keturis paprastus žmones; Aramis, pasitikėdamas Bazeno apsukrumu, kėlė į padanges savąjį kandidatą; pagaliau d'Artanjanas, visiškai pasikliaudamas Planše drąsa, priminė jo laikyseną keblioje Bulonės istorijoje.

Šios keturios dorybės ilgą laiką varžėsi dėl pirmenybių ir suteikė progą gražioms prakalboms, kurių mes čia nekartosime, bijodami, kad jos nebūtų perdaug ilgos.

— Deja,— tarė Atas,— reikėtų, kad mūsų pasiuntinys pats vienas turėtų visas tas dorybes.

— Bet kurgi tokį tarną rasi?

— Neįmanoma rasti! — atsakė Atas. — Aš tat gerai žinau. Taigi imkite Grimo.

— Ne, Musketoną.

— Geriau Bazeną.

— Imkite Planše: jis drąsus ir apsukrus, taigi iš keturių reikiamų dorybių turi dvi.

— Ponai,— tarė Aramis,— svarbiausia yra ne tai, kuris iš mūsų tarnų kukliausias, stipriausias, vikriausias ar drąsiausias; svarbiausia yra tai, kuris jų labiausiai mėgsta pinigus.

— Aramio žodžiai didžiai prasmingi! — prabilo Atas.— Reikia labiau remtis žmonių ydomis, o ne jų dorybėmis. Pone abate, jūs esate didelis moralistas! . .

— Be abejo, tai svarbiausia, — tęsė Aramis. — Mums reikia patikimo užduoties vykdytojo ne tik tam, kad viskas gerai sektųsi, bet dar labiau, kad išvengtume nesėkmės: jeigu nepasisektų, tai savo galva atsakys ne tarnas, o. . .

— Tyliau, Arami,— įspėjo Atas.

— Iš tikrųjų. . . ne tarnas,— kalbėjo toliau Aramis, — bet šeimininkas, ir net šeimininkai! Ar mūsų tarnai tokie ištikimi, kad rizikuotų dėl mūsų savo gyvybe? Ne.

— Garbės žodis, — atsiliepė d'Artanjanas, — aš beveik laiduoju už Planše.

— Jei taip, mano mielas, tai prie tos jo įgimtos ištiki-

mybės pridėkite dar gerą sumą pinigų, kad jis galėtų laisviau jaustis, ir tada galėsite dvigubai už jį laiduoti.

— Ak, dieve mano! Vis tiek jus apgaus! — tarė Atas, kuris jausdavosi optimistas, kai kalba eidavo apie daiktus, ir pesimistas, kai kalba eidavo apie žmones. — Jie viską pažadės, norėdami gauti pinigų, bet pakeliui baimė neleis jiems veikti. Kai juos sučiups ir prispaus prie sienos, jie bematant prisipažins. Po velnių! Juk mes ne vaikai! Norint nuvykti į Angliją,— Atas ėmė kalbėti tyliau, — reikia važiuoti per visą Prancūziją, nusėtą kardinolo šnipais ir jo tarnais, į laivą patekti reikia leidimo, reikia mokėti angliškai, kad galėtum pasiklausti kelio į Londoną. Žinote, man šis dalykas atrodo labai sunkus.

— Visai ne, — pareiškė d'Artanjanas, kuriam be galo rūpėjo, kad planas būtų įvykdytas. — Man, priešingai, jis atrodo labai lengvas. Žinoma, jei mes rašytume lordui Vinteriui apie visus baisumus, apie kardinolo niekšybes...

— Tyliau! — sudraudė Atas.

— ... apie intrigas ir valstybės paslaptis, — pusbalsiu tęsė d'Artanjanas, paklausęs įspėjimo,— tai savaime aišku, kad mums gyviems sulaužytų kaulus ant rato. Bet, dėl dievo, neužmirškite, Atai, kad mes jam rašysime, kaip jūs sakėte, apie šeimyninius reikalus; mes jam rašysime tik tuo tikslu, kad jis, kai tik miledi atvyks į Londoną, padarytų ją mums nekenksmingą. Aš parašyčiau jam maždaug šitokio turinio laišką...

— Pasiklausysime,— tarė Aramis, iš anksto nusiteikęs kritiškai.

— „Mielas pone ir brangus drauge..."

— O, taip: „brangus drauge" — angliui! — pertraukė jį Atas. — Gera pradžia! Bravo, d'Artanjanai! Už vieną tą žodį jūs būtumėt ne sulaužytas ant rato, o sukapotas į gabalus.

— Na gerai, sutinku. Tai aš parašysiu tiesiog „Mielas pone".

— Galite net parašyti „milorde", — vėl įterpė Atas, kuriam labai rūpėjo išsaugoti etiketas.

— „Milorde, ar jūs prisimenate vieną mažą aptvarą ožkoms prie Liuksemburgo?“

— Puiku! Na, štai dar ir „Liuksemburgas“! Gali pamanyti, kad čia užuomina apie senąją karalienę! Štai kur gudriai sugalvota, ką ir besakyti! — sušuko Atas.

— Gerai! Tai parašysime paprastai: „Milorde, ar jūs prisimenate vieną mažą aptvarą, kur jums buvo dovanota gyvybė?“

— Mielas d'Artanjanai, — tarė Atas, — jūs niekad nebūsit geras redaktorius. „Kur jums buvo dovanota gyvybė“! Fe! Tokios rūšies paslaugos džentelmenui niekad neprimenamos. Prikišti padarytą malonę — tas pat, kas įžeisti.

— Ak mano mielas, — tarė d'Artanjanas, — jūs visai nepakenčiamas! Jei reikia rašyti, jums taip cenzūruojant, tai aš atsisakau.

— Ir gerai darote. Naudokitės muškieta ar špaga, mano mielas, šie du dalykai jums puikiai sekasi, bet plunksną duokite ponui abatui, tai jo sritis.

— Taip, iš tikrųjų, — pritarė Portas, — duokite plunksną Aramiui: juk jis net disertacijas rašo lotyniškai.

— Gerai, tebūnie taip, — sutiko d'Artanjanas, — parašykit mums šitą raštą, Arami. Bet įspėju, rašykite trumpai, nes prisiekiu mūsų šventuoju tėvu, aš taip pat jus sudirbsiu.

— Mielai sutinku,— tarė Aramis su tuo naiviu pasitikėjimu savim, kuris yra būdingas poetams, — bet prieš tai paaiškinkit man viską. Aš jau šiek tiek esu girdėjęs, kad toji milordo brolienė yra niekšė, ir net pats tuo įsitikinau, klausydamasis jos pasikalbėjimo su kardinolu...

— Tyliau, po velnių! — sudraudė Atas.

— ... bet, — tęsė Aramis, — aš nežinau visų smulkmenų.

— Ir aš taip pat, — tarė Portas.

D'Artanjanas ir Atas kurį laiką tylėdami žiūrėjo vienas į kitą. Pagaliau Atas, kiek pamąstęs ir išblykšdamas labiau, negu paprastai, linktelėjo galva, ir d'Artanjanas suprato, kad gali kalbėti.

— Taigi štai kas reikėtų parašyti: „Milorde, jūsų brolienė yra nusikaltėlė, ji kėsinosi jus nužudyti, norėdama paveldėti jūsų turtą. Be to, ji neturėjo teisės ištekėti už jūsų brolio, nes jau buvo ištekėjusi Prancūzijoje ir. . ."

D'Artanjanas stabtelėjo, lyg ieškodamas tinkamo žodžio, ir pasižiūrėjo į Atą.

— Ir vyras ją išvijo iš namų,— pridūrė Atas.

— Nes ji buvo paženklinta, — tęsė d'Artanjanas.

— Negali būti! — sušuko Portas. — Ji norėjo nužudyti savo dieverį?

— Taip.

— Ji buvo ištekėjusi? — paklausė Aramis.

— Taip.

— Ir jos vyras pastebėjo, kad ji turi lelijos žiedą ant peties? — paklausė Portas.

— Taip.

Tuos tris „taip" ištarė Atas, ir kiekvieną vis niūresniu balsu.

— O kas tą lelijos žiedą matė? — paklausė Aramis.

— D'Artanjanas ir aš, arba tikriau, pagal chronologinę tvarką, aš ir d'Artanjanas, — atsakė Atas.

— O to biauraus sutvėrimo vyras dar gyvas?

— Dar gyvas.

— Ar tikrai žinote?

— Kuo tikriausiai.

Valandėlę įsigalėjo gūdi tyla; kiekvienas buvo savotiškai sujaudintas.

— Šį kartą, — prabilo Atas, pirmas pertraukdamas tylą, — d'Artanjanas davė mums puikius metmenis, ir kaip tik tai pirmiausia reikia aprašyti.

— Po velnių! Jūsų tiesa, Atai, — tarė Aramis. — Sudėti tokį laišką — keblus darbas. Pats kancleris neįaukiai pasijustų, jei reikėtų suredaguoti tokį svarbų raštą, o juk jis su didžiausiu malonumu redaguoja teismo protokolus. Na, tiek to. Patylėkite, aš rašau.

Iš tikrųjų Aramis paėmė plunksną, kiek pagalvojo ir parašė aštuonias ar dešimt eilučių dailia, smulkia moteriška

rašysena, paskui saldžiu balseliu ėmė iš lėto skaityti, lyg skrupulingai sverdamas kiekvieną žodį:

„Milorde,

Asmuo, rašąs jums šias kelias eilutes, turėjo garbę sukryžiuoti su jumis špagas viename nedideliame aptvare Pragaro gatvėje. Kadangi po to daug kartų jūs teikėtės vadinti save to asmens draugu, tai ir jis jaučia pareigą parodyti savo draugiškumą geru patarimu. Dukart jūs vos netapote auka vienos savo artimos giminaitės, kurią laikote savo turtų paveldėtoja, nes nežinote, kad ji, prieš ištekėdama Anglijoje, jau buvo ištekėjusi Prancūzijoje. Bet trečią kartą, atseit, dabar, jūs galite žūti. Jūsų giminaitė šią naktį išvyko iš Larošelės į Angliją. Sekite, kada ji atvyks, nes ji turi didelius ir baisius sumanymus. Jeigu būtinai norite sužinoti, ko iš jos galima laukti, paskaitykite jos praeitį ant jos kairiojo peties."

— Štai kur puikiai pasakyta! — pritarė Atas. — Jūs rašote kaip valstybės sekretorius, mielas Arami. Dabar lordas Vinteris bus atsargus, jei tik jis gaus šį įspėjimą. O jeigu laiškas patektų net į jo eminencijos rankas, mes nebūtume sukompromituoti. Bet pasiųstasis mūsų tarnas gali nuvažiuoti tiktai iki Šatelro, o paskui mums tvirtinti, kad buvęs Londone. Todėl duokime jam drauge su laišku tik pusę sumos, o kitą pažadėkim atiduoti, kai parneš atsakymą. Ar turite deimantą? — kreipėsi Atas į d'Artanjaną.

— Aš turiu geresnį dalyką — pinigus!

Ir d'Artanjanas sviedė kapšelį ant stalo. Išgirdęs aukso skambėjimą, Aramis pakėlė akis, Portas krūptelėjo, ir tik vienas Atas liko abejingas.

— Kiek čia šitam kapšely? — paklausė jis.

— Septyni tūkstančiai livrų luidorais po dvylika frankų.

— Septyni tūkstančiai livrų! — sušuko Portas. — Tas menkas, mažytis deimantas buvo vertas septynių tūkstančių livrų!

— Matyt, kad vertas,— atsakė Atas,— nes štai pinigai. Nemanau, kad draugas d'Artanjanas būtų pridėjęs prie jų savuosius.

— Bet, ponai, — vėl prabilo d'Artanjanas, — viską apsvarstėm, o apie karalienę nepagalvojame. Pasirūpinkime šiek tiek jos brangiojo Bekingemo sveikata. Tai mažiausia, ką mes privalome jai padaryti.

— Teisybė,— sutiko Atas.— Bet tai jau Aramio reikalas.

— O ką aš turėčiau padaryti? — rausdamas atsiliepė Aramis.

— Menką dalyką,— atsakė Atas: — parašyti antrąjį laišką tam apsukriam asmeniui, gyvenančiam Ture.

Aramis paėmė plunksną, vėl susimąstė ir, parašęs šias eilutes, tuojau pateikė apsvarstyti savo draugams.

„Brangioji kuzine. . ."

— O! — nustebo Atas.— Tas apsukrus asmuo jūsų giminaitė!

— Ji mano pusseserė,— atsakė Aramis.

— Gerai, tebūnie kuzinė!

Aramis tęsė toliau:

„Brangioji kuzine!

Jo eminencija kardinolas,— tesaugo jį dievas Prancūzijos laimei ir jos priešų pražūčiai,— rengiasi pribaigti Larošelės sukilėlius atskalūnus. Anglų laivynas, skubąs jiems į pagalbą, tur būt, negalės netgi arčiau priplaukti prie tvirtovės. Aš drįsčiau net pareikšti, kad esu tikras, jog koks nors svarbus įvykis sutrukdys Bekingemui išvykti iš Anglijos. Jo eminencija yra vienas žymiausių politikų, kokių kada nors buvo, yra ir tikriausiai bus. Jis užgesintų net saulę, jeigu saulė jam kliudytų. Perduokit šitą džiaugsmingą žinią jūsų seseriai, mieloji kuzine. Aš sapnavau, kad tas prakeiktas anglas buvo nužudytas, neprisimenu, durklu ar nuodais, galiu tik tiek pasakyti: sapnavau jį mirusį, o žinote, mano sapnai niekada manęs neapgauna. Būkite tikra, kad greit mane pamatysite."

— Puikiai! — sušuko Atas.— Jūs esate poetų karalius, mano mielas Arami, jūs bylojate, kaip Apokalipsis ir skelbiate tiesas kaip evangelija. Belieka jums tik parašyti laiško adresą.

— Tai labai lengva,— tarė Aramis.

Jis koketiškai sulankstė laišką ir užrašė:

„Turas, Panelei Mišon, baltinių siuvėjai."

Trys draugai žvilgtelėjo vienas į kitą ir nusijuokė: jų gudrybė nenusisekė.

— Dabar, ponai, — tarė Aramis, — jūs suprantate, kad tik vienas Bazenas gali nunešti šį laišką į Turą. Mano kuzinė pažįsta tik Bazeną ir vien juo pasitiki. Kas nors kitas nieko nelaimėtų. Be to, Bazenas yra ambicingas ir mokytas. Jis yra skaitęs istoriją, ponai, ir žino, kad Sikstas Penktasis, prieš tapdamas popiežium, ganė kiaules. Na, o kadangi Bazenas sykiu su manim ketina stoti į dvasininkų luomą, tad dar turi viltį tapti jei ne popiežium, tai bent kardinolu. Jūs suprantate, kad žmogus, puoselėjąs tokius ateities planus, nesiduos sučiumpamas, o jei ir būtų suimtas, geriau iškęs kankinimus, negu prisipažins.

— Gerai, gerai! — sutiko d'Artanjanas.— Aš iš visos širdies sutinku priimti jūsų Bazeną, bet jūs priimkite mano Planše. Kartą miledi liepė jį išmesti pro duris ir duoti lazdų. Planše turi gerą atmintį, ir aš sakau jums, jei tik jis sužinos, kad galima atkeršyti, jis verčiau duosis sukapojamas, negu to atsižadės. Jei Ture reikalas yra tavo, Arami, tai Londone — mano reikalas. Taigi aš prašau išrinkti Planše, kuris pagaliau jau yra buvęs Londone drauge su manim ir moka pasakyti visai taisyklingai: *London, sir, if you please*[1] ir *my master lord d'Artagnan*[2]. Tiek mokėdamas jis ras kelią ten ir atgal, galite būti ramūs.

— Tuo atveju,— tarė Atas,— reikia duoti Planše septynis šimtus livrų nuvykti ir septynis šimtus sugrįžti, o Bazenui — tris šimtus nuvykti ir tris šimtus sugrįžti. Nuo to mūsų suma sumažės iki penkių tūkstančių livrų. Kiekvienas iš mūsų paims po tūkstantį livrų, kuriuos gali išleisti kaip tinkamas, o likusį tūkstantį livrų paliksime atsargai pas abatą. Juos panaudosime kokiu nors ypatingu atveju ir bendriems reikalams. Sutinkate?

— Mano mielas Atai,— tarė Aramis.— Jūs kalbate kaip

[1] Malonėkit, ser, parodyti man kelią į Londoną (*angl.*).

[2] Mano ponas lordas d'Artanjanas (*angl.*).

Nestoras, kuris, kaip visiems žinoma, buvo išmintingiausias iš visų graikų.

— Na gerai! Sutarta! — tarė Atas.— Vyks Planše ir Bazenas. Atvirai kalbant, aš nesu nepatenkintas, kad Grimo lieka: jis pripratęs prie mano savotiškumų, ir aš jį branginu. Vakarykštė diena jau gerokai jį paveikė, o ši kelionė visai pribaigtų.

Jie pakvietė Planše ir davė jam reikalingų nurodymų; d'Artanjanas jau buvo jį įspėjęs: pirmiausia jam papasakojo, kad jo laukianti garbė, paskui — kad jis gausiąs už tai pinigų, ir tik paskiausia — kad jam gresiąs pavojus.

— Aš nugabensiu laišką už savo rankovės atvarto,— tarė Planše,— ir jeigu mane pačiups, prarysiu jį.

— Bet tada tu negalėsi atlikti savo užduoties,— pasakė d'Artanjanas.

— Duokite šiandien vakare man laiško nuorašą, ir rytoj aš mokėsiu jį atmintinai.

D'Artanjanas pažvelgė į draugus, lyg sakydamas: „Na, ar aš nesakiau?"

— Dabar klausyk,— tęsė jis, kreipdamasis į Planše.— Tu gauni aštuonias dienas nuvykti pas lordą Vinterį ir aštuonias sugrįžti atgal, iš viso šešiolika dienų. Jei šešioliktą dieną po išvykimo, aštuntą valandą vakare, nebūsi sugrįžęs, negausi pinigų, nors būtų tik penkios minutės po aštuonių.

— Jei taip, pone,— tarė Planše,— tai nupirkite man laikrodį.

— Imk šitą,— nerūpestingai tarė dosnusis Atas, duodamas jam savąjį,— ir būk narsus vyras. Atsimink: jei tu prasitarsi, jei kada kam nors išplepėsi, jei prasivalkiosi kur nors, tu pražudysi savo poną, kuris taip tavim pasitiki, kad laidavo mums už tave. Bet įsidėmėk: jei dėl tavo kaltės d'Artanjaną ištiks nelaimė, aš visur tave surasiu ir žarnas išleisiu.

— Ak pone,— suvapėjo Planše, kurį įžeidė šis įtarimas ir išgąsdino ramus muškietininko tonas.

— O aš,— tarė Portas, vartydamas dideles akis,— atsimink, tau gyvam nulupsiu kailį.

— Ak pone!

— O aš,— tarė Aramis švelniu, melodingu balsu,— atsimink, tave ant lėtos ugnies sudeginsiu kaip laukinį.

— Ak pone!

Ir Planše ėmė verkti. Bet dėl ko, mes nedrįstume tikrai pasakyti: ar bijodamas šių grasinimų, ar susigraudinęs, kad keturi draugai tokie vieningi.

D'Artanjanas paspaudė jam ranką ir apkabino.

— Matai, Planše,— tarė jis,— tie ponai visa tai sako tau iš draugiškumo man, bet iš tikrųjų jie myli ir tave.

— Ak pone,— tarė Planše,— arba aš išpildysiu, kas man pavesta, arba tegu mane gyvą sukapos į gabalus. Bet ir tada, būkite tikri, nė vienas mano gabalas neprasitars.

Buvo nuspręsta, kad Planše iškeliaus kitą dieną, aštuntą valandą ryto, kad per naktį galėtų išmokti laišką atmintinai. Tuo būdu jis laimėjo lygiai dvylika valandų, nes turėjo grįžti šešioliktą dieną, aštuntą valandą vakare.

Rytą, tuo metu, kai jis jau buvo pasiruošęs sėsti ant arklio, d'Artanjanas, širdies gilumoje jaučiąs hercogui Bekingemui palankumo, pasišaukė Planše į šalį.

— Klausyk,— tarė jis,— kai tu įteiksi laišką lordui Vinteriui ir jis perskaitys, pasakyk jam dar: „Saugokit jo šviesybę lordą Bekingemą, nes jį nori nužudyti." Bet matai, Planše, tai yra taip svarbu ir rimta, jog aš nenorėjau net savo draugams sakyti; ir tau šitą paslaptį patikiu tik žodžiu, o laiške to nieku gyvu nerašyčiau, net jeigu man kapitono laipsnį kas pasiūlytų.

— Būkite ramus, pone; jūs pamatysite, kad manim galima pasikliauti.

Ir, sėdęs ant puikaus žirgo, kurį už dvidešimties mylių turėjo palikti ir vykti toliau pašto arkliais, Planše šuoliais išjojo, truputį liūdna širdimi dėl tų trijų pažadų, kuriuos jam davė muškietininkai, bet šiaipjau kuo puikiausiai nusiteikęs.

Kitos dienos rytą Bazenas išjojo į Turą, gavęs aštuonias dienas savo užduočiai atlikti.

Tarnams išvykus, keturi draugai, savaime suprantama, labiau, negu kada nors, viską sekė budria akim ir įtempta ausim. Ištisom dienom jie stengdavosi nugirsti, kas kalbama aplinkui, sekdavo, ką veikia kardinolas, šniukštinėdavo, kokias naujienas atnešė kurjeriai. Ne kartą juos apimdavo drebulys, kai netikėtai kas nors pašaukdavo juos kokioms tarnybinėms pareigoms. Be to, jiems reikėjo rūpintis ir savo saugumu: miledi buvo šmėkla, kuri, sykį pasirodžiusi žmogui, jau neleisdavo jam ramiai užmigti.

Aštuntos dienos rytą Bazenas, žvalus kaip visada ir savo įpratimu besišypsąs, įėjo į „Bedievio" smuklę, kur keturi draugai buvo bepusryčiaują, ir pasakė, kaip buvo sutarta:

— Ponas Arami, štai jūsų kuzinės atsakymas.

Draugai persimetė džiaugsmingu žvilgsniu: pusė darbo jau atlikta. Tiesa, ši pusė buvo lengvesnė ir reikalavo mažiau laiko.

Aramis, nejučiom nuraudęs, paėmė laišką, parašytą negražia ir netaisyklinga rašysena.

— O dieve mano! — sušuko jis juokdamasis.— Iš tikrųjų aš jau netenku vilties: ta vargšė Mišon niekad neišmoks taip rašyti, kaip ponas de Vuatiuras.

— Kas ji tokia, ta farkšė Mišon? — paklausė šveicaras, kurs šnekučiavosi su keturiais draugais tuo metu, kai buvo gautas laiškas.

— O dieve mano, beveik niekas! — atsakė Aramis.— Tokia mažytė, gražutė baltinių siuvėja, kurią aš labai mylėjau. Prašiau ją parašyti kelias eilutes atminimui.

— Po felnių, jeigu ji pūtų tokia stampi tama, kaip jos raštas, tai jūs pūtumėt liapai liaimingas, mielias traukužį! — tarė šveicaras.

Aramis perskaitė laišką ir padavė Atui.

— Pažiūrėkite, ką ji rašo, Atai,— tarė jis.

Atas greitai perbėgo laišką akimis ir, kad nekiltų jokių įtarimų, garsiai perskaitė jį:

„Mielas kuzene, mano sesuo ir aš labai gerai spėjame sapnus ir baisiai jų bijome, bet dėl jūsų sapno, tikiuos, ga-

lima taip pasakyti: kiekvienas sapnas yra melas. Sudie. Būkite sveikas ir kartkartėmis praneškite mums apie save.

Aglajė Mišon."

— Apie kokį sapną ji kalba? — paklausė dragūnas, kuris, jiems beskaitant laišką, priėjo prie jų.

— Taiki apie kokį sapną? — paklausė šveicaras.

— A, dievaži, visai paprastą: tą, kurį sapnavau ir jai papasakojau.

— Taip, po felnių, tai labai paprastas dalykas papasakoti safo sapną, bet aš niekatos nesapnuoju.

— Jūs labai laimingas, — tarė Atas atsikeldamas, — aš labai norėčiau tą pat pasakyti apie save.

— Niekatos! — pakartojo šveicaras, džiaugdamasis, kad toks žmogus, kaip Atas, turi ko jam pavydėti.— Niekatos, niekatos!

Matydamas, kad Atas atsistojo, d'Artanjanas pasekė jo pavyzdžiu, paėmė jį už parankės, ir jie abu išėjo.

Portas ir Aramis pasiliko, norėdami prisidėti prie grubių dragūno ir šveicaro pokštų.

O Bazenas nuėjo gulti ant šiaudų kūlio ir, kadangi jis buvo daug platesnės vaizduotės už šveicarą, tad sapnavo, kad popiežium tapęs Aramis deda jam ant galvos kardinolo skrybėlę.

Bet, kaip jau sakėme, laimingas Bazeno sugrįžimas išsklaidė tik dalelę to rūpesčio, kuris nedavė ramybės mūsų keturiems draugams. Belaukiant dienos prailgsta; ypač tai jautė d'Artanjanas, kuris būtų net ėjęs lažybų, kad dienos dabar turėjo ne dvidešimt keturias, bet keturiasdešimt aštuonias valandas. Jis užmiršo, kaip ilgai ir lėtai reikia plaukti jūra, ir pervertino miledi galią. Jis įsivaizdavo, kad toji moteris, kuri atrodė jam panaši į demoną, turi tokių pat ir savo antgamtinių pagalbininkų. Jei tik kas subrazdėdavo, d'Artanjanui tuojau vaizduodavosi, kad štai ateina jo suimti ir atsiveda Planše akistatai su juo ir jo draugais. Dar daugiau: kadaise toks didelis pikardietiškas jo pasitikėjimas diena iš dienos mažėjo. Šis nerimas buvo toks smar-

kus, kad jis apėmė net Portą ir Aramį. Tik vienas Atas liko ramus, lyg jokio pavojaus aplinkui nė nebūtų ir jis gyventų kasdieninėje aplinkoje.

Ypač šešioliktąją dieną d'Artanjano ir dviejų jo draugų nerimas buvo aiškus: jie nebegalėjo nustygti vietoje ir klaidžiojo it šešėliai tuo keliu, kuriuo turėjo grįžti Planše.

— Iš tikrųjų,— kalbėjo jiems Atas,— jūs esate ne vyrai, bet vaikai, jei taip bijote vienos moters! Ir kas gi pagaliau mums gresia? Kalėjimas? Bet mus ir ten išvaduos: juk ponią Bonasje išvadavo! Nukirs mums galvas? Betgi apkasuose kasdien mes linksmai sutinkame dar didesnį pavojų, nes kulka gali sutriuškinti kojį, o aš esu tikras, kad chirurgas, bepiaudamas mums šlaunį, daug daugiau suteiktų kančių, negu budelis, bekirsdamas galvą. Tad laukite ramiai! Po dviejų valandų, po keturių, po šešių ar dar vėliau Planše bus čia: jis pažadėjo būti, ir aš tvirtai tikiu Planše žodžiu, nes jis man atrodo šaunus vaikinas.

— O jeigu jis negrįš? — paklausė d'Artanjanas.

— Na ir kas! Jei negrįš, vadinasi, jis dėl ko nors užtruko, štai ir viskas. Jis galėjo nukristi nuo arklio, galėjo nuvirsti nuo tilto, galėjo nuo smarkaus jojimo gauti plaučių uždegimą. Ė ponai, ar maža kas gali atsitikti! Gyvenimas — tai grandinė mažų nelaimių, kurias filosofas sutinka su šypsena. Būkite tokie pat filosofai, kaip aš, ponai, sėskitės prie stalo, ir išgerkime. Niekados ateitis neatrodo tokia skaisti ir šviesi, kaip žiūrint į ją pro šamberteno stiklą.

— Visai teisingai,— atsakė d'Artanjanas.— Bet man jau nusibodo būkštauti, atkemšant naują butelį, ar tik ne iš miledi sandėlio tas vynas!

— Jūs perdaug reiklus,— atsiliepė Atas.— Ji tokia graži moteris!

— Paženklinta moteris! — pridūrė Portas, garsiai juokdamasis.

Atas krūptelėjo, delnu perbraukė kaktą, lyg šluostydamasis prakaitą, ir jį nukrėtė kažkoks nervingas drebulys, kurio niekaip negalėjo paslėpti.

Praslinko diena, atėjo vakaras, nors ir lėčiau, kaip visa-

da, lėčiau, bet pagaliau atėjo. Smuklės prigužėjo lankytojų. Atas, gavęs savąją dalį pinigų už deimantą, nebeišeidavo iš „Bedievio" smuklės. Ponas de Biuzinji, kuris, beje, iškėlė mūsų draugams prašmatnius pietus, tapo dabar geriausiu jo partneriu. Tad jie, kaip paprastai, abu lošė kauliukais, kai išmušė septynias. Buvo girdėti, kaip pražygiavo patruliai, einą sargybos postų sustiprinti. Pusę aštuntos pasigirdo vakariniai trimitai.

— Mes žuvę! — sušnabždėjo d'Artanjanas Atui į ausį.

— Jūs norit pasakyti — žuvo mūsų pinigai,— ramiai atšovė Atas, traukdamas iš kišenės keturis pistolius ir mesdamas juos ant stalo.— Eime, ponai! — pridūrė jis,— trimituoja, laikas gulti!

Ir Atas, d'Artanjano lydimas, išėjo iš „Bedievio" smuklės. Paskui sekė Aramis, laikydamas Portą už parankės. Aramis murmėjo kažkokį eilėraštį, o Portas iš nusivylimo kartkartėmis pešiojo sau ūsą.

Tik štai tamsoje šmėstelėjo d'Artanjanui pažįstamas šešėlis, ir gerai jam žinomas balsas tarė:

— Pone, aš atnešiau jums apsiaustą, nes šiandien vėsus vakaras.

— Planše! — suriko d'Artanjanas, apsvaigęs iš džiaugsmo.

— Planše! — pakartojo Portas ir Aramis.

— Na taip, Planše,— tarė Atas,— kas gi čia nuostabaus? Jis pažadėjo grįžti aštuoniomis, ir štai muša aštuonias. Bravo, Planše, jūs esate vyras, mokąs laikyti žodį; ir jei kada nors paliktumėt savo poną, aš visados priimsiu jus pas save.

— O ne, niekados! — atsakė Planše.— Aš niekados nepaliksiu pono d'Artanjano!

Tą pat akimirksnį d'Artanjanas pajuto, kad Planše jam įspaudė į saują raštelį.

D'Artanjanas labai norėjo apkabinti sugrįžusį Planše taip, kaip jis buvo padaręs jam išvykstant, bet bijojo, kad toks jausmų reiškimas vidury gatvės gali kitiems pasirodyti labai keistas, ir dėl to susilaikė.

— Aš turiu laiškelį,— tarė d'Artanjanas savo draugams.

— Gerai,— tarė Atas.— Eime namo ir perskaitysime.

Laiškelis svilino d'Artanjanui delną; jis norėjo paspartinti žingsnius, bet Atas laikė jį už parankės, ir jis turėjo prisitaikyti prie lėtų draugo žingsnių.

Pagaliau draugai įėjo į palapinę, užžiebė lempą, ir, tuo metu, kai Planše pasiliko prie durų sargyboje, kad keturių draugų kas neužkluptų netikėtai, d'Artanjanas drebančia ranka perlaužė antspaudą ir išėmė taip nekantriai lauktąjį laišką.

Jame gryna angliška rašysena ir tikrai spartietišku lakoniškumu tebuvo parašyta tik pusė eilutės:

„Thank you, be easy."

Tai reiškia: „Dėkoju, būkite ramūs."

Atas paėmė laišką iš d'Artanjano rankos, prikišo prie lempos, uždegė jį ir laikė tol, kol beliko vien pelenai.

Paskui jis pasišaukė Planše.

— Dabar, mano mielas, tu gali reikalauti savo septynių šimtų livrų, nors su tokiu rašteliu tau nebuvo didelės rizikos.

— Tačiau aš turėjau griebtis visokių gudrybių, kad galėčiau laimingai jį parvežti,— tarė Planše.

— Na,— tarė d'Artanjanas,— papasakok mums viską.

— O, tai ilga istorija, pone.

— Tu teisus, Planše,— tarė Atas,— be to, jau duotas ženklas skirstytis, ir jei pas mus žiburys degs ilgiau, negu pas kitus, mus pastebės.

— Tebūnie taip, — sutiko d'Artanjanas, — eime gulti. Miegok ramiai, Planše!

— Dievaži, pone, pirmą kartą po šešiolikos dienų miegosiu ramiai.

— Ir aš! — tarė d'Artanjanas.

— Ir aš! — sušuko Portas.

— Ir aš! — pridūrė Aramis.

— Na, jei norite, pasakysiu jums teisybę, kad ir aš taip pat! — pareiškė Atas.

Tuo tarpu miledi, nesitverdama pykčiu, blaškėsi ant denio kaip įerzinta liūtė, užtempta į laivą; ją kankino baisi pagunda šokti į jūrą ir plaukte pasiekti krantą: ji negalėjo atsikratyti įkyrios minties, kad d'Artanjanas ją įžeidė, Atas jai grasino, o ji palieka Prancūziją, jiems neatkeršijusi. Veikiai ta mintis jai pasidarė tokia nepakeliama, kad, nepaisydama baisių pavojų, kurie galėjo ją ištikti, ji ėmė maldauti kapitoną iškeldinti ją į krantą. Bet kapitonas, atsidūręs tarp prancūzų ir anglų kreiserių, jautėsi it šikšnosparnis tarp žiurkių ir paukščių, todėl skubėjo ištrūkti iš tos sunkios padėties ir kuo greičiausiai pasiekti Angliją. Jis griežtai atsisakė klausyti tų, anot jo, moters įgeidžių ir pažadėjo savo keleivę, kurią kardinolas buvo pavedęs ypatingai jo globai, iškeldinti kokiame nors Bretanės uoste: Loriane ar Breste, jeigu tik leis jūra ir prancūzai. Bet, išplaukus iš Šarantės, visą laiką pūtė nepalankus vėjas, jūra buvo nerami, tad reikėjo laviruoti ir laikytis toliau nuo krantų. Po devynių dienų kelionės miledi, išblyškusi iš nusiminimo ir šėlo, išvydo tik melsvas Finisterio pakrantes.

Ji apskaičiavo, kad iš šio Prancūzijos kampelio sugrįžti pas kardinolą jai reikėtų mažiausia trijų dienų. Pridėkite prie jų dar vieną dieną išlipti į krantą, ir štai jau bus keturios dienos; pridėkite tas keturias dienas prie devynių jau sugaištų, ir bus iš viso trylika dienų, trylika sugaištų dienų, per kurias Londone galėtų atsitikti daug svarbių įvykių. Todėl miledi pagalvojo, kad kardinolas labai supyktų, pamatęs ją sugrįžusią, ir būtų labiau linkęs klausytis kitų žmonių skundų prieš ją, negu jos pačios kaltinimų. Štai dėl ko ji praplaukė pro Lorianą ir Brestą, neprašydama kapitono, kad išleistų, o šis savo ruožtu tyčia vengė jai tat priminti. Taigi miledi plaukė toliau ir lygiai tą pačią dieną, kai Planše sėdo Portsmute į laivą, grįždamas Prancūzijon, jo eminencijos pasiuntinė iškilmingai atvyko į tą uostą.

Visas miestas buvo nepaprastai sujudęs: ką tik buvo nuleisti į vandenį keturi neseniai baigti statyti laivai. Her-

cogas Bekingemas, žėrėdamas, kaip ir visados, auksu, deimantais ir kitais brangiais akmenimis, su skrybėle, papuošta balta plunksna, nusvirusia ligi peties, stovėjo uosto pakrantėje, apsuptas beveik taip pat nuostabiai švytinčios generalinio štabo palydos.

Tai buvo viena tų gražių, retų žiemos dienų, kada ir Anglija prisimena, jog esama saulės. Gęstantis, bet vis dar didingas ir puikus šviesulys leidosi už horizonto, ugnies juostomis nurausvindamas dangų ir jūrą, paskutinius aukso spindulius žerdamas į miesto bokštus ir senoviškus namus, nutvieksdamas langus lyg gaisro atošvaiste. Miledi, alsuodama tuo jūros oru, kuris, artėjant jai prie kranto, darėsi vis gaivesnis ir kvapesnis, ir žiūrėdama į tuos baisius pasiruošimus, kuriuos jai buvo pavesta sužlugdyti, į tą galingą armiją, kurią su keliais aukso maišeliais ji viena turėjo nugalėti,— ji, moteris,— mintimis palygino save su Judita, prasiveržusia į asirų stovyklą ir pamačiusia begalinę daugybę vežimų, arklių, karių ir ginklų, kurie nuo vieno jos rankos mosto turėjo išnykti kaip dūmų debesys.

Laivas įplaukė į reidą, bet kai jis ruošėsi mesti inkarą, prie šio prekybinio laivo priplaukė mažas, bet puikiai ginkluotas kateris ir lyg sargybinis laivas nuleido valtį, kuri prisiartino prie trapo. Šioje valtyje buvo karininkas, bocmanas ir aštuoni irklininkai. Karininkas užkopė į laivo denį, kur jis buvo sutiktas su visa ta pagarba, kokią sukelia kario uniforma...

Karininkas pasikalbėjo valandėlę su kapitonu, davė jam perskaityti kažkokius atsineštus dokumentus, o po to, kapitonui įsakius, visa laivo įgula, jūrininkai ir keleiviai, buvo pakviesti į denį.

Šitaip visus sušaukus, karininkas garsiai pasiteiravo, iš kur išplaukė šis brigas, kuriuo keliu plaukė, kur buvo sustojęs. Į visus tuos klausimus kapitonas atsakinėjo greit ir nesvyruodamas. Tada karininkas vieną po kito apžiūrėjo susirinkusius ir, sustodamas prie miledi, atidžiai pažvelgė į ją, bet nepratarė jai nė žodžio.

Paskui jis grįžo prie kapitono, pasakė jam dar keletą

žodžių ir, tarytum perėmęs jo pareigas, įsakė atlikti vieną manevrą, kurį įgula tuojau pat įvykdė. Tada laivas vėl pajudėjo pirmyn, vis lydimas katerio, kuris plaukė greta, grasindamas jam savo šešių patrankų vamzdžiais. Tuo tarpu valtis plaukė paskui ir prie milžiniško laivo atrodė kaip mažytis taškelis.

Tuo metu, kai karininkas stebėjo miledi, ji,— nesunku tai įsivaizduoti,— taip pat ryte rijo jį akimis. Tačiau kad ir kaip buvo įgudusi toji liepsningų akių moteris kiaurai permatyti žmonių širdis, šį kartą ji sutiko tokį nejautrų veidą, kad smalsus jos žvilgsnis nieko neišskaitė. Karininkas, kuris sustojo prie jos ir be žodžių atidžiai ją stebėjo, buvo gal dvidešimt penkerių ar dvidešimt šešerių metų; jo veidas buvo išblyškęs, akys melsvos ir kiek įdubusios; plonos ir dailiai užbrėžtos lūpos buvo sustingusios taisyklingomis linijomis: smarkiai atsikišęs smakras bylojo apie stiprią valią, kuri šiaipjau paprastame britų tipe tėra tik užsispyrimas. Virš nuožulnios kaktos, būdingos poetams, svajotojams ir kariams, stirksojo trumpi, reti plaukai, kurie kaip ir barzda, dengianti apatinę jo veido dalį, buvo gražios, tamsiai kaštoninės spalvos.

Kai laivas įplaukė į uostą, buvo jau visai sutemę. Rūkas dar labiau sutirštino tamsą ir apgaubė švyturius ir molų žibintus ratu, panašiu į tą, kuris prieš lietingą metą apsupa mėnulį. Oras buvo drėgnas ir žvarbus.

Miledi, tokią ištvermingą moterį, nukrėtė šiurpas.

Karininkas liepė parodyti miledi daiktus, įsakė nunešti juos į valtį ir, kai visa tai buvo atlikta, pakvietė ir ją ten nusileisti, paduodamas jai ranką.

Miledi pažvelgė į jį nesiryždama.

— Kas jūs, pone,— paklausė ji,— kad teikiatės manim taip ypatingai rūpintis?

— Jūs, ponia, turėtumėt tai matyti iš mano uniformos: esu anglų laivyno karininkas,— atsakė jaunuolis.

— Nejaugi yra toks paprotys, kad anglų laivyno karininkai pasiūlo savo paslaugas tautietėms, atvykstančioms į

kurį nors Didžiosios Britanijos uostą, ir būna tiek mandagūs, kad palydi jas į krantą?

— Taip, miledi, yra toks paprotys, bet visai ne iš mandagumo, o dėl atsargumo: svetimšaliai, atvykusieji karo metu, lydimi į jiems skirtą viešbutį, ir ten, vyriausybės prižiūrimi, lieka tol, kol apie juos surenkamos tikslios žinios.

Šie žodžiai buvo pasakyti kuo mandagiausiai ir kuo ramiausiu tonu. Tačiau jie anaiptol neįtikino miledi.

— Bet juk aš ne svetimšalė, pone, — tarė ji gryniausia anglų kalba, kokia tik galėjo kada nors skambėti nuo Portsmuto iki Mančesterio.— Vadinuosi ledi Klarik, ir ši atsargumo priemonė...

— Ši priemonė yra taikoma visiems, miledi, ir jūs veltui stengtumėtės jos išvengti.

— Jeigu taip, tai aš einu su jumis, pone.

Ir, prisilaikydama karininko rankos, ji ėmė leistis trapu žemyn, kur jų laukė valtis. Karininkas sekė paskui. Valties užpakaliniame gale buvo patiestas platus apsiaustas. Karininkas pasodino miledi ant apsiausto, o pats atsisėdo greta.

— Irkitės,— įsakė jis jūreiviams.

Aštuoni irklai išsyk paniro į jūrą. Jų smūgiai susiliejo į vieną garsą, judesiai — į vieną mostą, ir valtis, rodos, skriste nuskrido vandens paviršiumi.

Po penkių minučių jie jau buvo prie kranto.

Karininkas iššoko į krantinę ir ištiesė miledi ranką.

Jų laukė karieta.

— Ar ši karieta mums? — paklausė miledi.

— Taip, ponia,— atsakė karininkas.

— Nejaugi viešbutis taip toli?

— Kitam miesto gale.

— Važiuojam,— tarė miledi ir drąsiai įsėdo į karietą.

Karininkas prižiūrėjo, kad miledi daiktai būtų rūpestingai pririšti karietos užpakaly, ir kai viskas buvo padaryta, atsisėdo greta jos ir užtrenkė dureles.

Vežėjas, nelaukdamas įsakymo ar nurodymo, kur važiuoti, paleido arklius šuoliu, ir karieta nudardėjo miesto gatvėmis.

Toks keistas sutikimas privertė miledi gerokai susimąstyti. Matydama, kad jaunasis karininkas visai nenusiteikęs užmegzti pokalbio, ji atsilošė į karietos kampą ir mintyse ėmė narplioti visus tuos spėliojimus, kokie tik jai atėjo į galvą.

Bet po ketvirčio valandos, stebėdamasi kelio ilgumu, ji pasilenkė prie durelių stiklo pažiūrėti, kur ją veža. Namų nesimatė; medžiai tamsoje atrodė lyg didžiuliai juodi vaiduokliai, besivejantieji vienas kitą.

Miledi krūptelėjo.

— Juk mes jau esame už miesto, pone,— tarė ji.

Jaunasis karininkas nutylėjo.

— Aš nevažiuosiu toliau, jei nepasakysite, kur jūs mane vežate. Įspėju jus, pone!

Šitas grasinimas irgi liko be atgarsio.

— To jau per daug! — sušuko miledi.— Gelbėkit, gelbėkit!

Niekas neatsiliepė į jos šauksmą. Karieta važiavo tokiu pat greičiu. Karininkas, rodos, pavirto statula.

Miledi pažvelgė į karininką taip baisiai, tuo ypatingu žvilgsniu, kuris retai kada nesukeldavo reikiamo įspūdžio; iš pykčio jos akys žaibavo tamsoje.

Jaunuolis liko nesujaudinamas.

Miledi pamėgino atidaryti dureles ir iššokti.

— Atsargiai, ponia,— šaltai tarė jaunuolis,— jūs užsimušit mirtinai.

Miledi įsiutusi vėl atsisėdo. Karininkas pasilenkė, pažvelgė į ją ir nustebo, pamatęs tą veidą, kuris, neseniai dar buvęs toks gražus, dabar, pykčio iškreiptas, tapo beveik biaurus. Klastinga moteris suprato, kad ji pražudys save, taip apnuogindama savo sielą. Padariusi romų veidą, ji prašneko gailiu balsu:

— Dėl dievo, pasakykite man, ar jūsų pačių, ar vyriausybės, ar kurio nors mano priešo įsakymu vykdomas prieš mane šis smurtas?

— Tai joks smurtas, ponia. Visa tai yra tik paprasta

atsargumo priemonė, kurią esame priversti taikyti visiems, atvykusiems į Angliją.

— Tai jūs manęs nepažįstate?

— Turiu garbės jus matyti pirmą kartą.

— Ir, garbės žodis, jūs neturite jokio pagrindo manęs neapkęsti?

— Jokio, prisiekiu jums.

Jaunuolio balse buvo tiek ramybės, rimties ir net švelnumo, kad miledi nurimo.

Maždaug po valandos karieta sustojo prie geležinių vartų, už kurių ėjo duobėtas kelias į atšiaurią, masyvią, vienišą pilį. Karietos tekiniai riedėjo smulkiu smėliu; miledi išgirdo galingą ūžesį ir suprato, kad tai šniokščia marių bangos, dūžtančios į uolėtą pakrantę.

Karieta įvažiavo po dviem skliautais ir pagaliau sustojo tamsiame, keturkampame kieme. Karietos durelės tučtuojau atsidarė; jaunuolis lengvai iššoko ir padavė ranką miledi, kuri, laikydamasi už jos, gana ramiai išlipo iš karietos.

— Vis dėlto,— prašneko miledi, apsidairiusi aplink, paskui nukreipdama akis į jaunąjį karininką ir meiliai jam nusišypsodama,— aš esu belaisvė. Bet juk ne ilgam? Aš tuo esu tikra,— pridūrė ji,— mano sąžinė ir jūsų mandagumas, pone, man yra tikriausias to laidas.

Kad ir labai malonus buvo komplimentas, karininkas nieko neatsakė, tik, išsitraukęs iš už diržo mažą sidabrinį švilpuką, panašų į tuos, kuriais naudojasi karo laivų bocmanai, sušvilpė tris kartus įvairiais tonais. Tuojau atbėgo keletas tarnų, nukinkė garuojančius arklius ir nustūmė karietą į ratinę.

Vis taip pat ramiai ir mandagiai karininkas paprašė belaisvę įeiti į vidų. Miledi vis tebesišypsodama paėmė jį už parankės ir įėjo su juo po žemomis durimis, nuo kurių skliautuotas, tik tolumoje apšviestas koridorius vedė į akmeninius vingiuotus laiptus. Paskui, užkopę laiptais, jie sustojo prie masyvių durų. Jaunuolis įkišo į spyną raktą, kurį turėjo pasiėmęs. Sunkiai besisukdamos ant kengių, durys atsidarė į kambarį, skirtą miledi.

Vienu žvilgsniu kalinė apmetė kambarį ir įsidėmėjo kiekvieną jo smulkmeną.

Tai buvo kambarys, kurio įrengimas lygiai tiko kalėjimui, kaip ir laisvo žmogaus butui. Tik apkaustyti langai ir išorinės sklendės prie durų vertė manyti, kad čia veikiau yra kalėjimas.

Staiga toji sunkiausių bandymų užgrūdinta moteris neteko dvasios jėgų. Ji krito į kėdę, sunėrė rankas ir nuleido galvą, kas akimirksnis laukdama įeinant teisėjo jos tardyti.

Bet niekas neatėjo, tik du ar trys jūreiviai atnešė jos lagaminus ir dėžes, sudėjo į kampą ir pasišalino, nė neprasižioję.

Karininkas tvarkė jūreivius vis toks pat ramus, netardamas nė žodžio: įsakinėjo vien mostais ar švilpuku.

Galėjai pamanyti, kad šiam žmogui ir jo pavaldiniams nėra jokios kalbos arba ji jiems nereikalinga.

Pagaliau miledi nebeištvėrė ir pertraukė tylą.

— Dėl dievo meilės, pone! — sušuko ji.— Ką visa tai reiškia? Išblaškykite mano abejones; aš turiu pakankamai drąsos sutikti kiekvieną pavojų, kurį numatau, kiekvieną nelaimę, kurią suprantu. Kame aš esu ir kas aš čia esu? Jei laisva, kam tos geležinės grotos ir apkaustytos durys? Jei belaisvė, sakykite, kuo aš nusikaltau?

— Jūs esate jums paskirtame kambary, ponia. Aš gavau įsakymą sutikti jus uoste ir atlydėti į šią pilį; tą įsakymą, man rodos, aš įvykdžiau griežtai, kaip tikras karys, bet taip pat ir mandagiai, kaip bajoras. Tuo ir baigiasi, bent šiuo tarpu, man pavestos pareigos. Kas bus toliau, tai jau kito asmens reikalas.

— O kas gi tas kitas asmuo? — paklausė miledi.— Ar negalėtumėt pasakyti man jo vardo?

Tuo metu ant laiptų sužvangėjo pentinai ir pasigirdo kelių žmonių balsai. Paskui viskas nutilo, tik vieno žmogaus žingsniai artėjo prie durų.

— Štai tas asmuo, ponia,— tarė karininkas ir, pasitraukęs nuo durų, sustingo pagarbia poza.

Tuo pačiu metu durys atsidarė, ir ant slenksčio pasirodė žmogus.

Jis buvo be skrybėlės, turėjo špagą prie šono ir glamžė nosinę rankoje.

Miledi pasirodė, kad ji pažino tą šešėlį, stovintį prieblandoje; ji pasirėmė viena ranka į fotelio atramą ir pasistiepė, lyg norėdama įsitikinti, ar neapsirinka.

Nepažįstamasis iš lėto žengė artyn, ir, kai besiartindamas įėjo į lempos apšviestą ruožą, miledi nejučiomis loštelėjo atgal.

Kai nebeliko jokių abejonių, ji, sustingusi iš nustebimo, sušuko:

— Kaip! Mano brolis? Čia jūs?

— Taip, gražioji ponia,— atsakė lordas Vinteris, pusiau mandagiai, pusiau ironiškai jai nusilenkdamas — Taip, tai aš.

— Vadinasi, ši pilis? . .

— Mano.

— O šis kambarys?

— Jūsų.

— Tai aš jūsų belaisvė?

— Beveik.

— Bet juk tai baisus smurtas!

— Be skambių žodžių! Sėskime ir pasikalbėkime ramiai, kaip dera broliui su seseria.

Paskui, atsigręžęs į duris ir matydamas, kad jaunasis karininkas laukia paskutinių jo įsakymų, tarė:

— Gerai, dėkoju jums. Dabar palikite mus, pone Feltonai.

XX ◆ *BROLIO IR SESERS PASIKALBĖJIMAS*

Kol lordas Vinteris uždarė duris, suvėrė langines ir pristūmė savo kėdę prie brolienės fotelio, miledi, giliai susimąsčiusi, apsvarstė visokiausias prielaidas ir suprato tas slaptas užmačias, kurių negalėjo nuspėti, kol nežinojo, į kieno rankas patekusi. Savo dieverį ji pažinojo kaip tikrą

bajorą, aistringą medžiotoją, drąsų lošiką, moterų mėgėją, bet beveik neturintį jokių gabumų intrigoms. Kaip tad jis galėjo susekti jos atvykimą? Suimti ją? Kodėl jis laiko ją čia uždarytą?

Tiesa, iš kelių Ato žodžių ji suprato, kad jos pasikalbėjimą su kardinolu nugirdo pašalinės ausys, bet ji niekaip negalėjo įsivaizduoti, kad Atas būtų sugebėjęs taip greit ir taip drąsiai pakasti jai kontrminą.

Veikiau ji nuogąstavo, kad nebūtų iškilę aikštėn jos pirmesnės išdaigos Anglijoje. Bekingemas galėjo numanyti, kad ji nukirpusi tuos du deimantų karulius, ir galėtų keršyti už šią smulkią išdavystę. Bet Bekingemas nesugebėtų žiauriai pasielgti su moterim, ypač jeigu toji moteris, jo manymu, veikė pavydo skatinama.

Šis spėjimas atrodė jai patikimiausias. Ji manė, kad čia norima atkeršyti jai už praeitį, o ne sutrukdyti ateities planus. Vis dėlto, šiaip ar taip, ji džiaugėsi patekusi į savo dieverio rankas, su kuriuo tikėjosi lengvai susidoroti, o ne kokiam tikram ir protingam priešui.

— Taip, pasikalbėkim, mielas broli,— tarė ji gana linksmai, pasiryžusi iš to pasikalbėjimo, nors ir kažkaip lordas Vinteris slėptų tikrą dalykų esmę, išgauti visas žinias, kurios jai reikalingos numatyti savo ateities veiksmus.

— Vis dėlto jūs sugrįžote į Angliją,— pradėjo lordas Vinteris,— nors buvote pasiryžusi, kaip dažnai man sakydavot Paryžiuje, niekados nekelti kojos į Didžiosios Britanijos teritoriją?

Miledi atsakė klausimu į klausimą:

— Pirmiausia paaiškinkit man, kaip jūs galėjot taip akylai mane sekti, kad sužinojot ne tik apie mano atvykimą, bet ir dieną, ir valandą, ir net uostą, kur aš turėjau atvykti?

Lordas Vinteris griebėsi miledi taktikos, manydamas, kad toji taktika, tur būt, visų geriausioji, jeigu jo brolienė jos laikosi.

— Pirmiau pasakykit man, brangioji sese,— tarė jis,— ko jūs atvykot į Angliją?

— Atvykau pasimatyti su jumis,— atsakė miledi, norė-

dama šiuo melu įsigyti savo pašnekovo palankumą ir nė kiek nenumanydama, kad šitokiu atsakymu tik sustiprina įtarimą, kurį lordo Vinterio širdy sukėlė d'Artanjano laiškas.

— Šit kaip, su manim pasimatyti! — niūriai pakartojo lordas Vinteris.

— Žinoma, su jumis pasimatyti. Kas gi čia nuostabaus?

— Ir jūs, atvykdama į Angliją, neturėjote jokio kito tikslo, vien pasimatyti su manim?

— Ne.

— Vadinasi, tik dėl manęs jūs pasistengėt perplaukti Lamanšą?

— Tik dėl jūsų.

— Po velnių! Kokia jūs esate meili, mano sese!

— Argi aš ne artimiausia jūsų giminaitė? — paklausė miledi su itin jaudinančiu naivumu.

— Ir netgi vienintelė mano įpėdinė, tiesa? — paklausė lordas Vinteris, įsmeigęs į miledi akis.

Kad ir kaip miledi mokėjo valdytis, ji nejučiomis sudrebėjo, o kadangi, tardamas paskutinius žodžius, lordas Vinteris buvo uždėjęs ranką jai ant peties, šis virpulys neliko jo nepastebėtas.

Iš tikrųjų smūgis buvo stiprus ir gerai nutaikytas. Pirmiausia miledi kilo mintis, kad ją bus išdavusi Ketė, papasakodama baronui apie jos antipatiją, kurią per neatsargumą atskleidė savo tarnaitei. Ji prisiminė taipgi savo neatsargų ir įnirtingą išsišokimą prieš d'Artanjaną, kai sužinojo, kad šis išgelbėjo jos dieveriui gyvybę.

— Nesuprantu, milorde,— tarė ji, norėdama laimėti laiko ir iškvosti savo priešininką,— ką jūs norite pasakyti? Ar nėra jūsų žodžiuose kokios nors paslėptos prasmės?

— O ne, dieve gink! — atsakė lordas Vinteris su tariamu nuoširdumu.— Jūs įsigeidėt pasimatyti su manim ir atvykot į Angliją. Aš sužinojau tą jūsų geismą arba, tikriau sakant, nujaučiau jį ir, norėdamas apsaugoti jus nuo visų tų vargų ir rūpesčių, su kuriais tenka susidurti nakčia atvykstant į uostą, pasiunčiau vieną savo karininką jūsų pasitikti. Aš pavedžiau jo žinion savo karietą, ir jis atvežė jus

čia, į šią mano valdomą pilį, kur aš atvykstu kasdien ir kur liepiau paruošti jums kambarį, kad mudviejų norai pasimatyti būtų patenkinti. Argi tai, ką aš jums pasakiau, stebina labiau, negu tai, ką jūs pati man ką tik sakėte?

— Ne, aš tik stebiuosi, kaip jūs sužinojote apie mano atvykimą.

— O, juk tai paprasčiausias dalykas, mieloji sese: argi jūs nematėte, kad jūsų laivo kapitonas, prieš pasukdamas į reidą, išsiuntė pirmyn mažytę valtį su laivo žurnalu ir įgulos sąrašu, kad gautų leidimą įplaukti į uostą. Aš esu uosto komendantas, man atnešė tą sąrašą, ir ten aš pastebėjau jūsų pavardę. Man širdis pasakė tai, ką štai dabar patvirtino jūsų lūpos, atseit, dėl ko jūs ryžotės plaukti, nepaisydama pavojingos ar bent labai varginančios šiuo metu jūrų kelionės. Aš pasiunčiau savo katerį jūsų pasitikti. Kas toliau įvyko, jūs pati žinote.

Miledi suprato, kad lordas Vinteris meluoja, ir tai dar labiau ją išgąsdino.

— Mielas broli,— prašneko ji vėl,— ar ne hercogą Bekingemą aš mačiau šįvakar uosto krantinėje?

— Taip, jį. O, aš suprantu! Pamačiusi jį, jūs susijaudinot! — tęsė toliau lordas Vinteris.— Jūs atvykote iš tos šalies, kur hercogu labai domimasi, ir aš žinau, kad jo ginklavimasis, nukreiptas prieš Prancūziją, labai rūpi jūsų bičiuliui kardinolui.

— Mano bičiuliui kardinolui! — sušuko miledi, matydama, kad lordas Vinteris yra painformuotas ir šiuo, ir anuo klausimu.

— Argi jis ne jūsų bičiulis? — atsainiai paklausė baronas.— O, atsiprašau: aš bent taip spėjau. Tačiau mes grįšime prie hercogo vėliau, o dabar nenukrypkime nuo jautrios mūsų pasikalbėjimo temos: jūs sakotės, kad atvykote pasimatyti su manim?

— Taip.

— Puiku! O aš jums sakau, kad viskas paruošta pagal jūsų norus ir kad mes matysimės kasdien.

— Nejaugi man amžinai reikės čia gyventi? — paklausė miledi, šiek tiek išsigandusi.

— Argi jums čia nepatinka, sese? Prašykite, ko tik reikia, ir aš skubiai jums viską parūpinsiu.

— Bet aš čia neturiu nei kambarinių, nei tarnų...

— Jūs visa tai turėsite, ponia. Tik pasakykite man, kaip buvo įrengęs jums butą pirmasis jūsų vyras, ir aš įrengsiu jums lygiai tokį pat, nors esu tik jūsų dieveris.

— Mano pirmasis vyras! — sušuko miledi, žiūrėdama į lordą Vinterį išgąstingomis akimis.

— Taip, jūsų vyras prancūzas. Aš kalbu ne apie savo brolį. Pagaliau, jeigu jūs tai užmiršote, aš galėčiau parašyti jam, ir jis tuo reikalu suteiks man žinių, nes dar tebėra gyvas.

Šaltas prakaitas išpylė miledi kaktą.

— Jūs juokaujate,— tarė ji dusliu balsu.

— Jums taip atrodo? — paklausė baronas, atsistodamas ir žengdamas žingsnį atgal.

— Tikriau sakant, jūs mane įžeidžiate,— pridūrė ji, nervingai įsikibdama rankomis į fotelio atramas ir šiek tiek pasikeldama.

— Aš jus įžeidžiu?! — paniekinamai šyptelėjo lordas Vinteris.— Nejaugi jūs, ponia, iš tikrųjų manote, kad galima jus įžeisti?

— Jūs, mielas pone, arba esate girtas, arba netekęs proto,— atšovė miledi.— Išeikite ir atsiųskite man kokią moterį.

— Moterys labai plepios, sese! Ar negalėčiau aš pats jums patarnauti? Tada visos mūsų paslaptys pasiliktų šeimoje.

— Niekše! — sušuko miledi ir, lyg spyruoklės sviesta, šoko ant barono, kuris laukė jos puolimo, sunėręs rankas, bet vis dėlto viena ranka nusitvėręs špagos.

— Ėhė! — tarė jis.— Žinau, kad jūs esate pratusi žudyti žmones, bet įspėju, kad ginsiuos, nors ir prieš jus.

— O, jūsų tiesa! — atsakė miledi.— Ir man atrodo, jūs esate toks niekšas, kad galite pakelti ranką net prieš moterį.

— Gal būt, ir taip. Pagaliau aš turėsiu kuo pasiteisinti: manau, kad mano ranka ne pirmoji bus palietusi jus.

Ir baronas palengva parodė į kairį jos petį, beveik paliesdamas jį pirštu.

Miledi dusliai sustaugė ir atšoko į kertę lyg pantera, besiruošianti šuoliui.

— O, staukite, kiek tik norite! — sušuko lordas Vinteris.— Tik nebandykite kąsti, nes, įspėju, tai jums blogai pasibaigs: čia nėra notarų, iš anksto nustatančių, kam tenka palikimas, nei klajojančio riterio, kuris iššauktų mane į dvikovą dėl gražiosios damos, kurią aš laikau nelaisvėje. Bet už tai čia pat aš turiu teisėjus, kurie, jeigu reikės, mokės susidoroti su begėde moterim, prie gyvos savo vyro galvos įsipiršusia į žmonas lordui Vinteriui, mano vyresniajam broliui, ir šie teisėjai, įspėju, perduos jus budeliui, kuris ir antrą jūsų petį padarys panašų į pirmąjį!

Miledi akys svaidė tokius žaibus, jog lordas Vinteris, nors buvo vyras ir stovėjo apsiginklavęs prieš beginklę moterį, pajuto, kaip šiurpas persmelkė jį kiaurai. Tačiau jis kalbėjo toliau, bet su vis augančiu įniršiu:

— Taip, aš suprantu... Paveldėjus mano brolio turtus, jums būtų malonu paveldėti ir manuosius. Bet žinokite iš anksto: jūs galite mane nužudyti pati arba pasiųsti pas mane žudikus,— aš jau ėmiausi atsargumo priemonių: nė vienas mano pensas nepateks į jūsų rankas. Argi jūs nesate jau pakankamai lobinga, turėdama beveik milijoną? Ar ne metas būtų sustoti tame pražūtingame kelyje, jeigu lig šiol darėte pikta vien iš nepasotinamo geismo tai daryti? O, patikėkite, jeigu mano brolio atminimas nebūtų man šventas, jūs supūtumėt valstybės kalėjime arba nudžiugintumėt Taiberne[1] smalsius jūreivius. Aš tylėsiu, bet ir jūs turėsite ramiai pakęsti šią nelaisvę. Po penkiolikos ar dvidešimt dienų aš vykstu su armija į Larošelę, bet iš vakaro atplauks laivas jūsų paimti. Aš pats išleisiu jį iš uosto,

[1] Senojo Londono kvartalas, kur viešai būdavo vykdoma mirties bausmė.

ir jis nugabens jus į mūsų pietų kolonijas. Būkite tikra, aš duosiu jums tokį palydovą, kuris šūviu sutriuškins jums pakaušį, jei tik pamėginsite grįžti į Angliją arba į kontinentą.

Miledi atidžiai klausėsi, išplėtusi savo liepsnojančias akis.

— Taip,— tęsė lordas Vinteris,— tuo tarpu jūs pasiliksite čia, šitoj pily: jos sienos storos, durys tvirtos, geležiniai grotai stiprūs. Be to, jūsų kambario langai tiesiai į jūrą, o mano įgulos žmonės, pasiruošę už mane gyvybę paaukoti, stovi sargyboje prie kambario durų ir saugo visus įėjimus į kiemą, ir jei net pasisektų patekti į kiemą, jums dar reikėtų praeiti pro trejus geležinius vartus. Duotas griežtas įsakymas: vienas žingsnis, vienas judesys, vienas žodis, slepiąs norą pabėgti, ir į jus bus paleistas šūvis. Jeigu jus nušaus, anglų teismas, tikiuosi, bus man dėkingas, kad išvadavau jį nuo rūpesčių... O, jūsų veidas vėl atgavo pirmykštį ramumą ir pasitikėjimą! Jūs galvojate: „Penkiolika, dvidešimt dienų... Nieko, mano protas išradingas, iki to laiko aš vis ką nors sugalvosiu; aš velniškai protinga ir surasiu kokią nors auką. Po penkiolikos dienų,— jūs sakote sau,— manęs čia nebebus." Na ką gi, pamėginkite!

Miledi, matydama, kad lordas Vinteris atspėjo jos mintis, suleido nagus į delnus, stengdamasi sutramdyti visus judesius, kurie galėtų suteikti jos veidui kokią nors kitą išraišką, išskyrus baimę.

Lordas Vinteris tęsė:

— Karininką, kuris, man išvykus, bus čia viršininku, jūs matėte; taigi jau pažįstate jį. Jūs įsitikinot, kad jis moka vykdyti įsakymus: kelionėje iš Portsmuto iki čia jūs, žinoma,— nes aš pažįstu jus,— neiškentėt, nepabandžiusi prašnekinti jį. Na ir ką pasakysite? Ar marmuro statula galėtų būti nebylesnė ir nejautresnė už jį? Jūs jau esate išbandžiusi savo kerų galybę daugeliui vyrų, ir, deja, visados jums pasisekdavo, bet pabandykit su šituo, po šimts

perkūnų! Jei ir čia jums pasiseks, aš pripažinsiu, kad jūs esate pats velnias!

Jis priėjo prie durų ir ūmai jas atidarė.

— Pakvieskit poną Feltoną,— įsakė jis.— Aš tuoj jus pristatysiu jam.

Kurį laiką tarp šių dviejų žmonių truko keista tyla; paskui pasigirdo lėti, ritmingi vis artėją žingsniai. Netrukus koridoriaus prietemoje pasirodė žmogus,— jaunas leitenantas, su kuriuo mes jau susipažinome, sustojo ant slenksčio, laukdamas barono įsakymų.

— Įeikite, mielas Džonai, — prašneko lordas Vinteris,— įeikite ir uždarykite duris.

Karininkas įėjo.

— O dabar,— tęsė baronas,— pažvelkite į šitą moterį: ji jauna, ji graži, ji apdovanota visais šios žemės burtais, ir ką gi! Ši pabaisa, kuriai tik dvidešimt penkeri metai, yra įvykdžiusi tiek nusikaltimų, kiek per metus galėtumėt perskaityti mūsų teismų archyvuose. Jos balsas palenkia kiekvieną, jos grožis masina aukas, jos kūnas apmoka tai, ką ji prižada — visa tai reikia jai pripažinti. Ji mėgins jus suvilioti, gal būt, net bandys jus nužudyti. Aš jus ištraukiau iš skurdo, Feltonai, suteikiau jums leitenanto laipsnį, vieną kartą išgelbėjau jums gyvybę, jūs žinote, kuria proga; aš jums esu ne tik globėjas, bet ir draugas, ne tik geradarys, bet ir tikras tėvas. Štai ši moteris atvyko į Angliją kėsintis mane nužudyti. Aš laikau šią gyvatę savo rankose, pakviečiau jus ir sakau: Feltonai, Džonai, mano vaikeli, saugok mane ir ypač pats saugokis šios moters. Prisiek savo sielos išganymu, kad saugosi ją, kol ji susilauks pelnytos bausmės, Džonai Feltonai, aš pasikliaunu tavo žodžiu. Džonai Feltonai, aš tikiu tavo teisingumu!

— Milorde,— atsakė jaunas karininkas, skaisčiame savo žvilgsnyje sutelkdamas visą neapykantą, kiek tik galėjo rasti širdy,— milorde, prisiekiu, kad visa bus padaryta taip, kaip jūs norite.

Miledi sutiko šį žvilgsnį kaip su savo likimu susitaikiusi auka: neįmanoma įsivaizduoti nuolankesnės ir švel-

nesnės išraiškos už tą, kuri šiuo metu pasirodė gražiame jos veide. Pats lordas Vinteris vargiai beatpažino tą tigrę, su kuria prieš valandėlę ruošėsi susigrumti.

— Ji neišeis iš šio kambario, girdite, Džonai? — tęsė baronas.— Ji su nieku nesusirašinės, nekalbės, nebent tik su jumis, jei suteiksite jai šitą garbę ir pratarsit jai kokį žodį.

— Gana, milorde, aš prisiekiau.

— O dabar, ponia, pasistenkite susitaikyti su dievu, nes žmonės jau pasmerkė jus.

Miledi nuleido galvą, lyg sugniuždyta šio nuosprendžio. Lordas Vinteris išėjo, davęs ženklą Feltonui. Šis išėjo iš paskos ir uždarė duris.

Po valandėlės koridoriuje tebuvo girdėti tik sunkūs žingsniai kareivio, einančio sargybą su kirviu prie diržo ir muškieta rankoje.

Miledi kurį laiką sėdėjo nejudėdama, nes manė, kad, gal būt, ją seka pro užrakto skylutę. Paskui iš lėto ji pakėlė galvą, ir jos veide vėl pasirodė baisus grasinimas ir išsūkis. Ji pribėgo prie durų pasiklausyti, po to žvilgtelėjo pro langą, grįžo atgal ir, susmukusi didžiuliame fotely, susimąstė.

XXI ◆ *KARININKAS*

Tuo tarpu kardinolas laukė žinių iš Anglijos, bet jos ateidavo tik nemalonios ir grėsmingos.

Kad ir stipriai buvo apgulta Larošelė, kad ir kaip tikra atrodė pergalė dėl tų priemonių, kurių buvo imtasi, o ypač dėl užtvankos, kuri nepraleisdavo nė vieno laivo į apgultą miestą, vis dėlto blokada galėjo dar ilgai užtrukti, o tai buvo didelė negarbė karaliaus armijai ir didelis nemalonumas kardinolui, kuriam, tiesa, jau nebereikėjo piudyti Liudviko XIII su Ona Austrijiete, nes tai jau buvo padaryta, bet reikėjo sutaikyti poną Basompjerą, susipykusį su Angulemo hercogu.

Na, o karaliaus brolis, Orleano hercogas, tik pradėjo apsiaustį, o jos baigtimi rūpintis paliko kardinolui.

Nors Larošelės meras buvo neįtikėtinai ištvermingas, tačiau miestas bandė sukilti ir pasiduoti. Tada meras įsakė maištininkus pakarti. Ši bausmė ataušino net ir labiausiai įkaitusias galvas, ir žmonės geriau pasiryžo mirti badu. Tokia mirtis vis dėlto jiems atrodė lėtesnė ir ne tokia tikra, kaip kartuvėse.

Kartkartėmis apgulusieji paimdavo larošeliečių pasiuntinius Bekingemui arba šnipus, kuriuos Bekingemas siųsdavo pas larošeliečius. Ir vienu, ir kitu atveju teismas ilgai negaišdavo. Kardinolas ištardavo tik vieną žodį: „Pakarti", o korimo pasižiūrėti pakviesdavo ir karalių. Karalius ateidavo kažkoks bejėgis ir atsisėdavo geriausioje vietoje, kad galėtų matyti visas procedūros smulkmenas: tai šiek tiek išblaškydavo jį ir padėdavo kantriai laukti apsiausties galo, bet, nepaisant to, jis visą laiką labai nuobodžiavo ir vis sakėsi norįs grįžti į Paryžių. Taigi, jei ne pasiuntiniai ir šnipai, jo eminencija kardinolas, kad ir kokios plačios vaizduotės būdamas, būtų atsidūręs labai keblioj padėty.

Tačiau laikas bėgo, o larošeliečiai nepasidavė: paskutinis pagautas šnipas nešė laišką, kuriame, tiesa, buvo pranešama hercogui Bekingemui, kad miestas yra priėjęs iki paskutiniųjų; bet jame nebuvo pridurta: „Jei per penkiolika dienų nesulauksime jūsų pagalbos, pasiduosime", o buvo paprasčiausiai pasakyta: „Jei per penkiolika dienų nesulauksime jūsų pagalbos, mes visi mirsime badu."

Bekingemas larošeliečiams buvo vienintelė viltis. Jis buvo jų mesijas. Ir aišku, jeigu kurią nors dieną jie tikrai būtų sužinoję, kad iš Bekingemo nieko nebegalima tikėtis, tai drauge su viltimi būtų praradę ir narsumą.

Todėl kardinolas taip nekantriai laukė iš Anglijos žinių apie tai, kad Bekingemas neatvyks.

Sumanymas paimti miestą pultimi, taip dažnai svarstomas karaliaus taryboje, vis buvo atmetamas: pirmiausia, Larošelė atrodė neįveikiama, o antra, kardinolas, kad ir kažką sakydamas, gerai žinojo, jog kraujo praliejimas tokiame

susirėmime, kur prancūzai turėtų kautis vienas prieš kitą, būtų politinio gyvenimo grįžimas atgal net šešiasdešimčia metų, o kardinolas anais laikais buvo toks žmogus, kurį dabar pavadintume pažangiu.' Iš tikrųjų Larošelės sutriuškinimas ir iššudymas trijų ar keturių tūkstančių hugetonų, kurie geriau sutiktų mirti, negu pasiduoti, 1628 metais būtų panašus į Baltramiejaus nakties žudynes 1572 metais; galų gale toji kraštutinė priemonė, kuri karaliui, uoliam katalikui, anaiptol neatrodė smerktina, visada būdavo atmetama dėl apsiausty dalyvavusių generolų argumentų, kad Larošelę galima paimti tik badu.

Kardinolas negalėjo atsikratyti tos baimės, kurią jam kėlė jo baisioji pasiuntinė; mat, net ir jis buvo pastebėjęs keistą tos moters dvilypumą; kartais ji atrodydavo esanti gyvatė, o kartais liūtė. Gal jinai apgavo jį? Gal mirė? Šiaip ar taip, jis gerai ją pažino ir tikrai žinojo, kad vis tiek, ar ji veiktų jo naudai, ar prieš jį, ar būtų jo bičiulė, ar priešas — ji nesėdėtų be darbo, nebent tik didelės kliūtys jai trukdytų. Bet iš kur tos kliūtys galėtų atsirasti? Štai ko jis nesuprato.

Šiaipjau miledi jis pasitikėjo, ir ne be pagrindo: jis spėjo, kad tos moters praeity slypi daug baisių dalykų, kuriuos tegali pridengti vien jo raudona mantija; ir jis jautė, kad dėl tos ar kitos priežasties miledi jam ištikima, nes tik pas jį tegalėjo rasti globą ir apsaugą nuo jai gresiančių pavojų.

Taigi jis pasiryžo kariauti vienas, tiek telaukdamas svetimos pagalbos, kiek laukiama kokio laimingo atsitiktinumo. Jis ir toliau statė tą garsiąją užtvanką, kuri turėjo išmarinti Larošelę badu. O kol kas žvelgė į tą nelaimingą miestą, kuriame slypėjo tiek daug baisaus vargo ir tiek herojiškų dorybių, ir prisiminė Liudviko XI posakį (tokio pat politinio savo pirmtako, kaip kad jis buvo Robespjero pirmtakas), šį Tristano[1] globėjo posakį: „Dalink ir valdyk."

Henrikas IV, apsiautęs Paryžių, įsakė mėtyti per miesto

[1] Tristanas — Liudviko XI laikų (XV a.) valstybinis veikėjas.

mūrus duoną ir kitus maisto produktus; kardinolas liepė mėtyti lapelius, kuriuose larošeliečiams įrodinėjo, kaip neteisingai, egoistiškai ir barbariškai elgiasi jų vadai. Jie, tie vadai, turį pakankamai grūdų, o nedaliną duonos gyventojams; jie laikąsi taisyklės,— nes ir jie turį taisykles,— kad nesvarbu, jei moterys, vaikai ir seniai išmirs, kad tik vyrai, turį ginti miesto sienas, būtų stiprūs ir sveiki. Iki tol ši taisyklė, tiesa, dar nebuvo visuotinai priimta, bet ar tai dėl pasiaukojimo, ar dėl bejėgiškumo pasipriešinti ji perėjo iš teorijos į praktiką, ir štai tie lapeliai sudavė jai smūgį. Lapeliai priminė vyrams, kad tie mirti pasmerkti vaikai, moterys ir seniai yra jų sūnūs, žmonos ir tėvai, kad teisingiau būtų visiems vienodai vargti, ir tuo būdu vienoda būklė priverstų gyventojus priimti visuotinius nutarimus.

Tie lapeliai pilnai pasiekė tą tikslą, kurio galėjo tikėtis juos rašęs asmuo, nes daugelis gyventojų pasiryžo pradėti separatines derybas su karaliaus armija.

Bet štai tuo metu, kai kardinolas jau regėjo savo priemonių vaisius ir džiaugėsi paleidęs jas į apyvartą, vienas Larošelės gyventojas prasmuko pro karaliaus kariuomenės linijas,— vienas dievas težino, kaip jam pasisekė apgauti begaliniai budrius Basompjerą, Šombergą ir Angulemo hercogą, kuriuos savo ruožtu saugojo kardinolas,— taigi, kaip jau sakėme, vienas Larošelės gyventojas atvyko į miestą tiesiog iš Portsmuto ir papasakojo matęs puikų anglų laivyną, pasiruošusį išplaukti ne vėliau kaip po aštuonių dienų. Dar daugiau — Bekingemas per jį atsiuntęs žinią merui, kad didžioji sąjunga prieš Prancūziją pagaliau būsianti tuojau paskelbta, ir tuo pačiu metu Anglijos, Imperijos ir Ispanijos kariuomenės pulsiančios Prancūziją. Šis laiškas buvo viešai perskaitytas visose aikštėse, jo nuorašai išlipinti visų gatvių sankryžose, ir net tie, kurie buvo pradėję derybas, nutraukė jas, pasiryžę laukti taip iškilmingai pažadėtos pagalbos.

Ši netikėta aplinkybė vėl sukėlė kardinolui Rišelje pirmykštį nerimą ir nenoromis privertė vėl atkreipti akis į kitą jūros krantą.

Tuo tarpu karaliaus armija, kuriai buvo svetimi jos vienintelio ir tikrojo vado rūpesčiai, gyveno linksmai. Maisto stovykloje netrūko, ir pinigų taip pat. Kariuomenės dalys vienos su kitomis lenktyniavo narsumu ir drąsa: sučiupti šnipus ir juos pakarti, įvykdyti rizikingus žygius prie užtvankos ir jūroje, prasimanyti beprotiškų dalykų ir šaltakraujiškai juos atlikti — štai kokios pramogos sutrumpindavo armijai tas dienas, kurios atrodė tokios ilgos ne tik bado ir nerimasčio graužiamiems larošeliečiams, bet ir kardinolui, taip atkakliai juos blokuojančiam.

Kardinolas, amžinai jodinėjęs kaip eilinis kavaleristas, kartais susimąstęs apžvelgdavo tuos taip lėtai, jo manymu, atliekamus darbus, kuriuos, pagal jo įsakymą vykdė iš visų Prancūzijos kampų sukviesti inžinieriai, ir jei kartais tokiose išvykose sutikdavo pono de Trevilio kuopos muškietininką, tai prijodavo artyn, keistai pasižiūrėdavo į jį ir, pamatęs, jog tai ne kuris nors iš mūsų keturių draugų, gilų savo žvilgsnį ir plačias mintis nukreipdavo kitur.

Vieną dieną, mirtino nuobodulio kankinamas, nieko nebesitikėdamas iš derybų su miestu, nesulaukdamas žinių iš Anglijos, kardinolas, tik Kajuzako ir La Udinjero lydimas, išjojo be jokio tikslo, tik šiaip sau pajodinėti. Jis jojo smėlėtu pakraščiu, savo neaprėpiamas svajones jungdamas su neišmatuojamo vandenyno begalybe. Palengva užjojęs ant kalnelio, netoliese už gyvatvorės pamatė ant smėlio septynis vyrus, besišildančius saulės spinduliuose, retai besirodančiuose tuo metų laikotarpiu; aplink juos gulėjo tušti buteliai. Keturi jų buvo mūsų muškietininkai, pasiruošę klausytis laiško, kurį vienas iš jų ką tik buvo gavęs. Šis laiškas, matyt, buvo toks svarbus, kad dėl jo muškietininkai buvo palikę net kortas ir kauliukus.

Kiti trys plušėjo prie didžiulio apipinto butelio: tai tų ponų tarnai lupo smalką ir stengėsi atkimšti Kolijūro vyną.

Kardinolas, kaip jau minėjome, buvo blogai nusiteikęs, ir tokioj dvasinėj būklėj niekas jo taip neerzindavo, kaip kitų linksmumas. Be to, jis turėjo susidaręs keistą nuomonę: jis visada manė, kad kitiems sukelia linksmumą kaip

tik tai, kas stumia į liūdesį jį patį. Davęs ženklą La Udinjerui ir Kajuzakui sustoti, jis nulipo nuo arklio ir prisiartino prie tos įtartinos linksmos kompanijos, tikėdamasis, kad, tyliai per smėlį priėjęs ir už gyvatvorės pasislėpęs, galės nugirsti keletą žodžių tos kalbos, kuri jį taip domino. Atsidūręs per dešimt žingsnių nuo gyvatvorės, jis pažino gaskono tarseną, o kadangi jau buvo pastebėjęs, jog visi tie vyrai muškietininkai, tad neabejojo, kad kiti trys yra vadinamieji neatskiriami draugai Atas, Portas ir Aramis.

Lengvai galima įsivaizduoti, kiek nuo šio atradimo padidėjo jo noras išgirsti jų pokalbį. Jo akys sušvito keista išraiška, ir katės žingsniu jis prisėlino artyn prie gyvatvorės. Bet vos tik jis sugavo kelis neaiškius ir beprasmius garsus, trumpas ir skambus šūktelėjimas privertė jį sudrebėti ir atkreipė muškietininkų dėmesį.

— Karininkas! — suriko Grimo.

— Jūs, rodos, prašnekote, nenaudėli,— tarė Atas, kilstelėjęs ant alkūnės ir smeigdamas į Grimo pykčiu liepsnojantį žvilgsnį.

Grimo nepridūrė nė žodžio, tik ištiesė smilių gyvatvorės link, tuo judesiu išduodamas kardinolą ir jo palydą.

Vienu šuoliu muškietininkai pašoko ant kojų ir pagarbiai nusilenkė.

Kardinolas atrodė įsiutęs.

— Matyt, ponai muškietininkai apsisupę sargybiniais! — pasakė jis.— Nejau anglai žygiuoja sausuma, o gal jūs laikote save aukštais karininkais?

— Monsinjore,— atsakė Atas, nes bendrame sąmyšy tik jis vienas, kaip visada, išlaikė tą tikram didikui būdingą ramumą ir šaltakraujiškumą, — monsinjore, muškietininkai, nebūdami tarnyboje ar baigę tarnybą, geria ir lošia kauliukais ir savo tarnams jie yra labai aukšti karininkai.

— Tarnai! — prašvokštė kardinolas. — Tarnai, kuriems įsakyta įspėti savo ponus, pamačius ką nors praeinant. Tai jau nebe tarnai, o sargybiniai!

— Tačiau jūsų eminencija mato, kad jei mes nebūtume ėmęsi šios atsargumo priemonės, būtume praradę progą

išreikšti savo pagarbą ir padėką už tą malonę, kuri leido mums susiburti vienam daliny. D'Artanjanai, — pridūrė Atas,— jūs ką tik sakėte laukiąs progos padėkoti monsinjorui; štai ji, pasinaudokite.

Tie žodžiai buvo ištarti su ta šalta ramybe, kuria pasižymėdavo Atas pavojaus valandą, ir su tuo nepaprastu mandagumu, kuris tam tikrais momentais jį darydavo daug didingesniu karalium, negu gimusieji karaliais.

D'Artanjanas priėjo ir sulemeno kelis padėkos žodžius, kuriuos tučtuojau nutraukė rūstus kardinolo žvilgsnis.

— Vis tiek, ponai,— tęsė kardinolas, nes Ato pastaba, matyt, nenukreipė jo minčių,— aš nemėgstu, kai paprasti kareiviai dedasi dideliais ponais tik todėl, kad jie tarnauja privilegijuotam daliny: drausmė visiems yra vienoda.

Atas leido kardinolui užbaigti šitą frazę ir, pritariamai nusilenkdamas, atsakė:

— Tikiuosi, monsinjore, kad mes niekuo nepažeidėm drausmės. Šiuo metu mes nesame tarnyboje ir manėme, kad galime leisti laiką kaip tinkami. Jeigu jūsų eminencija teiktųsi mums duoti kokį ypatingą įsakymą, tai esame pasiruošę jį vykdyti. Monsinjoras pats mato,— pridūrė Atas, suraukęs antakius, nes toks kardinolo tardymas pradėjo jį vesti iš kantrybės,— kad, norėdami būti pasiruošę net menkiausiam aliarmui, mes išėjome ginkluoti.

Ir jis parodė kardinolui keturias muškietas, sustatytas į gubą šalia būgno, ant kurio buvo padėtos kortos ir kauliukai.

— Patikėkite, jūsų eminencija, — pridūrė d'Artanjanas,— kad mes būtume ėję jūsų pasitikti, jei būtume numanę, kad atjojate su tokia maža palyda.

Kardinolas kramtė ūsus ir lūpas.

— Ar žinote, į ką jūs esate panašūs, visada būdami drauge, kaip kad dabar, ginkluoti ir savo tarnų saugomi? — paklausė kardinolas.— Jūs panašūs į keturis sąmokslininkus.

— Visai teisingai, monsinjore,— atsakė Atas,— mes ruošiame sąmokslus, kaip jūsų eminencija aną rytą galėjote pastebėti, bet tik prieš larošeliečius.

— A, ponai politikai! — atšovė kardinolas, irgi suraukęs antakius.— Jūsų smegenyse galima būtų surasti daugelio nežinomų dalykų paslaptis, jeigu tik jas galima būtų taip skaityti, kaip jūs skaitėte šį laišką, kurį paslėpėt, mane pamatę.

Atas išraudo ir žingtelėjo prie kardinolo.

— Būtų galima pamanyti, kad jūs tikrai mus įtariate, monsinjore, ir atliekate tardymą. Jeigu taip iš tikrųjų yra, tai tegul jūsų eminencija teikiasi mums viską paaiškinti. Tada mes bent žinosime, kaip mums elgtis.

— O, jeigu tai ir būtų tardymas...— atsakė kardinolas.— Ne tokie žmonės, kaip jūs, būdavo apklausinėjami, ponas Atai, ir klausiami atsakinėdavo.

— Tad aš ir prašau jūsų eminenciją klausti. Mes pasiruošę atsakinėti.

— Kas ten per laiškas, kurį jūs ketinote skaityti, ponas Arami, ir kurį, mane pamatęs, paslėpėt?

— Laiškas iš moters, monsinjore.

— Taip, aš suprantu,— tęsė kardinolas,— tokie laiškai laikomi paslaptyje. Tačiau juos galima parodyti kunigui per išpažintį, o juk aš, jūs tą žinote, esu dvasininkas.

— Monsinjore,— ramiai atsakė Atas, ir toji ramybė atrodė juo baisesnė, kad, taip atsakydamas, jis rizikavo savo galva,— laiškas iš moters, bet jo nepasirašė nei Marjona de Lorm, nei ponia d'Egiljon.

Kardinolas mirtinai išblyško, ir jo akys sužaibavo pykčiu. Jis atsigręžė į Kajuzaką ir La Udinjerą, lyg norėdamas įsakyti. Atas pastebėjo tą judesį ir žingtelėjo prie muškietų, nuo kurių ir trys jo draugai nenuleido akių, kaip žmonės, nelabai linkę duotis suimami. Kardinolo pusėje kartu su juo buvo trys, o muškietininkų, jei skaitysime ir tarnus, buvo septyni. Kardinolas nusprendė, jog jėgos dar ir dėl to bus nelygios, kad Atas ir jo draugai iš tikrųjų slapčia kažką tarėsi, ir, pasinaudojęs vienu tų staigių posūkių, kuriems jis visada būdavo pasiruošęs, visą savo pyktį pavertė šypsena.

— Na gerai, gerai! — pasakė jis.— Jūs esate šaunūs jaunuoliai, išdidūs, saulei šviečiant, ištikimi nakties prieglobsty. Nieko blogo, kad saugojies pats, jei taip gerai saugai kitus. Ponai, aš neužmiršau tos nakties, kai jūs mane palydėjot į „Raudonosios Karvelidės" smuklę. Jeigu ir dabar man grėstų koks pavojus tame kelyje, kuriuo noriu joti, prašyčiau mane palydėti, bet kadangi jokio pavojaus nėra, tad pasilikte čia, baikite savo butelius, partiją ir laišką. Sudie, ponai!

Ir, sėdęs ant žirgo, kurį jam atvedė Kajuzakas, jis atsisveikino rankos mostu ir nujojo.

Keturi jaunuoliai stovėjo nejudėdami ir žiūrėjo į jį, netardami nė žodžio, kol jis dingo iš akių.

Paskui jie susižvalgė.

Visų veidai buvo nusiminę: mat, nors jo eminencija ir maloniai atsisveikino, jie suprato, kad jis nujojo su pagieža širdyje.

Tik vienas Atas šypsojosi savo valdinga, niekinama šypsena.

Kai kardinolas atsitolino tiek, kad nebegalėjo nei jų girdėti, nei matyti, Portas, nesikęsdamas išlieti ant ko nors savo pyktį, sušuko:

— Tas mulkis Grimo per vėlai susigriebė!

Grimo norėjo pasiteisinimui kažką atsakyti, bet Atas pakėlė pirštą, ir Grimo nutilo.

— Ar jūs būtumėt atidavęs laišką, Arami? — paklausė d'Artanjanas.

— Aš, — atsakė Aramis savo maloniu balsu, — buvau taip nusprendęs: jeigu jis būtų pareikalavęs atiduoti laišką, būčiau viena ranka padavęs, o antrąja kiaurai pervėręs kardinolą špaga.

— Aš to tikėjausi,— tarė Atas,— todėl ir įsikišau į jūsų kalbą. Iš tikrųjų šis žmogus perdaug neatsargus, taip kalbėdamas su vyrais. Atrodo, lyg jis būtų turėjęs reikalo tik su moterimis ir vaikais.

— Mielas Atai,— tarė d'Artanjanas,— aš sužavėtas jumis, bet vis dėlto mes buvome neteisūs.

— Kaip tai neteisūs! — sušuko Atas.— Kieno gi tas oras, kuriuo mes kvėpuojame? Kieno tas vandenynas prieš mūsų akis? Kieno tas smėlis, ant kurio buvome sugulę? Kieno tas jūsų meilužės laiškas? Argi kardinolo? Dievaži, šitas žmogus įsivaizduoja, kad visas pasaulis jam priklauso; jūs stovėjote prieš jį, vos galėdamas žodį ištarti, nustebęs priblokštas, tarytum Bastilija būtų iškilusi prieš jūsų akis ar milžiniška Medūza pavertusi jus akmeniu. Sakykit, argi būti įsimylėjusiam reiškia daryti sąmokslus? Jūs mylite moterį, kurią kardinolas uždarė į kalėjimą, norite išvaduoti ją iš kardinolo rankų! Juk tai partija, kurią jūs lošiate su jo eminencija, tas laiškas — jūsų kortos. Kam jums rodyti priešui savo kortas? Taip nedaroma. Tegul jisai jas įspėja! Juk mes jo kortas įspėjame!

— Iš tikrųjų,— tarė d'Artanjanas.— Visa, ką jūs sakote, labai teisinga.

— Tad nė žodžio daugiau apie tai, kas dabar atsitiko. Teskaito toliau Aramis savo pusseserės laišką nuo tos vietos, kur kardinolas jį pertraukė.

Aramis išsitraukė laišką iš kišenės, trys draugai prisislinko arčiau prie jo, o tarnai vėl susibūrė aplink didžiulį butelį.

— Jūs perskaitėt tik vieną ar dvi eilutes,— tarė d'Artanjanas,— tad pradėkite laišką iš pradžių.

— Mielai,— atsakė Aramis.

„Mielas pusbroli, aš, berods, ryžtuosi vykti į Stene, kur mano sesuo padėjo įstoti į karmeličių vienuolyną mūsų jaunajai tarnaitei; vargšelė susitaikė su likimu: ji žino, kad, gyvendama kur nors kitur tarp pavojų, galėtų pražudyti savo sielą. Tačiau, jei mūsų šeimos reikalai susitvarkys taip, kaip mes trokštame, aš manau, kad ji nepabūgs užsitraukti prakeiksmo ir grįš pas tuos, kurių ilgisi, juo labiau kad ji žino, jog apie ją nuolat galvojama. O kol kas ji ne tokia jau nelaiminga; vienintelis jos troškimas — gauti laišką iš savo mylimojo. Aš žinau, kad tokios rūšies siuntiniai sunkiai praeina pro vienuolyno grotas, bet aš jau jums įro-

džiau, kad esu pakankamai vikri ir galėsiu imtis tokios užduoties. Mano sesuo dėkoja jums už tai, kad jūs taip gerai ir nuolat ją prisimenat. Vienu tarpu ji labai nerimavo, bet dabar kiek apsiramino, pasiuntusi ten savo patikimą žmogų, kad neatsitiktų kas nors nenumatyta.

Sudie, mano brangus pusbroli, rašykite apie save kuo dažniau, tai yra kiekvieną kartą, kai turėsite galimybės atsiųsti mums žinelę. Bučiuoju.

Mari Mišon."

— O kaip aš jums dėkingas, Aramis! — sušuko d'Artanjanas.— Brangioji Konstancija! Pagaliau aš turiu apie ją žinių! Ji gyva, saugioje vietoje, ji Stene vienuolyne! Kaip jūs manote, kur tas Stene, Atai?

— Už kelių mylių nuo Elzaso pasienio, Lotaringijoj. Kai tik pasibaigs apsiaustis, mes galėsime nujoti į tą pusę.

— Ir reikia tikėtis, kad tai ilgai neužtruks, — tarė Portas,— nes šį rytą buvo pakartas vienas šnipas, kuris papasakojo, kad larošeliečiai jau minta savo batų oda.— Jeigu, sakysim, suvalgę odą, jie ims graužti puspadžius, tai po to aš jau nebežinau, kas jiems dar beliks — nebent tik ėsti kits kitą.

— Vargšai neišmanėliai! — tarė Atas, gerdamas stiklą puikaus Bordo vyno, kuris anuomet, nors ir nebuvo įsigijęs tokio garso, kaip dabar, bet ne mažiau buvo to vertas.— Vargšai neišmanėliai! Tarytum katalikų tikėjimas nėra patogiausias ir maloniausias! Vis dėlto,— tęsė jis, plekštelėjęs liežuviu per gomurį,— jie šaunūs vyrai. O ką jūs ten, po velnių, darot, Arami? — pridūrė jis.— Kišate tą laišką į kišenę?

— Taip, — pritarė jam d'Artanjanas, — Atas teisus: — reikia jį sudeginti; bet, kažin ar kardinolas nežino paslapties, kaip net ir pelenus iškvosti?

— Tikriausiai žino,— tarė Atas.

— Ką gi jūs norite daryti su tuo laišku? — paklausė Portas.

— Eikit šen, Grimo,— įsakė Atas.

Grimo pakilo ir priėjo.

— Už bausmę, kad jūs prašnekot be leidimo, mano mielas, suvalgysite šitą gabalėlį popieriaus, o paskui kaip atpildą už šią paslaugą išgersite stiklą vyno! Štai pirmiausia laiškas, gerai jį sukramtykite.

Grimo nusišypsojo ir, nenuleisdamas akių nuo stiklo, kurį Atas pripylė sklidiną, sugromuliavo popierių ir jį nurijo.

— Bravo, Grimo! — tarė Atas.— O dabar imkite stiklą. Gerai, galite nedėkoti.

Grimo tylėdamas išlenkė stiklą Bordo vyno, bet per visą tą malonią procedūrą jo akys, pakeltos į dangų, ir be žodžių bylojo anaiptol ne mažiau išraiškinga kalba.

— O dabar,— tarė Atas,— jei tik kardinolui neateis geniali mintis perskrosti Grimo pilvą, tai, aš manau, beveik galim būti ramūs.

Tuo tarpu jo eminencija tęsė toliau savo melancholišką pasijodinėjimą, murmėdamas pro ūsus:

— Tie keturi vyrai būtinai turi priklausyti man.

XXII ◆ *PIRMOJI NELAISVĖS DIENA*

Grįšime prie miledi, kurią mes, nukreipę savo žvilgsnį į Prancūzijos krantus, valandėlę buvom išleidę iš akių.

Mes teberasime ją vis toj pat beviltiškoj būklėj, kurioj palikome, nugrimzdusią į tamsių minčių bedugnę, į juodą pragarą, prie kurio durų ji beveik prarado viltį, nes pirmąkart gyvenime suabejojo, pirmąkart išsigando.

Dusyk laimė nusigręžė nuo jos, dusyk jos slapti kėslai buvo atspėti, o ji išduota, ir abukart jos nesėkmės kaltininkas buvo nelemtas genijus, tur būt, viešpaties atsiųstas jos nugalėti; ją įveikė d'Artanjanas, ją — neįveikiamą pikto galybę.

Jis pasityčiojo iš jos meilės, įžeidė jos puikybę, apvylė jos ambiciją, o štai dabar žudo jos laimę, kėsinasi į jos laisvę ir net grasina jos gyvybei. Dar daugiau: jis atidengė

kraštą jos kaukės, tą skydą, kuriuo ji prisidengia ir dėl kurio ji yra tokia galinga.

Nuo Bekingemo, kurio miledi nekenčia, kaip nekenčia visko, ką anksčiau mylėjo, d'Artanjanas nukreipė tą audrą, kurią jam grasino sukelti Rišelje, tam tikslui panaudodamas karalienės asmenį. D'Artanjanas apsimetė esąs grafas de Vardas, kuriam ji užsidegė tokia nenumaldoma tigrės aistra, kokia pasižymi tik jos būdo moterys. D'Artanjanas žino baisią jos paslaptį, o ji prisiekė, kad tas, kas ją sužinos, turės mirti. Pagaliau kaip tik tuo metu, kai jai pavyko gauti įgaliojimo raštą, su kuriuo būtų galėjusi atkeršyti savo priešui, tas raštas išplėšiamas iš jos rankų. Ir vis tas pats d'Artanjanas laiko ją nelaisvėje ir ruošiasi išsiųsti į kokį nors šlykštų Botanibėjų, į kokį nors biaurų Taiberną Indijos vandenyne.

Be abejo, dėl visko kaltas d'Artanjanas! Per ką gi daugiau, jei ne per jį, miledi ištiko tokia baisi nešlovė? Tik jis vienas galėjo pranešti lordui Vinteriui visas tas baisias paslaptis, kurias šis taip nelauktai atidengė vieną po kitos. Jis pažįsta jos dievertį, ir tikriausiai viską jam parašė.

Kiek neapykantos verda jos širdyje! Ji sėdi nejudėdama, degančių akių žvilgsnį įsmeigusi į tuščią kambarį. Kartais sykiu su atsikvėpimu iš jos krūtinės išsiveržia duslios dejonės, pritariančios šniokštimui bangų, iškylančių, gaudžiančių ir dūžtančių lyg amžina ir bejėgė neviltis į uolas, ant kurių stovi ši tamsi ir išdidi pilis!

Kokius puikius kerštо planus, kol kas dar šmėkšančius tolimoj ateity, kuria prieš ponią Bonasje, prieš Bekingemą ir ypač prieš d'Artanjaną jos protas, audringų pykčio žaibų nušviečiamas!

Taip, bet, norint keršyti, reikia būti laisvam, o kad būtum laisvas kalėjime, turi išgriauti sieną, išlaužti geležines grotas, išsikasti pro grindis; panašių sumanymų galėtų griebtis ir juos įvykdyti kantrus ir stiprus vyras, bet ne karštligiško susijaudinimo apimta moteris. Pagaliau tam reikia daug laiko, ištisų mėnesių, net metų, o ji... ji teturi

dešimt ar dvylika dienų, kaip sakė lordas Vinteris, tasai jos dieveris ir baisusis kalėjimo sargas.

Ir vis dėlto, jeigu ji būtų vyras, ji bandytų ir, gal būt, jai pasisektų! Kodėl gi dangus taip apsiriko, suteikdamas tokią vyrišką sielą šiam trapiam, švelniam kūnui!

Taigi pirmosios nelaisvės valandos buvo baisios: miledi negalėjo sutramdyti pasiutimo konvulsijų: moteriška silpnybė sumokėjo duoklę gamtai. Bet palengva ji nugalėjo savo beprotiško pykčio priepuolius, nervingas virpulys, purtęs jos kūną, dingo; dabar ji susigūžė kaip pavargusi gyvatė, kuri ilsisi.

— Na gana, gana! Iš proto išėjau, kad šitaip šėlstu,— tarė ji pati sau, pažvelgusi į veidrodį, iš kurio lyg klausiamai žiūrėjo į ją liepsnojančios akys.— Nereikia niršti! Įniršis — silpnybės požymis. Juk šituo būdu aš dar niekados nelaimėjau. Gal būt, jei aš pasinaudočiau jėga prieš moteris, man pavyktų rasti silpnesnių už save ir jas nugalėti, bet čia man tenka kovoti su vyrais, kuriems aš esu tik silpna moteris. Taigi kovosim moteriškais ginklais. Mano jėga slypi mano silpnume.

Ir, lyg pati norėdama įsitikinti, kokias atmainas galėtų suteikti savo išraiškingam ir judriam veidui, jinai iš eilės ėmė keisti savo išvaizdą, pradėdama pykčio išraiška, kuri iškreipė jos bruožus, ir baigdama kuo meiliausia, kuo jausmingiausia, viliote viliojančia šypsena. Paskui įgudusiom rankom ji meniškai ėmė tvarkyti savo plaukų bangas, norėdama suteikti veidui dar daugiau žavingumo. Pagaliau patenkinta savim, ji sušnabždėjo:

— Dar nieko neprarasta: aš vis tokia pat graži!

Buvo maždaug aštunta valanda vakaro. Miledi pamatė kambary lovą. Ji pamanė, kad kelių valandų poilsis atgaivins ne tik jos galvą ir mintis, bet taip pat ir veido spalvą. Tačiau prieš gulant jai dingtelėjo dar geresnė mintis. Ji girdėjo kalbant apie vakarienę. Jau ištisą valandą ji buvo čia, šitam kambary, tad netrukus turėtų atnešti jai valgyti. Belaisvė nenorėjo gaišti laiko ir nutarė tą pat vakarą iššval-

gyti dirvą ir patyrinėti charakterį tų žmonių, kuriems pavesta ją saugoti.

Po durimis šmėkštelėjo šviesa, vadinasi, grįžta jos kalėjimo sargai. Miledi skubiai krito atgal į fotelį, ir štai jos galva jau atlošta, gražūs plaukai palaidi drykso ant pečių, truputį apnuoginta krūtinė po suglamžytais karbiniais, viena ranka prispausta prie širdies, antroji nukarusi žemyn.

Kažkas atstūmė sklendę, sugirgždėjo durys, ir kambary sukaukšėjo žingsniai.

— Stalą statykite čia,— pasigirdo balsas, ir kalinė pažino Feltoną.

Įsakymas buvo įvykdytas.

— Atneškite žvakių ir pakeiskite sargybą,— pridūrė Feltonas.

Iš to, kad jaunasis leitenantas davė abu įsakymus tiems patiems asmenims, miledi suprato, kad jai patarnaus tie žmonės, kurie ją saugo, atseit, kareiviai.

Feltono įsakymai buvo vykdomi tyliai ir greitai, o tai liudijo apie puikią drausmę, kuri čia viešpatavo.

Feltonas, iki šiol dar nė nežvilgtelėjęs į miledi, dabar atsigręžė į ją.

— Aha! Ji miega, — tarė jis. — Gerai, pavakarieniaus atsibudusi.

Ir jis žingtelėjo durų link.

— O ne, ponas leitenante,— tarė vienas kareivis, ne toks stoikas, kaip jo viršininkas, priėjęs arčiau prie miledi,— ši moteris nemiega.

— Kaip tai nemiega? — paklausė Feltonas.— O ką ji veikia?

— Ji apalpusi. Jos veidas labai išbalęs, ir negirdžiu jos kvėpuojant, kad ir kiek klausausi.

— Jūsų tiesa,— pareiškė Feltonas, žvilgtelėjęs iš tolo į miledi ir nė žingsnio nepriėjęs artyn.— Nueikit įspėti lordo Vinterio, kad jo belaisvė apalpusi; toks atvejis nenumatytas, ir aš nežinau, kas daryti.

Kareivis išėjo vykdyti karininko įsakymo, o Feltonas atsisėdo į fotelį, atsitiktinai stovintį prie durų, ir laukė, ne-

tardamas nė žodžio, nesujudėdamas nė vienu sąnariu. Miledi ne svetimas buvo tas didysis, taip puikiai moterų įsisavintas menas matyti pro blakstienas, nepraveriant akių. Ji matė Feltoną, atsigręžusį į ją nugara. Žiūrėjo į jį apie dešimt minučių, ir per tą laiką nesujaudinamas sargas nė karto neatsisuko.

Tada ji pagalvojo, kad netrukus ateis lordas Vinteris ir savo atvykimu suteiks jos kalintojui naujų jėgų. Pirmasis bandymas nuėjo niekais. Miledi nesumišo: ji turėjo dar nemažą atsargą priemonių; taigi ji pakėlė galvą, pravėrė akis ir tyliai atsiduso.

Išgirdęs šį atodūsį, Feltonas pagaliau atsigręžė.

— A, štai jūs jau pabudote, ponia! — tarė jis.— Tad man čia nėra kas daugiau veikti. Jei jums ko nors reikės, paskambinkit.

— O dieve mano, dieve! Kaip aš kentėjau! — sušnibždėjo miledi savo nuostabiai skambiu balsu, panašiu į senovės kerėtojų, užburiančių visus tuos, kuriuos ji norėdavo pražudyti.

Ir ji išsitiesė fotely dar laisviau ir grakščiau, nei pirma.

Feltonas pakilo.

— Jums atneš valgyti tris kartus per dieną, ponia, — tarė jis. — Iš ryto devintą, dienos metu pirmą ir vakare aštuntą valandą. Jei šita tvarka jums nepatinka, galite nurodyti kitas valandas vietoj siūlomųjų, ir mes šiuo atžvilniu prisitaikysime prie jūsų noro.

— Nejaugi aš visad būsiu viena šitame didžiuliame ir liūdname kambary? — paklausė miledi.

— Iškviesta viena moteris, gyvenanti netoliese. Rytoj ji bus jau pilyje ir užeidinės pas jus, kada tik panorėsite.

— Dėkoju, pone,— nuolankiai atsakė belaisvė.

Feltonas truputį linktelėjo ir buvo beeinąs pro duris, bet tuo metu, kai jis žengė per slenkstį, koridoriuj pasirodė lordas Vinteris, lydimas kareivio, kuris buvo nuėjęs jam pranešti, jog miledi apalpo. Rankoje jis laikė buteliuką su gaivinančiomis druskomis.

— Na, kas gi atsitiko? — paklausė jis ironišku balsu,

matydamas, kad belaisvė stovi, o Feltonas išeina. — Vadinasi, numirėlė jau prisikėlė? Po šimts, Feltonai, vaikeli mano, argi nesupranti, kad tave laiko naujoku ir tau pradėjo vaidinti pirmą aktą tos komedijos, kurios tęsinį, be abejo, mes turėsime malonumo dar pamatyti.

— Aš taip ir maniau, milorde, — atsakė Feltonas, — bet kadangi belaisvė yra moteris, aš norėjau parodyti jai tą dėmesį, kurį kiekvienas gerai išauklėtas žmogus turi parodyti moteriai, jei ne ją, tai bent save gerbdamas.

Miledi visu kūnu krūptelėjo. Nuo šitų Feltono žodžių kraujas sustingo jos gyslose.

— Na ką,— tęsė juokdamasis Vinteris,— ar tie gražūs, meniškai paskleisti plaukai, ta balta veido oda ir ilgesingas žvilgsnis dar nesuviliojo tavęs, akmenine širdie?

— Ne, milorde, — atsakė nesujaudinamas jaunuolis, — ir tikėkite, man suvilioti reikia daugiau, negu moteriškų gudrybių ir koketiškumo.

— Jei taip, mano šaunusis leitenante, tai palikime miledi ieškoti kitų priemonių ir eime vakarieniauti. O, būk ramus, ji turi lakią vaizduotę, ir antrasis šios komedijos veiksmas greit seks pirmąjį.

Sulig šiais žodžiais lordas Vinteris paėmė Feltoną už parankės ir juokdamasis jį nusivedė.

— Na, aš surasiu, ko tau reikia... — sumurmėjo miledi pro dantis, — būk ramus, vargše nepavykęs vienuoli, nelaimingas naujakrikšti kareivi! Tau labiau pritiktų ne kariška uniforma, o vienuolio abitas!

— Beje,— tarė Vinteris, sustojęs ant slenksčio,— tegul šis nepasisekimas nesugadina jums apetito, miledi. Paragaukite viščiuko ir žuvies, nes, garbės žodis, aš neliepiau jų užnuodyti. Esu labai patenkintas savo virėju, o kadangi jis nelaukia iš manęs paveldėjimo, tai visiškai juo pasitikiu. Pasekit mano pavyzdžiu. Sudie, brangioji sesuo! Iki sekančio apalpimo!

Daugiau miledi nebegalėjo ištverti: jos rankos mėšlungiškai įsikibo į fotelio atramas, ji tyliai sugriežė dantimis, nenuleisdama akių nuo durų, kurios užsidarė paskui lordą

Vinterį ir Feltoną. Likusi viena, vėl įpuolė į nusiminimą. Ji pažvelgė į stalą, pamatė blizgantį peilį, prišokusi pagriebė jį, bet skaudžiai apsiriko: geležtė buvo lankstaus sidabro ir buka.

Už pravirų durų pasigirdo juokas, ir durys vėl atsidarė.

— Cha-cha! — sušuko lordas Vinteris. — Cha-cha-cha! Matai, mano šaunusis Feltonai, matai, ar aš nesakiau: tas peilis buvo skiriamas tau; ji būtų tave nudūrusi, mano vaikeli. Matai, tai viena iš jos silpnybių: tuo ar kitu būdu atsikratyti žmonėmis, kurie jai kliudo. Jeigu aš būčiau tavęs paklausęs ir leidęs paduoti jai smailą ir aštrų peilį, tai Feltono jau nebebūtų — ji būtų papiovusi tave, o paskui mus visus. Žiūrėk, Džonai, kaip puikiai ji moka laikyti peilį.

Iš tikrųjų miledi dar tebelaikė sugniaužusi šį puolamąjį ginklą, bet pastarieji lordo Vinterio žodžiai, tas baisiausias įžeidimas, pakirto jos rankas, jėgas ir net valią.

Peilis iškrito ant žemės.

— Jūsų tiesa, milorde,— tarė Feltonas gilaus pasibiaurėjimo tonu, nusmelkusiu miledi iki pat širdies, — jūsų tiesa, milorde, aš klydau.

Abudu išėjo vėl.

Bet šį kartą miledi buvo daug atidesnė ir klausėsi, kol jų žingsniai nutolo ir dingo koridoriuje.

— Aš žuvusi,— sušnibždėjo ji. — Patekau į rankas tokiems žmonėms, kuriems aš tiek teturiu įtakos, kiek bronzos arba granito statuloms. Jie mane kiaurai pažįsta ir apsišarvavę nuo bet kokių mano ginklų. O tačiau negalima leisti, kad viskas baigtųsi taip, kaip jie yra nusprendę.

Iš tikrųjų, kaip rodo paskutinis samprotavimas, šis instinktyvus vilties grįžimas, baimė ir silpnybė neilgam teapimdavo šią tvirtą sielą. Miledi sėdo prie stalo, paragavo įvairių patiekalų, išgėrė truputį ispaniško vyno ir pajuto, kad vėl sugrįžo visas jos ryžtas.

Prieš guldama jinai jau viską apsvarstė, išnagrinėjo ir ištyrinėjo iš visų pusių: žodžius, žingsnius, judesius, ženklus ir net tylėjimą; iš tos gilios, rūpestingos ir išmintingos

analizės ji padarė išvadą, kad iš dviejų jos kankintojų Feltonas vis dėlto lengviau sužeidžiamas.

Belaisvės atminty ypač įstrigo viena frazė, lordo Vinterio pasakyta Feltonui: „Jei aš būčiau tavęs paklausęs."

Vadinas, Feltonas bus kalbėjęs jos naudai, jeigu lordas Vinteris jo nepaklausė.

„Šis žmogus vis dėlto turi savo sieloje kažkokią kibirkštėlę gailestingumo,— galvojo miledi,— ir iš tos kibirkštėlės aš sukurstysiu siautėjantį gaisrą. O antrasis mane pažįsta, bijo ir žino, ko gali laukti iš manęs, jei kada nors ištrūkčiau iš jo rankų. Tad nėra reikalo nė bandyti ką nors su juo... Visai kas kita Feltonas: jis naivus, tyros širdies ir, kaip atrodo, labai doras jaunuolis; jį galima suvilioti."

Miledi atsigulė ir užmigo su šypsena lūpose. Jei kas būtų ją matęs taip miegančią, būtų pasakęs, kad čia ilsisi jauna mergaitė, sapnuojanti gėlių vainiką, kuriuo pasipuoš galvą per artimiausias šventes.

XXII ◆ *ANTROJI NELAISVĖS DIENA*

Miledi sapnavo, kad d'Artanjanas pagaliau pateko į jos rankas, kad ji dalyvauja jo bausmės vykdyme, o jo niekšingas kraujas, trykštąs iš po budelio kirvio, kaip tik ir sukėlė tą žavingą šypseną jos lūpose.

Ji miegojo taip, kaip miega pirmosios vilties užliūliuotas kalinys.

Kitą rytą, kai sargai įėjo į jos kambarį, ji dar tebegulėjo lovoje. Feltonas pasiliko koridoriuje. Jis atvedė tą moterį, apie kurią kalbėjo vakar ir kuri ką tik atvyko. Ta moteris priėjo prie miledi lovos ir pasisiūlė jai patarnauti.

Miledi paprastai būdavo išbalusi, tad jos veido spalva lengvai galėdavo apgauti tą, kas pirmą kartą ją matydavo.

— Mane krečia drugys, — tarė ji. — Visą šią ilgą naktį aš nė valandėlės nesumerkiau akių ir baisiai kenčiu. Tikiuosi, jūs būsite man žmoniškesnė už tuos, kurie vakar

buvo tokie žiaurūs. Aš jus prašau tik vieno dalyko — leiskite man nesikelti iš lovos.

— Gal gydytoją pakviesti? — paklausė moteris.

Feltonas klausėsi to pasikalbėjimo, netardamas nė žodžio.

Miledi pagalvojo, kad juo gausesnis būrys ją apsups, juo daugiau atsiras žmonių, kurių širdy ji sužadins užuojautą, bet tada ir lordo Vinterio priežiūra sustiprėtų. Be to, gydytojas galėtų nustatyti, kad ji tik apsimeta serganti, o miledi, pralaimėjusi pirmą partiją, nenorėjo pralaimėti antrosios.

— Pakviesti gydytoją! — sušuko ji. — Kam? Tie ponai pareiškė vakar, kad mano liga — komedija. Šiandien, be abejo, vėl būtų tas pats, nes nuo vakar vakaro jie turėjo pakankamai laiko įspėti gydytoją.

— Tad pasakykite, ponia, pati, — tarė Feltonas, netekęs kantrybės, — kaip jūs norite gydytis.

— Ak dieve mano, argi aš žinau kaip? Aš blogai jaučiuosi, štai ir viskas. Darykite, ką tik jūs norite, man vis tiek.

— Nueikite pakviesti lordo Vinterio, — tarė Feltonas, nuvargintas tų amžinų skundų.

— O ne, ne! — sušuko miledi. — Tik nekvieskite jo, pone, aš jus maldauju! Aš gerai jaučiuosi, man nieko nereikia, tik nekvieskite jo!

Į tą šūksmą ji sudėjo tiek įkarščio, tiek viliojančio iškalbingumo, kad sujaudintas Feltonas žingtelėjo į kambarį.

„Jis įėjo!" — pamanė miledi.

— Bet, ponia, — tarė Feltonas, — jeigu jūs tikrai sergate, pakviesim gydytoją, o jeigu mus apgaudinėjate, na, tai juo blogiau jums. Tačiau mes bent nieko neturėsime sau prikišti.

Miledi nieko neatsakė, tik, atlošusi savo gražią galvą ant priegalvio, apsipylė ašaromis ir garsiai ėmė raudoti.

Feltonas valandėlę žiūrėjo į ją su jam įprastu abejingumu; paskui, matydamas, kad priepuolis gali ilgiau užtrukti, išėjo; moteris nusekė įkandin. Lordas Vinteris nesirodė.

„Aš, rodos, pradedu šį tą suprasti!" — piktai džiūgaudama sušnabždėjo miledi, užsidengdama antklode ir pasislėpdama nuo tų, kurie galėtų sekti šį jos vidinį pasikeitimą.

Praslinko dvi valandos.

„Dabar jau laikas pasveikti,— tarė ji sau. — Kelkimės ir pasistenkime šiandien ką nors pasiekti; juk man beliko dešimt dienų, o ir šį vakarą dvi jau bus praėjusios."

Rytą į kambarį jai atnešė pusryčius. Miledi pagalvojo, kad netrukus sargai ateis tvarkyti stalo, ir tada ji pamatys Feltoną.

Ji neapsiriko. Feltonas vėl atėjo, bet nė nepažvelgęs, ar miledi valgė, ar ne, liepė išnešti stalą, kurį paprastai įnešdavo jau padengtą.

Feltonas dar pasiliko kambary. Rankoje jis laikė knygą.

Miledi, išsitiesusi fotely prie židinio, graži, išblyškusi ir liūdna, atrodė lyg šventoji mergelė, belaukianti kankinio mirties.

Feltonas priėjo prie jos ir tarė:

— Lordas Vinteris, kuris yra katalikas kaip ir jūs, ponia, mano, kad jums būtų skaudu atsisakyti nuo jūsų tikėjimo apeigų ir papročių, dėl to leidžia jums skaityti kasdienines *jūsų mišias*, o štai knyga, kurioje yra tos maldos.

Pastebėjusi, su kokia veido išraiška Feltonas dėjo knygą ant stalelio, prie kurio ji sėdėjo, ir toną, kuriuo jis ištarė tuos du žodžius *jūsų mišias* ir juos palydėjusią ironišką šypseną, miledi pakėlė galvą ir atidžiau pažvelgė į karininką.

Iš griežtos Feltono šukuosenos ir tų perdėtai kuklių drabužių, iš lygios it marmuras ir kartu tokios pat šaltos ir neįžvelgiamos, kaip ir jis pats, kaktos ji suvokė, jog tai vienas tų niūrių puritonų, taip dažnai sutinkamų ir karaliaus Jokūbo dvare, ir net Prancūzijos karaliaus rūmuose, kur jie, nepaisydami baisios Baltramiejaus nakties prisiminimo, kartais ieškodavo prieglobsčio.

Taigi ją pagavo staigus įkvėpimas, koks kyla tik genialiems žmonėms didelių krizių metu, tomis didingomis valandomis, kurios nulemia jų laimę arba visą gyvenimą.

Du žodžiai *jūsų mišios* ir greitas pažvelgimas į Feltoną leido jai suprasti visą svarbumą to atsakymo, kurį jinai ištars.

Apdovanota nuostabiu suvokimo greitumu, ji tučtuojau sumetė, ką sakyti.

— Man! — sušuko ji su ta panieka, kurią buvo pastebėjusi jauno karininko balse. — Man, pone, *mano mišias!* Lordas Vinteris, tas ištvirkęs katalikas, gerai žino, kad aš nesu to paties tikėjimo, ir jis tik nori man pinkles užtaisyti!

— O kokio gi tikėjimo jūs esate, ponia? — paklausė Feltonas su tokia nuostaba, kurios, kad ir kaip valdydamasis, negalėjo visiškai nuslėpti.

— Aš tai pasakysiu tada, — sušuko miledi su tariama egzaltacija, — kai būsiu pakankamai iškentėjusi už savo tikėjimą!

Feltono žvilgsnis parodė miledi, kiek daug ji laimėjo tuo vienu žodžiu.

Tačiau jaunasis karininkas stovėjo nebylus ir sustingęs, kalbėjo tik jo žvilgsnis.

— Aš esu savo priešų rankose,— tęsė ji su įkarščiu, būdingu puritonams. — Aš pasitikiu savo dievu! Arba dievas išgelbės mane, arba aš žūsiu už jį! Štai mano atsakymas, kurį prašau perduoti lordui Vinteriui. O šią knygą,— pridūrė ji, rodydama pirštu į maldaknygę, gulinčią ant stalo, bet nepaliesdama jos, lyg tuo palietimu būtų galėjusi susitepti, — jūs galite neštis ir naudotis pats, nes jūs, be abejonės, esate dvigubas lordo Vinterio bendrininkas: jo persekiojimų ir jo erezijos bendrininkas.

Feltonas nieko neatsakė, pasiėmė knygą su tokiu pat pasišlykštėjimu, kokį buvo parodęs jau anksčiau, ir susimąstęs išėjo.

Lordas Vinteris atėjo vakare, apie penktą valandą. Miledi visą dieną turėjo laiko nusibrėžti savo tolimesnio

veikimo planą. Ji sutiko baroną kaip moteris, vėl atgavusi savo pranašumą.

— Atrodo,— tarė jis, sėsdamas į fotelį, stovintį priešais tą, kuriame ilsėjosi miledi, ir atsainiai ištiesdamas kojas židinio link, — atrodo, kad mes truputį atsimetėm nuo tikėjimo!

— Ką jūs tuo norite pasakyti, pone?

— Aš noriu pasakyti, kad nuo to laiko, kai paskutinį sykį matėmės, jūs pakeitėt savo tikėjimą. Ar tik neištekėjot trečią kartą už protestanto?

— Paaiškinkit, milorde, — didingai atsakė belaisvė,— nes pareiškiu, kad girdžiu jūsų žodžius, bet jų nesuprantu.

— Vadinasi, jūs visiškai nebetikit. Na, man tai dar geriau patinka! — pašaipiai tarė lordas Vinteris.

— Žinoma, tas labiau derinasi su jūsų principais, — šaltai atsakė miledi.

— O, prisipažįstu, kad man tai vis tiek.

— Jeigu ir neprisipažintumėt esąs abejingas tikėjimo dalykams, milorde, jūsų ištvirkimas ir nedorybės tai įrodytų.

— Hm! Jūs kalbate apie ištvirkimą, ponia Mesalina, ledi Makbet! Arba aš blogai nugirdau, arba jūs, dievaži, esate baisi begėdė!

— Jūs šitaip kalbate, pone, todėl, kad žinote, jog mūsų klausosi kiti,— šaltai atsakė miledi, — ir tuo norite nuteikti prieš mane savo kalėjimo sargus ir budelius.

— Savo kalėjimo sargus ir budelius! Še tau! Jūs griebiatės poetiško tono, ir vakarykštė komedija šį vakarą virsta tragedija. Beje, po aštuonių dienų jūs būsite ten, kur jums ir reikia būti, o tada mano užduotis bus atlikta.

— Gėdinga užduotis! Nedora užduotis! — jausmingai sušuko miledi kaip auka, metanti iššūkį savo teisėjui.

— Garbės žodis, — tarė Vinteris atsikeldamas, — man atrodo, kad ta nenaudėlė eina iš proto. Na, na, nusiraminkit, ponia puritone, arba aš jus liepsiu įmesti į kalėjimą. Dievaži, ar tik ne mano ispaniškas vynas taip muša jums

į galvą? Bet nesijaudinkit, šis apsvaigimas nepavojingas ir neturės pasekmių.

Ir lordas Vinteris išėjo keikdamasis, o anais laikais tai buvo įprotis, nesvetimas ir gerai išauklėtiems žmonėms.

Feltonas iš tikrųjų stovėjo už durų ir girdėjo visą šį pokalbį iki paskutinio žodžio.

Miledi teisingai spėjo.

— Taip, eik, eik! — sušnibždėjo ji išeinančiam savo dieveriui. — Tau pražūtingos pasekmės jau nebe toli, bet tu, neišmanėli, tik tada apsižiūrėsi, kai jau nebebus laiko jų išvengti.

Vėl įsigalėjo tyla. Praslinko dvi valandos. Tarnai atnešė vakarienę ir rado miledi garsiai kalbančią maldas, kurių ją išmokė jos antrojo vyro senasis tarnas, griežčiausias puritonas. Ji atrodė esanti kažkokioje ekstazėje ir net nekreipė dėmesio į tai, kas darėsi aplink. Feltonas davė ženklą jai netrukdyti ir, kai visa buvo sutvarkyta, tyliai išėjo drauge su kareiviais.

Miledi žinojo, kad ją gali sekti, todėl kalbėjo savo maldas ligi galo, ir jai pasirodė, kad sargybinis prie durų vaikščioja jau kitokiu žingsniu, negu anksčiau, ir lyg klausosi jos.

Šį vakarą jai nieko daugiau ir nereikėjo. Atsikėlusi ji sėdo prie stalo, truputį užkando ir išgėrė tiktai gryno vandens.

Po valandos kareiviai atėjo išnešti stalo, bet miledi pastebėjo, kad šį kartą Feltonas jų nelydėjo.

Vadinas, jis bijojo per dažnai ją matyti.

Ji nusigręžė į sieną ir nusišypsojo, nes toji šypsena buvo tokia triumfuojanti ir džiaugsminga, kad būtų ją išdavusi.

Ji palaukė dar pusvalandį, ir, kai senoje pilyje viskas aplinkui nutilo, kai tebuvo girdėti tik amžinas bangų šniokštimas, tas begalinis vandenyno alsavimas, ji savo tyru, harmoningu ir virpančiu balsu pradėjo pirmąjį posmą tos psalmės, kuri anuomet puritonų buvo taip mėgiama:

Tu mus, o viešpatie, apleidi,
Bandai, ar nepalauš pavojai,
Paskui patirt malonę leidi
Ir dangiška ranka apvainikuoji.

Šis posmas anaiptol nebuvo tobulas, jam net daug ko trūko, bet, kaip žinome, puritonai nepasižymėjo poetiniu meistriškumu.

Giedodama miledi klausėsi: kareivis, einąs sargybą prie jos durų, sustojo, lyg būtų suakmenėjęs. Iš to miledi galėjo spręsti, kokį įspūdį padarė jos giesmė.

Tada ji ėmė giedoti toliau su ypatingu įkarščiu ir neapsakomai jausmingu balsu; jai atrodė, kad garsai aidi toli po rūmų skliautais ir lyg kokie magiški burtai turi suminkštinti jos kalėjimo sargų širdis. Bet sargybinis kareivis, matyt, uolus katalikas, išsivadavo iš šių kerų, nes pro duris sušuko jai:

— Nutilkit, ponia! Ta jūsų giesmė liūdna, kaip *De profundis*, ir jeigu prie malonumo būti čia, šiame garnizone, dar priedo reikės ir panašaus giedojimo klausytis, tai jau bus visai nebepakenčiama.

— Nutilk! — tuojau jį sudraudė griežtas balsas, ir miledi pažino Feltoną. — Ko jūs kišatės, žioply! Ar jums įsakyta drausti tai moteriai giedoti? Nei Įsakyta šauti, jeigu ji mėgintų bėgti, įsakyta ją saugoti. Tad saugok ją! Jeigu ji bėgs, nušaukit, bet nekeiskit įsakymo.

Neapsakomo džiaugsmo išraiška it žaibo blykstelėjimas akimirką nušvietė miledi veidą, ir, lyg negirdėjusi to pasikalbėjimo, iš kurio nepraleido nė žodžio, ji ėmė toliau giedoti, suteikdama savo balsui visą skambėjimo pilnumą, visą tą žavesį ir kerėjimą, kokį tik šėtonas buvo suteikęs:

Tarp ašarų ir vargo juodo,
Ir ištremties sunkiųjų pančių
Jaunystė, maldos teiks paguodą,
Ir dievas, kurs pasvers tą mano kančią.

Šis negirdėto skambumo ir taurios aistros kupinas balsas suteikė grubiai ir primityviai šių psalmių poezijai tokią

magišką galią ir išraišką, kokią net labiausiai egzaltuoti puritonai retai kada rasdavo savo brolių giesmėse, nors tie ir stengdavosi jas puošti visomis savo vaizduotės išmonėmis. Feltonui atrodė, kad jis girdi giedant angelą, kuris guodė tris į ugnį įmestus hebrajus.

Miledi giedojo toliau:

Bet laisvės valanda artėja,
Ir net praradęs savo viltį,
O didis ir teisus kūrėjau,
Mes visad galim kankiniais numirti.

Šis posmas, į kurį baisioji burtininkė pasistengė įdėti visą savo sielą, galutinai sujaudino jauno karininko širdį. Jis staigiai atidarė duris, ir miledi pamatė jį, kaip visados, išblyškusį, bet karščiuojančiomis ir beveik paklaikusiomis akimis.

— Kodėl jūs taip giedate? — paklausė jis. — Ir dar tokiu balsu?

— Atsiprašau,— švelniai atsakė miledi,— aš buvau užmiršusi, kad mano giesmės netinka šiems namams. Gal būt, įžeidžiau jūsų religinius jausmus, bet prisiekiu, aš to nenorėjau; tada atleiskite man kaltę, kuri, gal būt, ir labai didelė, bet įvyko be blogos valios.

Tą akimirką miledi buvo tokia graži; religinė ekstazė, kurioje ji atrodė skendinti, teikė jos veidui tokią nežemišką išraišką, kad jos grožio apstulbintam Feltonui pasivaideno, lyg jis mato prieš save tą patį angelą, kurį ką tik girdėjo giedant.

— Taip, taip, — atsakė jis. — Taip, jūs trukdote, jūs jaudinate žmones, gyvenančius šioje pily.

Vargšas beprotis pats nepastebėjo kalbąs be jokio sąryšio, o miledi lūšies akimis stengėsi įžvelgti į pačias jo širdies gelmes.

— Aš tylėsiu,— nuleisdama akis, tarė miledi su visu švelnumu, kokį tik galėjo suteikti savo balsui, su visu nuolankumu, kokį tik galėjo išreikšti savo laikysena.

— Ne, ne, ponia, — atsakė Feltonas, — tik giedokite ne taip garsiai, ypač naktį.

Ir sulig tais žodžiais Feltonas, jausdamasis nebegalįs ilgiau likti griežtas kalinei, bėgte išbėgo iš jos kambario.

— Gerai padarėt, leitenante,— tarė kareivis. — Tos giesmės tiesiog širdį drasko, nors pagaliau apsipranti: jos balsas toks gražus!

XXIV ◆ *TREČIOJI NELAISVĖS DIENA*

Feltonas vis dėlto atėjo; dabar miledi turėjo žengti dar vieną žingsnį: reikėjo jį sulaikyti, arba, tikriau sakant, padaryti taip, kad jis pasiliktų vienas; bet miledi dar aiškiai nežinojo, kaip galėtų to pasiekti.

Reikėjo dar daugiau: prakalbinti jį, kad galėtų su juo išsišnekėti; miledi gerai žinojo, kad stipriausia vilionė slypi jos balse, taip gabiai išreiškiančiame visokiausius tonus, pradedant žmogiškąja kalba ir baigiant dangiškais garsais.

Ir vis dėlto, nepaisant tų kerų, miledi galėjo pralaimėti, nes Feltonas buvo įspėtas dėl mažiausio netikėtumo. Todėl nuo šiolei ji ėmė stebėti kiekvieną jo veiksmą, kiekvieną žodį, kiekvieną nereikšmingiausią žvilgsnį, menkiausią judesį ir net jo alsavimą, kurį būtų galima palaikyti atodūsiu. Žodžiu, ji stebėjo viską kaip geras artistas, ką tik gavęs naują, visiškai jam neįprastą rolę.

Jai buvo lengviau apsispręsti, kaip elgtis su lordu Vinteriu: jau nuo vakar ji nutarė būti prie jo tyli ir išdidi, kartkartėmis įerzinti jį savo apsimesta panieka, kokiu nors užgauliu žodžiu sukelti jo keiksmus ir grasinimus, kurie sudarytų kontrastą jos nuolankumui. Toks buvo jos planas. Feltonas visa tai matys; gal būt, jis nieko nesakys, bet matys.

Rytą Feltonas atėjo kaip paprastai, ir, kol prižiūrėjo pasiruošimą pusryčiams, miledi nepratarė jam nė žodžio. Tą akimirksnį, kai jis buvo beišeinąs, jai švystelėjo viltis: jai pasirodė, kad jis nori prašnekti; tačiau tik jo lūpos suju-

dėjo, neišdavusios jokio garso; susitvardęs, ir paslėpęs širdy tuos žodžius, kuriuos jau buvo besakąs, jis pasišalino.

Apie vidurdienį įžengė lordas Vinteris.

Buvo gana graži žiemos diena, ir pro kalėjimo grotas veržėsi tie balzgani Anglijos saulės spinduliai, kurie tik šviečia, bet nešildo.

Miledi žiūrėjo pro langą ir dėjosi negirdinti, kai durys atsidarė.

— Šit kaip! — tarė lordas Vinteris. — Suvaidinę komediją, paskui tragediją, dabar mes vaidiname melancholiją.

Kalinė nieko neatsakė.

— Taip, taip, suprantu, — tęsė lordas Vinteris. — Jūs norėtumėt būti laisva šiame krante ir skrosti geru laivu žalias, smaragdines šitos jūros bangas, norėtumėt užstatyti man sausumoje ar vandenyne kokius nors gudrius žabangus, kuriuos taip sumaniai mokate spęsti. Kantrybės, kantrybės! Po keturių dienų jūs laisvai galėsite prieiti prie kranto, jūra jums bus atvira, atviresnė, negu jūs gal norėtumėt, nes po keturių dienų Anglija jumis nusikratys.

Miledi sudėjo rankas ir pakėlė savo gražiąsias akis į dangų.

— Viešpatie, viešpatie! — tarė ji angeliškai romiu ir švelniu balsu. — Atleisk šiam žmogui, kaip jam atleidžiu aš!

— Taip, melskis, prakeiktoji! — sušuko baronas. — Tavo malda juo kilnesnė, kad tu esi, prisiekiu, rankose žmogaus, kuris tau niekad neatleis.

Lordui Vinteriui išeinant, kažkieno akys paslapčiom žvilgtelėjo į vidų pro praviras duris, ir miledi pastebėjo Feltoną, kuris staiga atšoko, bijodamas, kad ji nepamatytų.

Tada ji puolė ant kelių ir ėmė melstis.

— O dieve, mano dieve! — sušuko ji. — Tu matai, dėl kokio švento reikalo aš kenčiu, tad suteik man jėgų pakelti kančias...

Durys tyliai atsidarė. Gražioji maldininkė dėjosi negirdinti ir nuo ašarų virpančiu balsu meldėsi toliau:

— Dieve gailestingasai! Dieve baudžiantis! Nejaugi tu leisi tam žmogui įvykdyti siaubingus jo sumanymus!

Ir tik dabar, dėdamasi išgirdusi Feltono žingsnius, ji ūmai pašoko ir nuraudo, lyg susigėdusi, kad ją rado beklūpančią.

— Aš nemėgstu trukdyti besimeldžiančių, ponia, — rimtai tarė Feltonas, — tad prašau nesivaržyti manęs.

— Iš kur jūs žinote, kad aš meldžiausi? — pro verksmus paklausė miledi. — Jūs apsirinkate, pone, aš visai nesimeldžiau.

— Nejaugi jūs manote, ponia,— atsakė Feltonas tokiu pat rimtu, tik švelnesniu balsu, — kad aš jaučiuosi turįs teisę kliudyti bet kuriam sutvėrimui nusižeminti prieš savo sutvėrėją? Dieve gink! Pagaliau kaltiesiems kaip tik ir dera atgailauti; koks bebūtų jo nusikaltimas, kaltasis prie viešpaties kojų man visuomet bus šventas.

— Aš kalta! — sušuko miledi su tokia šypsena, kuri nuginkluotų net angelą paskutiniame teisme. — Aš kalta! Viešpatie, tu žinai, ar aš tokia esu! Verčiau sakykite, kad aš pasmerkta, tai bus teisingiau; bet jūs žinote, kad dievas myli visus kankinius ir kartais leidžia pasmerkti ir nekaltuosius.

— Kas jūs bebūtumėt, ponia, — atsakė Feltonas. — nusikaltėlė ar nekaltai pasmerktoji, vis tiek jūs turite melstis, ir aš pats pasimelsiu už jus.

— O, jūs esat teisuolis! — sušuko miledi, puldama prie jo kojų. — Išklausykite mane, aš nebegaliu ilgiau ištverti: bijau, kad man neužteks jėgų, kai reikės stoti į kovą ir atvirai išpažinti savo tikėjimą. Išklausykite tad vilties netekusios moters maldavimo! Jus apgaudinėja, pone, bet ne apie tai aš noriu kalbėti... Prašau tik vienos malonės, ir, jeigu man ją suteiksite, aš laiminsiu jus šiame ir aname pasaulyje!

— Kalbėkite su mano viršininku, ponia, — atsakė Feltonas,— laimė, ne man yra pavesta bausti arba dovanoti, ir dievas uždėjo tą atsakomybę vyresniam už mane.

— Ne, tik jums, jums vienam! Verčiau išklausykite mane, neprisidėkite prie mano pražūties, neprisidėkite prie mano gėdos!

— Jeigu jūs nusipelnėte tą gėdą, ponia, jeigu užsitraukėte šitą nešlovę, reikės ją iškęsti ir paaukoti dievui.

— Ką jūs sakote? O, jūs manęs nesuprantate! Jūs manote, kad aš, kalbėdama apie gėdą, turiu galvoje kokią nors bausmę, kalėjimą ar mirtį. Duok dieve, kad taip būtų! Kas man kalėjimas arba mirtis!

— Tai aš jau jūsų nebesuprantu, ponia.

— Arba dedatės nesuprantąs, pone, — šypsodamasi suabejojo kalinė.

— Ne, ponia, prisiekiu kareivio garbės žodžiu; prisiekiu krikščionio tikėjimu.

— Kaip! Jums nežinomi lordo Vinterio planai?

— Ne, nežinomi.

— Negali būti! Juk jūs jo patikėtinis!

— Aš niekuomet nemeluoju, ponia!

— O, atspėti jo planus labai lengva: jis beveik visai nebando jų slėpti.

— Aš nieko nesistengiu atspėti, ponia. Aš laukiu, kol jis man pats pasakys, o išskyrus tai, ką jūs pati girdėjote, lordas Vinteris nieko man daugiau nepatikėjo.

— Vadinasi, — sušuko miledi nuoširdžiausiu balsu, — jūs nesate jo nusikaltimo bendrininkas, jūs nežinote, kad jis man rengia tokią gėdą, kuriai viso pasaulio bausmės neprilygtų savo baisumu?

— Jūs apsirinkate, ponia, —atsakė Feltonas nurausdamas, — lordas Vinteris negalėtų padaryti tokio nusikaltimo.

„Gerai,— pagalvojo miledi, — jis dar nežino, koks čia reikalas, o jau vadina tai nusikaltimu!“ Paskui garsiai pasakė:

— Niekšo bičiulis gali visa padaryti.

— Ką jūs vadinate niekšu? — paklausė Feltonas.

— Argi Anglijoje dar yra antras žmogus, kuriam pritiktų šis vardas?

— Jūs kalbate apie Džordžą Vilje? — paklausė Feltonas, ir jo akys suliepsnojo.

— Kurį stabmeldžiai ir netikintieji vadina hercogu Bekingemu, — pridūrė miledi. — Aš nemaniau, kad visoje

Anglijoje būtų bent vienas žmogus, kuriam taip ilgai reikėtų aiškinti, apie ką aš kalbu.

— Viešpaties ranka ištiesta virš jo galvos, — tarė Feltonas,— ir jis neišvengs pelnytos bausmės.

Feltonas tik išreiškė visų anglų jaučiamą pasibiaurėjimą hercogu, kurį net patys katalikai vadino lupikautoju, kraugeriu, ištvirkėliu, o puritonai tiesiog šėtonu.

— O dieve mano, dieve! — sušuko miledi. — Kai aš tave prašau nubausti šitą žmogų taip, kaip jis to nusipelnė, tu žinai, kad ne asmeniško keršto trokštu: aš maldauju išgelbėti visą tautą!

— Ar jūs jį pažįstate? — paklausė Feltonas.

„Pagaliau jis pradeda mane klausinėti!"— tarė pati sau miledi, nesitverdama džiaugsmu, kad taip greitai susilaukė tokių puikių pasekmių.

— Ar aš jį pažįstu? O taip, savo nelaimei, amžinajai savo nelaimei!

Ir miledi ėmė grąžyti rankas, lyg nevilties ir skausmo apimta. Feltonas, matyt, jautė, kad jėgos jį apleidžia, todėl žengė kelis žingsnius durų link. Kalinė, neišleisdama jo iš akių, pašoko ir sulaikė jį.

— Pone! — sušuko ji. — Būkite geras, būkite gailestingas, išklausykite mano prašymo: paduokit man tą peilį, kurį baronas dėl nelemto atsargumo atėmė iš manęs, nes jis puikiai žinojo, ką aš noriu su juo padaryti. O, išklausykite mane iki galo! Duokite man peilį, tik vienai valandėlei, padarykit tai iš malonės, iš gailestingumo!.. Aš puolu prie jūsų kojų! O, patikėkit, jums aš nejaučiu jokios neapykantos. Dieve mano! Kaip aš galėčiau jūsų nekęsti! Jūsų, vienintelio teisingo, gero ir jautraus žmogaus, kurį čia sutikau! Jūsų, gal būt, savo išgelbėtojo!.. Vienai valandėlei duokite man tą peilį, ir aš tuojau vėl jį grąžinsiu pro langelį. Tik vienai valandėlei, ponas Feltonai, ir jūs išgelbėsite mano garbę!

— Jūs norite nusižudyti! — siaubingai sušuko Feltonas, užmiršęs ištraukti savo rankas iš belaisvės rankų. — Nusižudyti!

— Aš atskleidžiau savo paslaptį, — sušnibždėjo miledi tyliu balsu ir, lyg netekusi jėgų, susmuko ant grindų, — aš atskleidžiau savo paslaptį! Dabar jis viską žino! Dieve mano, aš pražuvau!

Feltonas stovėjo lyg sustingęs, nežinodamas, ką daryti.

„Jis dar abejoja, — pagalvojo miledi, — aš buvau nepakankamai natūrali."

Koridoriuj pasigirdo kažkieno žingsniai. Miledi pažino lordo Vinterio eiseną; Feltonas irgi ją pažino ir žingtelėjo durų link.

Miledi pribėgo prie jo.

— O, nesakykit jam nė žodžio,— prislopintu balsu tarė jinai, — nė vieno žodžio iš viso to, ką aš jums sakiau, nes tada aš žuvusi, ir tai jūs, jūs...

Žingsniai artėjo. Ji ūmai nutilo, bijodamaa, kad neišgirstų jos balso ir, lyg klaikaus siaubo apimta, savo gražiąja ranka užspaudė Feltonui burną.

Feltonas švelniai atstūmė miledi, kuri susmuko ant kanapos.

Lordas Vinteris praėjo pro duris nesustodamas, ir jo žingsniai nutolo.

Feltonas, išbalęs it mirtis, valandėlę atidžiai klausėsi; kai viskas nutilo, jis atsiduso, tarsi pabudęs iš sapno, ir išbėgo iš kambario.

„A! — tarė sau miledi, savo ruožtu klausydamasi, kaip Feltono žingsniai tolsta į priešingą pusę, negu lordo Vinterio, — pagaliau tu esi mano!"

Paskui jos kakta vėl apsiniaukė.

„Jeigu jis viską pasakys baronui, — pagalvojo jinai, — aš žuvusi, nes baronas gerai žino, kad nenusižudysiu; jis duos man peilį Feltono akivaizdoj, ir šis pamatys, kad visa ta mano baisi neviltis tėra tiktai komedija."

Ji atsistojo prieš veidrodį ir pažvelgė į save: dar niekad ji nebuvo tokia graži, kaip dabar.

— O, ne! — tarė ji, pati sau šypsodamasi, — jis nepasakys.

Vakare, atnešus vakarienę, atėjo ir lordas Vinteris.

— Nejaugi jūsų buvimas čia, pone, yra neišvengiamas mano nelaisvės priedas? — paklausė jį miledi. — Ar negalėtumėt manęs išvaduoti nuo tų didelių kančių, kurias man suteikia jūsų atsilankymai?

— Kaip, brangioji sese! — tarė lordas Vinteris. — Juk pati man graudžiai pareiškėte gražiomis savo lūpomis, iš kurių šiandien girdžiu tokius žiaurius žodžius, kad atvykote į Angliją tiktai pasimatyti su manim, ir šio malonumo trūkumą taip giliai jautėte, kad dėl jo nepabūgote nei jūrų ligos, nei audrų, nei nelaisvės! Na štai, aš čia, būkit patenkinta! Be to, šis mano atsilankymas turi aiškų tikslą.

Miledi sudrebėjo: ji pamanė, kad Feltonas ją išdavė; gal būt, dar niekuomet šiai moteriai, pergyvenusiai tiek stiprių ir priešingiausių susijaudinimų, taip smarkiai neplakė širdis.

Ji sėdėjo. Lordas Vinteris, prisitraukęs fotelį, atsisėdo greta jos. Paskui, išsitraukęs iš kišenės kažkokį popierių, palengva jį išskleidė.

— Štai,— tarė jis,— norėjau jums parodyti savotišką pasą, kurį aš pats surašiau; nuo šiol jis bus jums vienintelis dokumentas gyvenime, kadangi gyvybę aš sutinku jums palikti.

Paskui jis nukreipė akis nuo miledi į popierių ir balsu perskaitė:

— „Įsakymas nuvežti į..." — vieta čia neįrašyta, — įterpė lordas Vinteris, — jūs galite pasirinkti, kur jums patinka, tik kad būtų ne arčiau, kaip tūkstantis mylių nuo Londono, ir jūsų noras bus išpildytas. O dabar, aš skaitau toliau: — „Įsakymas nuvežti į... Šarlotę Bekson, paženklintą kriminaline Prancūzijos teismo žyme, bet išlaisvintą, atlikus bausmę. Ji gyvens toje vietoje, neturėdama teisių pasitraukti iš ten toliau, kaip per tris mylias. Jei bandytų pabėgti, turi būti nubausta mirties bausme. Ji gaus po penkis šilingus per dieną maistui ir butui."

— Tas įsakymas manęs neliečia,— šaltai atsakė miledi,— nes čia įrašyta ne mano pavardė.

— Pavardė! Argi jūs ją turite?

— Mano pavardė — jūsų brolio pavardė.

— Jūs apsirinkate: mano brolis buvo antrasis jūsų vyras, o pirmasis dar tebėra gyvas. Pasakykite man jo pavardę, ir aš ją įrašysiu vietoj Šarlotės Bekson. Nenorite?.. Ne?.. Tylite?.. Gerai. Tad būsite įtraukta į kalinių sąrašą Šarlotės Bekson vardu.

Miledi tylėjo, tik šį kartą ne apsimesdama, o iš baimės: ji pamanė, kad įsakymas bus tuojau pat vykdomas, kad lordas Vinteris pagreitino jos išvežimą, kad jai teks išvykti jau šį vakarą. Jai pasirodė, kad viskas žuvę, tik staiga ji pastebėjo, kad įsakymas dar nepasirašytas.

Tai pamačius, ją apėmė toks didelis džiaugsmas, kad ji negalėjo to nuslėpti.

— Taip taip, — tarė lordas Vinteris, pastebėjęs, kas darosi jos sieloje, — taip, jūs ieškote parašo ir galvojate: dar ne viskas prarasta, šis įsakymas dar nepasirašytas. Man rodo jį, tik norėdami mane išgąsdinti, ir tiek. Jūs apsirinkate: rytoj šis įsakymas bus nusiųstas lordui Bekingemui, poryt grįš pasirašytas jo ranka ir sutvirtintas jo antspaudu, o po dvidešimt keturių valandų, prisiekiu jums, bus pradėtas vykdyti. Sudie, ponia, tai visa, ką aš norėjau jums pasakyti.

— O aš jums atsakysiu, pone, kad šis valdžios piktnaudžiavimas, šis ištrėmimas svetimu vardu — yra niekšybė!

— Gal jūs mieliau norėtumėt būti pakarta savo tikruoju vardu, miledi? Jūs žinote, kad Anglijos įstatymai negailestingai baudžia nusikaltimus prieš santuoką. Pasisakykit atvirai: nors mano, tikriau sakant, mano brolio pavardė įpainiota į šią gėdingą istoriją, vis dėlto aš nepabūgsiu viešo skandalo, kad tik būčiau tikras, jog vienu smūgiu nusikratysiu jumis.

Miledi nieko neatsakė, tik išbalo kaip lavonas.

— O, aš matau, kad jūs verčiau pasirinksite ilgą kelionę! Puiku, ponia; senas priežodis sako, kad kelionės auklėja jaunimą. Ir, dievaži, jūs neapsirinkate: gyvenimas — geras dalykas. Todėl aš ir rūpinuos, kad jūs man jo neatimtumėt. Belieka tik susitarti dėl tų penkių šilingų. Čia aš pasirodau

bent kiek šykštokas, tiesa? Bet tik todėl, kad man labai rūpi, jog nepapirktumėt sargų. Tiesą sakant, jums dar liks jūsų grožis; pamėginkite juos suvilioti, jeigu tik nepasisekimas su Feltonu neatėmė jums noro griebtis panašių bandymų.

„Feltonas neišdavė manęs, — pagalvojo miledi, — taigi dar ne viskas žuvę."

— O dabar, ponia, sudie. Rytoj aš ateisiu jums pranešti apie mano pasiuntinio išvykimą.

Lordas Vinteris atsistojo, ironiškai nusilenkė ir išėjo.

Miledi lengviau atsikvėpė: jai dar liko keturios dienos. Keturių dienų visiškai pakaks Feltonui galutinai suvilioti.

Bet čia belaisvei staiga kilo mintis, kad lordas Vinteris gali Feltoną išsiųsti pas Bekingemą pasirašyti to įsakymo; tada Feltonas išslystų iš jos rankų, o norint sėkmingai viską užbaigti, reikia visą laiką jį veikti savo kerais.

Tačiau, kaip jau sakėme, vienas dalykas ją ramino: Feltonas jos neišdavė.

Ji nenorėjo pasirodyti sujaudinta lordo Vinterio grasinimų, todėl atsisėdo prie stalo ir pavalgė.

Paskui, lygiai taip, kaip vakar vakare, atsiklaupė ir ėmė garsiai kalbėti savo maldas. Ir vėl kaip vakar sargybinio kareivio žingsniai nutilo; jis sustojo prie jos durų ir ėmė klausytis.

Netrukus kiti, lengvesni, negu budinčio kareivio, žingsniai pasigirdo toli koridoriuje ir nutilo prie jos durų.

„Tai jis!" — pamanė miledi.

Ir ji pradėjo giedoti tą pačią giesmę, kuri vakar taip stipriai sujaudino Feltoną.

Bet nors jos švelnus, skambus ir sodrus balsas virpėjo taip melodingai ir graudžiai, kaip niekuomet, durys neprasivėrė. Miledi slapta dirstelėjo į durų langelį, ir jai pasirodė, kad pro tankius pinučius ji mato liepsnojančias jaunuolio akis; bet ji taip ir nesužinojo, ar tai buvo iš tikrųjų, ar jai tik pasivaideno; šį kartą jis susitvardė ir neįėjo į miledi kambarį.

Tik po valandėlės, kai miledi pabaigė savo giesmę, jai pasirodė, kad už durų kažkas giliai atsiduso; paskui tie patys žingsniai, kuriuos ji girdėjo artėjant, iš lėto ir lyg nenoromis nutolo.

XXV ◆ *KETVIRTOJI NELAISVĖS DIENA*

Rytojaus dieną Feltonas, įėjęs pas miledi, užtiko ją bestovinčią ant fotelio ir rankose belaikančią virvę, nuvytą iš kelių batistinių nosinaičių, suplėšytų į ilgas, siauras juosteles, supintas ir suraišiotas; išgirdusi Feltoną atidarant duris, miledi stryktelėjo nuo fotelio žemėn ir mėgino paslėpti už nugaros šią improvizuotą virvę, kurią tebelaikė rankoje.

Jaunuolis buvo dar labiau išbalęs, negu paprastai, ir jo paraudusios nuo nemigo akys rodė, kad jis praleido nerimastingą naktį.

Tačiau jo veidas buvo apsišarvavęs atšiauriausiu griežtumu.

Jis iš lėto priėjo prie atsisėdusios miledi ir, paėmęs mirtingos pynės galą, kurį jinai per neapdairumą ar, gal būt, tyčia paliko išsikišusį, šaltai paklausė:

— Kas čia, ponia?

— Nieko, — atsakė miledi, šypsodamasi ta sielvartinga išraiška, kurią ji taip puikiai mokėjo suteikti savo šypsenai, — nuobodulys yra mirtinas kalinių priešas; man buvo nuobodu, ir aš bežaisdama supyniau šią virvę.

Feltonas pakėlė akis į tą sieną, prie kurios stovėjo miledi fotelis, ir virš jos galvos pamatė sienoje paauksuotą vąšą, skirtą drabužiams ar ginklams kabinti.

Jis krūptelėjo, ir kalinė tai pastebėjo; nors jos akys ir buvo nuleistos, niekas nepasprukdavo nuo jos žvilgsnio.

— O ką jūs veikėt, stovėdama ant šio fotelio? — paklausė jis.

— Kas jums rūpi? — atsakė miledi.

— Bet aš noriu žinoti,— spyrėsi Feltonas.

— Neklauskite,— tarė kalinė,— jūs gerai žinote, kad mums, tikriesiems krikščionims, draudžiama meluoti.

— Na, tai aš jums pasakysiu, ką jūs darėte arba, tikriau sakant, ką ketinote padaryti: jūs norėjote įvykdyti tą nelemtą sumanymą, kurį jau seniai puoselėjate savo mintyse; pagalvokite apie tai, ponia: jei mūsų dievas draudžia meluoti, tai dar griežčiau draudžia žudytis.

— Kai dievas mato savo tvarinį, neteisingai persekiojamą, priverstą pasirinkti savižudybę arba negarbę, tai, tikėkite manim, pone,— atsakė miledi gilaus įsitikinimo tonu,— dievas jam atleidžia savižudybę; juk tokiu atveju savižudybė yra kankinio mirtis.

— Jūs arba perdedate, arba nutylite kážką. Kalbėkit, ponia, vardan dievo, pasiaiškinkit.

— Pasakoti jums savo nelaimes, kad palaikytumėt jas prasimanymu; pasakoti jums savo sumanymus, kad juos praneštumėt mano persekiotojui? Ne, pone. Be to, kas jums nelaimingos pasmerktosios kalinės gyvybė ar mirtis? Juk jūs atsakote tik už mano kūną, ar ne taip? Ir jei tik jūs parodysit lavoną, kuris bus pripažintas manuoju, iš jūsų nieko daugiau nereikalaus, o gal net dvigubai atlygins.

— Aš, ponia, aš! — sušuko Feltonas.— Jūs manote, kad aš kada nors priimčiau užmokestį už jūsų gyvybę! O, jūs nepagalvojate, ką sakote!

— Netrukdykite, Feltonai, man atlikti tai, ką noriu,— tarė vis labiau jaudindamasi miledi.— Kiekvienas karys turi būti ambicingas, ar ne taip? Jūs dabar leitenantas, na, o mano karstą lydėsite jau kaip kapitonas.

— Ir ką gi aš jums padariau,— tarė Feltonas, netekęs pusiausvyros,— kad man užkraunat tokią atsakomybę prieš žmones ir prieš dievą? Po kelių dienų jūsų čia nebebus, ponia, aš nebesaugosiu jūsų gyvybės, ir tada,— pridūrė jis atsiduseęs,— jūs galėsite elgtis, kaip tinkama.

— Vadinasi,— sušuko miledi, lyg negalėdama suvaldyti švento pasipiktinimo,— jūs dievobaimingas žmogus, jūs, vadinamas teisuoliu, trokštate tik vieno dalyko: kad tik jūsų nekaltintų, netrukdytų dėl mano mirties!

— Aš turiu saugoti jūsų gyvybę, ponia, ir aš ją saugosiu.

— Bet ar suprantate, kokias pareigas atliekate? Tai, ką jūs darote, būtų žiauru, net jeigu aš ir būčiau kalta; kaipgi jūs pavadinsite savo elgesį, kaip pavadins jį viešpats, jeigu aš nekalta?

— Aš esu karys, ponia, ir vykdau gautus įsakymus.

— Jūs manote, kad per paskutinį teismą dievas atskirs akluosius budelius nuo neteisingų teisėjų? Jūs nenorite, kad aš nužudyčiau savo kūną, o padedate tam, kuris nori nužudyti mano sielą!

— Aš jums kartoju,— atsakė Feltonas, pradėjęs dvejoti,— kad joks pavojus jums negresia, ir aš atsakau už lordą Vinterį kaip pats už save.

— Beprotis! — sušuko miledi.— Vargšas beprotis, kuris drįsta atsakyti už kitą, kai išmintingiausieji, kai dievo išrinktieji nedrįsta atsakyti patys už save. Beprotis tas, kuris stoja stipresniojo ir laimingesniojo pusėn, kad engtų silpnesniąją ir nelaimingesniąją!

— Neįmanoma, ponia, neįmanoma,— sukuždėjo Feltonas, širdies gilumoje jausdamas šio argumento teisingumą.— Kol jūs kalinė, jūs neatgausite per mane laisvės; kol jūs gyva, jūs neprarasit per mane gyvybės.

— Taip,— sušuko miledi,— bet aš neteksiu to, kas man brangiau už gyvybę, aš neteksiu garbės, Feltonai; ir jus, jus aš kaltinsiu prieš dievą ir prieš žmones už savo gėdą ir už savo nešlovę.

Šį kartą Feltonas, kad ir koks buvo abejingas ar bent stengėsi toks atrodyti, negalėjo atsispirti slaptai įtakai, kuri jau buvo jį užvaldžiusi: matyti šią moterį, tokią gražią, tokią tyrą kaip skaisčiausias regėjimas,— matyti ją čia liejančią ašaras, čia grasinančią, jausti jos sielvarto ir grožio žavingumą,— to jau buvo per daug svajotojui, per daug protui, ekstaziško tikėjimo sapnų įkaitintam, per daug širdžiai, graužiamai ir deginančios dievo meilės, ir naikinančios žmonių neapykantos.

Miledi matė jo sumišimą, intuityviai jautė liepsnojant prieštaringas aistras jauno fanatiko kraujyje; ir nelyginant sumanus generolas, kuris, matydamas trauktis pasiruošusį priešą, puola ant jo su pergalės šauksmu, ji atsikėlė, graži kaip senovės vaidilutė, įkvėpta kaip krikščionė mergelė; jos kaklas apsinuogino, plaukai išsidraikė, žvilgsnis užsidegė ta ugnim, kuri jau buvo sukėlusi sąmyšį jaunojo puritono jausmuose; viena ranka droviai prilaikydama ant krūtinės suknią, kitą ištiesdama priekin, ji žingtelėjo į Feltoną ir užgiedojo tuo savo švelniu balsu, kuriam kartais mokėdavo suteikti rūsčią išraišką:

Duokit Baalui aukų,
Meskit kankinę žvėrim:
Dievas nubaus jus mirtim!..
Iš bedugnės jį šaukiu.

Feltonas, išgirdęs šiuos keistus žodžius, sustojo lyg suakmenėjęs.

— Kas jūs, kas jūs? — sušuko jis, maldingai sudėdamas rankas.— Dangaus pasiuntinė ar pragaro tarnaitė, angelas ar demonas; vadinatės Eloa ar Astarta?

— Argi tu nepažįsti manęs, Feltonai? Aš nesu nei angelas, nei demonas, aš esu žemės duktė, aš tavo tikėjimo sesuo, štai ir viskas.

— Taip! Taip! — sušuko Feltonas. — Aš dar abejojau, bet dabar tikiu.

— Tu tiki ir vis dėlto esi bendrininkas to Belialo išperos, kurį vadina lordu Vinteriu! Tu tiki ir vis dėlto mane palieki mano priešų rankose. Anglijos priešų, dievo priešų rankose. Tu tiki ir vis dėlto išduodi mane tam, kuris pripildo ir teršia pasaulį savo erezijomis ir savo ištvirkimu, tam niekšingam Sardanapalui, kurį aklieji vadina hercogu Bekingemu, o tikintieji antikristu.

— Aš išduodu jus Bekingemui? Aš! Ką jūs čia kalbate?

— Jie turi akis, — sušuko miledi, — bet nemato; turi ausis, bet negirdi!

— Taip, taip,— tarė Feltonas, perbraukdamas ranka per kaktą, apsipylusią prakaitu, lyg tam, kad iš šaknų išrautų iš jos paskutinį abejojimą.— Taip, dabar aš atpažįstu balsą, kuždantį man sapnuose. Taip, aš atpažįstu veidą angelo, kuris kasnakt man pasirodo ir šaukia mano sielai, negalinčiai užmigti: „Pakelk ranką, gelbėk Angliją, gelbėk pats save, nes tu mirsi, nepermaldavęs dievo!" Kalbėkite, kalbėkite! — sušuko Feltonas,— dabar aš galiu jus suprasti.

Baisingas džiaugsmas, staigus kaip žaibas, blykstelėjo miledi akyse.

Kad ir koks trumputis buvo tasai grėsmingas blykstelėjimas, Feltonas pamatė jį ir krūptelėjo, lyg tasai blykstelėjimas būtų nušvietęs šios moters širdies bedugnę.

Feltonas staiga prisiminė lordo Vinterio įspėjimus, miledi viliones, visus pasikėsinimus nuo pat pirmos jos atvykimo dienos; jis atbulas pasitraukė žingsnį atgal ir nuleido galvą, tačiau vis dar tebežiūrėjo į ją — lyg apžavėtas šio keisto padaro, jis negalėjo atitraukti nuo jos akių.

Miledi buvo ne tokia moteris, kad nesuprastų šio svyravimo prasmės. Po tariamo susijaudinimo priedanga ledinis jos šaltakraujiškumas nepranykdavo nė akimirksnio. Nelaukdama, kol Feltonas ką pasakys, ir pati nepradėdama pokalbio, kurį taip sunku buvo išlaikyti toj pat egzaltacijoj, ji nuleido rankas, lyg moters silpnybė būtų nugalėjusi įkvėptosios entuziazmą.

— Ne,— tarė ji,— ne man būti Judita, kuri išvaduos Betuliją nuo šio Holoferno. Aukščiausiojo kalavijas per sunkus mano rankai. Leiskite man numirti, kad išvengčiau nešlovės, leiskite man išsigelbėti kankinės mirtimi! Aš jūsų neprašau nei laisvės, kaip tai darytų nusikaltėlė, nei keršto, kaip tai prašytų stabmeldė. Leiskite man numirti, štai viskas. Aš jus prašau, aš jus maldauju keliaklupsčia: leiskite man numirti, ir mano paskutinis atodūsis bus palaiminimas mano išvaduotojui.

Išgirdęs šį švelnų, maldaujantį balsą, išvydęs šį drovų, nusiminusį žvilgsnį, Feltonas priėjo arčiau. Palengvėle kerėtoja vėl apsigaubė tuo magiškuoju šydu, kuriuo jinai pa-

gal savo norą apsisiausdavo ir vėl jį nusimesdavo — tuo grožio, švelnumo, ašarų šydu, o ypač tuo neatsispiriamu mistiško gašlumo žavesiu, pražūtingiausiu iš visų aistrų.

— Deja,— tarė Feltonas,— aš tik galiu gailėtis, jei jūs man įrodysite, kad esate auka! Bet lordas Vinteris turi prieš jus sunkių kaltinimų. Jūs esate krikščionė, jūs esate mano tikėjimo sesuo; aš jaučiu, kad mane traukte traukia prie jūsų, nors aš niekuomet nemylėjau nieko, išskyrus savo geradarį, nors aš gyvenime tesutikau vien išdavikus ir niekšus. Bet jūs, ponia, jūs atrodote tokia graži, tokia skaisti, ir jūs vis dėlto nusikaltote kuo nors prieš įstatymus, jei lordas Vinteris jus šitaip persekioja!

— Jie turi akis,— pakartojo miledi su neapsakomo skausmo išraiška,— bet nemato, turi ausis, bet negirdi.

— Jeigu taip, kalbėkite, kalbėkite! — sušuko jaunasis karininkas.

— Jums atskleisti savo gėdą! — sušuko miledi, droviai nuraudusi.— Juk dažnai vieno nusikaltimas yra kito gėda... Kaip aš, moteris, atskleisiu jums, vyrui, savo gėdą! O! — tęsė ji, droviai užsidengdama gražias akis,— o, niekuomet, niekuomet aš to negalėsiu padarytil

— Man, broliui! — sušuko Feltonas.

Miledi ilgai žiūrėjo į jį su tokia išraiška, kurią jaunasis karininkas palaikė dvejojimu; iš tikrųjų ji tiktai jį stebėjo, norėdama apžavėti.

Feltonas maldaudamas sudėjo rankas.

— Na gerai,— tarė miledi,— aš pasitikiu savo broliu, aš ryžtuos!

Tuo metu pasigirdo lordo Vinterio žingsniai; bet šį kartą rūstusis miledi dieveris nepasitenkino, kaip vakar, praeidamas tolyn pro šalį; jis sustojo, persimetė keliais žodžiais su sargybiniu; paskui durys atsidarė, ir jis pasirodė ant slenksčio.

Tuo tarpu Feltonas greitai atšoko atbulas, ir, kai įžengė lordas Vinteris, jis stovėjo per kelis žingsnius nuo kalinės.

Baronas įėjo iš lėto ir, tiriamu žvilgsniu apmetęs kalinę ir jaunąjį karininką, tarė:

— Ilgokai jūs, Džonai, čia užsibuvote. Ar tik ši moteris nepasakoja jums savo nusikaltimų? Jei taip, tai aš suprantu, kodėl šis pokalbis taip ilgai užtruko.

Feltonas sudrebėjo, ir miledi suprato, kad ji žuvusi, jei neateis į pagalbą suglumusiam puritonui.

— O, jūs bijote, kad kalinė nepasprukty! — tarė ji.— Nagi paklauskite savo gerbiamojo sargo, mano kalintojo, kokios malonės aš ką tik jį prašiau.

— Jūs prašėte malonės? — įtariamai paklausė baronas.

— Taip, milorde,— atsakė sumišęs jaunuolis.

— O kokios gi malonės? — vėl paklausė lordas Vinteris.

— Peilio, kurį ji žadėjo po minutės grąžinti man pro langelį duryse.

— Argi čia yra pasislėpęs kas nors, ką ši meilioji būtybė norėtų nugalabyti? — tarė lordas Vinteris savo pašaipiu ir niekinamu balsu.

— Taip, čia esu aš,— atsakė miledi.

— Aš jums leidau pasirinkti Ameriką arba Taiberną,— tarė lordas Vinteris.— Pasirinkite Taiberną, miledi; virvė, tikėkite manimi, patikimesnė už peilį.

Feltonas išblyško ir žengė žingsnį priekin, prisiminęs, kad tuo metu, kai jis įėjo, miledi laikė rankose virvę.

— Tiesą sakote,— tarė miledi,— aš jau apie tai galvojau.— Paskui dusliu balsu pridūrė: — Aš dar apie tai pagalvosiu.

Feltonas pajuto, kaip šiurpas perbėgo jo kūnu iki pat kaulų smegenų. Lordas Vinteris, matyt, tai pastebėjo.

— Netikėk, Džonai,— tarė jis.— Džonai, mano bičiuli, aš tavim pasiklioviau, saugokis! Aš tave įspėju. Laikykis tvirtai, mano vaikeli, po trijų dienų mes išsivaduosime nuo šio padaro, ir ten, kur aš ją išsiųsiu, ji jau niekam nebepakenks.

— Ar girdi? — garsiai sušuko miledi taip, kad baronas pamanytų, jog ji kreipiasi į dievą, o Feltonas suprastų, kad kreipiamasi į jį.

Feltonas nuleido galvą ir susimąstė.

Baronas paėmė karininką už parankės, visą laiką pro

jo petį sekdamas akimis miledi, kol jie abu išėjo iš kambario.

„Žiūrėk tu man...— tarė kalinė, kai durys užsidarė,— pasirodo, kad aš ne tiek jau pasistūmiau pirmyn, kiek tikėjausi. Vinteris pasikeitė — iš kvailo tapo nepaprastai atsargus. Štai ką reiškia kerštо troškimas! Ir kaip tas kerštas tobulina žmogaus būdą! Na, Feltonas... Feltonas dvejoja! Ak, jis ne toks žmogus, kaip tas prakeiktas d'Artanjanas. Puritonas dievina tiktai skaisčias mergeles, ir dievina jas, sudėjęs rankas, o muškietininkas myli moteris, ir myli jas, spausdamas savo glėbyje."

Tačiau miledi nekantriai laukė grįžtant Feltono: ji neabejojo, kad tą dieną dar kartą su juo pasimatysianti. Pagaliau, praslinkus valandai po tos scenos, apie kurią ką tik pasakojome, ji išgirdo tyliai kalbantis prie durų, paskui durys tuojau atsidarė, ir ji pamatė Feltoną.

Jaunuolis greit įėjo į kambarį, palikdamas praviras duris ir ženklu liepdamas miledi tylėti. Iš jo veido buvo matyti, kad jis labai susijaudinęs.

— Ko iš manęs norite? — paklausė miledi.

— Klausykite,— tyliai atsakė Feltonas,— aš atleidau sargybinį, kad niekas nežinotų, jog aš esu čia, ir kad niekas negirdėtų mūsų pokalbio. Baronas ką tik papasakojo man baisią istoriją.

Miledi nusišypsojo ta savo nuolankios aukos šypsena ir palingavo galva.

— Arba jūs esate demonas,— tęsė Feltonas,— arba šis baronas, mano geradarys, mano tėvas, yra pabaisa. Aš jus pažįstu tik keturios dienos, o jį myliu jau dveji metai; taigi nenuostabu, kad aš dvejoju, katruo iš judviejų tikėti. Neišsigąskite mano žodžių, aš tik noriu įsitikinti, kad jūs sakote tiesą. Šiąnakt po vidurnakčio ateisiu pas jus, ir jūs mane įtikinsite.

— Ne, Feltonai, ne, mano broli,— tarė jinai.— Jūsų pasiaukojimas per didelis, ir aš suprantu, kiek jis jums kaštuoja. Ne, aš esu žuvusi; nežudykite ir savęs kartu su manim. Mano mirtis bus daug iškalbingesnė už mano gyveni-

mą, ir lavono tylėjimas jus įtikins geriau, negu kalinės žodžiai.

— Tylėkit, ponia, — sušuko Feltonas, — ir nekalbėkit man šitaip! Aš atėjau, kad jūs man duotumėt garbės žodį, prisiektumėt tuo, kas jums švenčiausia, jog nemėginsite atimti sau gyvybės.

— Aš nenoriu jums žadėti,— tarė miledi,— nes niekas priesaikos negerbia taip, kaip aš, o pažadėjusi turėsiu pažadą ištesėti.

— Na, pažadėkite,— tarė Feltonas,— bent ligi to laiko, kol vėl mane pamatysite. Jeigu, pasimačiusi su manim, jūs vis tebesilaikysit savo nusistatymo, na ką gi, tada jūs būsite laisva, ir aš pats duosiu jums ginklą, kurio iš manęs prašėte.

— Gerai,— atsakė miledi.— Dėl jūsų aš palauksiu.

— Prisiekite.

— Prisiekiu mūsų dievu. Ar jūs patenkintas?

— Gerai,— atsakė Feltonas.— Tad iki šios nakties!

Ir jis puolė iš kambario, uždarė duris ir ėmė laukti koridoriuj, laikydamas rankoje kareivio ietį, lyg būtų pakeitęs sargybinį.

Kareiviui sugrįžus, Feltonas atidavė jam ginklą.

Priėjusi prie durų langelio, miledi pamatė, su kokiu įkarščiu jaunuolis persižegnojo ir nuėjo koridorium, nesitverdamas džiaugsmu.

O ji sugrįžo į savo vietą su piktos paniekos šypsniu lūpose ir šventvagiškai pakartojo tą baisųjį dievo vardą, kuriuo prisiekė, taip ir neišmokusi jo pažinti.

— Mano dievas?! — tarė jinai.— Pamišęs fanatikas! Mano dievas — tai aš ir tasai, kas padės man atkeršyti.

XXVI ◆ *PENKTOJI NELAISVĖS DIENA*

Tuo tarpu miledi jau buvo pusiau laimėjusi, ir pasisekimas padvigubino jos jėgas.

Ligi šiol jai būdavo nesunku nugalėti vyrus, kurie patys lengvai duodavosi suviliojami ir kurie, išauklėti galantiš-

koje rūmų aplinkoje, greitai pakliūdavo į jos spąstus. Miledi buvo tiek graži, jog jai nesudarydavo sunkumų pavergti kūną, ir tiek apsukri, jog be vargo įveikdavo visas dvasines kliūtis.

Bet šį kartą jai teko grumtis su laukine, užsidariusia, atšiauria prigimtimi; tikėjimas ir atgaila pavertė Feltoną žmogum, nepasiekiamu paprastoms vilionėms. Šioj egzaltuotoj galvoj slypėjo tokie platūs planai, tokie maištingi projektai, jog ten nebeliko vietos jokiai įgeidžio ar kūniškos aistros sužadintai meilei, tam jausmui, kurį pagimdo dykinėjimas ir išugdo ištvirkimas. Taigi miledi savo tariamu dievobaimingumu pralaužė spragą baisiai prieš ją nusistačiusio žmogaus nuomonėje, o savo grožiu pavergė skaistaus, tyro žmogaus širdį ir jausmus. Pagaliau šiuo bandymu nugalėti atkakliausią subjektą, kokį tik prigimtis ir tikėjimas galėjo suteikti jos studijoms, ji kuo plačiausiai išvystė savo sugebėjimus, jai pačiai iki šiol dar nežinomus.

Vis dėlto tą vakarą ji daug kartų buvo nusivylusi savo likimu ir pati savim; tiesa, ji nesišaukė dievo, bet tikėjo pikto genijų, tą beribę galią, kuri valdo žmogaus gyvenimą iki mažiausių smulkmenų ir kuriai, anot arabų pasakos, užtenka vieno granato grūdo žuvusiam pasauliui prikelti.

Miledi gerai pasiruošė rytojaus pasimatymui su Feltonu ir rūpestingai apgalvojo savo elgseną. Ji žinojo, kad jai beliko tiktai dvi dienos, kad, Bekingemui pasirašius įsakymą (o Bekingemas jį pasirašys juo lengviau, kad šiame įsakyme pažymėta jos pavardė buvo prasimanyta ir todėl jis nežinos, kokia čia moteris pasmerkiama), taigi, kartojame, pasirašius įsakymą, baronas lieps tučtuojau ją įsodinti į laivą; ji taip pat žinojo, kad ištremti pasmerktos moterys turi jau nebe tokias galingas priemones žavėti, kaip tariamai dorovingos moterys, kurių grožį nušviečia aukštosios visuomenės blizgesys, iškelia į padanges mados balsas ir paauksina savo kerinčia šviesa aristokratiško gyvenimo atspindžiai. Pasmerkimas sunkiai ir žeminančiai bausmei dar neatima iš moters grožio, bet tatai kliudo jai vėl pasiekti galybės. Kaip visi tikrai genialūs žmonės, miledi žinojo, ko-

kia aplinka geriausiai tinka jos prigimčiai, jos sugebėjimams. Neturtas buvo jai biaurus, o pažeminimas dviem trečdaliais mažino jos didybę. Miledi buvo karalienė tik tarp karalienių; kad ji galėtų viešpatauti, jai reikėjo, kad būtų patenkinta jos puikybė. Valdyti žemesnes esybes jai buvo greičiau pažeminimas, o ne malonumas.

Žinoma, ji galėtų sugrįžti iš savo ištrėmimo, ji tuo neabejoja nė akimirkos; bet kiek laiko šis ištrėmimas gali užtrukti? Tokiai veikliai ir ambicingai natūrai, kaip miledi, dienos, kuriomis negalima kilti, atrodė nelaimingos; tegul kas suranda žodį pavadinti dienoms, kuriomis smunkama žemyn! Sugaišti metus, dvejus, trejus — juk tai ištisa amžinybė; sugaišti tada, kai d'Artanjanas, laimingas ir triumfuojantis, sykiu su savo draugais bus jau gavęs iš karalienės užtarnautą atpildą,— visa tai buvo itin skaudžios mintys, kurių tokia moteris, kaip miledi, negalėjo pakelti. Be to, joje siaučianti audra dvigubino jos jėgas, ir, jeigu jos kūnas bent akimirką būtų įgijęs jos dvasios stiprybę, ji būtų galėjusi sugriauti savo kalėjimo sienas.

Be viso to, ją dar kankino mintis apie kardinolą. Ką turėjo galvoti, ką turėjo sakyti dėl šito jos tylėjimo nepasitikįs, nerimaująs, įtarus kardinolas, kuris buvo ne tik vienintelė jos parama, jos ramstis, vienintelis jos globėjas dabartiniu metu, bet ir svarbiausias jos laimės ir būsimo keršto įrankis? Ji pažino jį, ji žinojo, kad, sugrįžusi iš nesėkmingos kelionės, veltui imtų teisintis kalėjimu, veltui imtų pasakoti iškentėtas kančias; kardinolas vis vien atsakytų jai su ta pašaipia skeptiko ramybe, skeptiko, galingo tiek savo valdžia, tiek ir savo protu: „Nereikėjo duotis pačiumpamai."

Tokiomis akimirkomis miledi sutelkdavo visą savo energiją, mintimis kartodama Feltono vardą, vienintelį pragiedrulį tame pragare, kur ji atsidūrė. Ir tarsi gyvatė, kuri, norėdama išmėginti savo jėgas, susiraito žiedu ir vėl išsitiesia, taip ir ji iš anksto apraizgė Feltoną tūkstančiais savo išradingos vaizduotės vingių.

Tuo tarpu laikas bėgo, valandos viena po kitos tarytum

pažadindavo varpą, ir kiekvienas jo varinės širdies dūžis atsiliepdavo kalinės širdyje. Devintą valandą lordas Vinteris atliko įprastinį vizitą, apžiūrėjo langą ir grotas, ištyrė grindis, sienas, židinį ir duris, bet per visą šią ilgą ir kruopščią apžiūrą nei jis, nei miledi nepratarė nė žodžio.

Be abejonės, jie abu suprato, jog padėtis perdaug rimta, kad būtų galima gaišti laiką tuštiems žodžiams ir bergždžiam pykčiui.

— Na,— tarė baronas išeidamas,— šią naktį jūs dar nepaspruksite!

Dešimtą valandą Feltonas atėjo pastatyti sargybinio. Miledi pažino jo žingsnius. Ji atspėjo juos, kaip meilužė atspėja savo mylimojo žingsnius, nors ji neapkentė ir kartu niekino silpnabūdį fanatiką.

Dar neatėjo sutartoji valanda, ir Feltonas neįžengė į jos kambarį.

Po dviejų valandų, kai išmušė dvylika, sargybinį pakeitė kitas.

Šį kartą buvo jau metas, ir miledi ėmė nekantriai laukti.

Naujas sargybinis pradėjo vaikštinėti koridorium.

Po dešimties minučių atėjo Feltonas.

Miledi įtempė ausis.

— Klausyk,— tarė jaunuolis sargybiniui,— nieku gyvu nepasitrauk nuo šių durų. Juk tu žinai, kad praeitą naktį milordas nubaudė kareivį už tai, kad jis vienai minutei paliko savo postą, nors aš pats jį tuo tarpu pavadavau.

— Taip, žinau,— atsakė kareivis.

— Įsakau tau kuo stropiausiai budėti. O aš,— pridūrė jis,— įeisiu dar kartą į šios moters kambarį: bijau, ji ketina nusižudyti, ir man įsakyta ją sekti.

— Puiku, — sušnabždėjo miledi, — griežtasis puritonas jau meluoja!

Kareivis tik nusišypsojo.

— Po velnių, ponas leitenante! — tarė jis.— Nėra ko skųstis dėl šių jums pavestų pareigų, ypač jei milordas dar įpareigojo žvilgtelėti į jos lovą.

Feltonas nuraudo; kitu metu jis būtų apibaręs, kad šis drįsta taip juokauti; bet jo sąžinė per garsiai kalbėjo, tad lūpos nedrįso prabilti.

— Jei aš pašauksiu, įeik,— tarė jis.— Taip pat, jeigu kas ateitų, pašauk mane.

— Klausau, ponas leitenante,— atsakė kareivis.

Feltonas įėjo į miledi kambarį. Miledi atsistojo.

— Tai jūs! — tarė ji.

— Aš jums žadėjau ateiti,— tarė Feltonas,— ir atėjau.

— Jūs man žadėjote dar ir kitą dalyką.

— Ką gi? Dieve mano! — sušuko jaunuolis ir nors kaip tvardėsi, bet pajuto, kad jam dreba keliai ir prakaitas pila kaktą.

— Jūs žadėjot atnešti peilį ir palikti jį man po mūsų pašnekesio.

— Nekalbėkit apie tai, ponia, — tarė Feltonas. — Nėra tokios baisios padėties, kuri leistų dievo tvariniui atimti sau gyvybę. Aš pagalvojau ir padariau išvadą, kad jokiu būdu neprivalau nusikalsti šitokia nuodėme.

— Ak, jūs pagalvojote! — tarė kalinė, su niekinama šypsena sėsdama į fotelį.— Aš irgi pagalvojau ir padariau išvadą.

— Kokią?

— Kad man nėra ką sakyti žmogui, nesilaikančiam savo žodžio.

— O dieve mano! — sukuždėjo Feltonas.

— Jūs galite sau eiti,— pareiškė miledi,— aš nieko nesakysiu.

— Štai peilis,— tarė Feltonas, ištraukdamas iš kišenės ginklą, kurį atsinešė, laikydamasis duotojo žodžio, bet iš karto nesiryžo įteikti savo kalinei.

— Leiskite man jį apžiūrėti,— paprašė miledi.

— Kam?

— Garbės žodis, aš jį tučtuojau jums grąžinsiu, jūs jį padėsite ant šito stalo ir stovėsite tarp jo ir manęs.

Feltonas padavė ginklą miledi, kuri atidžiai apžiūrėjo jo ašmenis ir piršto galu išbandė smaigalį.

— Gerai,— tarė ji, atiduodama peilį jaunuoliui,— tai puikaus ir kieto plieno peilis... Jūs esate ištikimas draugas, Feltonai.

Feltonas paėmė peilį ir padėjo ant stalo, kaip buvo susitaręs su kaline.

Miledi sekė jį akimis ir patenkinta linktelėjo galva.

— Dabar,— tarė ji,— išklausykite mane.

Šis kvietimas buvo bereikalingas: jaunasis karininkas stovėjo prieš ją ir godžiai laukė jos žodžių.

— Feltonai,— pradėjo miledi iškilmingai ir melancholiškai.— Feltonai, įsivaizduokite, kad jūsų sesuo, jūsų tėvo duktė, jums pasakytų: kai aš buvau dar jauna ir, nelaimė, gana graži, mane norėjo įvilioti į spąstus,— bet aš atsispyriau. Prieš mane panaudojo dar daugiau pinklių, dar daugiau smurto — aš atsispyriau. Piktžodžiavo ir niekino mano tikėjimą, dievą, kurį aš garbinu, nes aš šaukiausi pagalbon dievą ir savo tikėjimą — aš ir čia atsispyriau. Tada mane apibėrė įžeidimais ir, kadangi niekaip negalėjo pražudyti mano sielos, įsigeidė amžiams suteršti mano kūną. Pagaliau...

Miledi nutilo, ir karti šypsena nuslinko jos lūpomis.

— Pagaliau,— pakartojo Feltonas,— kas gi atsitiko pagaliau?

— Pagaliau vieną vakarą nutarė palaužti šį pasipriešinimą, kurio neįstengė nugalėti. Taigi vieną vakarą į mano vandenį įmaišė stiprių migdančių nuodų. Vos tik baigusi valgyti, aš pajutau, kad palengva mane apima keistas sustingimas. Nors aš nieko nenumaniau, neaiški baimė mane pagavo, ir aš bandžiau kovoti su miegu. Atsikėliau, norėjau bėgti prie lango šauktis pagalbos, bet kojos neklausė manęs, man rodėsi, kad lubos nusileidžia ant mano galvos ir triuškina mane savo svoriu. Aš ištiesiau rankas, mėginau kalbėti, bet galėjau tik neaiškiai kažką murmėti. Nenugalimas sustingimas apėmė mane, aš nusigriebiau už fotelio, jausdama, kad tuojau susmuksiu, bet veikiai šios atramos nebeužteko mano nusilpusioms rankoms, aš suklupau ant vieno kelio, paskui ant abiejų. Norėjau melstis — liežuvis

buvo sustingęs. Be abejo, dievas manęs nematė ir neišgirdo; aš pargriuvau ant grindų, nugalėta mirtino miego.

Kas darėsi, man bemiegant, ir kaip ilgai aš miegojau — nieko neprisimenu. Pamenu tik, kad pabudau begulinti apvaliame, prašmatniai įrengtame kambaryje, į kurį šviesa skverbėsi pro angą lubose. Be to, nebuvo matyti jokių durų: atrodė, lyg tai puikus kalėjimas.

Ilgai nesusivokiau, kur aš esu, negalėjau sugaudyti visų tų smulkmenų, kurias dabar pasakoju: mano protas bergždžiai stengėsi išsiveržti iš slogaus miego ir tamsos. Miglotai prisiminiau važiavimą karieta, baisų sapną, išsekinusį mano jėgas; bet visa tai buvo taip susiraizgę ir neaišku, lyg būtų atsitikę ne man, o kam nors kitam, ir tik dėl kažkokio mano esybės suskilimo būtų įsipynę į manąjį gyvenimą.

Kurį laiką mano būklė atrodė man tokia keista, jog pamaniau, kad sapnuoju... Aš svirduliuodama atsikėliau. Mano rūbai gulėjo čia pat šalia manęs, ant kėdės; bet aš neprisiminiau, kad būčiau nusirengusi ir atsigulusi. Tada prieš mane palengva iškilo tikrovė su visomis savo baisenybėmis: aš jau nebebuvau tame name, kur gyvenau. Kiek galėjau spręsti iš saulės šviesos, du trečdaliai dienos jau buvo prabėgę. Aš užmigau praeitos dienos vakarą. Vadinasi, mano miegas truko apie dvidešimt keturias valandas. Kas gi įvyko per šį ilgą miegą?

Aš apsirengiau taip greitai, kaip tik begalėjau. Lėti ir apsunkę mano judesiai liudijo, kad migdomų nuodų įtaka dar nebuvo visiškai pasibaigusi. Tas kambarys, iš visko sprendžiant, buvo įrengtas moteriai priimti. Ir įmantriausia koketė, apsižvalgiusi po kambarį, būtų įsitikinusi, kad visi jos įgeidžiai bus patenkinti.

Aišku, aš nebuvau pirmoji belaisvė, atsidūrusi šiame puikiame kalėjime; bet jūs suprantate, Feltonai: kuo gražesnis buvo kalėjimas, tuo labiau aš baiminausi.

Taip, tai buvo tikras kalėjimas, ir veltui mėginau iš jo ištrūkti. Aš apžiūrėjau visas sienas, ieškodama durų, tačiau beldžiant sienos visur skambėjo dusliai ir kietai.

Aš apėjau, gal būt, dvidešimt kartų šį kambarį, ieškoda-

ma išėjimo — jo nebuvo. Susmukau į fotelį, nuovargio ir baimės prislėgta.

Tuo tarpu greitai artinosi naktis, o su ja didėjo ir mano baimė. Nežinojau, ar man ir toliau pasilikti ten, kur sėdėjau: man atrodė, kad esu apsupta nežinomų pavojų, tykančių manęs kiekviename žingsnyje. Nors nuo vakar dienos aš buvau nieko nevalgiusi, bet baimė stelbė alkį.

Iš lauko pusės manęs nepasiekė joks garsas, iš kurio būčiau galėjusi numanyti laiką. Aš tik spėjau, kad jau galėjo būti septinta ar aštunta valanda vakaro: tai buvo spalio mėnuo, ir jau visiškai sutemo.

Staiga sugirgždėjo durys, ir aš krūptelėjau; virš įstiklintos lubų angos pasirodė ugnies kamuolys, ryškiai nušvietęs mano kambarį. Pasibaisėjusi pamačiau, kad už kelių žingsnių nuo manęs stovi žmogus.

Lyg kokiais burtais, vidury kambario atsirado stalas, padengtas dviem žmonėm.

Šis žmogus buvo tas pats, kuris jau ištisus metus persekiojo mane, kuris prisiekė išniekinti mane ir kurio pirmieji žodžiai leido man suprasti, kad praeitą naktį jis patenkino savo geismus.

— Niekšas! — sušnabždėjo Feltonas.

— O taip, niekšas! — sušuko miledi, matydama, kaip godžiai šį pasakojimą seka jaunasis karininkas.— O taip, niekšas! Jis manė, kad užtenka nugalėti mane miegančią, ir viskas bus išspręsta; jis atėjo vildamasis, kad aš sutiksiu pripažinti savo gėdą, nes ta gėda jau buvo įvykdyta; jis atėjo už mano meilę siūlyti savo turtų.

Aš išliejau ant to žmogaus visą panieką, visą pasipiktinimą, kokie tik gali tilpti moters širdy. Matyt, jis buvo įpratęs girdėti tokius priekaištus, nes mane išklausė, ramiai šypsodamasis, sukryžiavęs ant krūtinės rankas; paskui, pamanęs, kad aš jau viską pasakiau, priėjo prie manęs; aš šokau prie stalo, nutvėriau peilį ir įsirėmiau sau į krūtinę.

„Dar vienas žingsnis,— pasakiau aš jam,— ir jūs būsite kaltas ne tik dėl mano nešlovės, bet ir dėl mano mirties!"

Be abejo, mano žvilgsnis, mano balsas, visa mano figū-

ra — mostai, laikysena, išraiška — buvo tokie nuoširdūs, kad būtų įtikinę net labiausiai sugedusį žmogų, ir jis sustojo.

„Dėl jūsų mirties! — pasakė jis man.— O ne! Jūs esate perdaug žavi meilužė, kad aš sutikčiau jūsų netekti, vos vieną kartą paragavęs laimės turėti jus savo glėbyje. Sudie, mano gražuole! Aš palauksiu ir aplankysiu jus tada, kai būsite geriau nusiteikusi."

Ištaręs šiuos žodžius, jis sušvilpė. Liepsnos kamuolys, šviečiąs mano kambary, pakilo ir išnyko. Aš vėl atsidūriau tamsoje. Akimirkai praslinkus, pasikartojo tas pats atsidarančių ir užsidarančių durų girgždesys, liepsnos kamuolys vėl nusileido, ir aš pasijutau viena.

Tai buvo baisus momentas; jei lig šiol aš dar kiek abejojau savo nelaime, tai dabar šios abejonės išsisklaidė, ir aš supratau baisią tikrovę: aš buvau rankose to žmogaus, kurio ne tik kad neapkenčiau, bet kurį niekinau, žmogaus, nesustojančio prieš jokias niekšybes ir, deja, jau įrodžiusio, ką jis gali padaryti.

— Bet kas gi tasai žmogus? — paklausė Feltonas.

— Aš praleidau naktį kėdėje, krūpčiodama sulig kiekvienu brazdesiu, nes maždaug apie pusiaunaktį lempa užgeso, ir aš likau tamsoje. Tačiau naktis praslinko ramiai, mano persekiotojas nebandė daugiau kėsintis. Išaušo diena, stalas dingo, bet peilį aš tebeturėjau rankoje.

Tasai peilis buvo vienintelė mano viltis.

Aš alpau iš nuovargio; nuo nemigos man perštėjo akis, bet nedrįsau užmigti nė vienos valandėlės. Dienos šviesa mane padrąsino, aš kritau į lovą, nesiskirdama su išganinguoju peiliu, kurį paslėpiau po priegalviu.

Kai pabudau, stalas jau vėl stovėjo paruoštas.

Šį kartą, kad ir apimta baimės, nerimo, aš pajutau neapsakomą alkį. Jau dvi paras nebuvau nieko burnoj turėjusi. Aš suvalgiau truputį duonos ir keletą vaisių. Paskui, prisiminusi migdomuosius vaistus, įmaišytus į mano geriamą vandenį, aš neprisiliečiau prie to, kuris stovėjo ant stalo, ir nuėjusi prisipyliau stiklinę iš marmurinio čiurkšlio, įtaisyto sienoje, virš praustuvės.

Tačiau ir šio atsargumo laikydamasi, aš kurį laiką dar nerimavau; bet šį kartą mano baimė buvo nepagrįsta; diena praslinko, ir aš nepajutau to, ko bijojau.

Kad mano atsargumo niekas nepastebėtų, iš ropinės pusę vandens nupyliau.

Atėjo vakaras, o su juo drauge ir tamsa; tačiau kad ir kokia neperžvelgiama ji buvo, mano akys pradėjo su ja apsiprasti; aš pamačiau, kaip stalas prasmego grindyse, o po ketvirčio valandos vėl iškilo su man paruošta vakariene; po valandėlės įsižiebė ta pati lempa ir apšvietė mano kambarį.

Aš nutariau valgyti tik tokius patiekalus, į kuriuos neįmanoma primiešti jokio migdančio vaisto: pora kiaušinių ir keletas vaisių buvo visa mano vakarienė; paskui aš prisipyliau stiklą vandens iš čiurkšlio ir atsigėriau.

Iš pirmų gurkšnių man pasirodė, kad vanduo jau nebe toks skanus, kaip rytmetį. Mane apniko staigus įtarimas, ir aš daugiau jo neberagavau, bet jau buvau išgėrusi pusę stiklinės.

Aš su pasibaisėjimu kliūstelėjau likusį vandenį ir, apsipylusi šaltu prakaitu, laukiau, kas bus.

Be abejo, koks nors nematomas liudininkas pastebėjo mane besemiant vandenį iš to čiurkšlio ir pasinaudojo šiuo mano naivumu tam, kad dar sėkmingiau įstumtų mane į pražūtį, kuri taip šaltai iš anksto buvo nuspręsta ir taip žiauriai vykdoma.

Nepraslinko nė pusvalandis, ir pradėjo reikštis tie patys simptomai. Bet kadangi šį kartą išgėriau tik pusę stiklinės, tad ilgiau kovojau ir neužmigau, o tik buvau apimta kažkokio snaudulio, kuris netrukdė man jausti visa, kas darėsi aplink, bet pakirto jėgas gintis ar bėgti.

Aš bandžiau nusvirduliuoti iki lovos, norėdama pasiekti paskutinę man dar likusią apsaugos priemonę, mano išganingąjį peilį, bet nepajėgiau prieiti galvūgalio ir kritau ant kelių, rankom įsikabindama į lovos kojų. Tada aš supratau, kad esu žuvusi...

Feltonas baisiai išblyško, ir konvulsingas drebulys nupurtė jį visą.

— Ir baisiausia buvo tai,— tęsė miledi persimainiusiu balsu, lyg vis dar būtų jautusi tos baisios akimirkos siaubą,— kad šį kartą aš kuo aiškiausiai jaučiau man gresiantį pavojų, kad mano siela, jei galiu taip pasakyti, budėjo mano miegančiame kūne: aš viską mačiau, viską girdėjau. Tiesa, tai įvyko lyg sapne, bet dėl to buvo tik dar baisiau.

Mačiau, kaip aukštyn kilo lempa ir kaip aš grimzdau į vis tirštesnę tamsą. Paskui išgirdau tą jau pažįstamą durų girgždesį, nors durys buvo atsidariusios tik du kartus.

Aš instinktyviai pajutau, kad prie manęs kažkas artinasi: sakoma, kad nelaimingasis, paklydęs Amerikos dykumose, šitaip jaučia gyvatės artėjimą.

Norėjau sukaupti jėgas, pamėginau šaukti; neįtikėtinomis valios pastangomis aš net pakilau, bet tik tučtuojau vėl sukniubau... ir kritau į savo persekiotojo glėbį.

— Pasakykite pagaliau, kas gi tasai žmogus! — sušuko jaunasis karininkas.

Miledi iš pirmo žvilgsnio pamatė, kokias kančias ji sukelia Feltonui, pabrėždama kiekvieną savo pasakojimo smulkmeną, bet ji nenorėjo išvaduoti jo nė iš vienos kankynės. Juo giliau sužeis jam širdį, juo tikriau jis už ją atkeršys. Taigi ji kalbėjo toliau, lyg nenugirdusi jo šūksnio arba nusprendusi, kad dar neatėjo metas į jį atsakyti.

— Tik šį kartą niekšas turėjo reikalą ne su bejėgiu ir bejausmiu lavonu. Aš jau sakiau jums: kad ir neatgavusi visų kūno ir dvasios galių, vis dėlto nusimaniau apie gresiantį pavojų. Aš grūmiausi iš visų jėgų, ir , matyt, atkakliai priešinausi, nes išgirdau, kaip jis sušuko:

„Ak, tos nenaudėlės puritonės! Aš gerai žinojau, kad jos privargina savo budelius, bet nemaniau, kad jos taip narsiai priešinasi savo meilužiams."

Deja! Tasai beviltiškas priešinimasis negalėjo ilgai trukti. Aš pajutau, kad mano jėgos silpsta, ir šį kartą niekšas pasinaudojo ne mano miegu, bet apalpimu.

Feltonas klausėsi, netardamas nė žodžio, tik protarpiais

sunkiai atsidusdamas; šaltas prakaitas žliaugė per jo marmurinę kaktą, o po drabužiu paslėpta ranka draskė krūtinę.

— Kai atsipeikėjau, pirmoji mano mintis buvo susirasti po priegalviu paslėptą peilį, kurio pirma aš negalėjau pasiekti; jeigu jis nepadėjo man apsiginti, tai bent padės man nuodėmę išpirkti.

Bet kai aš paėmiau šį peilį, Feltonai, man kilo baisi mintis. Aš prisiekiau jums viską pasakyti, ir aš jums pasakysiu viską. Pažadėjau sakyti tiesą ir pasakysiu, net jeigu jinai ir pražudytų mane.

— Jums kilo mintis atkeršyti už save šiam žmogui, ar ne? — sušuko Feltonas.

— Deja, taip! — atsakė miledi.— Aš žinau, kad ši mintis nekrikščioniška. Be abejo, man ją įkvėpė tasai amžinasis mūsų sielų priešas, tasai be paliovos aplink mus maurojantis liūtas. Žodžiu, aš jums prisipažįstu, Feltonai,— tęsė miledi atgailautojos balsu,— man kilo ši mintis ir, žinoma, daugiau manęs nebepaliko. Tai už šitą nuodėmingą mintį šiandien aš ir nešu savo bausmę...

— Tęskite, tęskite toliau,— maldavo Feltonas,— aš nekantrauju, norėdamas sužinoti, kaip jūs atkeršijot.

— O, aš nusprendžiau atkeršyti kuo greičiausiai. Neabejojau, kad jis ateis kitą naktį. Dieną man nebuvo ko bijoti.

Todėl, atėjus pusryčių metui, aš nedvejodama ėmiau valgyti ir gerti,— mat nutariau per vakarienę tik apsimesti, kad valgau, bet iš tikrųjų nieko neimti į burną; taigi pasistiprinau iš ryto, kad vakare nejausčiau alkio.

Paslėpiau stiklinę vandens, paduoto pusryčiams, nes mane užvis labiausiai kamavo troškulys, kai dvi paras teko išbūti nieko nevalgius ir negėrus.

Visa tai, ką aš pergalvojau per dieną, dar labiau sustiprino mano pasiryžimą. Aš stengiausi, kad mano veido išraiška neišduotų širdyje slypinčios minties, nes neabejojau, kad esu stebima; daug kartų net staiga pajusdavau, kad mano lūpos šypsosi. Feltonai, aš nedrįstu jums pasakyti, kokia mintis vertė mane šypsotis; jūs manimi pasibaisėtumėt...

— Toliau, toliau,— ragino Feltonas,— jūs matote, kad aš klausausi ir noriu greičiau sužinoti, kuo visa tai baigėsi.

— Atėjo vakaras, įprasti įvykiai pasikartojo. Kaip ir anksčiau, tamsoje man buvo paduota vakarienė, paskui įsižiebė lempa, ir aš sėdau prie stalo.

Suvalgiau tik keletą vaisių, apsimečiau pilanti vandenį iš ropinės, bet gėriau tik tą, kurį pasilikau stiklinėje; tiesą sakant, pakeičiau vandenį taip vikriai, jog mano šnipai, jeigu jie mane sekė, nieko negalėjo įtarti.

Po vakarienės aš dėjausi tokia pat sustingusi, kaip vakar dieną; tačiau šį kartą, neva nuovargio apimta arba jau apsipratusi su pavojum, aš nuslinkau prie lovos, nusimečiau drabužius ir atsiguliau.

Susiradau peilį po priegalviu ir apsimečiau mieganti, o mano pirštai mėšlungiškai spaudė peilio kotą.

Praslinko dvi valandos, bet neatsitiko nieko nauja: šį kartą — o dieve, aš niekad anksčiau nebūčiau tuo patikėjusi — ėmiau kuone būkštauti, kad jis neateis.

Pagaliau pamačiau, kaip lempa palengva pakilo ir dingo aukštai lubose; mano kambarį užplūdo tamsa, bet aš stengiausi žvilgsniu prasiskverbti pro ją.

Praslinko maždaug dešimt minučių. Negirdėjau jokio kito garso, tik savo širdies plakimą.

Maldavau dangų, kad tas žmogus ateitų.

Pagaliau išgirdau taip gerai pažįstamą atsidarančių ir užsidarančių durų garsą; nors ant grindų buvo patiestas storas kilimas, išgirdau kažkieno žingsnius; tamsoje pamačiau prie mano lovos besiartinantį šešėlį.

— Greičiau, greičiau! — sušuko Feltonas.— Argi jūs nematote, kad kiekvienas jūsų žodis degina mane kaip ištirpęs švinas.

— Tada,— tęsė miledi,— tada aš sukaupiau visas savo jėgas, tariau sau, kad išmušė kerštо arba, tikriau sakant, teisingumo valanda; aš laikiau save antrąja Judita; pilna ryžto, stipriai gniauždama peilį rankoje ir pamačiusi jį šalia savęs, tiesiantį rankas, ieškančias savo aukos, aš su pasku-

tiniu skausmo ir nusiminimo šūksniu smogiau jam tiesiai į krūtinę.

Niekšas! Jis viską buvo numatęs: krūtinę jam dengė grandijai, ir peilis atšoko.

„Ak, šitaip! — sušuko jis, nutverdamas mano ranką ir išplėšdamas ginklą, kuris taip menkai man patarnavo.— Jūs kėsinatės į mano gyvybę, gražioji puritone! Tai jau daugiau, negu neapykanta, tai — nedėkingumas! Na, na, greičiau nurimkite, mano žavusis vaikeli! Maniau, kad jūs jau sušvelnėjote. Aš nesu iš tų tironų, kurie laiko moteris prievarta. Jūs manęs nemylite; anksčiau aš dėl to abejojau, per daug pasitikėdamas savim, bet dabar esu tikras. Ryt jūs būsite laisva."

Aš troškau tik vieno — kad jis mane nužudytų.

„Saugokitės! — tariau aš jam,— nes mano laisvė — jūsų negarbė."

„Pasiaiškinkite, mano gražioji sibile."

„Gerai. Kai tik iš čia išeisiu, papasakosiu viską, papasakosiu apie smurtą, kurį jūs prieš mane pavartojote, papasakosiu apie savo nelaisvę. Aš pranešiu apie šiuos gėdos ir negarbės rūmus. Nors jūs esate aukštas pareigūnas, milorde, bet vis tiek drebėkite! Aukščiau už jus yra karalius, o aukščiau už karalių — dievas!"

Kad ir kaip puikiai tvardėsi mano persekiotojas, vis dėlto nepajėgė paslėpti pykčio. Aš negalėjau matyti jo veido išraiškos, bet pajutau, kaip sudrebėjo jo ranka, ant kurios buvo padėta manoji.

„Jeigu taip, jūs iš čia neišeisit!" — tarė jis.

„Gerai! — sušukau aš.— Tada mano kančių vieta bus ir mano kapas. Gerai! Aš mirsiu čia, ir jūs pamatysite, ar vaiduoklis kaltintojas nebus baisesnis už grasinantį gyvą žmogų."

„Jums nepaliks jokio ginklo."

„Yra ginklas, kurį nusiminimas pakiša kiekvienai būtybei, turinčiai drąsos juo pasinaudoti. Aš mirsiu badu."

„Klausykite,— pasiūlė niekšas,— argi taika ne geriau už šią kovą? Aš jums tučtuojau grąžinsiu laisvę, aš paskelb-

siu jus dorovingiausia moterimi, pavadinsiu jus Anglijos Lukrecija."

„O aš paskelbsiu, kad jūs esate jos Sekstas, aš apkaltinsiu jus prieš žmones, kaip jau apkaltinau prieš dievą, ir, jei reikės, kad aš, kaip Lukrecija, pasirašyčiau šį apkaltinimą savo krauju, aš tai padarysiu. . ."

„Ak, šit kaip! — tarė mano priešas pašaipiu tonu,— tai jau kitaš reikalas! Dievaži, šiaip ar taip, bet jums čia gera gyventi; nieko jums netrūksta ir, jeigu jūs nusimarinsite badu, tai pati būsite kalta."

Ištaręs šiuos žodžius, jis pasitraukė. Aš išgirdau atsidarant ir užsidarant duris ir pasilikau, prisipažįstu, apimta ne tiek skausmo, kiek gėdos, kad neatkeršijau už save.

Jis tesėjo savo žodį. Praslinko diena, praslinko naktis, o aš jo daugiau nebemačiau. Bet ir aš ištesėjau savo žodį — nieko nevalgiau ir negėriau. Aš pasiryžau, kaip pareiškiau jam, mirti badu.

Dieną ir naktį praleidau melsdamasi: tikėjausi, kad dievas atleis man už savižudybę.

Antrąją naktį durys atsidarė. Aš gulėjau ant grindų be jėgė.

Išgirdusi brazdėjimą, pasirėmiau ranka ir truputį pakilau.

„Na, kaip? — paklausė balsas, perdaug rūsčiai skambąs mano ausiai, kad jo nepažinčiau.— Ar mes kiek sušvelnėjome? Ar sutiksime užmokėti už laisvę pasižadėjimu tylėti? Klausykite, aš esu geras žmogus,— pridūrė jis,— ir nors nemėgstu puritonų, bet vertinu juos teisingai, lygiai kaip ir puritones, jeigu jos yra gražios. Na, prisiekite man kryžiumi, ir aš daugiau nieko iš jūsų nereikalausiu!"

„Kryžiumi! — sušukau atsikeldama, nes, išgirdusi šį nekenčiamą balsą, atgavau visas savo jėgas.— Kryžiumi! Prisiekiu, kad joks pažadas, joks kankinimas, joks grasinimas neužčiaups man burnos! . . Prisiekti kryžiumi! . . Prisiekiu, kad aš visur kaltinsiu jus kaip žmogžudį, kaip garbės nuplėšėją, kaip niekšą! . . Prisiekti kryžiumi! . . Prisiekiu, kad jei tik man kada nors pasiseks iš čia ištrūkti, aš visą žmonių giminę maldausiu keršto jums!"

„Saugokitės! — tarė jis tokiu grėsmingu balsu, kokio aš dar nebuvau girdėjusi,— aš turiu patikimą priemonę, kurią tepavartosiu blogiausiu atveju, priemonę užčiaupti jums burną ar bent padaryti taip, kad niekas netikės nė vienu jūsų žodžiu."

Aš sukaupiau visas jėgas ir atsakiau jam skambiu juoku.

Jis suprato, kad tarp mūsų nuo šio laiko prasideda amžina, žūtbūtinė kova.

„Klausykite,— tarė jis,— aš jums leidžiu dar šią naktį ir rytojaus dieną apsigalvoti; jei pažadat tylėti,— turtai, pagarba, net garbė jus apsups; jei grasinsite man, aš pasmerksiu jus gėdai."

„Jūs! — sušukau aš.— Jūs!"

„Amžinai, neišdildomai gėdai!"

„Jūs!" — pakartojau aš.

O, patikėkite, Feltonai, aš maniau, kad jis pamišęs.

„Taip, ašl" — atsakė jis.

„Ak, palikite mane,— tariau aš jam,— išeikite, jei nenorite, kad aš jūsų akyse sudaužyčiau sau galvą į sieną."

„Gerai,— atsakė jis,— jeigu jūs to norite. Iki ryt vakaro."

„Iki ryt vakaro!" — atsakiau, sukniubdama ant grindų ir iš įtūžimo kandžiodama kilimą...

Feltonas atsišliejo į sieną, ir miledi su demonišku džiaugsmu pamatė, kad jam, tur būt, pritruks jėgų sulaukti pasakojimo galo.

XXVII ◆ *KLASIKINĖS TRAGEDIJOS PRIEMONĖ*

Valandėlę truko tyla; miledi paslapčia stebėjo besiklausantį jaunuolį, paskui tęsė toliau:

— Beveik tris dienas nieko nevalgiau ir negėriau, kentėjau baisias kančias. Kartais man lyg kokie debesys spausdavo kaktą, užtemdydavo akis — prasidėjo kliedėjimas.

Atėjo vakaras. Aš buvau tokia silpna, jog tolydžio alpau ir, kas kartą alpdama, dėkojau dievui, manydama, kad tuč-tuojau mirsiu.

Vieno šitokio apalpimo metu išgirdau atsidarant duris; iš siaubo atsipeikėjau.

Jis įėjo į mano kambarį, lydimas kažkokio žmogaus su kauke; ir jis pats buvo užsidėjęs kaukę, bet aš pažinau jo žingsnius, pažinau jo balsą, pažinau tą jo didingą išvaizdą, kurią pragaras jam suteikė žmonijos nelaimei.

„Na,— tarė jis man,— ar nusprendėt atlikti priesaiką, kurios iš jūsų reikalavau?"

„Jūs patys pasakėte, kad puritonai laikosi savo žodžio. Aš daviau žodį, ir jūs jį girdėjote: aš prisiekiau apkaltinti jus žemėje žmonių teisme, o danguje — dievo teisme."

„Vadinasi, jūs vis spyriuojatės?"

„Prisiekiu prieš dievą, kuris girdi mano žodžius: aš šauksiu visą pasaulį būti jūsų nusikaltimo liudininku, kol susirasiu keršytoją."

„Jūs paleistuvė,— sušuko jis griausmingu balsu,— ir būsite nubausta kaip paleistuvė! Jūs paženklinta gėdos ženklu tame pasaulyje, į kurį jūs šaukiatės; pabandykite įrodyti šiam pasauliui, kad jūs ne nusikaltėlė, ne beprotė!"

Paskui, kreipdamasis į žmogų su kauke, tarė:

„Budeli, atlik savo pareigą!"

— Ak, kuo jis vardu, kuo jis vardu! — sušuko Feltonas.— Pasakykite man jo vardą!

— Tada budelis, nepaisydamas mano šauksmų, mano priešinimosi,— nes aš suvokiau, kad man gresia kažkas baisiau už mirtį,— budelis pagriebė mane, partrenkė ant žemės ir suspaudė savo rankom! Raudos smaugiama, beveik be sąmonės, šaukdamasi į dievą, kuris manęs neišklausė, aš staiga suklikau iš baisaus skausmo ir gėdos: įkaitinta geležis, raudona geležis, budelio geležis įsisiurbė į mano petį.

Feltonas sugriežė dantimis.

— Štai,— tarė miledi, didingai pakildama lyg karalienė,— štai, Feltonai, žiūrėkite, kokią naują kankynę jie surado jaunai, skaisčiai merginai, pikto smurto aukai. Išmo-

kite pažinti žmonių širdis ir nuo šiol nesutikite taip lengvai būti jų neteisingo kerštо įrankiu.

Miledi greitu mostu atsegė savo drabužį, perplėšė batistą, kuriuo pridengta buvo krūtinė, ir, paraudusi iš tariamo pykčio ir gėdos, parodė jaunuoliui neišdildomą antspaudą, kuris išniekino tokį gražų petį.

— Bet gi čia lelijos žiedas! — nustebęs sušuko Feltonas.

— Štai čia ir slypi visa niekšybė,— atsakė miledi.— O, jeigu tai būtų Anglijos įspaudas! . . Būtų reikėję įrodyti, kuris teismas man jį priteisė, ir aš būčiau galėjusi viešai kreiptis į visus karalijos teismus. O Prancūzijos įspaudas. . . Ak, juo, juo aš buvau neatšaukiamai pažymėta gėdos ženklu.

To Feltonui buvo per daug.

Išbalęs, sustingęs, šio baisaus pasakojimo pritrenktas, apakintas nežemiško grožio moters, apsinuoginusios prieš jį su tuo begėdiškumu, kuris jam atrodė esąs prakilnus, Feltonas pagaliau puolė ant kelių prieš ją, kaip pirmieji krikščionys prieš skaisčias ir šventas kankines, kurias tikinčiųjų persekiotojai imperatoriai atiduodavo cirkuose kraugeriškos minios pasimėgavimui. Gėdos įspaudas išnyko, beliko tik grožis.

— Atleiskite, atleiskite! — sušuko Feltonas.— O, atleiskite man!

Miledi perskaitė jo akyse: „Myliu, myliu!"

— Už ką atleisti? — paklausė ji.

— Atleiskite, kad aš prisidėjau prie jūsų persekiotojų.

Miledi ištiesė jam ranką.

— Tokia graži, tokia jauna! — sušuko Feltonas, apiberdamas šią ranką bučiniais.

Miledi pažvelgė į jį tokiu žvilgsniu, kuris vergą paverčia karaliumi.

Feltonas buvo puritonas — jis paleido šios moters ranką ir ėmė bučiuoti jos kojas.

Jis jau nebemylėjo — jis dievino ją.

Kai ši dvasinio užsidegimo akimirka praėjo, kai miledi tarytum atgavo savitvardą, kurios ji niekuomet nebuvo praradusi, kai Feltonas pamatė nekaltybės šydu prisidengiant

tuos meilės lobius, kurie taip stropiai buvo nuo jo slepiami tik tam, kad priverstų jį dar karščiau jų geisti, jis tarė:

— Ak, dabar man belieka jus paklausti tik vieno dalyko: kuo vardu jūsų tikrasis budelis, nes man atrodo, kad tėra tik vienas budelis, o antrasis yra tik jo įrankis, ir tiek.

— Kaip, mano broli! — sušuko miledi.— Argi dar reikia, kad aš tau jį vardu pavadinčiau! Argi tu neatspėjai?

— Kaip? — paklausė Feltonas.— Tai jis?.. Vėl jis!.. Visada jis!.. Kaip! Tikrasis kaltininkas...

— Tikrasis kaltininkas, Anglijos naikintojas, tikrų tikinčiųjų persekiotojas, niekšingas daugelio moterų garbės plėšėjas, tasai, kuris dėl savo ištvirkusios širdies užgaidų verčia pralieti tiek kraujo Anglijoje, kuris šiandien globoja protestantus ir kuris rytoj juos išduos...

— Bekingemas! Tai Bekingemas! — įnirtingai sušuko Feltonas.

Miledi užsidengė veidą rankom, lyg negalėdama pakelti gėdos, kurią jai priminė šis vardas.

— Bekingemas — šios angeliškos būtybės budelis! — sušuko Feltonas.— Ir tu nenutrenkei jo žaibu, dieve! Tu jį palikai kilmingą, gerbiamą, galingą visų mūsų pražūčiai!

— Dievas apleidžia tą, kuris pats save apleidžia,— tarė miledi.

— Taigi jis nori užsitraukti ant savęs tą bausmę, kuri ištinka prakeiktuosius! — su didėjančia egzaltacija tęsė Feltonas.— Jis nori, kad žmogaus kerštas aplenktų dangaus teisingumą!

— Žmonės jo bijo ir jo gailisi.

— O! — sušuko Feltonas.— Aš jo nebijau ir jo nepasigailėsiu!

Miledi pajuto, kaip jos sielą užtvindė pragariškas džiaugsmas.

— Bet kokiu būdu lordas Vinteris, mano globėjas, mano tėvas, prisidėjo prie visa to? — paklausė Feltonas.

— Klausykit, Feltonai,— atsakė miledi,— šalia niekšų ir paniekos vertų žmonių esama dar taurių ir prakilnių asmenybių. Aš turėjau sužadėtinį, žmogų, kurį mylėjau ir kuris

mane mylėjo; tokios narsios širdies, kaip jūsų, Feltonai, tokį žmogų, kaip jūs. Aš nuėjau pas jį ir viską jam papasakojau; jis mane gerai pažino ir nė valandėlės manim neabejojo. Jis buvo kilmingas didikas, žmogus, visais atžvilgiais lygus Bekingemui. Jis nieko neatsakė, prisijuosė špagą, apsisupo apsiaustu ir nuvyko į Bekingemo rūmus.

— Taip, taip, suprantu, — įterpė Feltonas. — Nors tokiems žmonėms reikia ne špagos, o durklo.

— Dieną prieš tai Bekingemas buvo išvykęs pasiuntiniu į Ispaniją — prašyti infantės rankos karaliui Karoliui I, kuris tada dar buvo Velso princas. Mano sužadėtinis sugrįžo, nieko nelaimėjęs. „Klausykite,— tarė jis man,— tasai žmogus išvykęs, todėl kol kas išvengė mano keršto. Belaukdami, kol jis grįš, susituokime, kaip žadėjome; pasitikėkite lordu Vinteriu: jis mokės apginti savo ir savo žmonos garbę."

— Lordu Vinteriu! — sušuko Feltonas.

— Taip,— atsakė miledi,— lordu Vinteriu. Dabar jums viskas turi būti suprantama, tiesa? Bekingemas išbuvo svetur apie metus. Aštuonios dienos prieš jo atvykimą lordas Vinteris staiga mirė, palikdamas mane vienintele savo įpėdine. Kas sudavė tą smūgį? Aukščiausiasis dievas, be abejo, tai žino, aš nieko nekaltinu...

— Ak, kokia praraja, kokia praraja! — sušuko Feltonas.

— Lordas Vinteris mirė, nieko nepasakęs savo broliui. Baisioji paslaptis turėjo būti slepiama nuo visų, kol ji kaip žaibas nutrenks kaltininką. Jūsų globėjas nepalankiai žiūrėjo į šią savo vyresniojo brolio santuoką su jauna, bekraite mergina. Aš pajutau, kad negaliu laukti jokios paramos iš to žmogaus, kurio paveldėjimo viltys sudužo... Aš išvykau į Prancūziją, nutarusi ten pasilikti visą gyvenimą. Bet mano turtas pasiliko Anglijoje. Kai, paskelbus karą, nutrūko susisiekimas, aš atsidūriau varge: reikėjo būtinai čion sugrįžti; prieš šešias dienas aš išlipau iš laivo Portsmute.

— O toliau? — paklausė Feltonas.

— Toliau! Bekingemas, be abejo, sužinojo apie mano sugrįžimą, pasikalbėjo apie mane su jau ir taip man nepalankiu lordu Vinteriu ir pasakė jam, kad jo brolienė esanti

ištvirkėlė, gėdos įspaudu paženklinta moteris. Mano vyro nebėra gyvo: taurus, teisingas jo balsas nebegalėjo manęs apginti. Lordas Vinteris patikėjo viskuo, ką jam papasakojo, juo labiau kad buvo suinteresuotas tuo tikėti. Jis liepė mane suimti, atvežė čion ir pavedė jums saugoti. Visa kita jūs žinote: poryt jis mane ištrems, išveš; poryt jis mane patalpins nusikaltėlių tarpe. O, tinklas gerai sumegztas, sąmokslas gudriai apgalvotas, ir mano garbė pražudyta! Jūs aiškiai matote, Feltonai, kad man reikia mirti. Feltonai, duokite man peilį!

Ištarusi tuos žodžius, lyg nebetekusi jėgų miledi leisgyvė ir alpstanti nusviro į Feltono glėbį. Jaunasis karininkas, meilės, pykčio ir lig šiol dar nepatirto jausmo apsvaigintas, džiaugsmingai apkabino ją, prispaudė prie širdies ir suvirpėjo nuo šių nuostabių lūpų alsavimo, apkvaito nuo šios banguojančios krūtinės prisilietimo.

— Ne, ne! — sušuko jis.— Ne, tu gyvensi visų gerbiama ir skaisti, tu gyvensi, kad nugalėtum savo priešus.

Miledi lėtai atstūmė jį ranka, viliodama žvilgsniu. Bet Feltonas vėl apkabino ją, akimis melsdamasis jai kaip dievybei.

— O, mirtis! Mirtis! — tarė jinai, tyčia slopindama balsą ir užmerkdama akis.— O geriau mirtis, negu ši gėda! Feltonai, mano broli, mano bičiuli, maldauju tave!

— Ne! — sušuko Feltonas.— Ne, tu gyvensi, ir už tave bus atkeršyta!

— Feltonai, aš nešu nelaimę visiems savo draugams! Feltonai, palik mane! Feltonai, leisk man mirti!

— Jei taip, tai mes mirsime kartu! — sušuko jis, prispausdamas savo lūpas prie kalinės lūpų.

Pasigirdo smarkūs dūžiai į duris. Šį kartą miledi tikrai jį atstūmė.

— Klausyk,— tarė ji,— mus išgirdo... Kažkas ateina. Viskas baigta, mes žuvę!

— Ne,— atsakė Feltonas.— Čia beldžia sargybinis: įspėja mane, kad ateina patrulis.

— Tad bėkite prie durų ir pats jas atidarykite.

Feltonas pakluso — ši moteris jau buvo užvaldžiusi visas jo mintis, visą jo sielą.

Jis pravėrė duris ir susidūrė akis į akį su seržantu, kuris vadovavo sargybas tikrinančiam patruliui.

— Kas atsitiko? — paklausė jaunasis leitenantas.

— Jūs man liepėte atidaryti duris, jei išgirsiu jus šaukiant pagalbos,— atsakė kareivis,— bet užmiršote palikti man raktą; aš išgirdau jus šaukiant, bet nesupratau, ką sakot. Norėjau atidaryti duris, bet jos buvo užrakintos iš vidaus; tada pašaukiau seržantą...

— Ir štai aš atvykau,— pareiškė seržantas.

Suglumęs, beveik pamišęs Feltonas stovėjo be žado.

Miledi suprato, kad jai reikia atkreipti visų dėmesį į save; ji pribėgo prie stalo ir pagriebė peilį, kurį ten buvo padėjęs Feltonas.

— Kokią gi teisę jūs turite sutrukdyti man mirti? — suriko ji.

— Dieve mano! — sušuko Feltonas, pamatęs jos rankoje žvilgantį peilį.

Šį akimirksnį ironiškas juokas suskambėjo koridoriuje.

Triukšmo pažadintas, ant slenksčio pasirodė baronas su chalatu, pasikišęs po pažastimi špagą.

— Oho! — tarė jis.— Štai mes jau sulaukėme paskutinio tragedijos veiksmo! Jūs matote, Feltonai, drama perėjo visas fazes, kurias aš jums iš anksto nupasakojau. Bet būkite ramus, kraujas nepasilies.

Miledi suprato, kad ji žuvusi, jeigu tučtuojau Feltonui neduos baisaus savo drąsos įrodymo.

— Jūs apsirinkate, milorde, kraujas pasilies, ir tegul šis kraujas krinta ant tų, kurie privertė jį pasilieti!

Feltonas suriko ir puolė prie jos, bet buvo jau vėlu: miledi dūrė sau peiliu.

Tačiau dėl laimingo atsitiktinumo arba, tikriau sakant, dėl miledi miklumo peilis atsitrenkė į korseto geležinę plokštelę, kuri anuomet lyg šarvai saugojo moters krūtinę, paskui nuslydo, įplėšdamas suknelę, ir įsmigo įstrižai tarp odos ir šonkaulių.

Bet miledi suknelė tučtuojau nusidažė kraujo dėmėmis.

Ji krito aukštielninka ir atrodė apalpusi.

Feltonas ištraukė peilį.

— Štai, milorde,— tarė jis niauriu balsu,— štai moteris, kuri man buvo pavesta saugoti ir kuri nusižudė!

— Būkite ramus, Feltonai, ji nemirė,— atsakė lordas Vinteris,— demonai nemiršta taip lengvai; nurimkite, eikite į mano kambarį ir ten palaukite manęs.

— Bet, milorde...

— Eikite, aš jums įsakau.

Išgirdęs šį griežtą savo viršininko įsakymą, Feltonas paklausė; bet išeidamas paslėpė peilį užantin.

Lordas Vinteris liepė tiktai pašaukti moterį, patarnaujančią miledi, o kai ši atėjo, jis pavedė jos globai kalinę, tebegulinčią be sąmonės, ir paliko jas vienas.

Kadangi žaizda, nepaisant jo spėliojimų, vis dėlto galėjo būti rimta, jis tučtuojau pasiuntė raitą žmogų pakviesti daktaro.

XXVIII ◆ *PABĖGIMAS*

Kaip lordas Vinteris spėjo, miledi žaizda nebuvo pavojinga; vos tik miledi pasiliko viena su barono iššauktąja moterimi, skubančia ją nurengti, jinai atmerkė akis.

Tačiau reikėjo apsimesti silpna ir kenčiančia; tai nebuvo sunku tokiai komediantei, kaip miledi, ir ji taip apdūmė akis vargšei moteriai, jog toji, nepaisydama kalinės prašymo, užsispyrė budėti prie jos per visą naktį.

Bet ši moteris netrukdė miledi galvoti.

Nebuvo jokios abejonės, kad Feltonas liko įtikintas, kad Feltonas tapo jos vergu; jeigu net angelas jam pasirodytų ir apkaltintų miledi, jis tikriausiai, apimtas tokios dvasinės nuotaikos, kaip dabar, palaikytų jį velnio pasiuntiniu.

Miledi šypsojosi taip galvodama, nes Feltonas nuo šiol buvo vienintelė jos viltis, vienintelė priemonė išsigelbėti.

Bet juk lordas Vinteris galėjo ją įtarti, juk ir pats Feltonas dabar galėjo būti sekamas.

Apie ketvirtą valandą ryto atvyko gydytojas; bet ligi to laiko miledi žaizda jau spėjo užsitraukti; todėl gydytojas negalėjo spręsti nei apie jos kryptį, nei apie gylį; tik iš miledi pulso jis įsitikino, kad jos būklė anaiptol nėra rimta.

Rytą miledi atleido prie jos budėjusią moterį ta dingstimi, kad šioji per naktį nemiegojusi ir jai reikią pailsėti.

Ji tikėjosi, kad Feltonas ateisiąs pusryčių metu, bet Feltonas neatėjo.

Nejaugi jos būkštavimai pasitvirtino? Nejaugi Feltonas, barono įtartas, neateis lemiamą akimirką? Jai beliko tik viena diena: lordas Vinteris buvo jai paskelbęs, kad 24-tą dieną įsodinsiąs ją į laivą, o jau buvo 22-ros dienos rytas.

Tačiau miledi dar gana kantriai laukė ligi pietų.

Nors pusryčių ji nieko nevalgė, tačiau pietus jai atnešė įprastą valandą, ir miledi išsigandusi pastebėjo, kad ją saugančių kareivių uniforma jau nebe ta.

Tada ji ryžosi paklausti, kur Feltonas. Jai atsakė, kad Feltonas prieš valandą sėdęs ant arklio ir išjojęs.

Ji pasiteiravo, ar baronas tebėra pilyje; kareivis atsakė, kad baronas yra ir kad įsakęs pranešti, jei kalinė norėtų su juo pasikalbėti.

Miledi atsakė, kad šiuo tarpu ji dar per silpna ir tik trokštanti būti viena.

Palikęs pietus, kareivis išėjo.

Feltonas pašalintas, jūreiviai pakeisti, vadinasi, Feltonu jau nebepasitikima.

Tai buvo kalinei paskutinis smūgis.

Likusi viena, miledi atsikėlė; tasai patalas, kuriame iš atsargumo ji išgulėjo visą rytą, norėdama atrodyti sunkiai sužeista, svilino ją kaip liepsnojančios žarijos. Ji žvilgtelėjo į duris: baronas liepė užkalti langelį lentele; jis, matyt, bijojo, kad per šią angą ji kokiu nors velnišku būdu nesuviliotų sargybinių.

Miledi patenkinta nusišypsojo: dabar ji gali siausti niekieno nestebima. Ji blaškėsi po kambarį kaip įsiutusi pami-

šėlė arba geležiniame narve uždarýta įniršusi tigrė. Jeigu jai būtų palikę peilį, ji tikriausiai šį kartą nebūtų galvojusi, kaip pačiai nusižudyti, bet kaip nužudyti baroną.

Šeštą valandą lordas Vinteris atėjo; jis buvo apsiginklavęs nuo galvos iki kojų. Šis žmogus, kurį iki šiol miledi laikė apykvailiu džentelmenu, tapo nuostabiu kalėjimo prižiūrėtoju: atrodė, jis viską numato, viską atspėja, viskam užbėga už akių.

Vienas tik žvilgtelėjimas į miledi leido jam suprasti, kas darosi jos sieloje.

— Šiaip ar taip,— tarė jis,— šiandien jūs manęs dar nenužudysite; jūs nebeturite ginklo, o, be to, aš pasisaugosiu. Jūs ketinate suvedžioti mano vargšą Feltoną; jis jau pasidavė jūsų pragariškai įtakai, bet aš noriu jį išgelbėti, jis daugiau jūsų nebematys, viskas baigta. Susidėkite savo daiktus, rytoj iškeliausite. Aš buvau nutaręs įsodinti jus į laivą 24 dieną, bet dabar pagalvojau, kad juo greičiau tai įvyks, juo bus geriau. Rytoj apie vidurdienį aš jau turėsiu Bekingemo pasirašytą įsakymą jus ištremti. Jeigu jūs, prieš patekdama į laivą, pasakysite bet kam nors vieną žodį, mano seržantas paleis jums kulką į kaktą — jam taip įsakyta. Jeigu jūs laive ištarsite bet kam nors vieną žodį be kapitono leidimo, kapitonas lieps jus įmesti į jūrą — taip yra sutarta. Iki pasimatymo! Štai ką aš šiandien turėjau jums pasakyti. Rytoj dar kartą jus atlankysiu: ateisiu atsisveikinti su jumis!

Tai pasakęs, baronas išėjo.

Miledi visą šią grasinančią tiradą išklausė su paniekos šypsena lūpose, bet jos širdyje siautė baisus įnirtis.

Atnešė vakarienę. Miledi pajuto, kad jai reikia pasistiprinti: ji nežinojo, kas gali atsitikti šią naktį: tiršti debesys plaukė dangum, ir tolimi žaibai skelbė audrą.

Audra pakilo apie dešimtą valandą vakaro; miledi jautė savotišką paguodą, matydama, kad ir gamta prisideda prie sąmyšio, siautinčio jos sieloje; perkūnija trankėsi ore, kaip pyktis jos širdyje; jai atrodė, kad vėjo gūsiai plakasi į jos kaktą, panašiai kaip į medžius, lenkdami jų šakas ir draskydami lapus; ji staugė kaip uraganas, ir jos balsas susiliejo

su galingu gamtos balsu: gamta irgi vaitojo, blaškėsi, lyg nevilties apimta.

Staiga ji išgirdo beldžiant į langą ir žaibo šviesoje pamatė žmogaus veidą už grotų.

Ji pribėgo prie lango ir atidarė.

— Feltonas! — sušuko ji.— Aš išgelbėta!

— Taip,— atsakė Feltonas,— bet tyliau, tyliau! Man dar reikia išpiauti jūsų grotų virbus. Tik saugokitės, kad jie nepamatytų jūsų pro langelį duryse.

— O, štai įrodymas, kad viešpats su mumis! — atsakė miledi.— Jie užkalė langelį lenta.

— Puiku, dievas jiems atėmė protą! — pareiškė Feltonas.

— O kas man veikti? — paklausė miledi.

— Nieko, nieko; tiktai uždarykite langą. Atsigulkite ar bent išsitieskite lovoje su drabužiais. Pabaigęs aš pasibelsiu į langą. Bet ar jūs galėsite eiti su manim?

— O, taip!

— Kaip jūsų žaizda?

— Skauda, bet eiti netrukdo.

— Būkite pasiruošusi pirmajam signalui.

Miledi uždarė langą, užgesino lempą ir, kaip patarė Feltonas, atsigulė į lovą. Pro audros vaitojimus ji girdėjo dildės brūžavimą į lango virbus ir tvyksinčių žaibų šviesoje matė už lango stiklų Feltono šešėlį.

Taip ji gulėjo ištisą valandą, vos alsuodama, dusdama, apsipylusi šaltu prakaitu ir jausdama, kaip širdis miršta iš baimės, menkiausiam brazdesiui pasigirdus koridoriuje.

Būna valandų, kurios tęsiasi metų metais.

Po valandos Feltonas vėl pasibeldė.

Miledi pašoko iš lovos ir nubėgo atidaryti.

Du virbai buvo išpiauti, ir susidarė spraga, pakankama žmogui praslysti.

— Ar jūs pasiruošusi? — paklausė Feltonas.

— Taip. Ar reikia ką nors pasiimti?

— Pinigų, jei turite.

— Taip, laimei, man paliko tuos, kuriuos turėjau pasiėmusi.

— Juo geriau, nes aš išleidau visus laivui nusamdyti.

— Imkite,— tarė miledi, duodama Feltonui į rankas kapšį, pilną luidorų.

Feltonas paėmė kapšį ir numetė jį apačion.

— Dabar,— tarė jis,— eikite šen.

— Gerai.

Miledi atsistojo ant kréslo ir išlindo pro langą; ji pamatė jaunąjį karininką, pakibusį virš prarajos ant virvinių kopėčių.

Pirmąkart ją apėmė išgąstis, ir ji prisiminė esanti moteris.

Bedugnė kėlė jai siaubą.

— To aš ir bijojau,— tarė Feltonas.

— Tai niekis, niekis...— prašneko miledi,— aš nusileisiu užsimerkusi.

— Ar jūs pasitikit manim? — paklausė Feltonas.

— Ir jūs dar klausiate?

— Ištieskite rankas; sukryžiuokit jas; taip.

Feltonas surišo jai rankas savo nosine, paskui nosinę dar perrišo virve.

— Ką jūs darote? — paklausė nustebusi miledi.

— Apkabinkite rankomis mano kaklą ir nieko nebijokite.

— Bet jūs dėl manęs nustosit pusiausvyros, ir mudu abu užsimušim.

— Būkit rami, aš esu jūrininkas.

Negalima buvo gaišti nė vienos sekundės; miledi apkabino rankomis Feltono kaklą ir nusileido pro langą.

Feltonas iš lėto pradėjo leistis nuo vienos pakopos ant kitos. Nepaisant dviejų kūnų svorio, vėtros gūsiai supo juos ore.

Staiga Feltonas sustojo.

— Kas yra? — paklausė miledi.

— Tylėkit,— atsakė Feltonas,— girdžiu žingsnius.

— Mus pastebėjo!

Kelias sekundes truko tyla.

— Ne,— tarė Feltonas,— nieko nėra.

— Bet kieno gi čia žingsniai?

— Tai patrulis apeina savo postą.

— O pro kur jis turi praeiti?

— Pro pat mus.

— Jis mus pastebės.

— Ne, jeigu nesužaibuos.

— Jis užklius už kopėčių.

— Laimei, jos šešiomis pėdomis trumpesnės ir nesiekia žemės.

— Štai jie, dieve mano!

— Tylėkit!

Abu kybojo nejudėdami, užgniaužę kvapą, dvidešimt pėdų virš žemės, o tuo tarpu apačioje ėjo kareiviai, juokdamiesi ir šnekučiuodami.

Bėgliams tai buvo baisi akimirka.

Patrulis praėjo. Tebuvo girdėti vien tolstantieji žingsniai ir tolydžio silpnėjantieji balsai.

— Dabar,— tarė Feltonas,— mes išgelbėti.

Miledi atsiduso ir apalpo.

Feltonas vėl ėmė leistis. Pasiekęs kopėčių apačią, nebejausdamas kojoms atramos, jis kopė žemyn, įsikibęs vien rankomis, pagaliau, nusileidęs iki paskutinio skersinio, pakibo ant rankų ir pasiekė žemę. Jis pasilenkė, pakėlė kapšį su auksu ir įsikando į dantis.

Paskui paėmė į glėbį miledi ir greitai nuėjo priešingon pusėn, negu patrulis. Netrukus jis pasuko iš saugomo kelio, nusileido tarp uolų žemyn ir, pasiekęs jūros krantą, sušvilpė.

Jam atsakė toks pat signalas, ir po penkių minučių jūroje pasirodė valtis su keturiais irkluotojais.

Valtis priplaukė artyn, kiek tai buvo galima: sekluma kliudė jai visiškai prisiirti prie kranto; Feltonas įbrido į vandenį iki juosmens, nenorėdamas niekam patikėti savo brangiosios naštos.

Laimei, audra jau buvo beaprimstanti, nors jūra dar tebešėlo; mažoji valtelė šokinėjo ant bangų kaip riešuto kevalas.

— Į laivą,— tarė Feltonas,— irkitės greičiau.

Keturi vyrai griebėsi irklų; bet jūra buvo per daug įsisiūbavusi, kad būtų galima lengvai skrosti bangas.

Vis dėlto valtis tolo nuo pilies, o tai buvo svarbiausia. Naktis pasitaikė labai tamsi, ir iš valties jau beveik nebegalėjai įžiūrėti kranto, o juo labiau pamatyti nuo kranto valtį.

Kažkoks juodas taškas suposi jūroje.

Tai buvo laivas.

Kol valtis, keturių irkluotojų varoma, artinosi prie laivo, Feltonas atnarpliojo virvę, paskui nosinę, kuriomis buvo surištos miledi rankos.

Atpalaidavęs jai rankas, jis pasėmė jūros vandens ir apšlakstė jai veidą.

Miledi atsiduso ir atmerkė akis.

— Kur aš? — paklausė ji.

— Jūs išgelbėta! — atsakė jaunasis karininkas.

— Ak! Išgelbėta! Išgelbėta! — sušuko ji. — Taip, štai dangus, štai jūra! Tasai oras, kuriuo aš kvėpuoju — laisvės oras. O! . . Dėkoju tau, Feltonai, dėkoju!

Jaunuolis prispaudė ją prie širdies.

— Bet kas gi yra mano rankoms? — paklausė miledi.— Man lyg kas veržtuvu būtų sutriuškinęs riešus?

Miledi pakėlė rankas: riešai iš tikrųjų buvo pamėlę.

— Deja! — atsiduso Feltonas, žiūrėdamas į šias gražias rankas ir meiliai linguodamas galva.

— Ak, niekis! — sušuko miledi.— Dabar aš prisimenu.

Miledi apsidairė, žvilgsniu kažko ieškodama.

— Jis čia,— nuramino ją Feltonas, paspirdamas aukso maišelį.

Jie priplaukė prie laivo. Budintis jūrininkas šūktelėjo valčiai, valtis atsiliepė.

— Kas čia per laivas? — pasiteiravo miledi.

— Tas, kurį aš jums nusamdžiau.

— Kur jis mane nugabens?

— Kur panorėsite, kad tik jūs mane išlaipintumėt Portsmute.

— O ką jūs veiksite Portsmute? — paklausė miledi.

— Įvykdysiu lordo Vinterio įsakymus,— atsakė Feltonas su niauria šypsena.

— Kokius įsakymus? — paklausė miledi.

— Argi jūs nesuprantate?

— Ne. Prašau paaiškinti.

— Nebepasitikėdamas manim, jis pats panoro jus saugoti, o mane pasiuntė pas Bekingemą gauti parašo įsakymui dėl jūsų ištrėmimo.

— Bet jeigu jis jumis nepasitikėjo, tai kaipgi pavedė šį įsakymą nuvežti.

— Juk aš neprivalau žinoti, ką vežu.

— Tiesa. Ir jūs vykstate į Portsmutą?

— Man nėra kada gaišti: ryt jau 23 diena, ir Bekingemas išplaukia drauge su laivynu.

— Jis ryt išplaukia, kur?

— Į Larošelę...

— Jis neprivalo išplaukti! — sušuko miledi, netekdama įprastinės savitvardos.

— Būkite rami,— atsakė Feltonas,— jis neišplauks.

Miledi sudrebėjo iš džiaugsmo; slapčiausiose jaunuolio širdies gelmėse buvo aiškiai įrašyta Bekingemo mirtis.

— Feltonai...— tarė ji,— jūs esate didis kaip Judas Makabėjus! Jeigu jūs mirsite, aš mirsiu su jumis: štai visa, ką aš galiu jums pasakyti.

— Tyliau,— atsakė Feltonas,— mes atplaukėme.

Iš tikrųjų valtis pasiekė laivą.

Feltonas pirmas pakilo kopėčiomis ir padavė ranką miledi, kurią prilaikė matrosai, nes jūra dar buvo labai nerami.

Po valandėlės jie jau stovėjo ant denio.

— Kapitone,— tarė Feltonas,— šią ledi reikia nugabenti sveiką ir nepaliestą į Prancūziją.

— Už tūkstantį pistolių,— pridūrė kapitonas.

— Aš jums daviau penkis šimtus.

— Teisingai,— atsakė kapitonas.

— O štai dar penki šimtai,— atsiliepė miledi, siekdama aukso maišelio.

— Ne,— atkirto kapitonas,— aš visada laikausi duotojo žodžio, o aš jį daviau šiam jaunuoliui: kiti penki šimtai pistolių priklausys man, tik atvykus į Bulonę.

— Ar mes ją pasieksime?

— Sveiki ir nepaliesti,— atsakė kapitonas,— taip tikrai, kaip aš vadinuosi Džekas Butleris.

— Gerai,— tarė miledi,— jei jūs ištesėsite žodį, aš jums duosiu ne penkis šimtus, o tūkstantį pistolių.

— Valio jums, gražioji ponia! — sušuko kapitonas.— Ir tegu dievas dažniau man atsiunčia tokių keleivių, kaip jūsų malonybė.

— O tuo tarpu,— tarė Feltonas,— plaukime į mažąją įlanką ties... na, žinote, ten, kur susitarėm, kad mus nugabensite.

Kapitonas, nieko neatsakęs, liepė vairuoti laivą reikiama kryptimi, ir apie septintą valandą ryto jis išmetė inkarą nurodytoje įlankoje.

Beplaukiant Feltonas viską papasakojo miledi: kaip, užuot vykęs į Londoną, nusamdė šį laivą, kaip sugrįžo, užkopė siena, kaišiodamas tarp akmenų kablius kojoms atsiremti, ir kaip pagaliau, pasiekęs lango grotas, pririšo virvines kopėčias. Kas buvo toliau, miledi žinojo.

O miledi mėgino padrąsinti Feltoną jo žygiui; tačiau, vos ištarusi pirmuosius žodžius, aiškiai pamatė, kad jaunąjį fanatiką greičiau reikia prilaikyti negu skatinti.

Buvo sutarta, kad miledi lauks Feltono iki dešimtos valandos, o jei dešimtą valandą jis nesugrįš, ji išplauks.

Tada, jeigu bus laisvas, jis susitiks su ja Prancūzijoje, Betiuno karmeličių vienuolyne.

XXIX ◆ *KAS ĮVYKO PORTSMUTE 1628 METAIS RUGPIŪČIO 23 DIENĄ*

Feltonas atsisveikino miledi, tik pabučiavęs jai ranką, kaip atsisveikina brolis seserį, eidamas pasivaikščioti.

Jis atrodė ramus, kaip visada, tik jo akys degė kažkokia keista, karštligiška ugnim; veidas buvo blyškesnis, negu paprastai, dantys sukąsti, o jo žodžiai skambėjo trumpai ir kapotai, išduodami siautėjančius jame piktus jausmus.

Plaukdamas valtimi į krantą, jis neatsiplėšdamas žiūrėjo į miledi, kuri, stovėdama ant denio, lydėjo jį akimis. Baimė, kad juos gali pasivyti, jau buvo beveik dingusi abiejų širdyse: ligi devintos valandos į miledi kambarį niekuomet niekas neįeidavo, o nuo pilies iki Londono tris valandos kelio.

Feltonas išlipo į krantą, užkopė pakriūte ant uolos viršūnės, dar kartą atsisveikino miledi ir nuėjo miesto link.

Nužengęs apie šimtą žingsnių žemyn besileidžiančiu keliu, jis tegalėjo matyti vien laivo stiebą.

Jis tučtuojau tekinas leidosi į Portsmutą, kurio bokštai ir namų stogai dunksojo rytmečio migloje per kokį pusmylį.

Anapus Portsmuto jūra buvo nusėta laivais; jų stiebai, panašūs į topolių mišką, žiemos alsavimo apnuogintą, suposi vėjuje.

Greitai žengdamas pirmyn, Feltonas galvoje perkratinėjo visus tuos pagrįstus ar nepagrįstus kaltinimus, kuriuos jis surinko prieš Jokūbo VI ir Karolio I favoritą dvejus metus mąstydamas apie tai ir ilgą laiką gyvendamas puritonų tarpe.

Palygindamas viešuosius šio ministro nusikaltimus, plačiai nuskambėjusius ir, jei taip galima pasakyti, europinius, su tais asmeniškais, nežinomais nusikaltimais, kuriais jį apkaltino miledi, Feltonas pagalvojo, kad iš dviejų Bekingeme slypinčių žmonių kaltesnis yra tasai, kurio gyvenimas viešumai nežinomas. Mat, Feltonas, savo keistos, staigios ir tokios karštos meilės apakintas, šlykščius ir pramanytus ledi Vinter apkaltinimus matė be galo padidintus, panašiai kaip

mažytės, vos sugaunamos akiai dulkelės, žiūrint pro padidinamąjį stiklą, virsta milžiniškomis pabaisomis.

Greitas bėgimas dar labiau įkaitino jo kraują; mintis, kad jis paliko baisaus kerštо pavojuje moterį, kurią myli, tikriau sakant, kurią dievina kaip šventąją, be to, neseniai pergyventas susijaudinimas, o dabar jaučiamas nuovargis — visa tai be galo suaudrino jo sielą.

Jis įžengė į Portsmutą apie aštuntą valandą ryto; visi gyventojai buvo jau ant kojų; būgnai tratėjo gatvėse ir uoste; pasiruošusios išplaukti kariuomenės būriai leidosi prie jūros.

Feltonas priėjo prie admiraliteto rūmų visas apdulkėjęs, prakaituotas; jo veidas, paprastai toks išbalęs, buvo tamsiai raudonas nuo įšilimo ir įniršio. Sargybinis nenorėjo jo įleisti, bet Feltonas pašaukė sargybos viršininką ir, ištraukęs iš kišenės jam įduotą laišką, tarė:

— Skubus laiškas nuo lordo Vinterio.

Išgirdęs minint lordą Vinterį, kuris buvo žinomas kaip vienas iš artimiausių jo šviesybės asmenų, sargybos viršininkas liepė praleisti Feltoną, kuris, be to, dar dėvėjo laivyno karininko uniformą.

Feltonas puolė į rūmus.

Jam įeinant į vestibiulį, tuo pačiu metu įėjo dar kitas žmogus, dulkinas, užduseęs, palikdamas prie durų pašto arklį, kuris čia pat suklupo.

Feltonas ir tasai žmogus sykiu kreipėsi į Patriką, patikimą hercogo kamerdinerį. Feltonas rėmėsi lordo Vinterio vardu, o nepažįstamasis pareiškė, kad tik vienam hercogui galįs pasisakyti, kas jį siunčiąs. Ir vienas, ir kitas būtinai norėjo įeiti pirmas.

Patrikas, žinodamas, kad lordą Vinterį su hercogu riša ir tarnybos reikalai, ir bičiuliški santykiai, pasirinko tą, kuris atėjo jo vardu. Antrasis buvo priverstas palaukti, ir nesunku buvo pastebėti, kaip jis keikėsi dėl šio sutrukdymo.

Kamerdineris perėjo su Feltonu didžiulę salę, kurioje laukė Larošelės atstovai, princo de Subizo vadovaujami, ir įvedė į kabinetą: ką tik išėjęs iš maudyklės, Bekingemas

baigė savo tualetą, skirdamas jam, kaip visada, labai daug dėmesio.

— Leitenantas Feltonas, — pranešė Patrikas, — nuo lordo Vinterio.

— Nuo lordo Vinterio! — pakartojo Bekingemas.— Tegul įeina.

Feltonas įėjo. Tuo metu Bekingemas metė ant kanapos brangų, auksu ataustą chalatą ir ėmė vilktis mėlyną aksominę, perlais siuvinėtą liemenę.

— Kodėl baronas pats neatvyko? — paklausė Bekingemas.— Aš jo laukiau šį rytą.

— Jis man pavedė perduoti jūsų šviesybei,— atsakė Feltonas,— kad labai gailisi, negalėdamas turėti šios garbės, nes yra priverstas eiti sargybą pilyje.

— Taip, taip,— tarė Bekingemas,— aš žinau, jis turi kalinę.

— Kaip tik apie šią kalinę aš ir norėjau pasikalbėti su jūsų šviesybe.

— Gerai, kalbėkite.

— Tai, ką aš turiu jums pasakyti, tik jūs vienas tegalite girdėti, milorde.

— Palikite mus, Patrikai,— įsakė Bekingemas,— bet būkite netoli, kad paskambinus tuojau ateitumėt; aš jus greit pašauksiu.

Patrikas išėjo.

— Mes esame vieni, pone,— pareiškė Bekingemas,— kalbėkite.

— Milorde, — tarė Feltonas, — baronas Vinteris rašė jums anąsyk, prašydamas pasirašyti įsakymą dėl ištrėmimo jaunos moters, vardu Šarlotė Bekson.

— Taip, pone, o aš atsakiau jam, kad jis atneštų arba atsiųstų man šį įsakymą, ir aš jį pasirašysiu.

— Štai jis, milorde.

— Duokite.

Ir, paėmęs jį iš Feltono rankų, Bekingemas greit perbėgo popierių akimis. Pamatęs, kad čia tikrai tas pats raštas,

apie kurį jam buvo pranešta, pasidėjo jį ant stalo, paėmė plunksną ir jau ruošėsi rašytis.

— Atleiskite, milordе, — tarė Feltonas, sulaikydamas hercogą,— bet ar jūsų šviesybė žino, kad Šarlotė Bekson nėra tikras šios jaunos moters vardas?

— Taip, pone, aš tai žinau,— atsakė hercogas, padažydamas plunksną į rašalą.

— Vadinasi, jūsų šviesybė žino jos tikrąjį vardą? — paklausė Feltonas šaižiu balsu.

— Žinau.

Hercogas nuleido plunksną ant popieriaus. Feltonas išblyško.

— Ir, žinodamas tikrąjį jos vardą, jūsų šviesybė vis dėlto pasirašys?

— Aiškus dalykas,— atsakė Bekingemas,— nė kiek nedvejodamas.

— Aš negaliu patikėti,— užsikirsdamas ir kaskart vis šiurkštesniu balsu pasakė Feltonas,— kad jūsų šviesybė žino, jog čia eina kalba apie ledi Vinter...

— Aš tą puikiai žinau, tik stebiuosi, iš kur jūs žinote?

— Ir jūsų šviesybė pasirašys šį įsakymą be jokio sąžinės graužimo?

Bekingemas išdidžiai pažvelgė į jaunuolį.

— Betgi tamsta uždavinėji man keistus klausimus, ir aš esu labai nuolaidus, kad į juos atsakau.

— Atsakykit, monsinjore,— maldavo Feltonas,— padėtis yra, gal būt, rimtesnė, negu jūs manote.

Bekingemas nusprendė, kad jaunuolis, atsiųstas lordo Vinterio, kalba, matyt, jo vardu, ir sušvelnėjo.

— Be jokio sąžinės graužimo,— atsakė jis.— Baronas, kaip ir aš, žino, kad ledi Vinter yra didelė nusikaltėlė ir kad ištrėmimo bausmė jai yra beveik malonė.

Hercogas plunksna palietė popierių.

— Jūs nepasirašysite šio įsakymo, milordе! — sušuko Feltonas, žengdamas prie hercogo.

— Nepasirašysiu šio įsakymo! — nustebo Bekingemas.— O kodėl?

— Todėl, kad jūs pažvelgsit į savo sąžinę ir pasielgsit su miledi teisingai.

— Su ja būtų pasielgta teisingai, pasiunčiant ją į Taiberną,— pareiškė Bekingemas.— Miledi yra piktadarė.

— Jūsų šviesybe, miledi yra angelas, jūs tą gerai žinote, ir aš jus prašau suteikti jai laisvę.

— Jūs proto netekot! — sušuko Bekingemas.— Kaip jūs drįstate su manim taip kalbėti?

— Atleiskite, milorde, aš kalbu taip, kaip moku, ir stengiuosi tvardytis. Tačiau, milorde, pagalvokite, ką jūs ketinate daryti, ir saugokitės, kad neperžengtumėt ribų!..

— Kaip! Teatleidžia dievas! — sušuko Bekingemas. — Bet, rodos, jis grasina man!

— Ne, milorde, aš dar jus maldauju ir sakau jums: pakanka vieno lašo taurei perpildyti; menka kaltė gali užtraukti bausmę tam, kuris išliko nenubaustas už tiek nusikaltimų.

— Ponas Feltonai,— tarė Bekingemas,— malonėkite tučtuojau išeiti ir vykti į daboklę.

— Malonėkite išklausyti manęs iki galo, milorde. Jūs suvedžiojote tą jauną merginą, jūs ją žiauriai nuskriaudėt, suteršėt jos garbę, išniekinot. Atitaisykit jai padarytas skriaudas, leiskite jai laisvai išvykti, ir aš nieko daugiau iš jūsų nereikalausiu!

— Jūs nereikalausite!..— pasakė Bekingemas, žiūrėdamas į Feltoną ir pabrėždamas kiekvieną šių žodžių skiemenį.

— Milorde,— tęsė Feltonas, kaskart vis labiau įsikarščiuodamas,— saugokitės, milorde! Visa Anglija jau pavargo nuo jūsų neteisybių. Milorde, jūs piktnaudžiaujate karališkąja valdžia, jūs ją beveik pasisavinote. Milorde, jumis biaurisi ir žmonės, ir dievas. Dievas jus nubaus vėliau, bet aš nubausiu jus šiandien.

— O, to jau per daug! — sušuko Bekingemas, žengdamas žingsnį prie durų.

Feltonas pastojo jam kelią.

— Aš jus nuolankiai prašau,— tarė jis,— pasirašykite įsakymą paleisti ledi Vinter, prisiminkite, kad ji yra mote ris, kuriai jūs nuplėšėt garbę.

— Pasitraukit! — sušuko Bekingemas.— Arba aš pašauksiu sargybą ir liepsiu jus surakinti.

— Jūs nepašauksite,— pareiškė Feltonas, puldamas tarp hercogo ir skambučio, padėto ant sidabru inkrustuoto stalelio.— Saugokitės, milorde, jūs dabar dievo rankose.

— Velnio rankose, jūs norėjote pasakyti! — sušuko Bekingemas garsesniu balsu, kad atkreiptų tarnų dėmesį, tiesiog jų nešaukdamas.

— Pasirašykite, milorde, pasirašykite įsakymą paleisti ledi Vinter,— primygtinai prašė Feltonas, pakišdamas hercogui kažkokį popierių.

— Prievarta! Jūs juokaujate! Ei, Patrikai!

— Pasirašykite, milorde!

— Niekuomet!

— Niekuomet?

— Pagalbos! — sušuko hercogas, griebdamasis špagos.

Bet Feltonas nedavė jam laiko špagai išsitraukti: užantyje jis jau laikė paruoštą peilį, kuriuo buvo susižeidusi miledi; vienu šuoliu jis atsidūrė prie hercogo.

Tuo metu į kabinetą įbėgo Patrikas, šaukdamas:

— Milorde, laiškas iš Prancūzijos!

— Iš Prancūzijos! — sušuko Bekingemas, viską užmiršdamas ir galvodamas tik apie tą, kuri jam atsiuntė šį laišką.

Feltonas pasinaudojo tuo akimirksniu ir įsmeigė jam į šoną peilį iki pat koto.

— Ak išdavike! — sušuko hercogas.— Tu mane nužudei...

— Žmogžudystė! — suriko Patrikas.

Feltonas apsidairė, kur jam sprukti, ir, pamatęs nesaugojamas duris, puolė į gretimą kambarį, kuriame, kaip sakėme, laukė Larošelės atstovai, tekinas perbėgo jį ir puolė prie laiptų, tačiau ant pirmosios pakopos sutiko lordą Vinterį. Pamatęs Feltoną mirtinai išbalusį, paklaikusiom akim, kruvinom rankom ir veidu, griebė jį už gerklės, šaukdamas:

— Aš tai žinojau! Aš tai atspėjau, bet, deja, minutę pavėlavau! O, aš nelaimingas! Nelaimingas! . .

Feltonas visai nesipriešino. Lordas Vinteris perdavė jį sargybiniams, kurie, laukdami naujų įsakymų, nuvedė jį į mažą terasą jūros pusėje, o pats nubėgo į Bekingemo kabinetą.

Išgirdęs hercogo šauksmą ir Patriko riksmus, žmogus, kurį Feltonas buvo sutikęs prieškambaryje, puolė į kabinetą.

Jis rado hercogą gulintį ant sofos, virpančia ranka užspaudusį žaizdą.

— La Portai,— tarė hercogas merdinčiu balsu.— La Portai, ar tu atvyksti nuo jos?

— Taip, jūsų šviesybe,— atsakė ištikimasis Onos Austrijietės tarnas,— bet, rodos, per vėlai.

— Tyliau, La Portai! Jus gali išgirsti. Patrikai, neleiskite niekam įeiti. Ak, aš nesužinosiu, ką ji man liepė pasakyti! Dieve, aš mirštu!

Ir hercogas apalpo.

Tuo tarpu lordas Vinteris, Larošelės atstovai, ekspedicinės kariuomenės vadai, Bekingemo palydos karininkai įsiveržė į kambarį; visur skambėjo nevilties balsai. Liūdna žinia, pripildžiusi rūmus aimanų ir vaitojimų, netrukus pasiekė gatvę ir pasklido mieste.

Patrankos šūvis pranešė, kad įvyko kažkas nauja ir nelaukta.

Lordas Vinteris rovė sau plaukus.

— Pasivėlinau vieną minutę! — šaukė jisai.— Vieną minutę! Ak dieve, dieve, kokia nelaimė!

Iš tikrųjų septintą valandą ryto jam buvo pranešta, kad prie vieno pilies lango plaikstosi virvinės kopėčios; jis tučtuojau nubėgo pas miledi, bet kambarį rado tuščią, langą atdarą, grotų virbus išpiautus; jis prisiminė žodinį įspėjimą, kurį per savo pasiuntinį jam buvo perdavęs d'Artanjanas, sudrebėjo iš baimės dėl hercogo ir, nubėgęs į arklides, nelaukdamas, kol jam pabalnos žirgą, užšoko ant pirmo pasi-

taikiusio, atjojo kiek žirgas įkabina į admiralitetą, kieme nušoko žemėn, galvotrūkčiais užkopė laiptais ir ant pirmosios pakopos, kaip jau sakėme, sutiko Feltoną.

Tačiau hercogas buvo dar gyvas: jis atsipeikėjo, atmerkė akis, ir viltis vėl sugrįžo į visų širdis.

— Ponai,— tarė jis,— palikite mane vieną su Patriku ir La Portu. . .— Ak, tai jūs, Vinteri, jūs man atsiuntėt šįryt keistą pamišėlį. Matote, ką jis man padarė!

— O milorde! — sušuko baronas.— Aš amžinai liksiu be džiaugsmo, be paguodos!

— Ir būsi neteisus, mano brangusis Vinteri,— atsakė Bekingemas, ištiesdamas jam ranką. — Aš nepažįstu tokio žmogaus, kurio būtų verta gailėtis visą gyvenimą... Bet, prašau tave, palik mus.

Baronas raudodamas išėjo.

Kabinete liko tiktai sužeistas hercogas, La Portas ir Patrikas.

Hercogo artimieji ieškojo gydytojo, bet negalėjo surasti.

— Jūs gyvensite, milorde, jūs gyvensite,— kartojo, klūpodamas prie hercogo sofos, ištikimasis Onos Austrijietės tarnas.

— Ką ji man rašo? — silpnu balsu paklausė Bekingemas, visas pasruvęs krauju ir stengdamasis įveikti baisų skausmą, kad galėtų kalbėti apie tą, kurią mylėjo.— Ką ji man rašo? Perskaityk man jos laišką.

— Ak milorde! — sušuko La Portas.

— Nepriešťarauk, La Portai. Argi tu nematai, kad negalima delsti?

La Portas perlaužė antspaudą ir išskleidė pergamentą prieš Bekingemo akis, bet Bekingemas veltui mėgino ką nors įskaityti.

— Skaityk,— tarė jis,— skaityk, aš nebematau, skaityk greičiau, nes netrukus, gal būt, aš nebegirdėsiu ir mirsiu, nežinodamas, ką ji man rašo.

La Portas daugiau nepriešťaravo ir perskaitė:

„Milorde,

Vardan viso to, ką dėl jūsų ir per jus iškentėjau nuo to laiko, kai jus pažįstu, aš maldauju, jeigu jums rūpi mano ramybė, nutraukti tą didį ginklavimąsi prieš Prancūziją ir baigti karą, kurio regimąja priežastimi, kaip kalbama garsiai, esanti religija, o slaptąja, kaip kalbama patylomis, yra jūsų meilė man. Šis karas gali ne tiktai užtraukti didžiulę katastrofą Prancūzijai ir Anglijai, bet ir jums, milorde, gali sukelti nelaimių, dėl kurių aš niekad nerasčiau ramybės.

Saugokite savo gyvybę, kuriai gresia pavojus ir kuri man bus ypatingai brangi nuo tos valandos, kai aš nebūsiu verčiama matyti jumyse priešą.

Jums palanki

Ona."

Bekingemas sukaupė likusias jėgas, kad galėtų išklausyti laišką iki galo. Paskui, baigus skaityti, jis paklausė su karčiu nusivylimu balse:

— Nejaugi jūs neturite dar ką man pasakyti žodžiu, La Portai?

— Taip, jūsų šviesybe, karalienė man pavedė pasakyti jums, kad saugotumėtės, nes ją įspėjo, kad norima jus nužudyti.

— Ir tai viskas?.. Viskas?.. — nekantriai klausinėjo Bekingemas.

— Dar pavedė pasakyti, kad ji jus tebemyli.

— O! — sušuko Bekingemas.— Garbė dievui! Vadinasi, dėl mano mirties ji nebus abejinga.

La Portas apsipylė ašaromis.

— Patrikai, — tarė hercogas, — atneškite man dėžutę, kurioje buvo deimantų karuliai.

Patrikas atnešė prašomą dėžutę, kurią La Portas pažino, nes ji kitados priklausė karalienei.

— O dabar balto atlaso krepšelį, kuriame yra perlais išsiuvinėta jos monograma!

Patrikas išpildė ir šį jo reikalavimą.

— Štai, La Portai,— tarė Bekingemas,— vienintelės dovanos, kurias aš turiu iš jos — sidabro dėžutė ir tie du laiškai. Viską grąžinkite jos didenybei, o paskutiniam atminimui... (jis apsižvalgė aplink, ieškodamas kokios nors brangenybės)... pridėkite...

Jis dar kartą apsižvalgė; bet mirties užtemdytos jo akys pamatė tik iš Feltono rankų iškritusį peilį, dar tebegaruojantį skaisčiai raudonu krauju, nudažiusiu jo ašmenis.

— ... pridėkite šį peilį,— pridūrė hercogas, paspausdamas La Portui ranką.

Jis dar pajėgė įdėti krepšelį į dėžutę ir įmesti jon peilį, ženklu rodydamas La Portui, kad jau nebegali kalbėti; paskui, apimtas priešmirtinių konvulsijų, kurių šį kartą neįstengė įveikti, nusirito nuo sofos ant parketo.

Patrikas garsiai suriko.

Bekingemas norėjo paskutinį kartą nusišypsoti, bet mirtis nutraukė jo mintį, kuri sustingo jo kaktoje kaip paskutinis meilės pabučiavimas.

Tuo metu pasirodė susijaudinęs hercogo gydytojas; jis jau buvo admirolo laive, kur teko nuvykti jo ieškant.

Jis priėjo prie hercogo, paėmė jo ranką, palaikė savojoj ir paleido.

— Viskas veltui!..— tarė jis.— Hercogas mirė.

— Mirė, mirė! — sušuko Patrikas.

Išgirdusi tą šauksmą, minia įsiveržė į kambarį, ir visur viešpatavo tik sąmyšis ir nusiminimas.

Lordas Vinteris, pamatęs mirusį Bekingemą, nubėgo pas Feltoną, kurį kareiviai tebesaugojo ant rūmų terasos.

— Niekše! — tarė jis jaunuoliui, po Bekingemo mirties atgavusiam tą ramybę ir šaltą kraują, kurių jau nebeprarado.— Niekše! Ką tu padarei?

— Atkeršijau už save.

— Už save! — pakartojo baronas.— Verčiau sakyk, kad tu buvai tik tos prakeiktos moters įrankis; bet prisiekiu tau, šis jos nusikaltimas bus paskutinis.

— Aš nesuprantu, ką jūs norite pasakyti,— ramiai atsakė Feltonas,— ir visiškai nežinau, apie ką jūs kalbate, mi-

lorde. Aš nužudžiau hercogą Bekingemą už tai, kad jis du kartus atmetė jūsų prašymą skirti mane kapitonu. Aš jį nubaudžiau už neteisingumą, štai ir viskas.

Vinteris apstulbęs žiūrėjo į kareivius, rišančius Feltoną, ir stebėjosi šitokiu bejausmiškumu.

Viena tik mintis niaukė giedrą Feltono veidą, Išgirdęs kokį nors triukšmą, naivusis puritonas vis galvodavo, kad tai miledi žingsniai ir balsas, kad ji ateina pulti į jo glėbį, apkaltinti save ir žūti kartu su juo.

Staiga jis krūptelėjo, o jo žvilgsnis įsmigo į vieną tašką jūroje, kuri nuo šios terasos plytėjo prieš jį. Erelišku jūrininko žvilgsniu jis žiūrėjo tai, ką kitas žmogus būtų palaikęs ant bangų besisupančia žuvėdra,— išvydo Prancūzijos link plaukiančio laivo burę.

Jis išblyško, prispaudė ranką prie širdies, kuri vos neplyšo, ir suprato, kad miledi jį apgavo.

— Prašau jus paskutinės malonės, milordel — kreipėsi jis į baroną.

— Kokios? — paklausė Vinteris.

— Pasakykite, kuri dabar valanda?

Baronas išsitraukė laikrodį.

— Be dešimties minučių devynios,— atsakė jis.

Miledi pusantros valandos paankstino savo išvykimą. Išgirdusi patrankos šūvį, skelbiantį nelemtą įvykį, ji įsakė pakelti inkarą.

Laivas plaukė po giedru dangum ir buvo jau toli nuo kranto.

— Taip norėjo dievas,— tarė jis su fanatiko nuolankumu, negalėdamas atplėšti akių nuo laiviūkščio; ant denio jam vaidenosi baltas pavidalas tos, dėl kurios jam teks paaukoti savo gyvybę.

Lordas Vinteris pažvelgė ten, kur buvo nukreiptas Feltono žvilgsnis, paskui pasižiūrėjo į skausmingą jo veidą ir viską atspėjo.

— Iš pradžių būsi nubaustas tu vienas niekše, — tarė jis Feltonui, kuris, įsmeigęs į jūrą akis, klusniai ėjo,

kareivių vedamas,— bet prisiekiu savo karštai mylimo brolio atminimu, kad tavo bendrininkė neišsigelbės.

Feltonas nuleido galvą, netardamas nė žodžio.

Lordas Vinteris greitai nulipo laiptais žemyn ir nuskubėjo į uostą.

XXX ◆ *PRANCŪZIJOJE*

Sužinojęs apie Bekingemo mirtį, Anglijos karalius Karolis I pirmiausia pabūgo, kad ši baisi žinia nepakirstų larošeliečių narsumo; todėl jis stengėsi, kaip rašo Rišelje savo „Memuaruose", kiek galima ilgiau nuslėpti nuo jų šią žinią, įsakydamas uždaryti visus savo karalystės uostus ir stropiausiai saugoti, kad nė vienas laivas neišplauktų, prieš išvykstant tai armijai, kurią paruošė Bekingemas; jam mirus, pats karalius ėmėsi prižiūrėti jos išvykimą.

To draudimo griežtumas siekė tiek toli, kad jis net liepė sulaikyti Danijos pasiuntinius, kurie jau buvo su juo atsisveikinę, ir Olandijos pasiuntinį, turėjusį lydėti į Flesingo uostą Indijos laivus, kuriuos Karolis I buvo liepęs grąžinti Jungtinėms Niderlandų provincijoms.

Bet kadangi jis pasirūpino paskelbti šį įsakymą penkioms valandoms praslinkus po to liūdno įvykio, atseit, apie antrą valandą po pietų, todėl du laivai spėjo išplaukti iš uosto; vienu, kaip žinome, plaukė miledi, kuri jau numanė, kas atsitiko, o paskui ir galutinai tuo įsitikino, pamačiusi ant admiraliteto stiebo plevėsuojant juodą vėliavą.

O ką gabeno antrasis laivas ir kaip jis išplaukė, papasakosime vėliau.

Per tą laiką Larošelės stovykloje, tiesą sakant, nieko nauja neatsitiko; tiktai karalius, kuriam būdavo nuobodu visur, o stovykloje, gal būt, dar labiau, nutarė inkognito vykti į Sen-Žermeną praleisti ten švento Liudviko šventės ir paprašė kardinolą paruošti jam tik dvidešimties muškietininkų palydą. Kardinolas, kurį kartais irgi užkrėsdavo karaliaus nuobodulys, labai mielai suteikė šias atostogas savo

karališkajam pavaduotojui, pažadėjusiam sugrįžti iki rugsėjo 15 dienos.

Ponas de Trevilis, jo eminencijos įspėtas, pasiruošė kelionei. Nusimanydamas, kad jo draugai, dėl nežinomos jam priežasties, karštai trokšta ir net turi būtiną reikalą sugrįžti į Paryžių, savaime aišku, paskyrė juos į karaliaus palydą.

Keturi jaunuoliai sužinojo šią naujieną ketvirčiu valandos vėliau už poną de Trevilį, nes jis pirmiausia jiems pranešė. Tik tada d'Artanjanas įvertino tą malonę, kurią jam buvo suteikęs kardinolas, leisdamas pagaliau pereiti į muškietininkus; jeigu ne ši aplinkybė, jo draugams išvykstant, jis būtų turėjęs pasilikti stovykloje.

Savaime suprantama, juos skatino grįžti į Paryžių poniai Bonasje gresiąs pavojus, jeigu ji susitiktų Betiuno vienuolyne su miledi, savo mirtinu priešu. Taigi, kaip jau minėjome, Aramis tučtuojau parašė laišką Mari Mišon, tai Turo siuvėjai, turinčiai tokių puikių pažinčių, kad ji [illegible]ašytų karalienę leidimo poniai Bonasje išeiti iš vienuo[illegible]o ir išvažiuoti į Lotaringiją arba į Belgiją. Atsakymo neteko ilgai laukti, ir po aštuonių ar dešimties dienų Aramis gavo šį laišką:

„Brangus pusbroli,

Štai mano sesers leidimas mūsų jaunajai tarnaitei pasitraukti iš Betiuno vienuolyno, kurio oras, jūsų manymu, kenkiąs jos sveikatai. Mano sesuo labai mielai siunčia jums šį leidimą, nes ji labai myli tą mergaitę ir tikisi vėliau būti jai naudinga.

Bučiuoju jus,
Mari Mišon."

Prie šio laiško buvo pridėtas šitokio turinio leidimas:

„Betiuno vienuolyno viršininkė šį raštelį įteikusiam asmeniui privalo perduoti naujokę, įstojusią į vienuolyną su mano rekomendacija ir esančią mano globoje.

Luvras, 1628 m. rugpiūčio 10 d.

Ona."

Galima įsivaizduoti, kiek šitie Aramio ir siuvėjos, vadinančios karalienę savo seserimi, giminiški santykiai sukėlė jaunuoliams linksmo juoko. Tačiau Aramis, porą kartų iki pat ausų nuraudęs dėl grubių Porto pastabų, paprašė draugus nebeliesti šios temos ir pareiškė, kad jeigu jie apie tai ištars dar bent vieną žodį, jis nebesikreipsiąs į savo pusseserę, kad ji tarpininkautų šitokios rūšies reikaluose.

Taigi apie Mari Mišon keturi muškietininkai daugiau nebeužsiminė, juo labiau kad turėjo tai, ko norėjo: gavo įsakymą atsiimti ponią Bonasje iš Betiuno vienuolyno. Tiesa, kol jie tebebuvo Larošelės stovykloje, atseit, kitame Prancūzijos gale, šis įsakymas nedaug jiems tepadėjo. Todėl d'Artanjanas jau ketino prašyti poną de Trevilį atostogų, atvirai jam išdėstydamas visą reikalą, bet staiga ponas de Trevilis pranešė jam, lygiai kaip ir trims jo draugams, naujieną, kad karalius su dvidešimčia muškietininkų vyksta į Paryžių ir kad jie dalyvausią jo palydoje.

Draugai labai nudžiugo. Jie išsiuntė savo tarnus į priekį su bagažu, o rytą išjojo patys.

Kardinolas palydėjo jo didenybę nuo Siužero iki Moze, ir ten karalius ir ministras atsisveikino, reikšdami vienas antram draugiškiausius jausmus.

Norėdamas atvykti į Paryžių rugpiūčio 23 dieną, karalius stengėsi joti kiek galima greičiau. Tačiau, ieškodamas pramogų, kartkartėmis sustodavo pamedžioti su sakalais,— į šią medžioklę kitados jį įpratino hercogas de Liuinis. Iš dvidešimties muškietininkų šešiolika labai džiaugdavosi tokiu smagiu laiko leidimu, bet keturi iš jų keikdavosi išsijuosę. Ypač d'Artanjanui tolydžio spengė ausyse. Portas tai aiškino šitaip:

— Kaip man sakė viena labai žymi ponia, tai reiškia, kad apie jus kažkur kalbama.

Pagaliau rugpiūčio 23 dienos naktį palyda pasiekė Paryžių. Karalius padėkojo ponui de Treviliui ir leido jam iš eilės visiems paskirti keturių dienų atostogas, tik su ta sąlyga, kad nė vienas palydovas nesirodytų viešoje vietoje, jei nenori patekti į Bastiliją.

Lengva numanyti, kad pirmoj eilėj atostogų buvo paleisti keturi mūsų draugai. Negana to, Atas vietoj keturių dienų iš pono de Trevilio išprašė visiems šešias, o prie tų šešių dar buvo pridurtos dvi naktys, nes jie išėjo atostogų 24 dienos penktą valandą vakaro, o ponas de Trevilis teikėsi atostogų pradžios datą pažymėti 25 diena.

— Ak dieve mano, — tarė d'Artanjanas, kuris, kaip žinome, niekuomet niekuo neabejojo,— man rodos, kad mes per daug sudarome sau rūpesčių dėl labai paprasto reikalo: per dvi dienas, nuvaręs du ar keturis arklius (man tai nesvarbu, pinigų turiu pakankamai), aš būsiu Betiune, įteiksiu viršininkei karalienės laišką ir savo mieląją, kurios vykstu ieškoti, nugabensiu ne į Lotaringiją ir ne į Belgiją, o į Paryžių, kur jai bus daug saugiau, ypač, kol ponas kardinolas bus Larošelėje. Paskui, sugrįžę iš žygio,— iš dalies pasinaudodami karalienės giminaitės globa, iš dalies už savo asmeniškas jai suteiktas paslaugas, — mes gausime iš jos visa, ko norėsime. Taigi pasilikite čia ir nesivarginkite be reikalo: manęs ir Planše pilnai pakaks tokiam paprastam žygiui.

Į tai Atas ramiai atsakė:

— Mes irgi turime pinigų — aš dar nespėjau pragerti už deimantą gautosios dalies, o Portas ir Aramis dar nespėjo savųjų pravalgyti. Taigi ir mes lengvai galime nuvaryti keturis arklius, kaip ir vieną. Bet neužmirškite, d'Artanjanai,— pridūrė jis tokiu niauriu balsu, kad jaunuolis sudrebėjo,— neužmirškite, kad Betiunas yra tasai miestas, kuriame kardinolas paskyrė pasimatymą moteriai, nešančiai nelaimę ten, kur tik ji pasirodo. Jeigu jums tektų susidurti su keturiais vyrais, aš leisčiau jus vieną, bet jūs turėsite reikalą su ta moterimi, tad keliaukime visi keturi, ir duok dieve, kad drauge su keturiais tarnais mūsų pakaktų!

— Jūs mane gąsdinate, Atai! — sušuko d'Artanjanas.— Ko gi jūs bijote, dėl dievo?

— Visko! — atsakė Atas.

D'Artanjanas atidžiai pažvelgė į savo draugus, kurių veiduose, lygiai kaip ir Ato, buvo matyti gilus nerimas;

netardami nė žodžio, visi traukė toliau, pentinais ragindami arklius.

Rugpiūčio 25 dieną vakarop, kai jie atvyko į Arasą ir d'Artanjanas nušoko nuo arklio prie „Auksinių Akėčių", norėdamas išgerti stiklinę vyno, iš pašto kiemo, matyt, pakeitęs ten savo arklį, išjojo kažkoks raitelis ir nušuoliavo Paryžiaus keliu. Jojant šiam raiteliui pro didžiuosius vartus į gatvę, vėjas praskleidė apsiaustą, kuriuo jis vilkėjo, nors dar buvo tik rugpiūčio mėnuo, ir vos nenuplėšė jam nuo galvos skrybėlės, bet keleivis laiku sučiupo ją ir stipriai užsismaukė ant kaktos.

D'Artanjanas, akylai stebėjęs šį žmogų, visas išbalo ir paleido stiklinę iš rankų.

— Kas jums, pone? — paklausė Planše. — Ei ponai, šen į pagalbą, mano ponas alpsta!

Trys draugai pribėgę pamatė, kad d'Artanjanas nė nemano alpti, o puola prie savo žirgo.

Jie sulaikė jį ant slenksčio.

— Na, kurgi tu, po velnių, šitaip leki? — riktelėjo Atas.

— Tai jis! — sušuko d'Artanjanas, išbalęs iš pykčio ir apsipylęs prakaitu. — Tai jis! Leiskite man jį pasivyti!

— Kas jis? — paklausė Atas.

— Jis, tasai žmogus!

— Koks žmogus?

— Tas prakeiktas žmogus, mano piktasis genijus, kurį aš visuomet pamatau, tada, kai man gresia kokia nors nelaimė: tasai, kuris lydėjo tą baisiąją moterį, kai sutikau ją pirmukart, tasai, kurio ieškojau, kai iššaukiau į dvikovą mūsų draugą Atą, tasai, kurį mačiau tos pačios dienos rytą, kai buvo pagrobta ponia Bonasje! Aš gerai įsižiūrėjau, tai jis! Aš jį pažinau, kai vėjas praskleidė jo apsiaustą.

— Po velnių! — susimąstęs tarė Atas.

— Ant arklių, ponai, ant arklių! Vykimės, mes jį pačiupsime.

— Mano mielas,— sulaikė jį Aramis,— pagalvokite: juk jis joja į priešingą pusę, negu mes, jo arklys pailsėjęs, o

mūsų išvargę, todėl mes tik bergždžiai juos nuvarysime. Palikime vyrą, d'Artanjanai, gelbėkime moterį.

— Ei pone! — sušuko arklininkas, bėgdamas paskui nepažįstamąjį. — Ei pone! Va, jums iš skrybėlės iškrito popierius! Ei pone! Ei!

— Mano bičiuli,— tarė jam d'Artanjanas,— pusė pistolio už šį popierių!

— Mielai, pone! Štai jis!

Arklininkas, džiaugdamasis savo laimikiu, sugrįžo į pašto kiemą, o d'Artanjanas išskleidė lapelį.

— Na? — paklausė draugai, apspitę jį.

— Tik vienas žodis! — atsakė d'Artanjanas.

— Taip,— pridūrė Aramis, — bet šitas žodis — miesto ar kaimo pavadinimas.

— „Armantjeras",— perskaitė Portas. — Armantjeras... Aš nežinau tokios vietos.

— Ir šis miesto ar kaimo pavadinimas parašytas jos rankа! — sušuko Atas.

— Jeigu taip, tai stropiai saugokime šį popierių, — pasakė d'Artanjanas. — Gal būt, aš ne veltui išleidau paskutinį savo pistolį. Ant žirgų, draugai, ant žirgų!

Ir keturi bičiuliai šuoliais pasileido keliu Betiuno link.

XXXI ◆ *KARMELIČIŲ VIENUOLYNAS BETIUNE*

Didžiuosius nusikaltėlius lydi kažkokia lemtis, padedanti jiems nugalėti visas kliūtis, išsigelbėti iš visų pavojų iki tos valandos, kai apvaizda, kuriai įgrysta tos niekšybės, nutaria padaryti galą nuodėmingai jų sėkmei.

Taip buvo ir su klastingąja miledi: ji laimingai praplaukė pro abiejų valstybių apsauginius laivus ir be jokių nuotykių atvyko į Bulonę.

Išlipdama Portsmute, miledi sakėsi esanti anglė, kurią prancūzų persekiojimai privertę išvykti iš Larošelės. Po dviejų dienų kelionės jūra, išsikėlusi Bulonėje, jinai dėjosi

prancūze, kurią anglai, neapkęsdami Prancūzijos, engę Portsmute.

Tiesą sakant, miledi turėjo patikimiausią pasą: grožį, didingą išvaizdą ir dosniai švaistė pistolius. Senelis uosto viršininkas, meiliai šypsodamasis, pabučiavo jai ranką ir elgėsi su ja meiliai ir lipšniai; todėl ji išvengė įprastinių formalumų ir Bulonėje užtruko tik tiek, kiek reikėjo išsiųsti paštu tokio turinio laišką:

„*Jo eminencijai monsinjorui kardinolui de Rišelje. Stovykla prie Larošelės.*

Monsinjore, jūs galite būti ramus: jo šviesybė hercogas Bekingemas *nevažiuos* į Prancūziją.

Bulonė, rugpiūčio 25 dienos vakaras.

Miledi[XXX]"

„P. S. Pagal jūsų eminencijos norą aš vykstu į Betiuno karmeličių vienuolyną ir ten lauksiu jūsų įsakymų."

Ir tikrai, dar tą patį vakarą miledi išvyko. Kelionėje ją užklupo naktis; ji sustojo ir pernakvojo viename viešbutyje, o paskui, kitą dieną, penktą valandą ryto, iškeliavo toliau ir po trijų valandų jau buvo Betiune.

Ji pasiteiravo, kur yra karmeličių vienuolynas, ir tuč-tuojau ten nuvyko.

Viršininkė išėjo jos pasitikti; miledi parodė jai kardinolo įsakymą; abatė liepė duoti jai kambarį ir parūpinti pusryčius.

Visa praeitis jau buvo išblėsusi šios moters sąmonėje; įsmeigusi žvilgsnį į ateitį, ji regėjo vien tas malones, kurias jai suteiks kardinolas, nes ji taip sėkmingai jam pasitarnavo, visai neįpindama jo vardo į šį kruviną darbą. Vis naujos ją apninkančios aistros jos gyvenimą darė panašų į tuos debesis, kurie plaukia dangum, atspindėdami tai žydrynę, tai žaibų ugnį, tai neperregimą audros tamsą, ir palieka žemėje tik sunaikinimo ir mirties pėdsakus.

Po pusryčių viršininkė atėjo jos aplankyti; vienuolyne maža tėra pramogų, ir geroji vienuolė skubėjo susipažinti su naująja savo viešnia.

Miledi norėjo patikti viršininkei, ir tai buvo nesunku šiai iš tikrųjų tokiai pranašiai moteriai. Ji pasistengė būti meili; būdama nuostabiai graži, ji sužavėjo gerąją viršininkę savo įdomiu pasakojimu ir meilumu, sklindančiu iš jos būtybės.

Kilusi iš aukštos giminės, viršininkė ypatingai mėgo dvaro istorijas, taip retai tepasiekiančias karalystės pakraščius ir taip sunkiai peržengiančias vienuolyno slenkstį, ties kuriuo aptilsta pasaulio triukšmas.

O miledi kaip tik puikiai žinojo visas aristokratiškas intrigas, tarp kurių jau buvo išgyvenus penkerius ar šešerius metus; gerajai viršininkei ji ėmė pasakoti apie lengvabūdiškus Prancūzijos dvaro papročius, kurie ramiai klestėjo šalia perdėto karaliaus pamaldumo, supažindino su visais skandalingais nuotykiais dvaro damų ir didžiūnų, kurių vardai buvo gerai jai žinomi, truputį užsiminė apie karalienės ir Bekingemo meilę, prikalbėjo devynias galybes visokių dalykų, norėdama ir savo pašnekovę bent kiek įtraukti į kalbą.

Tačiau viršininkė tiktai klausėsi ir šypsojosi, nieko neatsakydama. Vis dėlto miledi, matydama, kad šitokios rūšies pasakojimas ją labai domina, tęsė toliau ir užvedė pokalbį apie kardinolą.

Bet čia ji atsidūrė labai keblioj padėty: ji nežinojo, ar viršininkė yra rojalistė ar kardinolininkė; iš atsargumo ji laikėsi vidurio; o viršininkė savo ruožtu laikėsi dar didesnio atsargumo, tik kiekvieną kartą, kai keleivė ištardavo jo eminencijos vardą, ji žemai nulenkdavo galvą.

Miledi pradėjo manyti, kad jai bus labai nuobodu vienuolyne; todėl ji ryžosi šiek tiek surizikuoti, kad paskui žinotų, kaip elgtis. Norėdama įsitikinti, ar ši geroji viršininkė ilgai bus tokia santūri, ji iš pradžių užuominomis, o paskui visai atvirai ėmė apkalbinėti kardinolą, pasakoti

apie jo meilės ryšius su ponia d'Egiljon, su Marjona de Lorm ir su kitomis galantiškomis moterimis.

Viršininkė ėmė atidžiai klausytis, pagyvėjo ir nusišypsojo.

„Gerai,— tarė sau miledi,— jai patinka mano pasakojimas; jeigu net ji ir kardinolininkė, tai vis dėto nėra fanatikė."

Paskui ji pradėjo pasakoti, kaip kardinolas persekioja savo priešus. Viršininkė tik persižegnojo, nei pritardama, nei prieštaraudama.

Tai patvirtino miledi nuomonę, kad vienuolė greičiau rojalistė, negu kardinolininkė.

Miledi kalbėjo toliau, kaskart vis labiau tirštindama spalvas.

— Aš nieko neišmanau apie visus tuos dalykus, — pagaliau tarė viršininkė; — nors mes esame ir labai nutolusios nuo dvaro ir nuo visų pasaulietiškų reikalų, tačiau turime labai liūdnų pavyzdžių to, ką jūs čia dabar pasakojate, ir viena iš mūsų globotinių yra labai nukentėjusi nuo kardinolo keršto ir persekiojimų.

— Viena iš jūsų globotinių,— tarė miledi. — Ak dieve, vargšė moteris! Man gaila jos!

— Ir jūs teisi, ji verta gailesčio. Ko tik ji neiškentėjo: ir kalėjimą, ir visokius grasinimus, ir žiaurų elgesį... Bet, antra vertus,— pridūrė viršininkė, — gal ponas kardinolas turėjo rimto pagrindo šitaip elgtis, ir nors ji atrodo tikras angelas, niekuomet nereikia spręsti apie žmones iš jų išvaizdos.

„Puiku! — pagalvojo miledi. — Gal man pavyks ką nors sužinoti!"

Ir ji, pasistengusi suteikti savo veidui nuoširdžiausią išraišką, tarė:

— Deja! Aš tai žinau. Visada sakoma, kad nereikia tikėti žmonių veidais; tačiau kuo gi mes tikėsime, jei ne gražiausiu viešpaties kūriniu! Aš, gal būt, per savo gyvenimą ne kartą apsigausiu, bet visuomet pasitikėsiu žmogumi, kurio veidas sužadina man simpatiją.

— Tai jūs linkusi tikėti, kad ši jauna moteris nekalta? — paklausė viršininkė.

— Ponas kardinolas persekioja ne vien nusikaltimus,— atsakė ji. — Esama tam tikrų dorybių, kurias jis persekioja daug griežčiau, negu tam tikras piktadarybes.

— Leiskite man, ponia, išreikšti savo nusistebėjimą,— tarė viršininkė.

— Kuo būtent? — naiviai paklausė miledi.

— Ogi tuo, ką jūs kalbate.

— Kas gi jus čia stebina? — šypsodamasi paklausė miledi.

— Jūs esate kardinolo bičiulė, nes čionai jus atsiuntė jis, ir vis dėlto...

— Ir vis dėlto aš apie jį blogai kalbu,— pridūrė miledi, užbaigdama viršininkės mintį.

— Bent jau nekalbate apie jį nieko gera.

— Todėl, kad aš esu ne jo bičiulė, bet auka, — atsiduso miledi.

— O šis laiškas, kuriuo jis paveda jus mano globai...

— Tai įsakymas pasilikti man čia kaip kalėjime, kol jis lieps vienam iš savo pakalikų mane paleisti.

— Kodėl gi jūs nepabėgote?

— O kurgi man bėgti? Nejaugi jūs manote, kad yra žemėje tokia vieta, kurios negalėtų pasiekti kardinolas, jei tik jis panorėtų ištiesti savo ranką! Jeigu būčiau vyras, gal ir galėčiau tai padaryti; bet juk aš moteris... Ką gali padaryti moteris?.. O ši jaunoji jūsų globotinė, ar ji mėgino pabėgti?

— Ne, nemėgino. Bet ji — visai kas kita! Aš manau, kad ją sulaiko Prancūzijoj kokia nors meilė.

— Jeigu ji myli,— tarė miledi atsidusdama,— tai dar nėra visiškai nelaiminga.

— Taigi,— pasakė viršininkė, žiūrėdama į miledi su vis didėjančiu susidomėjimu,— aš matau dar vieną vargšę persekiojamą moterį!

— Deja, taip! — atsakė miledi.

Viršininkė valandėlę neramiai žiūrėjo į miledi, lyg kokia nauja mintis būtų gimusi jos galvoje.

— Jūs nesate mūsų švento tikėjimo priešas? — užsikirsdama paklausė ji.

— Aš? — sušuko miledi. — Manote, kad aš protestantė? O ne! Dievas, kuris mus girdi, tebūnie liudininku, kad aš esu uoli katalikė.

— Jeigu taip, ponia, — tarė šypsodamasi viršininkė,— tai būkite rami: namai, kuriuose jūs esate, nebus jums žiaurus kalėjimas, ir mes padarysime visa, kad jūs pamėgtumėt savo nelaisvę. Be to, čia rasite tą jauną moterį, persekiojamą, be abejo, dėl kokios nors dvaro intrigos. Ji meili, žavinga!

— O kuo gi ji vardu?

— Ji čion atsiųsta vieno labai aukšto asmens, ir vadinasi Ketė. Aš nė nesistengiau sužinoti jos tikrojo vardo.

— Ketė! — sušuko miledi. — Kaip! Jūs esate tikra?

— Kad jos toks vardas? Taip, ponia. Jūs ją pažįstate?

Miledi nusišypsojo pati sau — jai dingtelėjo, gal čia jos buvusi kambarinė. Šios jaunos merginos prisiminimas pažadino kitą baisų prisiminimą, ir kerštо geismas iškreipė miledi veidą, tačiau beveik tučtuojau ji vėl atgavo ramią ir meilią išraišką, kurios toji šimtaveidė moteris akimirką buvo netekusi.

— Kada aš galėčiau pamatyti šią jauną damą, kuriai jau iš anksto jaučiu tokią gilią simpatiją? — paklausė miledi.

— Šį vakarą,— atsakė viršininkė,— o jeigu norite, net ir dieną. Bet jūs keturias dienas keliavote, kaip pati sakėtės, šįryt atsikėlėte penktą valandą, tad jums tikriausiai reikia pailsėti. Atsigulkit ir pamiegokit, o pietums mes jus pažadinsim.

Nors miledi būtų galėjusi puikiai apsieiti be miego, nes jai teikė jėgų tas susijaudinimas, kurį naujas nuotykis sukėlė jos intrigų godžioje širdyje, tačiau ji paklausė vienuolyno vyresniosios patarimo: per pastarąsias dvi savaites ji tiek turėjo įvairių pergyvenimų, ir jeigu jos gležnas

kūnas dar galėjo pakelti nuovargį, tai sielai jau reikėjo poilsio.

Taigi ji atsisveikino su viršininke ir atsigulė, saldžiai liūliuojama kerštо minčių, kurias nejučiomis jai grąžino Ketės vardas. Ji prisiminė kardinolo pažadą duoti jai neribotą teisę, jeigu sėkmingai atliks jo užduotį. Ji viską atliko, vadinasi, d'Artanjanas dabar jos rankose.

Ją gąsdino tik vienas dalykas — prisiminimas vyro, grafo de la Fero. Ji manė, kad jis miręs ar bent išvykęs iš Prancūzijos, o štai dabar sužinojo, kad jis yra tas pats Atas, geriausias d'Artanjano draugas.

Bet jeigu jis yra d'Artanjano draugas, tai tikriausiai padėjo jam atlikti visus tuos slaptus žygius, kurių pagalba karalienė sugriovė jo eminencijos planus; jeigu jis d'Artanjano draugas, vadinasi, jis yra kardinolo priešas, ir ji, be abejo, mokės jį įpainioti į kerštо kilpas, kuriose tikėjosi pasmaugti jaunąjį muškietininką.

Visos šios viltys sukėlė jai džiugias mintis, ir, jų užliūliuota, miledi netrukus užmigo.

Ją pažadino malonus balsas jos lovos kojūgaly. Ji pramerkė akis ir pamatė viršininkę, stovinčią kartu su jauna, šviesiaplauke moterim, kuri žiūrėjo į ją palankiai ir smalsiai.

Šios jaunos moters veidas buvo jai visiškai nepažįstamas; abi pasikeitė įprastiniais mandagumo žodžiais, žiūrėdamos viena į kitą labai atidžiai; jos abi buvo itin gražios, nors jų grožis buvo visai skirtingas. Tačiau miledi nusišypsojo, pamačiusi, kad ji toli pralenkia jaunąją moterį savo didinga išvaizda ir aristokratiškomis manieromis. Tiesa, naujokės drabužis, kurį toji dėvėjo, nelabai jai padėjo šiose varžybose.

Viršininkė jas supažindino; paskui, atlikusi šį formalumą, paliko vienas, nes jos pareigos šaukė ją į bažnyčią.

Kadangi miledi gulėjo, naujokė norėjo eiti paskui viršininkę, bet miledi ją sulaikė:

— Kaip! — tarė ji. — Vos spėjau jus pamatyti, o jūs jau norite, kad aš vėl netekčiau jūsų draugystės, kuria,

prisipažįstu, tikėjausi pasidžiaugti, kol man čia teks gyventi.

— Ne, ponia,— atsakė naujokė. — Tik aš išsigandau, kad ne laiku atėjau: jūs miegojote, jūs nuvargusi...

— Na tai kas? — atšovė miledi. — Ko gali trokšti miegantieji? Malonaus nubudimo! Šitokį nubudimą jūs suteikėt, tai leiskite man juo dabar pasidžiaugti.

Ir, paėmusi už rankos, miledi pritraukė ją prie krėslo, stovinčio šalia lovos.

Naujokė atsisėdo.

— Dieve,— tarė ji,— kaip man nesiseka! Jau šeši mėnesiai esu čia, neturėdama jokių pramogų; dabar jūs atvažiavote, ir man būtų labai malonu su jumis draugauti, bet štai kiekvieną valandą aš galiu apleisti vienuolyną!

— Kaip? — nustebo miledi. — Jūs greit išvykstate?

— Bent tikiuosi,— atsakė naujokė su džiaugsmu, kurio ji nė kiek nesistengė slėpti.

— Aš šiek tiek girdėjau, kad jums, rodos, teko nukentėti nuo kardinolo,— tarė miledi,— tai turėtų mus dar labiau suartinti.

— Tai mūsų geroji motinėlė tiesą man sakė, kad jūs irgi esate šio nedoro dvasininko auka?

— Tyliau,— tarė miledi. — Net ir čia taip nekalbėkime apie jį; visos mano nelaimės kilo iš to, kad aš pasakiau maždaug tą patį, ką jūs dabar, vienai moteriai, kurią laikiau savo drauge ir kuri mane išdavė! Ar jūs taip pat esate išdavimo auka?

—Ne,— atsakė naujokė, — ne išdavimo, bet pasiaukojimo, pasiaukojimo moteriai, kurią mylėjau, už kurią būčiau atidavusi savo gyvybę, už kurią dar ir dabar ją atiduočiau.

— Ir kuri jus apleido? Taip visad būna!

— Aš buvau tokia neteisi, jog irgi taip maniau, bet prieš porą dienų gavau įrodymų, kad taip nėra, ir už tai dėkoju dievui: man būtų skaudu galvoti, kad ji mane užmiršo... Bet jūs, ponia, kaip man atrodo, esate laisva ir, jei tik norėtumėt, galėtumėt pabėgti.

— O kurgi aš eisiu, be draugų, be pinigų, nežinomam krašte, kur aš niekuomet nesu buvusi? . .

— Ak, — sušuko naujokė, — draugų jums niekur netruks, kur tik nuvyktumėt. Jūs atrodote tokia gera ir tokia graži!

— Ir vis dėlto,— atsakė miledi, suteikdama savo šypsenai angeliško švelnumo,— aš esu viena ir persekiojama.

— Patikėkite,— tarė naujokė,— reikia pasikliauti dangum: visuomet ateina toks laikas, kai mūsų gerieji darbai užtaria mus prieš dievą, ir štai, gal būt, kaip tik jūsų laimė, kad mane sutikote, nors ir aš esu tokia menka ir bejėgė. Jei iš čia išeisiu, aš turėsiu keletą galingų draugų, kurie, išvadavę mane, galės taip pat ir jus išvaduoti.

— O, jeigu aš pasakiau, kad esu viena, — tarė miledi, tikėdamasi savo atvirumu ir naujokę pastūmėti į atvirumą,— tai nereiškia, kad aš neturiu pažįstamų, užimančių aukštą padėtį; bet jie patys dreba prieš kardinolą; net karalienė nedrįsta ko nors ginti prieš baisųjį ministrą; aš turiu įrodymų, kad jos didenybė, nors ir geros širdies būdama, ne kartą buvo priversta palikti jo eminencijos pykčiui tuos žmones, kurie jai tarnavo.

— Tikėkite manimi, ponia, gal karalienė dedasi apleidusi šiuos žmones; bet nereikia spręsti neįsigilinus; juo labiau jie persekiojami, juo daugiau ji apie juos galvoja; ir dažnai tuo metu, kai jie visų mažiausiai to laukia, jie įsitikina, kad ji gerai juos prisimena.

— Ach! — atsiduso miledi,— aš tuo tikiu: karalienė tokia gera.

— Ak, tai jūs ją pažįstate, tą gražiąją ir kilniąją karalienę, jei šitaip apie ją kalbate! — karštai sušuko naujokė.

— Aš neturiu garbės būti asmeniškai su ja pažįstama,— atsakė miledi, susigriebusi, kad perdaug toli nuėjo, — bet pažįstu nemaža jos artimiausių draugų; aš pažįstu poną de Piutanžą; pažinojau Anglijoj poną Diužarą, pažįstu poną de Trevilį.

— Poną de Trevilį! — sušuko naujokė. — Jūs pažįstate poną de Trevilį?

— Taip, ir net labai gerai.

— Karaliaus muškietininkų kapitoną?

— Taip, karaliaus muškietininkų kapitoną.

— O, jūs pamatysite,— sušuko naujokė,— kad mes tuč-tuojau būsime geriausios pažįstamos, beveik draugės; jeigu jūs pažįstate poną de Trevilį, tai, tur būt, užeidavot pas jį?

— Dažnai! — atsakė miledi. Pasukusi tuo keliu ir matydama, kad meluoti sekasi, nutarė juo eiti iki galo.

— Pas jį tikriausiai jūs sutikdavot muškietininkų?

— Visus, kuriuos jis paprastai pas save kviečiasi, — atsakė miledi, jau tikrai susidomėjusi šiuo pokalbiu.

— Paminėkite man vieną kitą iš tų, kuriuos jūs pažįstate, ir pamatysite, kad jie yra mano draugai.

— Na,— tarė miledi, truputį suglumusi, — aš pažįstu poną Savinji, poną de Kurtivroną, poną de Feriusaką...

Naujokė nieko neatsakė, paskui, matydama, kad miledi sustojo, paklausė:

— Ar jūs nepažįstate vieno bajoro, vardu Atas?

Miledi išbalo kaip drobulė, ant kurios ji gulėjo, ir, nors puikiai valdydamasi, nė nepasijuto, kaip sukliko ir pagriebė savo pašnekovės ranką, ryte rydama ją akimis.

— Kas! Kas jums? O dieve mano! — sušuko vargšė moteris. — Argi aš pasakiau ką nors įžeidžiamo?

— Ne, bet šis vardas mane nustebino, nes aš irgi pažinojau šį bajorą, ir man pasirodė keista, kad sutikau žmogų, kuris jį gerai pažįsta.

— Ak, taip! Puiku! Aš pažįstu ne tik jį, bet ir jo draugus: poną Portą ir poną Aramį.

— Iš tikrųjų! Aš irgi juos pažįstu! — sušuko miledi, jausdama, kad šaltis skverbiasi į pat jos širdį.

— Na, jeigu pažįstate juos, tai turite žinoti, kad jie geri ir nuoširdūs draugai. Kodėl gi nesikreipiat į juos dabar, kai jums reikia paramos?

— Todėl... — užsikirsdama atsakė miledi, — kad, tiesą sakant, nė su vienu nesu artimai pažįstama. Jie man žinomi tik tiek, kad apie juos daug pasakojo vienas jų draugas ponas d'Artanjanas.

— Jūs pažįstate poną d'Artanjaną? — savo ruožtu sušuko naujokė, pačiupdama miledi už rankos ir ryte rydama ją akimis.

Pastebėjusi keistą išraišką miledi žvilgsnyje, paklausė:

— Atleiskite, ponia, iš kur jūs jį pažįstate?

— Jis... — atsakė miledi suglumusi, — jis mano draugas.

— Jūs sakote netiesą, ponia! — tarė naujokė. — Jūs buvote jo meilužė!

— Jūs pati buvote jo meilužė! — atšovė miledi.

— Aš?! — šūktelėjo naujokė.

— Taip, jūs. Dabar aš jus pažįstu: jūs esate ponia Bonasje.

Jaunoji moteris nustebusi ir išsigandusi žengė žingsnį atgal.

— Nesiginkite! Atsakykite! — pareikalavo miledi.

— Na... taip, ponia, — tarė naujokė. — Vadinas, mudvi varžovės?

Miledi veidas plykstelėjo tokiu pykčiu, kad kitokiomis aplinkybėmis ponia Bonasje būtų pabėgusi iš išgąsčio; bet dabar ji buvo pavydo apimta.

— Prisipažinkit, ponia, — pakartojo ponia Bonasje su neįtikėtina energija, — jūs buvote ar gal ir dabar esate jo meilužė?

— O, ne! — suriko miledi tokiu balsu, kuris neleido abejoti jos teisingumu, — niekuomet, niekuomet!

— Aš jumis tikiu,— tarė ponia Bonasje,— bet kodėl jūs taip surikote?

— Kaip, argi jūs nesuprantate? — paklausė miledi, jau atsipeikėjusi iš savo susijaudinimo ir atgavusi visą savo šaltakraujiškumą.

— Kaip aš galiu suprasti? Juk aš nieko nežinau.

— Jūs nesuprantate, kad ponas d'Artanjanas man kaip draugui patikėjo visas savo širdies paslaptis?

— Iš tikrųjų?

— Jūs nesuprantate, kad aš viską žinau: kaip jus pagrobė iš namelio Sen-Klu, kaip jis ir jo draugai nusiminė,

kaip veltui iki šiol jūsų ieškojo! Ir jūs norite, kad aš nesistebėčiau, kai visai netikėtai akis į akį susitinku su jumis! Juk mudu taip dažnai šnekučiuodavomės apie jus! Jis gi myli jus iš visos širdies ir mane išmokė jus pamilti, dar nė nemačius! Ak brangioji Konstancija, pagaliau aš jus radau, pagaliau aš jus matau! . .

Ir miledi ištiesė rankas poniai Bonasje, o ponia Bonasje, patikėjusi jos žodžiais, matė dabar šioje moteryje tik nuoširdžią ir atsidavusią draugę, nors prieš valandėlę ją laikė savo varžove.

— O, atleiskite man, atleiskite man,— sušuko ji, glausdama galvą prie miledi peties,— aš taip jį myliu!

Abi moterys valandėlę laikė viena kitą glėbyje. Ir jei miledi jėgos būtų prilygusios jos neapykantai, ponia Bonasje tik negyva būtų išsivadavusi iš šio glėbio. Tačiau, negalėdama jos pasmaugti, ji jai nusišypsojo.

— O mano mieloji gražuole! Brangi mano mažyte! — sušuko miledi. — Kokia aš laiminga, kad jus matau! Leiskite man į jus pasižiūrėti.

Ir, tai sakydama, ji ryte rijo ją savo žvilgsniu.

— Taip, čia tikrai jūs. Iš viso to, ką jis man pasakojo, aš atpažįstu jus, puikiai atpažįstu!

Vargšė moteris ir nenumanė, kokie žiaurūs planai slypi už šios skaisčios kaktos, už šių spindinčių akių, kuriose ji tematė gailestį ir užuojautą.

— Vadinasi, jūs žinote, kiek aš iškentėjau,— tarė ponia Bonasje,— jeigu jis jums pasakojo, ką pats iškentėjo; bet kentėti dėl jo yra laimė.

Miledi nesąmoningai pakartojo:

— Taip, tai laimė.

Ji galvojo apie kitką.

— Bet, — pridūrė ponia Bonasje, — mano kančios greit pasibaigs. Rytoj ar gal šįvakar aš jį vėl pamatysiu, ir liūdna praeitis užsimirš.

— Šįvakar? Rytoj? — sušuko miledi, lyg pažadinta iš susimąstymo. — Ką jūs tuo norite pasakyti? Ar laukiate iš jo kokių žinių?

— Aš laukiu jo paties!

— Jo paties! Tai d'Artanjanas bus čia!

— Taip!

— Bet juk tai neįmanoma! Jis yra Larošelės apsiausties daliniuose drauge su kardinolu; jis grįš tik miestą paėmus.

— Jūs taip manote? Bet ar yra kas nors neįmanoma mano d'Artanjanui, kilniam ir ištikimam bajorui!

— Ak, aš negaliu jumis patikėti!

— Na, tai skaitykite! — nesitverdama pasididžiavimu ir džiaugsmu, tarė nelaimingoji moteris ir padavė laišką.

„Ponios de Ševrez rašysena! — sušnibždėjo pati sau miledi. — O, aš buvau tikra, kad jie turi slaptų ryšių!"

Ir ji godžiai perskaitė šias kelias eilutes:

„Mano mielas vaikeli, būkite pasiruošusi: *mūsų draugas* netrukus jus aplankys, ir aplankys tik tam, kad jus išvaduotų iš kalėjimo, kuriame saugumo sumetimais teko jus paslėpti. Taigi ruoškitės kelionei ir visuomet pasikliaukite mumis.

Mūsų žavusis gaskonas pasirodė esąs drąsus ir ištikimas kaip visada; pasakykite jam, kad kai kas yra labai jam dėkingas už įspėjimą."

— Taip, taip, — tarė miledi, — laiške viskas aiškiai pasakyta. Ar žinote, kas čia per įspėjimas?

— Ne. Tik numanau, kad jis, tur būt, įspėjo karalienę dėl kokios nors naujos kardinolo intrigos.

— Taip, taip, be abejo, — tarė miledi, grąžindama laišką poniai Bonasje, ir susimąsčiusi vėl nuleido galvą.

Tuo metu pasigirdo arklio šuoliavimas.

— Ak! — sušuko ponia Bonasje, puldama prie lango. — Ar tik ne jis?

Sustingusi iš nustebimo, miledi pasiliko lovoje. Tiek netikėtų dalykų staiga nutiko, kad ji pirmą kartą neteko galvos.

— Jis, jis! — sušnibždėjo jinai. — Nejaugi tai būtų jis?

Ir ji gulėjo lovoje, įsmeigusi akis į vieną tašką.

— Deja, ne! — atsiduso ponia Bonasje. — Tai kažkoks

nepažįstamas žmogus; tačiau, atrodo, jis joja čion. Taip, jis sulėtina risčią... sustoja prie vartų... jis skambina.

Miledi pašoko iš lovos.

— Ar jūs esate tikra, kad čia ne jis? — paklausė ji.

— Taip, visiškai tikra!..

— Gal jūs neįžiūrėjote?

— O, aš jį pažinčiau, vos pamačiusi jo skrybėlės plunksną, jo apsiausto skvernąl

Miledi skubėjo apsirengti.

— Vis tiek! Jūs sakote, kad tas žmogus eina čion?

— Taip, jis jau įėjo.

— Taigi pas jus arba pas mane.

— O dieve, kokia jūs atrodot susijaudinusi!

— Taip, prisipažįstu, aš ne tokia pasitikinti, kaip jūs: iš kardinolo visko galima laukti!

— Tyliau,— tarė ponia Bonasje,— ateina!

Iš tikrųjų durys atsidarė, ir įėjo viršininkė.

— Ar jūs atvykote iš Bulonės? — kreipėsi ji į miledi.

— Taip,— atsakė toji, stengdamasi atgauti savo šaltakraujiškumą. — Kas manęs klausia?

— Žmogus, nenoręs sakyti savo vardo, bet jis atvyko nuo kardinolo.

— Ir nori su manim kalbėti? — paklausė miledi.

— Jis nori kalbėti su ponia, atvykusia iš Bulonės.

— Tai prašau, tegul įeina, ponia.

— Ak dieve, dieve, — pasibaisėjo ponia Bonasje. — Ar tik nebus kokia bloga žinia?

— Ir aš to bijau.

— Aš jus palieku su šiuo svečiu, bet kai tik jis išvyks, jeigu leisite, aš sugrįšiu pas jus.

— Na žinoma! Labai prašau.

Viršininkė ir ponia Bonasje išėjo.

Miledi pasiliko viena, akis įsmeigusi į duris; po valandėlės ant laiptų sužvangėjo pentinai, paskui žingsniai prisiartino, durys atsidarė, ir įėjo žmogus.

Miledi suriko iš džiaugsmo: tasai žmogus buvo grafas de Rošforas, kūnu ir siela atsidavęs kardinolui.

— O! — sykiu suriko Rošforas ir miledi,— tai jūs!

— Taip, tai aš.

— Ir jūs atvykote? — paklausė miledi.

— Iš Larošelės, o jūs?

— Iš Anglijos.

— Bekingemas?

— Miręs arba pavojingai sužeistas; kai aš ruošiausi išvykti, nieko iš jo neišgavusi, vienas fanatikas jį nužudė.

— A! — šyptelėjo Rošforas, — štai laimingas atsitiktinumas! Jo eminencija bus labai tuo patenkintas. Ar jam pranešėt?

— Aš jam parašiau iš Bulonės. Bet kaip jūs čia atsiradote?

— Jo eminencija nerimaudamas išsiuntė mane jūsų ieškoti.

— Aš čia atvykau tik vakar.

— O ką jūs veikėte nuo vakar dienos?

— Aš veltui negaišau laiko.

— Na, aš tuo neabejoju!

— Žinote, ką aš čia sutikau?

— Ne.

— Atspėkite!

— Kaip aš galiu atspėti? . .

— Tą jauną moterį, kurią karalienė išvadavo iš kalėjimo.

— To vaikėzo d'Artanjano meilužę?

— Taip, ponią Bonasje, kurios slapstymosi vieta kardinolui buvo nežinoma.

— Na,— tarė Rošforas,— štai dar vienas laimingas atsitiktinumas, kuris gali prilygti anam; iš tikrųjų ponui kardinolui sekasi!

— Galit įsivaizduoti,— tęsė miledi,— kaip aš nustebau, susidūrusi akis į akį su šia moterim!

— Ar ji jus pažįsta?

— Ne,

— Vadinasi, jūs jai visai svetima?

Miledi nusišypsojo.

— Aš jos geriausioji draugė!

— Dievaži,— tarė Rošforas,— tik jūs, mano brangioji grafiene, galite daryti šitokius stebuklus!

— Ir mano laimė, kad taip atsitiko,— pridūrė miledi, — nes žinote, kas čia dedasi?

— Ne.

— Ryt ar poryt, karalienės įsakymu, atvyksta jos išvežti.

— Štai kaip! O kas atvyksta?

— D'Artanjanas ir jo draugai.

— Iš tiesų jie susilauks to, kad mes būsime priversti juos pasodinti į Bastiliją.

— Kodėl ligi šiol to nepadarėte?

— Kaip čia pasakius? Todėl, kad kardinolas jaučia šiems žmonėms kažkokią silpnybę, kurios aš nesuprantu.

— Tikrai?

— Taip.

— Na, tai pasakykite jam, Rošforai, štai ką: pasakykite jam, kad šie keturi žmonės slaptai klausėsi mūsų pokalbio „Raudonosios Karvelidės" viešbutyje; pasakykite, kad, jam išjojus, vienas iš jų atėjo pas mane ir jėga išplėšė iš manęs apsaugos raštą, kurį kardinolas man buvo davęs; pasakykite jam, kad jie pranešė lordui Vinteriui apie mano atvykimą į Angliją; kad ir šį kartą jie vos nesukliudė man atlikti užduoties, kaip kad sukliudė tada su deimantų karuliais; pasakykite jam, kad iš keturių žmonių tik dviejų reikia bijoti: d'Artanjano ir Ato; pasakykite jam, kad trečiasis, Aramis, yra ponios de Ševrez meilužis; šį reikia palikti gyvą, jo paslaptis mums žinoma, jis gali būti naudingas; o ketvirtasis, Portas, yra kvailys, pagyrūnas ir plepys: neverta nė dėmesio į jį kreipti.

— Bet juk tie keturi vyrai šiuo metu turi būti prie Larošelės.

— Ir aš taip maniau, kaip jūs, tačiau laiškas, kurį ponia Bonasje gavo nuo konetablio žmonos ir kurį per neatsargu-

mą parodė man, verčia manyti, kad šie keturi vyrai yra kelionėje ir atvyksta čion jos pasiimti.

— Po velnių! Ką gi daryti?

— Kokius įsakymus perdavė jums kardinolas?

— Paimti visa, ką jūs jam siunčiate raštu arba žodžiu, ir sugrįžti pašto arkliais, o kai jis žinos, ką jūs padarėte, nutars, ką jums toliau daryti.

— Vadinasi, aš turiu pasilikti čia?

— Čia ar kur nors netoliese.

— Jūs negalite pasiimti manęs drauge?

— Ne, įsakymas aiškus: arti stovyklos jus galėtų pažinti, ir jūsų buvimas ten, suprantate, kompromituotų jo eminenciją.

— Vadinasi, aš turiu laukti čia ar kur nors netoliese.

— Tiktai pasakykite man iš anksto, kur jūs lauksite žinių iš kardinolo, kad aš visada žinočiau, kur jus surasti.

— Klausykite, aš, tur būt, negalėsiu čia pasilikti.

— Kodėl?

— Jūs užmirštate, kad kiekvieną akimirką čia gali atvykti mano priešai.

— Tai tiesa; bet tada ši moterėlė paspruks nuo jo eminencijos.

— O, ne! — tarė miledi su ypatinga savo šypsena. — Jūs užmirštate, kad aš geriausia jos draugė.

— Ak, tiesa! Vadinasi, aš galiu pasakyti kardinolui, kad dėl šios moters...

— Jis gali būti ramus.

— Tai viskas?

— Jis žinos, ką tai reiškia.

— Jis tai atspės. O ką gi man dabar daryti?

— Tučtuojau grįžti atgal; man atrodo, kad jums patikėtos žinios yra vertos, kad būtų greitai perduotos.

— Mano karieta sulūžo, įvažiuojant į Liljerą.

— Puiku!

— Kaip tai puiku?

— Jūsų karieta reikalinga man.

— O kaipgi aš tada keliausiu?

— Raitas. Jokite, kiek arklys įkabina.

— Lengva jums kalbėti! O kaipgi man nujoti šimtą aštuoniasdešimt mylių!

— Niekai!

— Na, tiek to. O paskui?

— Paskui: kai josite per Liljerą, atsiųskite man karietą ir įsakykite savo tarnui, kad jis atvyktų man patarnauti.

— Gerai.

— Jūs, be abejo, turite kokį nors kardinolo raštą?

— Turiu įgaliojimą veikti kaip tinkamas.

— Jūs jį parodysite viršininkei ir pasakysite, kad šiandien arba rytoj atvyks žmogus manęs pasiimti ir kad aš turėsiu eiti su tuo žmogum, kuris prisistatys jūsų vardu.

— Puiku!

— Kalbėdamas su viršininke, neužmirškite šiurkščiai apie mane atsiliepti.

— O kam?

— Aš esu kardinolo auka. Juk aš turiu įkvėpti pasitikėjimą tai kvailiukei Bonasje.

— Teisybė! O dabar gal malonėsite surašyti raportą apie visa tai, kas atsitiko.

— Juk aš jums jau papasakojau, kas įvyko! Jūs turite gerą atmintį, pakartokite, ką aš sakiau. Raštą galite pamesti.

— Jūsų tiesa. Tiktai norėčiau žinoti, kur jus rasti, kad man nereiktų tuščiai bėgioti po apylinkes.

— Teisybė, palaukite...

— Gal duoti žemėlapį?

— O, aš puikiai pažįstu šį kraštą!

— Jūs? Kada gi jūs čia buvote?

— Mane čia auklėjo.

— Iš tikrųjų?

— Kaip matote, kartais gera būti kur nors auklėjamai.

— Vadinasi, jūs manęs lauksite?..

— Leiskite kiek pagalvoti... Na gerai, tebūnie Armantjeras.

— Kas tasai Armantjeras?

— Miestelis prie Liso upės: man tereikės tik persikelti per upę, ir aš būsiu kitoj valstybėj.

— Puiku! Bet, savaime aišku, jūs kelsitės per upę tik pavojui ištikus.

— Suprantama.

— O kaip aš tuo atveju sužinosiu, kur jūs esate?

— Jums nereikia jūsų tarno?

— Ne.

— Ar jis patikimas žmogus?

— Išbandytas.

— Atsiųskite man jį. Niekas jo nepažįsta, aš jį paliksiu toj vietoj, iš kur išvyksiu, ir jis jus atves pas mane.

— Tad sakote, kad lauksite manęs Armantjere?

— Taip. Armantjere.

— Parašykite man šį vardą ant lapelio, kad aš jo neužmirščiau. Miesto vardas nesukompromituos, tiesa?

— Ką gali žinoti?.. Na, tiek to, — tarė miledi, užrašydama ant lapelio šį vardą,— tegu kompromituoja!

— Gerai,— pasakė Rošforas, paėmęs iš miledi rankų popierių, kurį sulankstė ir užsikišo už skrybėlės pamušalo. — Būkite rami: net jeigu ir pamesčiau šį popieriuką, aš kaip vaikas kartosiu tą pavadinimą visu keliu. Na, dabar, rodos, jau viskas?

— Aš manau.

— Gerai įsidėkim į galvą: Bekingemas miręs arba sunkiai sužeistas; jūsų pasikalbėjimą su kardinolu girdėjo keturi muškietininkai; lordui Vinteriui buvo pranešta apie jūsų atvykimą į Portsmutą; d'Artanjaną ir Atą į Balstiliją; Aramis — ponios de Ševrez meilužis; Portas — pagyrūnas; ponia Bonasje atrasta; kaip galima greičiau pasiųsti jums karietą; palikti tarną jūsų dispozicijai; paversti jus kardinolo auka, kad viršininkė nieko neįtartų; Armantjeras ant Liso upės kranto. Ar taip?

— Iš tikrųjų, mano mielasis, jūs turite stebuklingą atmintį. Beje, pridėkite dar vieną dalyką...

— Būtent?

— Aš mačiau labai gražų mišką, siekiantį, tur būt, vie-

nuolyno sodą. Pasakykite viršininkei, kad man leista vaikščioti po šį mišką. Kas žino, gal man reiks išeiti pro užpakalines duris.

— Jūs viską apgalvojate.

— O jūs užmiršote vieną dalyką...

— Ką gi?

— Paklausti, ar man nereikia pinigų.

— Teisybė, kiek jūs norite?

— Visus, kiek turite.

— Aš turiu apie penkis šimtus pistolių.

— Ir aš tiek pat. Su tūkstančiu pistolių galima viską padaryti. Tuštinkit kišenes.

— Štai.

— Gerai! Kada išvykstate?

— Po valandos. Tik truputį užkąsiu, o tuo tarpu pasiųsiu kokį žmogų, kad man atvestų pašto arklį.

— Puiku! Sudie, riteri!

— Sudie, grafiene!

— Perduokit kardinolui mano pagarbą.

— O jūs — mano pagarbą šėtonui!

Miledi ir Rošforas pasikeitė šypsenomis ir persiskyrė.

Po valandos Rošforas šuoliavo atgal, o po penkių valandų jojo per Arasą.

Mūsų skaitytojai jau žino, kaip d'Artanjanas pažino jį, kaip šis pažinimas sukėlė keturių muškietininkų būkštavimus ir paspartino jų kelionę.

XXXIII ◆ *PASKUTINIS LAŠAS*

Vos tik Rošforas išėjo, tuojau sugrįžo ponia Bonasje. Ji užtiko miledi švytinčiu veidu.

— Na, matote,— tarė jaunoji moteris, — atsitiko tai, ko jūs bijojote. Šį vakarą ar rytoj kardinolas atsiųs žmogų jūsų paimti.

— Kas jums tai sakė, mano vaikeli? — paklausė miledi.

— Girdėjau iš paties pasiuntinio lūpų.

— Ateikite ir atsisėskite čia, šalia manęs, — tarė miledi.

— Dėkoju.

— Palaukite, aš patikrinsiu, ar mūsų niekas negirdi.

— Kam toks atsargumas?

— Tuojau sužinosite.

Miledi atsistojo, priėjo prie durų, pravėrė jas, žvilgtelėjo į koridorių ir grįžusi atsisėdo šalia ponios Bonasje.

— Vadinasi,— tarė ji,— jis gerai suvaidino savo rolę.

— Kas toks?

— Tas, kuris prisistatė vienuolyno viršininkei kaip kardinolo pasiuntinys.

— Tai jis tik rolę vaidino?

— Taip, mano vaikeli.

— Vadinasi, tas žmogus nėra...

— Tas žmogus,— atsakė miledi tylesniu balsu,— mano brolis.

— Jūsų brolis! — sušuko ponia Bonasje.

— Taip, tik jūs viena žinote šią paslaptį, mano vaikeli; jei kam nors ją pasakysite — aš žuvusi, o gal ir jūs taip pat.

— Ak, dieve mano!

— Klausykite, štai kas atsitiko: mano brolis, kuris skubėjo čion manęs išvaduoti, — jei prireiktų, net ir jėga, — kelyje sutiko slaptą kardinolo pasiuntinį, siunčiamą pas mane, ir ėmė jį sekti. Atvykus į nuošalią vietą, mano brolis išsitraukė špagą ir pareikalavo iš pasiuntinio atiduoti turimus raštus. Pasiuntinys norėjo gintis, ir brolis jį nudūrė...

— O! — sudrebėjo ponia Bonasje.

— Supraskit, tai buvo vienintelis būdas. Tada mano brolis nutarė veikti nebe jėga, o gudrumu; jis pasiėmė tuos raštus, čia atvykęs pasisakė esąs kardinolo pasiuntinys, ir štai po valandos ar dviejų turi atvažiuoti karieta paimti manęs jo eminencijos vardu.

— Aš jau suprantu: šią karietą atsiųs jūsų brolis.

— Teisingai. Bet tai dar ne viskas: tas laiškas, kurį jūs manote gavusi iš ponios de Ševrez...

— Na?..

— ... suklastotas.

— Kaip tai?

— Taip, suklastotas; tai pinklės jums, kad nesipriešintumėt, kai atvyks jūsų paimti.

— Bet juk pats d'Artanjanas atvyks.

— Netikėkite! D'Artanjanas su savo draugais dar tebėra prie Larošelės.

— Iš kur jūs tai žinote?

— Mano brolis sutiko kardinolo pasiųstus žmones, persirengusius muškietininkais. Jie iškviestų jus prie durų, jūs manytumėt, kad čia jūsų draugai, ir išeitumėt, o tada jie sučiuptų jus ir nugabentų į Paryžių.

— O dieve! Man galva svaigsta šiame neteisybių chaose! Jei ir toliau taip tęsis, — tarė ponia Bonasje, spausdama rankom kaktą,— tai aš jaučiu, kad išeisiu iš proto.

— Palaukite! . .

— Kas?

— Va kaukši arklio kanopos: tai mano brolis išjoja; noriu pasakyti jam paskutinį sudie, eime.

Miledi atidarė langą ir ženklu pakvietė ponią Bonasje arčiau. Jaunoji moteris priėjo.

Rošforas šuoliu pralėkė pro langą.

— Sudie, brolau! — sušuko miledi.

Raitelis grįžtelėjo galvą, pamatė abi moteris ir nesustodamas draugiškai pamojo miledi ranka.

— Gerasis Žoržai! — tarė ji, uždarydama langą ir stengdamasi atrodyti labai meili ir nuliūdusi.

Ji vėl atsisėdo į savo vietą ir apsimetė giliai paskendusi mintyse.

— Brangioji ponia, — tarė naujokė, — atleiskite man, kad pertrauksiu jūsų mintis... Ką gi jūs man patartumėt daryti? Dieve mano! Jūs turite daugiau už mane patyrimo, pamokykit mane, kaip gyventi.

— Pirmiausia,— atsakė miledi, — gal būt, aš apsirinku, ir d'Artanjanas su savo draugais iš tikrųjų atvyksta jūsų gelbėti.

— O, tai būtų perdaug gerai! — sušuko ponia Bonasje.— Ne man tokia laimė!

— Tuo atveju, jūs suprantate, kad viskas pareis tik nuo laiko, tik nuo savotiškų lenktynių: kurie pirmieji atvyks. Jeigu jūsų draugai — jūs išgelbėta, o jei kardinolo pakalikai — jūs žuvusi!

— O, taip, taip, žuvusi be jokio pasigailėjimo! Ką gi daryti? Ką daryti?

— Būtų vienas būdas, labai paprastas ir natūralus...

— Koks, sakykite?

— Pasislėpus čia kur nors apylinkėje, reikėtų palaukti, kol įsitikinsit, kokie žmonės atvyks jūsų pasiimti.

— Bet kurgi laukti?

— O, čia ne bėda. Aš pati apsistosiu už kelių mylių ir slėpsiuos ten, kol brolis atvyks manęs paimti. Jei norite, nusivešiu ir jus, mudvi pasislėpsime ir lauksime drauge.

— Bet manęs neišleis, aš čia esu kaip kalėjime.

— Čia visi mano, kad aš išvažiuoju kardinolo įsakymu, ir niekam nė į galvą neateis, kad jūs važiuosit su manim.

— Na?

— Na, o kai karieta bus prie durų, jūs prieisite atsisveikinti su manim ir užlipsite ant pakopos, norėdama paskutinį kartą mane apkabinti. Mano brolio tarnas, kuris atvyks manęs paimti, bus jau įspėtas; jis duos ženklą vežėjui, ir mes pasileisime šuoliais.

— O jei d'Artanjanas atvyks? Jei atvyks d'Artanjanas?

— Mes tai sužinosime.

— Kaip?

— Nieko nėra lengviau! Nusiųsim į Betiuną mano brolio tarną, kuriuo, kaip minėjau, galima visiškai pasitikėti. Jis persirengs ir apsigyvens priešais vienuolyną. Jei atvyks kardinolo pasiuntiniai, jis nesirodys, o jeigu d'Artanjanas su savo draugais — jis juos atves pas mus.

— O ar jis pažįsta juos?

— Žinoma, juk jis matė poną d'Artanjaną mano namuose!

— Taip, taip, jūs teisi... Vadinasi, viskas bus gerai,, viskas klostosi kuo puikiausiai, bet nevažiuokim perdaug toli nuo čia!

— Septynias ar aštuonias mylias, ne toliau; mes, pavyzdžiui, galime sustoti prie pat sienos ir, jei tik koks pavojus, tuojau išvažiuosim iš Prancūzijos.

— O ligi tol ką veikti?

— Laukti.

— O jeigu jie atvyks?

— Mano brolio karieta atvažiuos anksčiau.

— O kas, jei aš būsiu kur nors toli nuo jūsų tuo metu, kai atvažiuos jūsų paimti, jei, pavyzdžiui, aš pietausiu ar vakarieniausiu?

— Padarykit štai kaip...

— Kaip?

— Pasakykite savo gerajai viršininkei, kad nenorite manęs palikti, ir paprašykite, kad mums leistų pietauti ir vakarieniauti drauge.

— Kažin ar ji leis?

— Kodėl gi ji galėtų neleisti?

— Jei taip, tai puiku! Mes nė valandėlės nesiskirsime viena nuo kitos.

— Na, o dabar eikit ir paprašykit leidimo. Man kažkodėl labai skauda galvą, eisiu į sodą pasivaikščioti.

— Eikit. O kur aš jus rasiu?

— Čia, po valandos.

— Čia, po valandos... O ponia, kokia jūs gera, dėkoju jums!

— Kaipgi man jumis nesirūpinti? Net jeigu nebūtumėt tokia graži ir žavinga, — juk jūs esate geriausio mano bičiulio draugė!

— Mielas d'Artanjanas! Koks jis bus jums dėkingas!

— Tikiuosi. Taigi viskas sutarta, lipkim žemyn.

— Jūs einat į sodą?

— Taip.

— Eikit šiuo koridorium, o paskui mažais laipteliais.

— Puiku! Dėkoju!

Ir abi moterys išsiskyrė, meiliai šypsodamosi viena kitai.

Miledi sakė tiesą: jai iš tikrųjų skaudėjo galvą, nes nuo paskubomis suregztų planų chaotiškai pynėsi mintys,

ir jai reikėjo valandėlę pabūti vienai, kad tos mintys šiek tiek susirikiuotų. Ji miglotai jau numatė ateitį, bet jai reikėjo tylos ir ramybės, kad galėtų toms padrikoms mintims suteikti aiškią formą ir susidaryti veikimo planą.

Pirmiausia reikėjo kuo greičiau pagrobti ponią Bonasje, paslėpti ją saugioje vietoje ir, jei prireiks, laikyti įkaitu. Miledi jau pradėjo baimintis, nežinodama, kaip pasibaigs ta įnirtinga kova, kurią jos priešai vedė taip atkakliai, o ji taip žiauriai.

Be to, ji jautė, kaip jaučiama atūžianti audra, kad šios kovos atomazga arti ir turės būti siaubinga.

Taigi svarbiausia, kaip jau minėjome, turėti ponią Bonasje savo rankose. Ponia Bonasje d'Artanjanui buvo viskas: jos gyvybė — gyvybė mylimos moters — jam buvo brangesnė už savąją; jeigu miledi nepasisektų, būtų galima ja pasinaudoti kaip įkaitu ir išsiderėti geras sąlygas.

Aišku, kad ponia Bonasje nesvyruodama eis drauge su ja; o jeigu jos abi pasislėps Armantjere, ji lengvai įtikins ponią Bonasje, kad d'Artanjanas visai nebuvo atvykęs į Betiumą. Maždaug po poros savaičių grįš Rošforas, o per tas dvi savaites ji galės sugalvoti, kaip atkeršyti keturiems draugams. Nuobodžiauti jai, ačiū dievui, neteks — ji smagiausiai leis laiką, kaip tik begali leisti tokiose aplinkybėse jos būdo moteris: ji tobuliausiai apgalvos kerštо planą.

Taip mąstydama, miledi žvalgėsi po sodą ir stengėsi įsiminti šią vietą. Ji elgėsi kaip geras generolas, iš karto numatąs ne tik pergalę, bet ir pralaimėjimą, ir pasiruošęs — pagal kovos eigą — arba žygiuoti pirmyn, arba trauktis atgal.

Po valandos ji išgirdo, kad kažkas ją šaukia švelniu balsu. Tai buvo ponia Bonasje. Geroji vienuolyno viršininkė, žinoma, su viskuo sutiko, ir pradžiai juodvi nuėjo drauge pavakarieniauti.

Atsidūrusios kieme, jos išgirdo atvažiuojant karietą.

Miledi įsiklausė.

— Girdite? — paklausė ji.

— Taip, prie vartų sustojo karieta.

— Tai toji, kurią atsiuntė mano brolis.

— O dieve!

— Na, tik drąsiau!

Miledi neapsiriko: prie vienuolyno vartų pasigirdo skambutis.

— Eikit į savo kambarį,— tarė miledi poniai Bonasje,— tur būt, turite kokių brangenybių, kurias norėtumėt pasiimti.

— Turiu jo laiškus, — atsakė ši.

— Na, tai bėkite jų pasiimti ir ateikit pas mane; mes greitomis pavakarieniausime. Gal važiuosim visą naktį, reikia pasistiprinti.

— Dieve! — sušuko ponia Bonasje, spausdama ranką prie krūtinės. — Man taip smarkiai plaka širdis, aš nebepaeinu.

— Drąsos, sakau jums, drąsos! Pagalvokite, po ketvirčio valandos būsite išgelbėta, o visa tai, ką jūs ketinate daryti, darote dėl jo.

— O taip, viskas dėl jo! Tuo vienu žodžiu jūs man grąžinote drąsą. Eikite, aš tuojau grįšiu pas jus.

Miledi skubiai užlipo į savo kambarį, rado ten Rošforo tarną ir davė jam nurodymų.

Jis lauks prie vartų. Jei kartais pasirodytų muškietininkai, karieta tuojau pasileis šuoliais, apsuks vienuolyną ir mažam kaimely, anapus miško, lauks miledi. Tuo atveju ji perbėgs per sodą ir pėsčia nueis į tą kaimelį; jau minėjome, kad miledi puikiai pažino šį Prancūzijos pakraštį.

O jei muškietininkai nepasirodys, tai viskas vyks taip, kaip sutarta: ponia Bonasje įlips į karietą lyg atsisveikinti su miledi, ir tada ją išsiveš.

Ponia Bonasje įėjo. Norėdama išsklaidyti visas jos abejones, jei dar kokios buvo, miledi jos akivaizdoje pakartojo tarnui antrąją savo įsakymų dalį.

Miledi dar šio to paklausė tarną apie karietą. Paaiškėjo, kad ji pakinkyta trimis arkliais, ją valdo pašto vežėjas. Rošforo tarnas turėjo lydėti karietą kaip bereitorius.

Be reikalo miledi būkštavo, manydama, kad ponia Bo-

nasje ką nors įtars: vargšelė buvo perdaug tyra ir tauri, ir jai nė į galvą neatėjo, jog kita moteris tokia klastinga; be to, grafienės Vinter vardas, girdėtas iš vienuolyno viršininkės, buvo jai visai nežinomas, ir ji nė nepagalvojo, kad ta moteris tiek daug ir taip lemiamai buvo prisidėjusi prie jos gyvenimo nelaimių.

— Jūs matote, — tarė miledi, kai tik tarnas išėjo, — viskas paruošta. Vienuolyno viršininkė nieko neįtaria ir mano, kad kardinolas atsiuntė manęs paimti. Šis žmogus duos paskutinius įsakymus, o tuo tarpu užkąskit trupučiuką, išgerkit gurkšnį vyno, ir važiuojam.

— Taip, — nesąmoningai pakartojo ponia Bonasje, — važiuojam.

Miledi pasisodino ją priešais save, įpylė jai stiklelį ispaniško vyno ir padėjo ant lėkštės gabalą viščiuko.

— Matote,— tarė ji,— kaip mums viskas sekasi: štai jau temsta; auštant mes nuvažiuosime į mūsų slėptuvę, ir niekas neįspės, kur mes esame. Tik daugiau drąsos; na, užkąskit.

Ponia Bonasje mašinaliai prarijo keletą kąsnių ir palietė lūpomis stiklelį.

— Na, na, išgerkite,— ragino miledi, keldama savo stiklelį prie lūpų, — imkite pavyzdį iš manęs.

Bet kaip tik tuo metu, kai ji kėlė stiklelį prie lūpų, jos ranka pakibo ore: ji išgirdo vieškelyje tolimą arklių kanopų kaukšėjimą; dundesys vis artėjo, ir beveik tuojau pasigirdo lyg ir arklių žvengimas.

Tie garsai išblaškė jos džiaugsmą, panašiai kaip griausmas pažadina iš malonaus sapno. Ji išblyško ir pribėgo prie lango, o ponia Bonasje atsistojo visa drebėdama ir atsirėmė į kėdę, kad nepargriūtų.

Dar nieko nebuvo matyti, tik kanopų dundėjimas vis artėjo.

— O dieve! — sušuko ponia Bonasje. — Kas čia per triukšmas?

— Tai joja arba mūsų draugai, arba mūsų priešai, — atsakė miledi su jai būdingu baisiu šaltakraujiškumu, — luktelkit čia, aš jums tuoj pasakysiu.

Ponia Bonasje sustingo vietoje, be žado, išbalusi kaip marmurinė statula.

Dundesys vis smarkėjo, raiteliai jau turėjo būti ne toliau kaip už šimto penkiasdešimt žingsnių; jeigu jų ligi šiol dar nebuvo matyti, tai tik todėl, kad čia buvo kelio posūkis, bet kaukšėjimas girdėjosi taip aiškiai, kad galėjai suskaityti arklius iš jų pasagų skambėjimo.

Miledi, sukaupusi visą dėmesį, žiūrėjo į tolį; buvo dar tiek šviesu, kad ji galėjo pažinti jojikus.

Staiga ji pamatė, kaip kelio posūkyje sumirgėjo galionuotos skrybėlės, suplevėsavo plunksnos; ji suskaitė du, penkis, o paskui aštuonis raitelius; vienas jų lėkė visų priešaky maždaug per du arklius.

Miledi dusliai aiktelėjo. Ji pažino, kad tasai pirmasis — d'Artanjanas.

— O dieve, dieve! — suriko ponia Bonasje. — Kas gi ten?

— Tai kardinolo gvardiečių uniforma! Negalima nė valandėlės delsti! — sušuko miledi. — Bėkime, bėkime!

— Taip, taip, bėkime! — pakartojo ponia Bonasje, bet, sukaustyta baimės, negalėjo pajudėti iš vietos.

Buvo girdėti, kaip raiteliai prajojo pro pat langus.

— Na, eime, eime greičiau! — sušuko miledi, tempdama Bonasje už rankos. — Mes dar galime bėgti per sodą, aš turiu raktą... Skubėkim! Dar penkios minutės, ir bus per vėlu.

Ponia Bonasje pamėgino eiti, žengė porą žingsnių ir suklupo.

Miledi pabandė ją pakelti ir nešti, bet nepajėgė.

Tą pat akimirką pasigirdo karietos ratų dundėjimas: pamatęs muškietininkus, vežikas pasileido šuoliais. Paskui pykštelėjo trys ar keturi šūviai.

— Paskutinį kartą jus klausiu: norite bėgti ar ne? — sušuko miledi.

— Ak dieve mano, dieve! Juk matote, kad aš nebeturiu jėgų, matote, kad aš nebegaliu paeiti... Bėkite viena.

— Bėgti vienai! O jus palikti čia! Ne, niekados! — sušuko miledi.

Staiga ji sustojo. Piktas žaibas blykstelėjo jos akyse: ji pribėgo prie stalo, nepaprastai greit atidarė savo žiedo akutę ir kažką iš jos įbėrė į ponios Bonasje stiklą.

Tai buvo rausvas grūdelis, kuris tučtuojau ištirpo vyne.

Paskui, tvirta ranka paėmusi stiklelį, ji tarė:

— Išgerkite, šis vynas suteiks jums jėgų, išgerkite.

Ir ji prikišo stiklą prie jaunosios moters lūpų, kuri nesipriešindama išgėrė.

„Ak, ne taip aš norėjau atkeršyti,— tarė sau miledi, su pragariška šypsena statydama tuščią stiklą ant stalo, — bet, dievaži, darai tą, ką gali!"

Ir ji spruko iš kambario.

Ponia Bonasje matė, kaip ji išbėgo, bet pati negalėjo pajudėti: ji jautėsi kaip per sapną, kada tave vejasi, bet jokiu būdu negali pabėgti.

Praslinko kelios minutės; pasigirdo baisus beldimasis į vartus; ponia Bonasje tikėjosi, kad tučtuojau sugrįš miledi, bet ši nesirodė.

Degančią jos kaktą, tur būt, iš baimės keliskart išpylė šaltas prakaitas.

Pagaliau sužvangėjo atidaromi geležiniai vartai, ant laiptų sukaukšėjo batai ir suskambėjo pentinai; koridoriuj pasigirdo balsai, kurie vis artėjo, ir tarp šito klegesio jai pasirodė, kad kažkas taria jos vardą.

Staiga ji džiaugsmingai sukliko ir puolė prie durų: ji pažino d'Artanjano balsą.

— D'Artanjanai! D'Artanjanai! Ar tai jūs? Čionai, čionai!

— Konstancija! Konstancija! — atsakė jaunuolis. — Kur jūs? Dieve mano!

Tą pat akimirksnį celės durys atsidarė, arba, tiksliau sakant, neatlaikė spaudimo, ir keletas vyrų įpuolė į kambarį. Ponia Bonasje susmuko kėdėje, negalėdama pajudėti iš vietos.

D'Artanjanas metė dar teberūkstantį pistoletą, kurį laikė rankoje, ir puolė ant kelių prie savo mylimosios. Ataš

užsikišo pistoletą už diržo, Portas ir Aramis, laikę nuogas špagas, įkišo jas į makštis.

— O d'Artanjanai, mylimas d'Artanjanai! Pagaliau tu atvykai, tu neapvylei manęs!.. Tu čia!

— Taip, taip, Konstancija, mudu vėl drauge!

— O, kad ir kažkaip *ji* mane įtikinėjo, kad tu neatvyksi, aš vis turėjau viltį — nenorėjau bėgti. O, kaip gerai padariau, kokia aš laiminga!

Išgirdęs žodį *ji*, Atas, ramiai sėdėjęs kėdėje, staiga atsistojo.

— *Ji?* Kas tokia ta *ji?* — paklausė d'Artanjanas.

— Gi mano gera draugė, toji, kuri norėjo išgelbėti mane nuo persekiotojų; ta pati, kuri, laikydama jus kardinolo gvardiečiais, ką tik pabėgo...

— Jūsų draugė! — sušuko d'Artanjanas, staiga tapdamas baltesnis už savo mylimosios šydą.— Apie kokią draugę jūs kalbate?

— Apie tą, kurios karieta stovėjo prie durų, apie moterį, kuri sakėsi esanti jūsų bičiulė, d'Artanjanai; apie tą moterį, kuriai jūs viską papasakojote.

— Kuo ji vardu, kuo? — sušuko d'Artanjanas.— O dieve, nejaugi jūs nežinote jos vardo?

— O taip, ją vadino... Palaukit... Ak, kaip keista... Dieve, man svaigsta galva, temsta akys...

— Šen, draugai, pas mane! Jai stingsta rankos!..— sušuko d'Artanjanas.— Jai bloga! O dieve, ji alpsta!

Kol Portas visu balsu šaukėsi pagalbos, Aramis pribėgo prie stalo ir norėjo pripilti stiklą vandens, bet stabtelėjo, pamatęs, kaip baisiai persimainė Atas: jis stovėjo prie stalo pasišiaušusiais plaukais, siaubingai nustėrusiomis akimis ir žiūrėjo į vieną stiklą, apimtas baisiausio įtarimo.

— O ne! Ne, ne... Tai neįmanoma! — kartojo jis.— Dievas neleis padaryti tokio nusikaltimo.

— Vandens! Vandens! — šaukė d'Artanjanas. — Vandens!

— O, vargšė moteris, vargšė moteris,— dusliu balsu šnabždėjo Atas.

D'Artanjano bučinių atgaivinta, ponia Bonasje pravėrė akis. Ji atsipeikėjo.

— Ji jau atsigauna! — sušuko jaunuolis.— O, ačiū tau, gerasis dieve!

— Ponia,— tarė Atas,— ponia, dėl dievo meilės, pasakykite, kieno tas tuščias stiklelis?

— Mano, pone...— atsakė jaunoji moteris merdinčiu balsu.

— O kas jums įpylė to vyno į stiklą?

— *Ji.*

— Kas gi pagaliau ta *ji?*

— A, prisiminiau,— tarė ponia Bonasje,— tai grafienė Vinter.

Visi keturi draugai aiktelėjo vienu balsu, bet Ato balsas nustelbė visus kitus.

Tą pat akimirksnį ponios Bonasje veidas mirtinai išblyško, aštrus skausmas pakirto ją, ir dusdama ji krito į Aramio ir Porto glėbį.

D'Artanjanas beprotiškai išsigandęs sugriebė Ato ranką.

— Nejaugi tu manai?..— pradėjo d'Artanjanas, ir jo balsą nustelbė rauda.

— Iš jos visko galima tikėtis...— atsakė Atas ir iki kraujo sukando lūpas, stengdamasis nuslopinti atodūsį.

— D'Artanjanai, d'Artanjanai! — sukliko ponia Bonasje.— Kur tu? Nesitrauk nuo manęs, juk matai — aš mirštu!..

D'Artanjanas paleido Ato ranką, kurios buvo konvulsingai įsitvėręs, ir puolė prie ponios Bonasje.

Jos gražųjį veidą iškreipė skausmas, stiklinės akys užgeso, visą kūną tampė mėšlungis, per kaktą sruvo prakaitas.

— Dėl dievo meilės! Bėkite, pakvieskite ką nors... Portai, Arami, šaukite pagalbos!

— Viskas veltui,— tarė Atas,— niekas negelbės: nuo jos nuodų, nuo tų nuodų, kuriuos ji duoda, nėra priešnuodžių.

— Taip, taip, gelbėkit, gelbėkit...— sušnibždėjo ponia Bonasje,— gelbėkit!

Paskui, sutelkusi visas jėgas, ji suėmė rankom jaunuo-

lio galvą, pažiūrėjo į jį valandėlę, lyg tuo žvilgsniu būtų norėjusi išlieti visą savo sielą, ir, gailiai raudodama, prispaudė lūpas prie jo lūpų.

— Konstancija, Konstancija! — sušuko d'Artanjanas.

Paskutinis atodūsis išsiveržė iš ponios Bonasje lūpų ir švelniai palietė d'Artanjano lūpas; su tuo atodūsiu išskrido į dangų jos skaisti, mylinti vėlė. D'Artanjanas glėbyje spaudė tik lavoną.

Jaunuolis suriko ir krito prie savo mylimosios, toks pat išbalęs ir sustingęs, kaip ji.

Portas verkė, Atas pagrasino kumščiu dangui, Aramis persižegnojo.

Tuo pat metu tarpdury pasirodė žmogus, beveik toks pat išblyškęs, kaip ir tie, kur buvo kambary, ir, apsidairęs aplink, pamatė mirusią ponią Bonasje ir apalpusį d'Artanjaną.

Jis pasirodė kaip tik tą siaubo akimirką, kurios paprastai seka po didžių katastrofų.

— Aš neapsirikau,— tarė jis,— štai ponas d'Artanjanas, o jūs — trys jo draugai: ponai Atas, Portas ir Aramis.

Trys draugai nustebę sužiuro į nepažįstamąjį, ištarusį jų vardus; jiems atrodė, kad jis kažkur matytas.

— Ponai,— tęsė atvykėlis,— jūs, kaip ir aš, ieškote moters, kuri,— pridūrė jis su klaikia šypsena,— tur būt, praėjo pro čia, nes aš matau lavoną.

Trys draugai stovėjo be žado; šio žmogaus balsas jiems irgi atrodė pažįstamas, tik jie negalėjo prisiminti, kur jį girdėjo.

— Ponai,— vėl pradėjo svečias,— kadangi jūs nenorite pažinti žmogaus, kuriam, tur būt, du kartus išgelbėjote gyvybę, tai aš turiu pasisakyti savo vardą: esu lordas Vinteris, tos moters dieveris.

Trys draugai suriko iš nustebimo.

Atas atsistojo ir ištiesė jam ranką.

— Malonu jus matyti, milorde,— tarė jis,— jūs esate mūsiškis.

— Aš išplaukiau penkiomis valandomis vėliau už ją iš Portsmuto,— pasakojo lordas Vinteris,— atvykau trimis valandomis vėliau už ją į Bulonę ir tik dvidešimt penkias minutes pasivėlinau ją pavyti Sen-Omere, o Liljere pagaliau pamečiau jos pėdsakus. Toliau aš jojau spėtinai, teiraudamasis visų pakeliui sutiktų žmonių, ligi pamačiau jus, lekiančius šuoliais, ir pažinau poną d'Artanjaną. Aš šaukiau jus, bet jūs neatsiliepėt, norėjau joti paskui jus, bet mano arklys buvo per daug nuvarytas ir negalėjo spėti su jūsiškiais. Tačiau, kaip atrodo, ir jūs pasivėlinot, nors ir labai skubėjot!

— Patys matote,— atsakė Atas, rodydamas lordui Vinteriui mirusią ponią Bonasje ir d'Artanjaną, kurį Portas ir Aramis mėgino atgaivinti.

— Ar jie abu mirę? — šaltai paklausė lordas Vinteris.

— Laimė, ne,— atsakė Atas,— d'Artanjanas tik apalpęs.

— A, tai dar gerai! — pridūrė lordas Vinteris.

Iš tikrųjų tuo metu d'Artanjanas atmerkė akis.

Jis išsiveržė iš Porto ir Aramio rankų ir kaip beprotis vėl puolė prie savo mylimosios lavono.

Atas atsistojo, lėtai ir iškilmingai priėjo prie raudančio draugo, švelniai jį apkabino ir tarė jam savo tauriu ir įtikinančiu balsu:

— Drauge, būk vyras: moterys apraudą mirusius, vyrai už juos keršija!

— O, taip! — atsakė d'Artanjanas.— Taip! Aš pasiruošęs eiti su jumis į pasaulio kraštą, kad tik galėčiau jai atkeršyti!

Atas, pasinaudojęs akimirka, kai kerštо viltis grąžino nelaimingajam jo draugui jėgas, davė ženklą Portui ir Aramiui, kad nueitų ir pakviestų vienuolyno viršininkę.

Jiedu sutiko ją koridoriuje, visiškai sumišusią ir susijaudinusią dėl tokios daugybės įvykių; ji pašaukė kelias vienuoles, kurios, prieš visus vienuolyno papročius, atsidūrė čia penkių vyrų akivaizdoje.

— Ponia,— kreipėsi Atas į viršininkę, imdamas d'Artanjaną už parankės,— mes paliekame jūsų dievobaimingai glo-

bai šios nelaimingos moters kūną. Dar prieš tapdama angelu danguje, ji buvo tikras angelas čia, žemėje. Palaidokit ją kaip saviškę, kaip vienuolę; kurią dieną mes atvyksime pasimelsti prie jos kapo.

D'Artanjanas prisiglaudė Atui prie krūtinės ir pravirko.

— Verk,— tarė Atas,— verk, tavo širdis kupina meilės, jaunystės ir gyvenimo! Ak, kad aš galėčiau taip verkti!

Ir jis nusivedė savo draugą, rūpestingai globodamas jį kaip tėvas, guosdamas jį kaip dvasinis ganytojas, kaip didis žmogus, daug iškentėjęs gyvenime.

Visas penketas su savo tarnais pasuko į Betiuno miestą, kurio pakraščiai matėsi tolumoje, ir sustojo prie pirmutinio viešbučio, pasitaikiusio jiems kelyje.

— Ar mes nesivysime tos moters? — paklausė d'Artanjanas.

— Vėliau,— atsakė Atas.— Man dar reikia šį tą padaryti.

— Ji paspruks, Atai, — sunerimo jaunuolis, — ji paspruks ir tu būsi kaltas.

— Aš atsakau už ją,— tarė Atas.

D'Artanjanas taip pasitikėjo savo draugu, kad nieko jam neatsakė ir, nuleidęs galvą, nuėjo į viešbutį.

Portas ir Aramis žvilgtelėjo vienas į antrą, nesuprasdami iš kur toks Ato pasitikėjimas savim.

Lordas Vinteris pamanė, kad Atas taip kalba, tik norėdamas numalšinti d'Artanjano skausmą.

— Dabar, ponai,— tarė Atas, suradęs penkis laisvus numerius viešbuty,— eime kiekvienas į savo kambarį. D'Artanjanui reikia pabūti vienam, kad jis galėtų išsiverkti ir išsimiegoti. Aš viską imu ant savęs; būkite ramūs.

— Bet man atrodo,— pareiškė lordas Vinteris, — jeigu reikia imtis kokių nors priemonių grafienės atžvilgiu, tai čia mano reikalas, nes ji mano brolienė.

— Ir mano reikalas,— atsakė Atas,— nes ji mano žmona.

D'Artanjanas nusišypsojo: jis suprato, kad Atas turi būti visai tikras dėl savo keršto, jei atskleidžia šią savo paslaptį;

Portas ir Aramis išblyško ir žvilgtelėjo vienas į kitą. Lordas Vinteris nusprendė, kad Atas išėjo iš proto.

— Tad eikite kiekvienas į savo kambarį,— pakartojo Atas,— ir leiskite man veikti. Jūs patys matote, kad tai mano reikalas, nes aš esu jos vyras. Tik jūs, d'Artanjanai, jei dar nepametėt, atiduokite man tą popiergalį, iškritusį iš ano vyro skrybėlės. Ten užrašytas miestelio pavadinimas...

— Aha, suprantu! — tarė d'Artanjanas.— Tas pavadinimas užrašytas jos ranka...

— Taigi matai,— tarė Atas,— yra dievas danguje!

XXXIV ◆ *ŽMOGUS RAUDONU APSIAUSTU*

Ato nusiminimas virto giliu sielvartu, kuris dar labiau sužadino nuostabias šio žmogaus proto jėgas.

Galvodamas tik apie duotąjį pažadą ir prisiimtą atsakomybę, jis paskutinis nuėjo į savo kambarį, paprašė šeimininką parūpinti jam tos provincijos žemėlapį, užsigulęs atidžiai išstudijavo visas nubrėžtas linijas, įsitikino, kad iš Betiuno į Armantjerą eina keturi skirtingi keliai, ir liepė pašaukti tarnus.

Planše, Grimo, Musketonas ir Bazenas atėjo pas Atą ir gavo iš jo aiškius, tikslius ir apgalvotus įsakymus.

Auštant jie turėjo išvykti į Armantjerą kiekvienas kitu keliu. Planše, sumaniausias iš visų keturių, turėjo joti tuo keliu, kuriuo nuvažiavo karieta, keturių draugų apšaudyta ir, kaip atsimename, Rošforo tarno lydima.

Atas paleido į darbą tarnus visų pirma todėl, kad per tą laiką, kol jie tarnavo pas jį ir pas jo draugus, jis pastebėjo juos turint skirtingų, bet labai teigiamų savybių. Antra, tarnai, ko nors besiteiraudami praeivių, sukelia mažesnį įtarimą, negu jų ponai, ir susilaukia daugiau palankumo iš tų žmonių, į kuriuos jie kreipiasi. Ir pagaliau miledi pažinojo muškietininkus, bet jų tarnai jai buvo nepažįstami, o šiems ji gerai buvo žinoma.

Kitą rytą, vienuoliktą valandą, visi keturi turėjo susitikti. Jeigu jiems pavyks susekti, kur slepiasi miledi, trys pasiliks jos saugoti, o ketvirtasis sugrįš į Betiuną pranešti Atui ir parodyti kelio keturiems draugams.

Gavę tuos nurodymus, tarnai išėjo.

Tada Atas atsistojo, prisijuosė špagą, užsimetė apsiaustą ir išėjo iš viešbučio. Buvo maždaug dešimta valanda. Provincijos miesteliuose, kaip žinoma, dešimtą valandą gatvės būna beveik tuščios. Bet Atas, matyt, ieškojo kokio nors žmogaus, kurį galėtų kažko paklausti. Pagaliau jis sutiko vėlyvą praeivį, prisiartino prie jo ir pasakė jam keletą žodžių. Žmogus, į kurį jis kreipėsi, atšoko išsigandęs, bet vis tik atsakė muškietininkui, kažką nurodęs ranka. Atas pasiūlė šiam žmogui pusę pistolio, prašydamas palydėti, bet šis atsisakė.

Atas nėrė į tą gatvę, kurią praeivis nurodė jam pirštu, bet, priėjęs kryžkelę, vėl sustojo, matyt, nežinodamas, kur sukti. Kadangi kryžkelėje praeivį sutikti lengviau, negu kur kitur, tai jis čia sustojo. Iš tikrųjų po valandėlės pro šalį ėjo panaktinis. Atas pakartojo jam tą patį klausimą, kurį buvo uždavęs pirmam sutiktajam. Panaktinis taip pat aiktelėjo išsigandęs, atsisakė palydėti Atą ir tik ranka nurodė jam kelią.

Atas nuėjo nurodyta kryptimi ir pasiekė miesto pakraštį, esantį priešingoje pusėje, negu tas, per kurį jis su savo draugais buvo įjojęs į miestą; čia Atas vėl sustojo, matyt, trečią kartą nežinodamas, kur eiti.

Laimė, kažkoks elgeta priėjo prie Ato ir paprašė išmaldos. Atas pasiūlė jam vieną ekiū, prašydamas palydėti iki tos vietos, kur jis ėjo. Elgeta valandėlę abejojo, bet, pamatęs tamsoje spindintį sidabrinį pinigą, ryžosi ir nužingsniavo pirma Ato.

Priėjęs vienos gatvės kampą, elgeta, gavęs savo užmokestį, nudūmė, kiek kojos neša.

Atas apėjo aplinkui namą, kol surado raudonai dažytose sienose duris. Pro langinių plyšius nesiskverbė joks šviesos spindulėlis; nebuvo girdėti jokio garso, iš kurio galėtum

spręsti, kad tie namai gyvenami; jie buvo niūrūs ir tylūs kaip kapas.

Atas tris kartus pasibeldė, bet niekas neatsiliepė. Tačiau po trečio beldimosi viduje pasigirdo žingsniai; pagaliau durys prasivėrė, ir pasirodė aukšto ūgio vyras išblyškusiu veidu, juodais plaukais ir juoda barzda.

Atas ir nepažįstamasis tyliai kažką pasikalbėjo, paskui aukštasis žmogus ženklu pakvietė muškietininką į vidų. Atas tučtuojau tuo pasinaudojo, ir, jam įėjus, durys užsidarė.

Žmogus, kurio Atas taip toli ėjo ieškoti ir su tokiu vargu surado, įsivedė jį į savo laboratoriją, kur jis geležine viela rišo barškančius griaučių kaulus. Visas liemuo jau buvo suvarstytas; beliko pridurti galvą, kuri dar gulėjo ant stalo.

Visas kambario apstatymas rodė, kad jo šeimininkas domisi gamtos mokslu: visokių rūšių gyvatės gulėjo stikliniuose induose, ant kurių matėsi atitinkami užrašai; išdžiovinti driežai, blizgą kaip smaragdai, buvo įstatyti į didžiulius juodmedžio rėmus; pagaliau palubėje ir kampuose kabojo ryšuliai žolių, kvepiančių ir, matyt, turinčių kokių gydomųjų savybių, nežinomų paprastiems žmonėms.

Nesimatė nei šeimos, nei tarnų: tas aukštas žmogus gyveno vienui vienas šiuose namuose.

Atas šaltai ir abejingai apžvelgė visus ką tik mūsų aprašytuosius daiktus ir, šeimininko pakviestas, atsisėdo priešais jį.

Tada pasisakė savo apsilankymo priežastį ir paaiškino, ko iš jo norįs; bet vos tik Atas išdėstė savo prašymą, nepažįstamasis išsigandęs atšoko ir atsisakė. Tada Atas ištraukė iš kišenės nedidelį antspauduotą popierių, kuriame buvo tik pora eilučių ir parašas, ir padavė tam, kuris per anksti parodė savo pasibiaurėjimą. Vos perskaitęs tas dvi eilutes, pamatęs parašą ir pažinęs antspaudą, žmogus tuojau nusilenkė, pareikšdamas, kad jis neprieštaraująs ir esąs pasiruošęs vykdyti įsakymą.

Atui to ir tereikėjo; jis atsistojo, atsisveikino, tuo pačiu

keliu, kuriuo buvo atėjęs, sugrįžo į viešbutį ir užsidarė savo kambary.

Švintant d'Artanjanas įėjo į jo kambarį ir paklausė, ką daryti.

— Laukti,— atsakė Atas.

Netrukus vienuolyno viršininkė pranešė muškietininkams, kad vidurdienį įvyksiančios laidotuvės. Apie nuodytoją dar nebuvo jokių žinių; tik buvo spėjama, kad ji turėjusi pabėgti per sodą, nes ten, smėlyje, buvo rasti jos pėdsakai, ir sodo vartelių raktas buvo dingęs.

Paskirtą valandą lordas Vinteris ir keturi draugai nuvyko į vienuolyną; čia jau skambėjo visi varpai, koplyčia buvo atidaryta, bet choro grotelės suvertos; choro vidury gulėjo velionė, pašarvota su naujokės abitu. Iš abiejų choro pusių ir už grotelių, atsidarančių į vienuolyno pusę, stovėjo išsirikiavusios visos karmelitės vienuolės; iš ten jos galėjo klausytis gedulingų pamaldų ir giedoti kartu su kunigais, nematydamos kitų besimeldžiančių žmonių ir pačios būdamos jų nematomos.

Prie koplyčios durų d'Artanjanas pajuto, kad jėgos vėl jį apleidžia; jis atsigręžė, ieškodamas Ato, bet šis buvo dingęs.

Ištikimai vykdydamas savo kerštо sumanymą, Atas pa prašė, kad jį nuvestų į sodą. Ir ten, sekdamas smėlyje leng vus pėdsakus tos moters, kuri visur, kur pereidavo, palikdavo kraujo žymes, jis pasiekė vartelius, atidarė juos ir įėjo į mišką.

Čia visi jo spėliojimai pasitvirtino: kelias, kuriuo nuvažiavo karieta, suko aplink mišką. Atas kurį laiką ėjo tuo keliu, akis įsmeigęs žemėn; vietomis buvo matyti nedidelės kraujo dėmės: turėjo būti sužeistas arba karietą lydėjęs žmogus, arba kuris nors iš arklių. Paėjėjęs apie tris ketvirčius mylios, maždaug per penkiasdešimt žingsnių nuo Festiubero, Atas pastebėjo didelį kraujo klaną, ir žemė čia buvo arklių ištrypta. Čia, matyt, stovėta karietos. Tarp miško ir šios kaltę įrodančios vietos buvo tokie pat nedidelių kojų pėdsakai, kaip ir sode.

Dabar viskas pasidarė aišku: miledi šioje vietoje išėjo iš miško ir įsėdo į karietą.

Patenkintas tuo atradimu, kuris patvirtino visus jo spėliojimus, Atas grįžo į viešbutį, kur rado nekantriai laukiantį Planše.

Viskas dėjosi taip, kaip buvo numatęs Atas. Planše ėjo tuo pačiu keliu, kurį apžiūrėjo Atas, pastebėjo kraujo dėmes, pažino vietą, kur stovėta arklių; bet nuo čia Atas grįžo atgal, o Planše traukė toliau ir Festiubero kaime, užsukęs į vieną smuklę išgerti, nė neklausinėdamas sužinojo, kad vakar, pusę devintos vakaro, čia sustojęs sužeistas vyras, kuris lydėjo vieną ponią, važiuojančią pašto karieta. Šis nelaimingas nuotykis buvo priskiriamas plėšikams, kurie, girdi, užpuolę karietą miške. Vyras pasilikęs kaime, o moteris, pakeitusi arklius, nuvažiavusi toliau.

Planše ėmėsi ieškoti to pašto vežiko ir greit jį surado. Jis nuvežęs ponią iki Fromelio, o iš ten ji išvykusi į Armantjerą. Planše nujojo tiesiai šunkeliu ir septintą valandą ryto jau pasiekė Armantjerą.

Ten buvo tik vienas pašto stoties viešbutis. Planše nujojo į tą viešbutį ir ten pasisakė esąs tarnas, ieškąs vietos. Vos dešimtį minučių pasikalbėjęs su smuklės tarnais, jis sužinojo, kad vakar, vienuoliktą valandą vakare, atvažiavusi kažkokia niekieno nelydima moteris, pasisamdžiusi kambarį, liepusi pakviesti viešbučio šeimininką ir jam pasakiusi, kad norinti kurį laiką pagyventi Armantjero apylinkėse.

Planše nieko daugiau ir nenorėjo žinoti. Jis nubėgo į skirtąją pasimatymui vietą, surado visus tris tarnus ir, pastatęs juos saugoti visų viešbučio laukinių durų, nuskubėjo atgal pas Atą. Kai Ato draugai grįžo iš laidotuvių ir įėjo pas jį į kambarį, Planše dar tebedėstė surinktas žinias.

Visų veidai, net ir romus Aramio veidas, buvo niūrūs ir susikrimtę.

— Ką daryti? — paklausė d'Artanjanas.

— Laukti,— atsakė Atas.

Visi išsiskirstė į savo kambarius.

Aštuntą valandą vakaro Atas įsakė pabalnoti arklius ir

pranešti lordui Vinteriui bei trims savo draugams, kad pasiruoštų į kelionę.

Bematant visi penki buvo pasiruošę. Kiekvienas iš jų apžiūrėjo savo ginklus ir juos sutvarkė. Atas išėjo paskutinis ir rado d'Artanjaną, jau besėdintį ant žirgo ir nerimaujantį.

— Kantrybės, — tarė Atas, — mums dar trūksta vieno žmogaus.

Keturi raiteliai nustebę apsidairė aplink, negalėdami suprasti, ko čia dar galėtų trūkti.

Tuo tarpu Planše atvedė Ato arklį; muškietininkas lengvai įšoko į balną ir tarė:

— Palaukite manęs, aš tuoj sugrįšiu.

Ir jis nušuoliavo.

Maždaug po ketvirčio valandos jis tikrai grįžo su nepažįstamu žmogum, kuris buvo užsidėjęs kaukę ir apsisupęs plačiu raudonu apsiaustu.

Lordas Vinteris ir trys muškietininkai klausiamai pažvelgė į kits kitą. Nė vienas iš jų nieko negalėjo pasakyti, nes nežinojo, kas tasai žmogus. Bet jie visi manė, kad kitaip ir būti negali, jeigu Atas taip nusprendė.

Devintą valandą nedidelė kavalkada, Planše vadovaujama, nutraukė tuo pačiu keliu, kuriuo buvo nuvažiavusi karieta.

Liūdnai atrodė tie šeši vyrai, kurie jojo tylėdami ir paskendę savo mintyse, niūrūs kaip neviltis, rūstūs kaip bausmė.

XXXV ◆ *TEISMAS*

Naktis buvo audringa ir tamsi, sunkūs debesys plaukė dangum, aptraukdami žvaigždes; mėnulis turėjo patekėti tik apie vidurnaktį.

Kartais, tvykstelėjus žaibui, dangaus pakrašty suboluodavo tuščias, vingiuotas kelias, o paskui, žaibui užgesus, vėl viskas paskęsdavo tamsoje.

Atas tolydžio vis pašaukdavo d'Artanjaną, nuolat atsiduriantį mažojo būrelio priešakyje, ir priversdavo jį grįžti atgal į savo gretą, bet šis tučtuojau ir vėl išsiveržda vo; d'Artanjanas gyveno tik viena mintimi: lėkti pirmyn — ir jis lėkė.

Raiteliai tylėdami perjojo Festiubero kaimą, kur buvo pasilikęs sužeistasis tarnas, o paskui Rišburgo mišką; atvykus į Erlje, būrelis, vedamas Planše, pasuko kairėn.

Keletą kartų čia lordas Vinteris, čia Portas, čia vėl Aramis mėgino prašnekinti žmogų raudonu apsiaustu; bet į visus jam užduodamus klausimus jis tik linktelėdavo galva, nieko neatsakydamas. Keleiviai tada suprato, kad, matyt, esama kokios nors priežasties, kuri verčia nepažįstamąjį tylėti, ir liovėsi jį šnekinę.

Tuo tarpu audra smarkėjo, žaibai tvyksčiojo vienas po kito, griaustinis pradėjo grumėti, ir vėtra, uragano skelbėja, švilpdama kedeno raitelių plunksnas ir plaukus.

Kavalkada pasileido risčia.

Tuoj už Fromelio juos užklupo audra, ir jie išsiskleidė apsiaustus. Dar likusias tris mylias raiteliai nujojo, pilant smarkiam lietui.

D'Artanjanas nusiėmė skrybėlę ir neužsimetė apsiausto: jam buvo malonu jausti, kaip vanduo sruvena jo degančia kakta ir karštligiško drebulio purtomu kūnu.

Kai kavalkada prajojo pro Goskalį ir jau artinosi prie pašto viešbučio, žmogus, nuo liūties pasislėpęs po medžiu, atsiskyrė nuo kamieno, su kuriuo buvo susiliejęs tamsumoje, ir žengė į vidurį kelio, pridėjęs pirštą prie lūpų.

Atas pažino Grimo.

— Kas atsitiko? — riktelėjo d'Artanjanas.— Nejaugi ji išvažiavo iš Armantjero?

Grimo teigiamai linktelėjo galva. D'Artanjanas sugriežė dantimis.

— Tylėk, d'Artanjanai,— tarė Atas.— Aš apsiėmiau viską sutvarkyti, tai mano reikalas iškvosti Grimo.— Kur jinai? — paklausė Atas.

Grimo ištiesė ranką Liso upės link.

— Ar toli nuo čia? — paklausė Atas.

Grimo parodė savo ponui sulenktą smilių.

— Viena? — vėl paklausė Atas.

Grimo patvirtino ženklu, kad taip.

— Ponai,— tarė Atas,— ji viena nusidangino už pusės mylios link upės.

— Gerai,— atsiliepė d'Artanjanas,— vesk mus, Grimo.

Grimo pasuko tiesiai per laukus, rodydamas kavalkadai kelią.

Maždaug už penkių šimtų žingsnių jie užtiko upelį ir perėjo jį brasta.

Žaibo šviesoje raiteliai pastebėjo Angengemo kaimą.

— Ar ten, Grimo? — paklausė Atas.

Grimo papurtė galva.

— Tyliau, ponai! — tarė Atas.

Ir būrelis traukė toliau.

Vėl blykstelėjo žaibas; Grimo ištiesė ranką, ir melsvoje ugninės gyvatės šviesoje, už šimto žingsnių nuo kelto, raiteliai pamatė mažą, nuošalų namelį ant upės kranto.

Vienas langas buvo apšviestas.

— Mes atvykome,— tarė Atas.

Tą akimirksnį kažkoks žmogus, gulėjęs griovyje, pakilo; tai buvo Musketonas. Jis parodė pirštu apšviestą langą.

— Ji ten,— tarė jis.

— O Bazenas? — paklausė Atas.

— Aš saugoju langą, o jis — duris.

— Gerai,— pagyrė Atas,— jūs visi esate ištikimi tarnai.

Atas nušoko nuo arklio, padavė kamanas Grimo ir priėjo prie lango, ženklu liepdamas būriui pasukti prie durų.

Namelis buvo apsuptas dviejų trijų pėdų aukščio gyvatvore. Atas peršoko per gyvatvorę ir priėjo prie lango. Langas buvo be langinių, bet pusiau jį dengiančios užuolaidos buvo glaudžiai užtrauktos.

Atas užlipo ant akmeninės atbrailos ir pro užuolaidų viršų pažvelgė į kambarį.

Lempos šviesoje jis pamatė moterį tamsia mantilja, sėdinčią ant suolelio prie gęstančios ugnies: uždėjusi alkūnes

ant prasto stalo, ji laikė parėmusi galvą baltomis it dramblio kaulo rankomis.

Jos veido nebuvo galima įžiūrėti, tačiau Ato lūpose pasirodė grėsminga šypsena; jis neapsiriko — čia tikrai buvo toji, kurios jis ieškojo.

Staiga sužvengė arklys. Miledi pakėlė galvą, pamatė prie stiklo prisiglaudusį blyškų Ato veidą ir suriko.

Atas suprato, kad jinai jį pažino, stumtelėjo langą keliu ir ranka, rėmas neatlaikė, stiklai subyrėjo...

Lyg kerštо šmėkla Atas įšoko pro langą.

Miledi puolė prie durų ir atidarė jas: ant slenksčio stovėjo d'Artanjanas, blyškesnis ir grėsmingesnis net už Atą.

Miledi suriko ir atšoko atatupsta. D'Artanjanas, manydamas, kad ji dar gali pabėgti, ir bijodamas, kad ji vėl jiems nepaspruktų, išsitraukė iš už diržo pistoletą; bet Atas pakėlė ranką.

— Padėkite ginklą į vietą, d'Artanjanai,— tarė jis,— šią moterį reikia teisti, o ne žudyti. Palauk dar valandėlę, d'Artanjanai, ir tu būsi patenkintas. Įeikite, ponai.

D'Artanjanas paklaūsė, nes Ato balsas buvo iškilmingas, o jo mostas galingas: jis atrodė nelyginant teisėjas, atsiųstas paties dievo. Paskui d'Artanjaną įėjo Portas, Aramis, lordas Vinteris ir žmogus raudonu apsiaustu.

Keturi tarnai liko saugoti durų ir lango.

Miledi susmuko į kėdę ir ištiesė rankas, lyg užkeikdama šį baisų regėjimą; pamačiusi savo dieverį, miledi siaubingai sukliko.

— Ko jums reikia? — sušuko ji.

— Mums reikia,— atsakė Atas,— Šarlotės Bekson, kuri iš pradžių vadinosi grafienė de la Fer, o paskui ledi Vinter, baronienė Šefild.

— Tai aš, tai aš! — suvapėjo ji, kone pamišusi iš siaubo.— Ko iš manęs norite?

— Mes norime jus teisti už jūsų nusikaltimus,— atsakė Atas.— Jūs turite teisę gintis; teisinkitės, jeigu galite. Ponas d'Artanjanai, jūs kaltinate pirmas.

D'Artanjanas išėjo į priekį.

— Prieš dievą ir prieš žmones,— tarė jis,— aš kaltinu šią moterį tuo, kad ji nunuodijo Konstanciją Bonasje, kuri mirė vakar vakare.

— Mes liudijame,— sutartinai pareiškė kiti du muškietininkai.

D'Artanjanas tęsė toliau:

— Prieš dievą ir prieš žmones aš kaltinu šią moterį tuo, kad ji norėjo nunuodyti mane vynu, kurį man atsiuntė iš Vilerua, pridėdama suklastotą laišką, kad šis vynas neva siunčiamas mano draugų; dievas mane išgelbėjo, bet vietoj manęs mirė kitas žmogus, pavardė Brizmonas.

— Mes liudijame,— tuo pačiu balsu patvirtino Portas ir Aramis.

— Prieš dievą ir prieš žmones aš kaltinu šią moterį tuo, kad ji ragino mane nužudyti baroną de Vardą; ir kadangi čia nėra kas paliudytų šio kaltinimo teisingumą, aš pats jį paliudiju. Tuo ir baigiu.

Ir d'Artanjanas su Portu ir Aramiu perėjo į kitą kambario pusę.

— Jūsų eilė, milorde! — tarė Atas.

Baronas išėjo į priekį.

— Prieš dievą ir prieš žmones,— tarė jis,— aš kaltinu šią moterį tuo, kad ji sukurstė nužudyti hercogą Bekingemą.

— Hercogas Bekingemas nužudytas? — vienu balsu sušuko visi teismo dalyviai.

— Taip,— atsakė baronas,— nužudytas! Gavęs įspėjamą laišką, kurį jūs man parašėte, aš liepiau suimti šią moterį ir pavedžiau ją saugoti ištikimam tarnui. Ji suviliojo tą žmogų, įbruko jam peilį į rankas, prikalbino nužudyti hercogą, ir šiuo metu, gal būt, Feltonas užmoka savo galva už šios furijos nusikaltimą.

— Tai dar ne viskas,— kalbėjo toliau lordas Vinteris.— Mano brolis, paskyręs ją savo paveldėtoja, per tris valandas pasimirė keista liga, kuri palieka melsvas dėmes ant viso kūno. Mano svaine, kuo mirė jūsų vyras?

— Koks siaubas! — sušuko Portas ir Aramis.

— Bekingemo žudike, Feltono žudike, mano brolio žudike, aš reikalauju teisingumo ir pareiškiu: jeigu man jo nesuteiks, aš pats jį įvykdysiu.

Ir lordas Vinteris žingtelėjo prie d'Artanjano, užleisdamas vietą kitam kaltintojui.

Miledi nuleido galvą ant abiejų rankų ir mėgino sutelkti savo mintis, mirtinos baimės supainiotas.

— Dabar mano eilė,— tarė Atas, drebėdamas kaip dreba liūtas, išvydęs gyvatę.— Aš vedžiau šią moterį, kai ji buvo jaunutė mergina, aš vedžiau ją prieš visos savo šeimos norą; ir vieną dieną pastebėjau, kad ši moteris paženklinta gėdos įspaudu — lelijos žiedu ant kairiojo peties.

— O! — suriko miledi pakildama. — Suraskite teismą, kuris ištarė man šį niekšingą nuosprendį. Suraskite tą, kuris jį įvykdė.

— Tylėkit! — prabilo kažkas.— Į tai aš atsakysiu!

Ir žmogus raudonu apsiaustu išėjo į priekį.

— Kas tasai žmogus, kas tasai žmogus? — sušuko miledi, dusdama iš siaubo; jos plaukai išsidraikė ir, lyg gyvi, pasišiaušė virš pamėlusio veido.

Visų akys nukrypo į šį žmogų; niekas, išskyrus Atą, jo nepažinojo.

O ir pats Atas žiūrėjo į jį apstulbęs, lygiai kaip ir visi kiti, neišmanydamas, kokiu būdu šis žmogus galėjo būti įpintas į tą šiurpią dramą, kurios atomazga vyko šiuo metu.

Lėtu ir iškilmingu žingsniu prisiartinęs prie miledi tiek, kad vien stalas juos teskyrė, nepažįstamasis nusiėmė kaukę.

Kurį laiką miledi su augančiu siaubu žiūrėjo į šį išbalusį, juodais plaukais ir juodom žandenom aprėmintą veidą, kurio vienintelė išraiška buvo ledinis abejingumas.

— O, ne, ne! — staiga sušuko ji, pakildama ir atbula traukdamasi prie sienos.— Ne, ne, tai pragariškas regėjimas! Tai ne jis! Gelbėkit, gelbėkit! — suriko ji kimiu balsu ir nusigręžė į sieną, lyg norėdama rankom praskirti ją ir pabėgti.

— Kas gi jūs? — sušuko visi šios scenos liudininkai.

— Paklauskite šią moterį,— atsakė žmogus raudonu apsiaustu.— Juk jūs aiškiai matote, kad ji mane pažino.

— Lilio budelis, Lilio budelis! — sušuko miledi, beprotiško siaubo apimta, griebdamasi už sienos, kad nepargriūtų.

Visi pasitraukė į šalį, ir žmogus raudonu apsiaustu pasiliko vienas vidury kambario.

— O, pasigailėkit! Pasigailėkit! — sušuko nelaimingoji, puldama ant kelių.

Nepažįstamasis palaukė, kol vėl įsigalėjo tyla.

— Sakiau jums, kad ji mane pažino! — tarė jis.— Taip, aš, esu Lilio budelis, ir štai mano istorija.

Visi įsmeigė akis į šį žmogų, su nekantriu nerimu laukdami, ką jis pasakys.

— Ši jauna moteris kadaise buvo jauna mergina, tokia pat graži, kaip ir šiandien. Ji buvo vienuolė Tamplemaro benediktinių vienuolyne. Jaunas kunigas, nuoširdus ir giliai tikintis, laikydavo pamaldas šioj vienuolyno bažnyčioj; jinai įsigeidė jį suvedžioti, ir jai pasisekė: ji būtų suvedžiojusi ir šventąjį.

Jų abiejų įžadai buvo šventi ir neatšaukiami. Jų ryšys negalėjo ilgai trukti: anksčiau ar vėliau jis turėjo juodu pražudyti. Jinai prikalbino jį palikti gimtąjį kraštą; bet, norint jį palikti, norint nuvykti kiton Prancūzijos pusėn ir ramiai gyventi ten, kur niekas nepažintų, reikėjo pinigų. Nei vienas, nei antras jų neturėjo. Kunigas pavogė šventuosius indus ir pardavė, bet kai juodu jau ruošėsi išvažiuoti, juos suėmė.

Po savaitės ji suviliojo kalėjimo sargo sūnų ir pabėgo. Kunigas buvo nuteistas dešimčiai metų kalėjimo ir gėdos įspaudu. Aš buvau Lilio miesto budelis, kaip pasakė ši moteris. Tad turėjau išdeginti tą ženklą kaltininkui, o tas kaltininkas, ponai, buvo mano brolis!

Tada aš prisiekiau, kad ir ši moteris, kuri jį pražudė, kuri buvo ne tik jo bendrininkė, bet tikroji kaltininkė, nes jį pastūmėjo į nusikaltimą,— susilauks tokios pat bausmės. Aš numaniau, kur ji buvo pasislėpusi, susekiau ją, sučiupau ir išdeginau jai tą patį įspaudą, kuriuo buvau paženklinęs savo brolį.

Kai grįžau į Lilį, rytojaus dieną mano broliui irgi pasisekė pasprukti; mane apkaltino padėjus jam pabėgti ir nuteisė kalėti tol, kol jis pats grįš į kalėjimą. Vargšas mano brolis nieko nežinojo apie šį teismo nuosprendį; jis vėl suėjo su šia moterim, ir jie abu pabėgo į Berį; ten jis gavo mažą parapiją. Ši moteris dėjosi jo seserimi.

Didžiūnas, kurio žemėje stovėjo parapijos bažnyčia, pamatė šią tariamą seserį ir įsimylėjo, įsimylėjo taip, kad jai pasipiršo. Tada ji metė tą, kurį pražudė, dėl to, kurį turėjo pražudyti, ir tapo grafiene de la Fer...

Visų akys nukrypo į Atą, nes čia buvo jo tikroji pavardė; jis galvos linktelėjimu patvirtino, kad visa tai, ką sako budelis, yra tiesa.

— Tada,— tęsė budelis,— vargšas mano brolis, pamišęs, nusiminęs, pasiryžęs pasitraukti iš gyvenimo, vargšas brolis, kuriam ji išplėšė viską — ir garbę, ir laimę — atvyko į Lilį ir, sužinojęs, kad aš kaliu vietoj jo, grįžo į kalėjimą ir tą pat vakarą pasikorė ant savo kameros langelio.

Turiu pasakyti, kad tie, kurie mane pasmerkė, ištesėjo žodį ir, kai tik buvo atpažintas lavonas, sugrąžino man laisvę.

Štai nusikaltimas, kuriuo aš ją kaltinu, štai dėl ko išdegintas jai įspaudas!

— Pone d'Artanjanai,— kreipėsi į jį Atas,— kokios bausmės jūs reikalaujate šiai moteriai?

— Mirties bausmės,— atsakė d'Artanjanas.

— Milorde Vinteri,— klausė toliau Atas,— kokios bausmės jūs reikalaujate šiai moteriai?

— Mirties bausmės,— ištarė lordas Vinteris.

— Pone Portai ir Arami, jūs esate teisėjai, kokią bausmę jūs skiriate šiai moteriai?

— Mirties bausmę,— dusliu balsu atsakė abu muškietininkai.

Miledi desperatiškai sukliko ir keliais nušliaužė kelis žingsnius savo teisėjų link.

Atas ištiesė į ją ranką.

— Šarlote Bekson, grafiene de la Fer, miledi Vinter,—

prabilo jis,— jūsų piktadarystės išsėmė žmonių kantrybę žemėje ir dievo danguje. Jeigu mokate kokią maldą, sukalbėkit ją, nes esat pasmerkta ir mirsite.

Išgirdusi tuos žodžius, nebepaliekančius jokios vilties, miledi atsistojo, išsitiesė visu ūgiu ir norėjo kažką pasakyti, bet neteko jėgų; ji pajuto, tarsi galinga ir nenumaldoma ranka sugriebė ją už plaukų ir nutempė taip neatšaukiamai, kaip kad likimas traukia žmogų; ji nė nebandė priešintis ir išėjo iš trobelės.

Lordas Vinteris, d'Artanjanas, Atas, Portas ir Aramis išėjo paskui ją. Tarnai sekė įkandin savo ponų, ir kambarys liko tuščias su išdaužtu langu, atlapotomis durimis ir rūkstančia lempa, kuri liūdnai smilko ant stalo.

XXXVI ◆ *BAUSMĖS ĮVYKDYMAS*

Buvo apie vidurnaktį; delčios išgraižytas ir paskutinių perkūnijos atšvaisčių sukruvintas mėnulis tekėjo už Armantjero miestelio, ir blyškioje jo šviesoje dunksojo tamsūs namų siluetai ir aukštos, ažūrinės varpinės griaučiai. Priešais — Liso upė plukdė savo vandenis it skysto švino srovę, o anapus juodos medžių kupetos stiepėsi į audringą dangų, aptrauktą tirštų varinių debesų, kurie sudarė nelyginant prieblandą viduryje nakties. Kairėje riogsojo senas, apgriuvęs, nejudančiais sparnais malūnas, kuriame tolydžio ūkavo pelėda šaižiu, monotonišku balsu. Lygumoje, abipus to kelio, kuriuo žengė liūdna procesija, šen bei ten iš tamsos išnirdavo žemi, kresni medžiai, kurie atrodė lyg kokie iškrypėliai neužaugos, pritūpę pakelėj ir tykoją žmonių šią nelemtą valandą.

Kartkartėmis platus žaibas nutvieksdavo visą horizontą, lyg gyvatė nusiraitydavo virš juodos medžių masės ir lyg koks baisus kardas perskrosdavo dangų ir vandenį. Tvankiame ore nedvelkė nė mažiausias vėjelis. Mirties tyla slėgė visą gamtą; po lietaus žemė buvo drėgna ir slidi, o atsigaivinę žolynai kvepėjo dar stipriau.

Du tarnai tempė miledi už pažastų.

Budelis sekė įkandin, o lordas Vinteris, d'Artanjanas, Atas ir Portas su Aramiu žengė paskui budelį.

Planše ir Bazenas ėjo paskutiniai.

Tarnai vedė miledi upės link. Jos lūpos buvo bežadės, bet akys kalbėjo neišpasakyta savo gražbylyste, maldaudamos iš eilės kiekvieną, į kurį tik ji nukreipdavo žvilgsnį.

Akimirką atsidūrusi per keletą žingsnių pirma visų kitų, ji tarė tarnams:

— Tūkstantis pistolių kiekvienam iš jūsų, jei padėsite man pabėgti, o jei mane įduosite savo ponams, aš turiu čia pat keršytojų, kurie jus privers brangiai sumokėti už mano gyvybę.

Grimo abejojo. Musketonas drebėjo visu kūnu.

Išgirdęs miledi balsą, greit prisiartino Atas, lordas Vinteris padarė tą pat.

— Pašalinkit šiuos tarnus,— tarė jis.— Ji kažką jiems kalbėjo, jie jau nebepatikimi.

Atas pašaukė Planše ir Bazeną, kurie užėmė Grimo ir Musketono vietą.

Ant upės kranto budelis priėjo prie miledi ir surišo jai kojas ir rankas.

Tada jinai pertraukė tylą ir sušuko:

— Jūs bailiai, jūs niekšingi žudikai. Jūsų susirinko čia dešimt vienos moters nužudyti! Saugokitės! Jei man ir neateis niekas į pagalbą, tai už mane vis tiek bus atkeršyta.

— Jūs ne moteris! — šaltai atsakė Atas.— Jūs nepriklausot žmonių giminei! Jūs iš pragaro ištrūkęs demonas, kurį mes vėl tenai sugrąžinsim!

— O dorovingieji ponai! — tarė miledi.— Įsidėmėkite, kad tas, kuris palies bent vieną plauką ant mano galvos, patsai taps žudiku.

— Budelis gali žudyti, dėl to netapdamas žudiku, pona,— atšovė žmogus raudonu apsiaustu, suduodamas ranka per platų savo kardą.— Jis yra paskutinis teisėjas, ir tiek. *Nachrichter*, kaip sako mūsų kaimynai vokiečiai.

Sakydamas šiuos žodžius, jis rišo miledi, ir ji keliskart

suriko laukiniu balsu; tasai jos riksmas klaikiai ir keistai nuaidėjo nakties tyloje ir dingo miško gilumoj.

— Bet jeigu aš esu kalta, jeigu aš įvykdžiau nusikaltimus, kuriais jūs mane kaltinate,— sustaugė miledi,— veskite mane į teismą; jūs nesate teisėjai ir negalite manęs teisti.

— Aš jums buvau pasiūlęs Taiberną,— tarė lordas Vinteris,— kodėl gi jūs nesutikote?

— Todėl, kad aš nenoriu mirti! — sušuko miledi blaškydamasi,— todėl, kad aš per jauna mirti!

— Moteris, kurią jūs nunuodijot Betiune, buvo dar jaunesnė už jus, ponia, ir vis dėlto ji mirė,— tarė d'Artanjanas.

— Aš įstosiu į vienuolyną, tapsiu vienuole. . .— tęsė miledi.

— Jūs jau buvote vienuolyne, — pareiškė budelis, — ir išėjote iš jo, kad pražudytumėt mano brolį.

Miledi išgąstingai suriko ir puolė ant kelių.

Budelis pakėlė ją ant rankų ir norėjo nunešti į valtį.

— O dieve! — sukliko ji.— Dieve! Nejaugi jūs mane paskandinsit? . .

Šis klyksmas taip vėrė širdį, jog d'Artanjanas, iš pradžių buvęs nuožmiausias miledi persekiotojas, susmuko ant kelmo, nuleido galvą ir užsiėmė delnais ausis; tačiau jis vis dar tebegirdėjo ją grasinant ir klykiant.

D'Artanjanas buvo jaumiausias iš visų šių žmonių, jo širdis nebeišlaikė.

— Ak, aš negaliu žiūrėti į šį baisų reginį. Negaliu sutikti, kad ši moteris taip mirtų!

Miledi išgirdo šiuos kelis žodžius, ir jai vėl sušvito vilties kibirkštėlė.

— D'Artanjanai, d'Artanjanai! — sušuko ji.— Prisimink, juk aš tave mylėjau!

Jaunuolis pakilo ir žengė žingsnį prie jos.

Tačiau Atas išsitraukė špagą ir pastojo jam kelią.

— Jeigu jūs žengsite dar vieną žingsnį, d'Artanjanai,— tarė jis,— mums teks sukryžiuoti špagas.

D'Artanjanas puolė ant kelių ir ėmė melstis.

— Na, budeli,— tarė Atas,— atlik savo darbą.

— Mielai, monsinjore, — atsakė budelis, — nes aš esu geras katalikas ir tvirtai tikiu, kad elgiuosi teisingai, atlikdamas savo pareigą šiai moteriai.

— Gerai.

Atas žengė žingsnį prie miledi.

— Aš jums atleidžiu,— tarė jis,— už visa pikta, ką jūs man padarėte; atleidžiu jums už savo sugriautą gyvenimą, už prarastą garbę, už suterštą meilę, už mano sielą, amžinai pražudytą tos nevilties, į kurią jūs mane įstūmėt. Mirkite ramybėje!

Iš eilės prisiartino lordas Vinteris.

— Aš jums atleidžiu,— tarė jis,— už mano brolio nunuodijimą, jo šviesybės lordo Bekingemo nužudymą. Atleidžiu už vargšo Feltono mirtį, atleidžiu už pasikėsinimą prieš mane patį. Mirkite ramybėje!

— O aš,— tarė d'Artanjanas,— prašau atleisti man, ponia, už tai, kad bajorui nederama apgaule sukėliau jūsų pyktį; ir aš atleidžiu jums už mano vargšės mylimosios nužudymą ir už jūsų žiauruųjį kerštą man pačiam, aš jums atleidžiu ir verkiu jūsų. Mirkite ramybėje!

— *I am lost!*[1] — sušnibždėjo miledi angliškai.— *I must die*[2].

Tada ji, niekieno nepadedama, atsikėlė ir apmetė visus tuo veriančiu žvilgsniu, kuris tvieskia iš liepsnojančių akių.

Ji nieko nebematė.

Ji įsiklausė — nieko neišgirdo.

Aplink ją tebuvo vien priešai.

— Kur aš mirsiu? — paklausė ji.

— Ant ano kranto,— atsakė budelis.

Jis įlaipino ją į valtį, ir kai pats jau buvo bekeliąs ten kojį, Atas įteikė jam kapšį pinigų.

— Imkite,— tarė jis,— štai jums užmokestis už bausmės įvykdymą. Tegul visi mato, kad mes elgiamės kaip teisėjai.

---

[1] Aš pražuvau.

[2] Aš turiu mirti.

— Gerai,— atsakė budelis.— O dabar tegul ir ši moteris žino, kad aš atlieku ne savo amatą, bet savo pareigą.

Ir jis sviedė pinigus upėn.

Valtis nuplaukė į kairįjį Liso krantą, gabendama kaltininką ir budelį. Visi kiti pasiliko ant dešiniojo kranto ir suklaupė.

Valtis iš lėto čiuožė pagal kelto lyną, apšviesta blyškaus debesio, tuo metu pakibusio virš vandens. Paskui ji pasiekė aną krantą; budelio ir miledi siluetai juodavo rausvėjančiame horizonte.

Plaukiant per upę, miledi pasisekė atmegzti virvę, rišančią jos kojas; pasiekusi krantą, ji stryktelėjo žemėn ir pasileido bėgti.

Bet žemė buvo drėgna; užbėgusi ant šlaito, ji paslydo ir suklupo.

Be abejo, jai dingtelėjo prietaringa mintis: ji suprato, kad dangus nenori jai padėti, ir liko taip beklūpanti, nuleista galva, sudėtomis rankomis.

Tada nuo ano kranto visi pamatė, kaip budelis iš lėto pakėlė abi rankas; mėnesienoje blykstelėjo plataus jo kardo ašmenys, rankos nusileido; pasigirdo, kaip švilptelėjo kardas, suspigo auka, ir begalvis kūnas sudribo nuo smūgio.

Budelis atsisegė savo raudoną apsiaustą, išskleidė jį ant žemės, paguldė ant jo kūną, sviedė ten pat galvą, surišo apsiaustą už visų keturių kampų, užsivertė ant peties ir vėl įlipo į valtį.

Atplaukęs į vidurį Liso, jis sustabdė valtį ir, iškėlęs savo naštą virš upės, garsiai sušuko:

— Teįvyksta dievo teisingumas!

Ir metė lavoną į pačią gelmę, kuri tučtuojau užsivėrė.

Po trijų dienų keturi muškietininkai parvyko į Paryžių; jie laiku grįžo iš atostogų ir tą patį vakarą padarė įprastinį vizitą ponui Treviliui.

— Na ką, ponai,— paklausė gerasis jų kapitonas,— ar gerai pasilinksminot savo ekskursijoj?

— Puikiausiai! — atsakė Atas savo ir draugų vardu.

Kito mėnesio 6 dieną karalius, tesėdamas kardinolui duotąjį pažadą grįžti iš Paryžiaus į Larošelę, išvyko iš sostinės, vis dar apstulbintas tik ką pasklidusios žinios, kad Bekingemas nužudytas.

Nors karalienė ir buvo įspėta, kad jos mylimam žmogui gresia pavojus, tačiau, kai jai buvo pranešta apie jo mirtį, ji nenorėjo tikėti. Ji net buvo tiek neatsargi, kad sušuko:

— Tai netiesa! Jis neseniai man atsiuntė laišką!

Bet rytojaus dieną norom nenorom ji turėjo patikėti šia nelemta žinia: La Portas, kaip ir visi kiti, sulaikytas Anglijoje Karolio I įsakymu, sugrįžo ir atvežė paskutinę priešmirtinę dovaną, kurią Bekingemas siuntė karalienei.

Karalius nepaprastai džiūgavo; jis net nesistengė to slėpti ir ypač triukšmingai reiškė savo džiaugsmą karalienės akivaizdoj. Liudvikas XIII, kaip ir visi silpnabūdžiai, nebuvo itin kilnios širdies žmogus.

Bet netrukus karalius vėl paniuro ir ėmė viskuo bodėtis: jo kakta nebuvo iš tų, kurios ilgai išlieka nušvitusios. Karalius jautė, kad, grįžęs į stovyklą, jis vėl pateks į vergiją, bet vis dėlto ten grįžo.

Kardinolas jam buvo nelyginant gyvatė, užkerėjusi savo žvilgsniu paukštę, kuri tik straksi nuo šakos ant šakos, nebegalėdama pasprukti.

Taigi grįžimas į Larošelę buvo labai liūdnas. Ypač keturi mūsų draugai stebino visus savo bičiulius: jie jojo visi greta, nuleidę galvas ir nusiminę. Tik Atas retkarčiais pakeldavo didingą kaktą, jo akyse plyksteldavo žaibai, ir karti šypsena nuslinkdavo jo lūpomis, bet paskui vėl, kaip ir jo draugai, paskęsdavo mintyse.

Vos atjoję į kurį nors miestą, palydėję karalių į jam skirtą nakvynę, keturi mūsų draugai užsidarydavo kiekvienas savo kambary arba kurioje nors nuošalioje smuklėje, kur nei gėrė, nei lošė, tik kalbėjosi pakuždom, vis atidžiai žvalgydamiesi, ar niekas jų nesiklauso.

Kartą, kai karalius kelyje sustojo pamedžioti, o keturi draugai, užuot prisidėję prie medžioklės, kaip paprastai, nuėjo į smuklę pavieškelėj, kažkoks žmogus, atšuoliavęs iš Larošelės, sustojo prie smuklės išgerti vyno ir, žvilgtelėjęs į kambarį, kur sėdėjo už stalo keturi muškietininkai, šūktelėjo:

— Ei ponas d'Artanjanai! Ar tik ne jus čia matau?

D'Artanjanas pakėlė galvą ir suriko iš džiaugsmo: čia buvo tas pat žmogus, kurį jis vadino savo vaiduokliu, čia buvo tasai nepažįstamasis iš Mengo, iš Duobkasių gatvės ir iš Araso.

D'Artanjanas išsitraukė špagą ir šoko prie durų. Bet šį kartą nepažįstamasis, užuot bėgęs, nušoko nuo arklio ir žengė artyn į d'Artanjaną.

— A pone! — sušuko jaunuolis.— Pagaliau aš sutikau jus, ir šį kartą nepaspruksite!

— Aš nė neketinu, pone,— atsakė raitelis,— nes šį kartą pats jūsų ieškau. Karaliaus vardu aš jus areštuoju. Prašau atiduoti man savo špagą, ir be jokio pasipriešinimo, nes, įspėju, čia kalba eina apie jūsų gyvybę.

— Kas gi jūs esate? — paklausė d'Artanjanas, nuleidęs špagą, bet dar neatiduodamas jos.

— Aš esu ševalje de Rošforas, pono kardinolo Rišelje arklidžių prievaizdas, ir turiu įsakymą jus pristatyti jo eminencijai.

— Mes kaip tik grįžtame pas jo eminenciją, ponas ševalje,— įsiterpė Atas, prieidamas prie jo,— ir, aišku, jūs patikėsite pono d'Artanjano žodžiu, kad jis vyks tiesiog į Larošelę.

— Aš turiu perduoti jį sargybiniams, kad pristatytų į stovyklą.

— Bajoro garbės žodis, mes jam pabūsim sargybiniais, ir bajoro garbės žodis,— pridūrė Atas, suraukęs antakius,— kad ponas d'Artanjanas be mūsų iš čia neišvyks.

Ševalje de Rošforas apsižvalgęs pamatė, kad Portas ir Aramis laukia, užstoję duris; jis suprato esąs tų keturių vyrų galioje.

— Ponai,— tarė jis,— jei ponas d'Artanjanas įteiks man savo špagą ir, lygiai kaip jūs, duos garbės žodį, aš pasitenkinsiu jūsų pasižadėjimu atvesti poną d'Artanjaną į jo eminencijos kardinolo būstinę.

— Duodu garbės žodį, gerbiamasis pone,— tarė d'Artanjanas,— o štai mano špaga.

— Taip man net patogiau,— pridūrė Rošforas,— nes aš turiu keliauti toliau.

— Jeigu pasimatyti su miledi,— šaltai tarė Atas,— tai veltui žygis, jūs jos neberasite.

— Kas gi jai atsitiko? — gyvai paklausė Rošforas.

— Grįžkite į stovyklą ir ten sužinosite.

Rošforas valandėlę susimąstė; kadangi į Siuržerus, kur kardinolas ketino pasitikti karalių, tebuvo tik vienos dienos žygis, jis nutarė priimti Ato pasiūlymą ir grįžti drauge.

Be to, grįžimas į Siuržerus buvo jam dar ir tuo patogus, kad jis galėjo pats saugoti suimtąjį.

Kavalkada vėl leidosi į kelią.

Kitą dieną, trečią valandą popiet, jie atvyko į Siuržerus. Čia kardinolas jau laukė Liudviko XIII. Ministras ir karalius pasikeitė maloniais komplimentais ir pasveikino vienas kitą su laimingu įvykiu, išvadavusiu Prancūziją nuo aršiausio jos priešo, kuris prieš ją kurstė visą Europą. Po to, Rošforo įspėtas apie d'Artanjano suėmimą ir norėdamas kuo greičiau jį pamatyti, kardinolas atsisveikino su karalium, pakvietęs jį rytojaus dieną pasižiūrėti ką tik baigtos užtvankos.

Grįždamas vakare į savo būstinę prie La Pjer tilto, kardinolas prie savo gyvenamojo namo durų rado bestovinčius tris ginkluotus muškietininkus ir d'Artanjaną be špagos.

Šį kartą kardinolas, jausdamas savo galią, rūsčiai į juos pažiūrėjo ir davė ženklą d'Artanjanui sekti iš paskos.

D'Artanjanas paklausė.

— Mes lauksime tavęs, d'Artanjanai,— tarė Atas tiek garsiai, kad kardinolas išgirstų.

Jo eminencija suraukė antakius, stabtelėjo, paskui nuėjo, netaręs nė žodžio.

D'Artanjanas įėjo paskui kardinolą, o už durų sargyboje liko jo draugai.

Kardinolas pasuko į kambarį, kur buvo jo kabinetas, ir davė ženklą Rošforui įvesti jaunąjį muškietininką.

Rošforas įvedė ir pats išėjo.

D'Artanjanas pasiliko vienas su kardinolu; tai buvo jo antrasis pasimatymas su Rišelje ir, jo manymu, kaip vėliau prisipažino, paskutinis.

Rišelje stovėjo, atsišliejęs į židinį; nedidelis stalas skyrė jį nuo d'Artanjano.

— Gerbiamas pone,— pradėjo kardinolas,— jūs esate suimtas mano įsakymu.

— Aš tai girdėjau, monsinjore.

— Ar žinote, už ką?

— Ne, monsinjore, nes vienintelis dalykas, už kurį aš galėčiau būti suimtas, dar nežinomas jūsų eminencijai.

Rišelje atidžiai pažvelgė į jaunuolį.

— Štai kaip! — tarė jis. — Ką gi tai reiškia?

— Jeigu monsinjoras teiksis pasakyti, kuo aš esu kaltinamas, aš pasakysiu, ką iš tikrųjų esu padaręs.

— Jūs esate kaltinamas tokiais nusikaltimais, už kuriuos netekdavo galvos aukštesni už jus žmonės, gerbiamasis pone! — tarė kardinolas.

— Kokie gi tie nusikaltimai, monsinjore? — paklausė d'Artanjanas taip ramiai, jog net pats kardinolas nustebo.

— Jūs esate kaltinamas tuo, kad susirašinėjote su valstybės priešais, jūs esate kaltinamas tuo, kad išdavėte valstybės paslaptis, tuo, kad bandėte suardyti savo kariuomenės viršininko planus.

— O kas mane tuo kaltina, monsinjore? — paklausė d'Artanjanas, spėdamas, kad čia miledi darbas.— Moteris, valstybės teismo paženklinta kaip nusikaltėlė, moteris, turinti vieną vyrą Prancūzijoje, o už kito ištekėjusi Anglijoje, moteris, kuri nunuodijo savo antrąjį vyrą ir kėsinosi nunuodyti mane patį!

— Ką jūs sakote, pone? — sušuko kardinolas nustebęs.— Apie kokią moterį jūs čia kalbate?

— Apie miledi Vinter, — atsakė d'Artanjanas, — taip apie miledi Vinter, kurios nusikaltimų jūsų eminencija, be abejo, nežinojo, kai pagerbė ją savo pasitikėjimu.

— Pone,— tarė kardinolas,— jei miledi Vinter padarė tuos nusikaltimus, apie kuriuos jūs kalbate, ji bus nubausta.

— Ji jau nubausta, monsinjore.

— O kas ją nubaudė?

— Mes.

— Ji kalėjime?

— Ne, ji mirė.

— Mirė? — pakartojo kardinolas, nenorėdamas tikėti savo ausimis.— Mirė? Jūs sakote, ji mirė?

— Tris kartus ji mėgino nužudyti mane, ir aš jai dovanojau; bet ji nužudė moterį, kurią aš mylėjau. Tada aš ir mano draugai sugavome ją, nuteisėm ir pasmerkėm myriop.

D'Artanjanas papasakojo, kaip buvo nunuodyta Betiuno karmeličių vienuolyne ponia Bonasje, kaip jie teisė miledi nuošaliame namelyje ir kaip ant Liso kranto buvo įvykdytas nuosprendis.

Drebulys nupurtė kardinolą nuo galvos iki kojų, nors jis retai kada drebėdavo.

Bet staiga, lyg kokios neišpasakytos minties pagautas, kardinolo veidas, ligi tol apsiniaukęs, pamažu prasiblaivė ir pagaliau visiškai nusigiedrino.

— Vadinasi,— tarė kardinolas švelniu balsu, nesiderinančiu su griežtais jo žodžiais,— jūs pasisavinot teisėjų pareigas, visai nepagalvoję, kad tie, kurie, neturėdami teisės, baudžia, yra paprasti žmogžudžiai.

— Monsinjore, prisiekiu, aš nė valandėlės nemaniau ginti savo galvos. Aš pasiruošęs priimti bausmę, kokią jūsų eminencija teiksis man skirti. Man gyvenimas nėra toks brangus, kad aš bijočiau mirti.

— Taip, aš žinau, jūs drąsus žmogus,— tarė kardinolas beveik meiliu balsu,— todėl aš galiu jums iš anksto pasakyti, kad būsit teisiamas, net pasmerktas.

— Kitas mano vietoje galėtų atsakyti jūsų eminenci-

jai, kad jis turi kišenėje malonės raštą, o aš tik tiek tepasakysiu: įsakykite, monsinjore, aš viskam pasiruošęs.

— Malonės raštą? — paklausė nustebęs Rišelje.

— Taip, monsinjore,— atsakė d'Artanjanas.

— Bet kieno jis pasirašytas? Karaliaus?

Kardinolas ištarė šiuos žodžius su ypatinga paniekos išraiška.

— Ne, jūsų eminencijos.

— Mano? Jūs iš proto išsikraustėte?

— Monsinjoras, be abejo, pažins savo rašyseną.

Ir d'Artanjanas padavė kardinolui tą brangų popierių, kurį Atas buvo atėmęs iš miledi ir atidavęs d'Artanjanui, kad šis turėtų apsauginį raštą.

Jo eminencija paėmė popierių ir lėtai, pabrėždamas kiekvieną skiemenį, perskaitė:

„Tai, ką padarė šio rašto įteikėjas, yra padaryta mano įsakymu valstybės labui.

1627 m. gruodžio 3 d.

Rišelje."

Perskaitęs šias dvi eilutes, kardinolas giliai susimąstė, bet rašto d'Artanjanui negrąžino.

„Jis svarsto, kokia mirtim mane nubausti,— mintyse nusprendė d'Artanjanas,— bet prisiekiu, jis pamatys, kaip miršta bajoras."

Jaunasis muškietininkas buvo puikiai nusiteikęs ir ruošėsi didvyriškai pereiti į aną pasaulį.

Rišelje vis mąstė, vartydamas raštą rankose. Pagaliau jis pakėlė galvą, įsmeigė savo erelišką žvilgsnį į atvirą, nuoširdų ir protingą d'Artanjano veidą, išskaitė šiame ašarų išvagotame veide visus sielvartus, patirtus per paskutinį mėnesį, ir trečią ar ketvirtą kartą pagalvojo, kokią puikią ateitį gali turėti šis dvidešimt vienerių metų jaunuolis ir kiek naudos galėtų suteikti išmintingam valdovui jo energija, jo drąsa, jo protas.

Antra vertus, miledi nusikaltimai, jos galia ir pragariškas genialumas ne kartą gąsdino kardinolą. Jis jautė kaž-

kokį slaptą džiaugsmą, amžinai nusikratęs ta pavojinga savo bendrininke.

Jis iš lėto suplėšė popierių, kurį d'Artanjanas taip kilniaširdiškai buvo jam įteikęs.

„Aš pražuvau!" — pamanė d'Artanjanas.

Jis žemai nusilenkė kardinolui, lyg sakydamas: „Viešpatie, tebūnie tavo valia!"

Kardinolas priėjo prie stalo, nesėsdamas parašė kelias eilutes ant pergamento, kurio du trečdaliai jau buvo užpildyti, ir pridėjo savo antspaudą.

„Tai nuosprendis man,— tarė sau d'Artanjanas,— kardinolas išvaduoja mane iš nuobodaus kalinimo Bastilijoj ir ilgai trunkančios teismo procedūros. Tai dar labai malonu iš jo pusės."

— Štai, pone, — tarė kardinolas jaunuoliui. — Aš paėmiau iš jūsų vieną atvirą lapą ir vietoj jo duodu kitą. Tik čia dar neįrašytas vardas, įrašysite jį pats.

D'Artanjanas abejodamas paėmė popierių ir žvilgtelėjo į jį.

Tai buvo įsakymas pakelti jį muškietininkų leitenantu.

D'Artanjanas puolė kardinolui į kojas.

— Monsinjore,— tarė jis,— mano gyvenimas priklauso jums, nuo šiol darykite su juo, ką tinkamas; bet šitos malonės, kurią jūs man teikiate, aš nesu vertas: turiu tris draugus, kurie daug daugiau nusipelnę ir daug vertesni...

— Jūs — puikus vyras, d'Artanjanai,— pertraukė jį kardinolas, draugiškai patapšnojęs jam per petį; jis džiaugėsi pagaliau įveikęs šį atkaklų gaskoną.— Darykit su tuo raštu ką tinkamas, tik atminkit, kad nors vardas ten ir neįrašytas, aš jį duodu jums.

— Aš niekados to neužmiršiu! — atsakė d'Artanjanas,— jūsų eminencija gali būti tuo tikras.

Kardinolas atsigręžė ir garsiai šūktelėjo:

— Rošforai!

Bajoras, be abejo, buvęs čia pat už durų, tuojau įėjo.

— Rošforai,— tarė kardinolas,— štai matote čia poną

d'Artanjaną; aš jį priimu į savo draugų tarpą; todėl ir jūs pasibučiuokit ir elkitės protingai, jeigu norit išsaugoti savo galvas.

Rošforas ir d'Artanjanas pasibučiavo, vos prisiliesdami lūpomis; kardinolas stovėjo ir akylai sekė juos savo budria akimi.

Jie drauge išėjo iš kambario.

— Mes dar susitiksime, tiesa, pone?

— Kada tik malonėsite,— atsakė d'Artanjanas.

— Proga pasitaikys,— tarė Rošforas.

— Kaip? — paklausė kardinolas, pravėręs duris.

Abu vyrai nusišypsojo, paspaudė vienas antram ranką ir nusilenkė jo eminencijai.

— Mes jau buvome pradėję nekantrauti,— tarė Atas.

— Aš jau čia, draugai! — atsakė d'Artanjanas.— Ne tik laisvas, bet ir nusipelniau malonės.

— Jūs mums viską papasakosit?

— Dar šį vakarą.

Iš tikrųjų tą pat vakarą d'Artanjanas nuėjo pas Atą ir rado jį prie bonkos ispaniško vyno: šio įpročio jis šventai laikėsi kiekvieną vakarą.

D'Artanjanas papasakojo jam visa, kas atsitiko pas kardinolą, išsitraukė iš kišenės raštą ir tarė:

— Štai, brangus Atai, imkite, jis priklauso jums.

Atas nusišypsojo savo meilia, žavinga šypsena.

— Drauguži,— tarė jis,— Atui to per daug, o grafui de la Ferui per maža. Pasilikite šį raštą sau, jis jūsų. Dievaži, jūs brangiai už jį sumokėjote!

D'Artanjanas išėjo iš Ato kambario ir nuėjo pas Portą.

Jį užtiko prieš veidrodį: apsivilkęs puikia, puošniai išsiuvinėta liemene, jis grožėjosi savim.

— A! Tai jūs, mielas drauge! — sušuko Portas.— Kaip jums atrodo, ar man tinka šis rūbas?

— Puikiausiai! — atsakė d'Artanjanas. — Bet aš noriu jums pasiūlyti kitokius rūbus, kurie dar geriau jums tiks.

— Kokius? — paklausė Portas.

— Muškietininkų leitenanto uniformą.

D'Artanjanas papasakojo Portui apie savo pasimatymą su kardinolu ir išsitraukė iš kišenės raštą.

— Štai, mielas drauge, įrašykite čia savo vardą ir būkite man geras viršininkas.

Portas permetė akimis raštą ir, didžiam d'Artanjano nustebimui, grąžino jį atgal.

— Taip,— tarė Portas,— man tai labai patiktų, tik neilgai tektų džiaugtis ta malone. Mums išvykus į Betiumą, mirė mano hercogienės vyras, ir kadangi velionio pinigų dėžė tiesia į mane rankas, aš, mano mielas, vedu našlę. Ką tik matavausi vestuvinius rūbus. Pasilikite leitenanto laipsnį sau, mano mielas, pasilikite.

Ir jis grąžino raštą d'Artanjanui.

Jaunuolis nuėjo pas Aramį.

Jį rado beklūpantį klaupkose, kaktą įrėmusį į atskleistą breviorių.

D'Artanjanas jam papasakojo apie savo pasimatymą su kardinolu ir, trečiukart išsitraukęs iš kišenės raštą, prabilo:

— Jūs — mūsų draugas, mūsų švyturys, mūsų nematomas globėjas! Priimkite šį raštą. Jūs, kaip niekas kitas, nusipelnėte jo savo išmintimi ir savo patarimais, kurie visados atnešdavo mums puikių vaisių.

— Deja, brangus drauge! — atsakė Aramis.— Pastarieji mūsų nuotykiai visiškai mane atgrasė nuo špagos ir nuo pasaulio. Šį kartą nusprendžiau galutinai: kai tik bus paimta Larošelė, aš stosiu į lozorienių broliją. Pasilaikykit sau šį raštą, d'Artanjanai, jums tinka kario tarnyba, jūs būsite drąsus ir sumanus karvedys.

D'Artanjanas su dėkingumo ašaromis akyse ir džiaugsmo kupina širdim sugrįžo pas Atą ir rado jį dar tebesėdintį prie stalo ir besigėrintį prieš lempos šviesą paskutiniu malagos stiklu.

— Na šit,— tarė d'Artanjanas,— ir jie atsisakė!

— Todėl, mielas drauguži, kad niekas to nenusipelnė labiau už jus.

Jis paėmė plunksną, įrašė d'Artanjano vardą ir raštą atidavė jam.

— Tad aš jau nebeturėsiu draugų! — tarė jaunuolis.— Deja, nieko daugiau man nebelieka, vien skaudūs atsiminimai!..

Jo galva nusviro ant krūtinės, ir dvi stambios ašaros nuriedėjo per skruostus.

— Jūs esat jaunas,— tarė Atas,— ir skaudūs jūsų atsiminimai dar spės virsti maloniais!

EPILOGAS

Larošelė, nesulaukdama anglų laivyno ir žadėtosios Bekingemo karinės pagalbos, pasidavė, išsilaikiusi vienerius metus. 1628 metų spalio 20 dieną buvo pasirašyta kapituliacija.

Karalius grįžo į Paryžių tų pat metų gruodžio 23 dieną. Jam surengė tokį triumfą, tarytum jis būtų nugalėjęs priešus, o ne prancūzus. Jis įžengė per Sen-Žako priemiestį pro žalumynais papuoštus vartus.

D'Artanjanas priėmė jam suteiktąjį leitenanto laipsnį. Portas išėjo iš tarnybos ir kitais metais vedė ponią Koknar: jo išsvajotoje skrynioje buvo aštuoni šimtai tūkstančių livrų.

Musketonas gavo puikią livrėją, ir išsipildė viso jo gyvenimo svajonė — jis galėjo sėdėti paauksuotos karietos užpakaly.

Aramis, išvažiavęs į Lotaringiją, staiga dingo ir neberašė laiškų savo draugams. Vėliau sužinota iš ponios de Ševrez, prasitarusios porai savo meilužių, kad jis įstojęs į Nansi vienuolyną.

Bazenas irgi tapo vienuoliu.

Atas pasiliko muškietininku d'Artanjano vadovaujamam būry ligi 1631 metų, o paskui, grįžęs iš kelionės į Tureną, irgi išstojo iš tarnybos ta dingstimi, kad gavo nedidelį palikimą Rusiljone.

Grimo išvyko drauge su Atu.

D'Artanjanas tris kartus kovėsi su Rošforu ir tris kartus jį sužeidė.

— Ketvirtąjį kartą aš jus tikriausiai nukausiu,— tarė d'Artanjanas ir ištiesė sužeistajam ranką, norėdamas jį pakelti.

— Ir jums, ir man būtų geriau tuo ir užbaigti,— atsakė sužeistasis.— Po velnių, jums aš esu didesnis draugas, negu jūs manote! Juk dar po pirmo mūsų susitikimo Menge bereikėjo man pasakyti bent žodį kardinolui, ir jūs būtumėt netekęs galvos.

Jie pasibučiavo, bet šį kartą nuoširdžiai, be jokių slaptų minčių.

Planše, Rošforo padedamas, gavo gvardijos seržanto laipsnį.

Ponas Bonasje gyveno labai ramiai, ničnieko nežinodamas, kokio likimo susilaukė jo žmona, ir nė kiek tuo nesirūpindamas. Kartą jis turėjo neatsargumo priminti save kardinolui; kardinolas liepė pranešti jam, jog jis pasirūpinsiąs, kad nuo šiol gerajam pirkliui nieko netrūktų.

Iš tikrųjų rytojaus dieną, septintą valandą vakaro, išėjęs iš savo namų į Luvrą, ponas Bonasje nebegrįžo į Duobkasių gatvę. Gerai informuoti žmonės tvirtino, kad per jo eminencijos dosnumą jis gavęs maistą ir butą kažkurioje karaliaus pilyje.

TURINYS

I. Anglai ir prancūzai 5
II. Pietūs pas prokurorą 13
III. Tarnaitė ir ponia 23
IV. Kur kalbama apie Aramio ir Porto aprangą 33
V. Naktį visos katės pilkos 42
VI. Svajonė apie kerštą 50
VII. Miledi paslaptis 57
VIII. Kaip Atas be jokio vargo susirado aprangą 64
IX. Vizija 74
X. Baisioji šmėkla 83
XI. Larošelės apsiaustis 92
XII. Anžū vynas 104
XIII. „Raudonosios Karvelidės" smuklė 112
XIV. Apie kaminų naudingumą 120
XV. Šeimyninė scena 129
XVI. Sen-Žerve bastionas 136
XVII. Muškietininkų pasitarimas 143
XVIII. Šeimyniniai reikalai 163
XIX. Nelemtis 178
XX. Brolio ir sesers pasikalbėjimas 185
XXI. Karininkas 193
XXII. Pirmoji nelaisvės diena 204
XXIII. Antroji nelaisvės diena 211
XXIV. Trečioji nelaisvės diena 219
XXV. Ketvirtoji nelaisvės diena 228
XXVI. Penktoji nelaisvės diena 236
XXVII. Klasikinės tragedijos priemonė 251
XXVIII. Pabėgimas 258
XXIX. Kas įvyko Portsmute 1628 metais rugpiūčio 23 dieną 268

XXX. Prancūzijoje 279
XXXI. Karmeličių vienuolynas Betiune 284
XXXII. Du demonai 298
XXXIII. Paskutinis lašas 303
XXXIV. Žmogus raudonu apsiaustu 318
XXXV. Teismas 323
XXXVI. Bausmės įvykdymas 331
Užbaiga 338
Epilogas 347

А. ДЮМА

ТРИ МУШКЕТЕРА, II

На литовском языке

◆

Redaktorė R. Zagorskienė
Viršelis dail. A. Kazakausko ir R. Čiarnos
Techn. redaktorius D. Jakubonis
Korektorės S. Zastarskytė ir
R. Gabrilavičienė

◆

Pasirašyta spaudai 1966.I.7. Leidinio Nr. 4757. Tiražas 25 000 egz. Popierius $84\times108^{1}/_{32}$ — 5,5 pop. l. = = 18,04 sp. l.; 19,1 leid. l. Rinko Valstybinė „Raidės" spaustuvė Kaune, Spaustuvininkų g. 11. Užsak. Nr. 5548. Spaudė Valstybinė „Vaizdo" spaustuvė Vilniuje, Strazdelio g. 1. Užsak. Nr. 471.

Kaina 71 kp

7—6

U (Pr)
Di 367

Kaina 71 kp

1966 m. Serija „DRĄSIŲJŲ KELIAI"

1. I. Jefremovas,
SKUSTUVO AŠMENYS

2. L. Platovas,
SLAPTASIS FARVATERIS

3. N. Trublainis,
NEBYLUSIS LAIVAS

DRĄSIŲJŲ KELIAI

4. MAHOMETO PLAUKAS

5. F. Belounekas,
KOSMOSO ROBINZONAI

6. A. Diuma,
TRYS MUŠKIETININKAI. I, II t.

7. Z. [illegible],
AUKSTYN[illegible] KOJOJ

8. A. Klarkas,
MĖNULIO DULKĖS

9. F. Kuperis,
[illegible]

10. A. Azimovas,
AŠ, ROBOTAS